

seyir defteri

Bilgisayar Yayıncılığının Lokomotifi CHIP, 7 yaşında

Ufuk Yamankılıçoğlu,
Genel Yayın Yönetmeni

1996 Şubat'ında başladığımız yayın hayatımızda yedinci yılımıza giriyoruz. Kısa sürede yakaladığımız başarıyı ve Türkiye'deki bilgisayar yayıncılığının lokomotifi olma misyonumuzu devam ettirebilmenin gururunu yaşıyoruz. Bu vesileyle tüm okurlarımıza CHIP ekibi olarak bu sayfadan teşekkürü bir borç biliyoruz. Hep en güncel ve doğru bilgileri sunabilmeyi amaçlayan yayın anlayışımız, bundan sonra da sizlerden gelecek istekler ve eleştiriler doğrultusunda gelişerek devam edecek. Dergiyle ilgili her türlü istek ve eleştirinizi yorum@chip.com.tr adresine göndermeye devam edebilirsiniz.

Bu ayki kapak konumuz, özellikle yeni yıla yeni bir bilgisayarla başlamak isteyen okurlarımızı sevindirecek. 17 sayfalık upgrade rehberimizde parça montajından önerilere kadar, sistem terfisinde işinize yarayabilecek her türlü bilgiyi bulabilirsiniz.

“İnternet kullanımının yaygınlaştırılması ve bilgi toplumunun teşvik edilmesi için internet bağlantı ücretlerinin gözden geçirilmesi gerekiyor.”

Bu ayın donanım testinde dijital kameralar karşı karşıya geliyor. Fiyatları makul seviyelere düşen dijital kameralar, artık düşük bütçeli kullanıcılara da hitap ediyor. Özellikle fotoğraflarını daha güvenli olan dijital ortamda saklamak isteyenler için dijital kamera vazgeçilmez bir ürün. Hangi kameranın sizin için en uygunu olduğunu [58](#)'deki testimizde okuyabilirsiniz.

Hemen her kullanıcının ağla ilgili problemleri olmuştur. Ağ sorunlarının çözümü içinse temel bilgilerin yanı sıra, bir hata durumunda sistematik olarak nasıl hareket edileceğinin de bilinmesi gerekir. [70](#)'teki “Ağ Sorunlarına Çözümler” yazımızda her türlü ağ sorununuzu çözebilecek ipuçlarını bulabilirsiniz.

Ayın yazılım testinde ise sıkıştırma araçları yarıştı. Sıkıştırma araçlarında kolay kullanım ve zengin fonksiyonların yanında yüksek bir sıkıştırma oranı da önemli. En azından internetten bir dosya göndermek istediğinizde, dosyanın mümkün olduğunca düşük bir boyutta olması tercih edilir. Birçok kullanıcının vazgeçemediği yazılımlardan biri olan Winzip testimizde sonuncu olmaktan kurtulamadı. Ayrıntılar [124](#)'te.

Yüksek telefon faturaları herkesin canını sıkıyor. Ne de olsa telefon tarifelerinin en yüksek olduğu ülkelerden biriyiz. Son olarak dial-up internet bağlantısı için normal tarifiede bir saatlik bağlantı halinde 900.000 TL gibi bir maliyetin ortaya çıkması, dial-up kullanıcılarından büyük tepki gördü. Gerçekten de internet kullanımının yaygınlaştırılması ve bilgi toplumunun teşvik edilmesi için bu ücretlerin gözden geçirilmesi gerekiyor. [182](#)'deki “Bedava Internet Telefonu” yazımızda en azından uluslararası telefon görüşmelerinde büyük tasarrufta bulunmanızı sağlayan araç ve hizmetleri tanıtıyoruz. ■

Ufuk Yamankılıçoğlu

uyaman@chip.com.tr

AYIN OKUR MEKTUBU

Ağ Optimizasyonu

“Mükemmel Ev Ağı”

CHIP 1/2003

İki bilgisayardan oluşan ev ağı mı nasıl daha verimli kullanabilirim diye düşünürken, Ocak 2003 sayınızın kapak konusu deyim yerindeyse ilaç gibi geldi. Özellikle ortaklaşa e-mail kullanımı, posta ve web sunucusu kurulumu ve ağ güvenliğiyle ilgili bilgilerden oldukça faydalandım. Ancak yazının içeriği daha geniş tutulabilirdi diye düşünüyorum. Eski sayılarınızda kapak konularınız daha uzun ve doyurucu oluyordu. Önümüzdeki sayılarda bu tip pratik ve amaca yönelik yazılarınızın devamını diler, tüm CHIP ekibine saygılarımı sunarım.

Murat Doğan

Murat Doğan

Linux CD'lerine devam

CHIP dergisini ilk çıktığı zamanlardan beri takip ediyorum. Öğrendiklerimiz ve edindiklerimiz kesinlikle dergiye ödediğimiz para ile karşılanamaz. Ama yine de Linux CD'sinin ikincisini de istesek çok mu ayıp etmiş oluruz. Tamer Coşkun

Tamer Coşkun

CHIP: Önümüzdeki aylarda Linux fanatikleri için başka bir sürprizimiz daha olacak.

MP3 Tag Tools

Vermiş olduğunuz Mp3 Tag Tools programı sayesinde, mp3'lerim düzene girdi. Çok teşekkür ederim.

Ramazan Eren

Dijital video kamera testi

Ocak 2003 sayınızdaki dijital video kameralar testinizin bizim için son derece yararlı olduğunu belirtmekle birlikte, en yakın zamanda GPRS (Class8 ve üzeri) cep telefonlarının da karşılaştırmalı testinin tarafsız test merkezinizce yapılmasını, yeni yıldaki ilk dileğim olarak eklemek istedim.

Dr. Arif Cumhuri İçkin

GPRS cep telefonları

Öncelikle nitelikli ve bilgilendirici yayınlarınızdan dolayı sizlere teşekkür ediyorum. Türkiye'deki bilgisayar kullanıcıları arasında olmazsa olmaz bir konuma geldiniz ve büyük bir boşluğu dolduruyorsunuz.

Sizden istegim GPRS'le internete

bağlanmak konusunda bizleri bilgilendirmeniz. İnternet telefon ücretlerinin devamlı artması beni daha ucuz bağlantı yollarını aramaya itti. GPRS ile internete bağlanmanın çok ucuza gelmesi ve GPRS özellikli cep telefonlarının fiyatlarının düşmesi GPRS'i çok iyi bir alternatif yaptığını düşünüyorum. GPRS'le internete bağlanmak için yapılması gerekenleri adım adım anlatılmasına ve GPRS'li telefonların performanslarının karşılaştırılmasına derginizde yer verirsiniz sevinirim.

CHIP: Önümüzdeki ay GPRS hakkında bir çalışmamız olacak, yeni GPRS cep telefonları testini ise daha sonraki aylarda yapmayı düşünüyoruz.

CD ve dergi için istekler

Benim derginiz ile ilgili bazı istek ve önerilerim var. Önerilerim:

► CD içeriği tam olarak (her programın ismi kategorilere göre) sayfalarda belirtilirse iyi olur. Böylelikle daha sonra bir program ararken daha kolay hangi CD’de olduğunu buluruz. Bu rahat rahat 1 sayfaya sığar.

► Tips&tricks bölümü biraz daha fazla olursa iyi olur. Profesyonel ipuçları bölümü her sayıda olursa iyi olur.

► Ayın hatası kısmında daha fazla hatayı cevaplarsanız daha yararlı olur. Çünkü bence burası çok yararlı bir bölüm.

► Yazılım testinde yüksek skor alan yazılımları CD'ye koyun.

İstekler:

► CD'de Virtual CD ve VMWARE programlarının deneme sürümlerine yer verirsiniz sevinirim.

► Ayrıca sanal sistem programı olan VMWARE'in kullanımı hakkında detaylı bir makale yazarsanız sevinirim. (Hatta biraz fazla olacak, ama daha önce incelediğiniz Connectix ile karşılaştırması olursa daha iyi.)

Not: CHIP'in birçok sayısı elimde var, bir ara almayı bırakmıştım. 4 ay önce yine başladım. Son sayıya kadar epey iyiydi, (özellikle geçen ayki Gelecek Linux için sizi kutlarım). Ama nedense bu sayı (Ocak 2003) pek doyurucu gelmedi bana.

CHIP: İstek ve önerileriniz için teşekkür ederiz, bunları mümkün olduğunca gerçekleştirmeye çalışacağız.

Yazılabilir CD testi

Derginizi çıktığından beri aralıklarla takip ediyorum. Piyasadaki en iyi dergisiniz... Şimdi daha iyi olmak ister misiniz... O zaman bir ilki gerçekleştirin ve yazılabilir CD'ler için bir test yapın.

Uğurcan Arslan

CHIP: Yazılabilir CD'leri özellikle dayanıklılık ve kalite kriteri açısından test etmek uzun bir süre gerektiriyor. Yakın bir zaman içinde bu tip bir test yayınlamayı düşünmüyoruz.

Gelecek Linux

Merhaba CHIP, bilgisayar dünyasını sizin aracılığınız ile takip etmeye çalışan acemi bir kullanıcıyım... Ne var ki Linux merakım sayesinde biraz daha hararetlendi... Vermiş olduğunuz Gelecek Linux 2.0 sürümü bir harika. GL 1.0 ve 1.1 sahibiydim. Ama bu çok daha güzel.

Ne yazık ki bilgisayar dünyası ile henüz tanışma aşamasında olan ben, online oyun konusunda Linux ile uyum sağlayamıyorum. Muhakkak bunun bir yolu var. Ama ne GL'den aldığım destek no'su ne de yazışma gurupları. Gelebildiğim son nokta "Applet yükleniyor" ifadesi... (Superonline) ama daha ileriye yok. Her şeye rağmen Linux'un, TV kar-

tımı, modemimi, yazıcıımı, sorunsuz çalıştırmaması Linux'un ev kullanıcılarının deneyimine ne kadar açıldığının bir kanıtı. Her şey çok kolay oldu. Bu heyecanın Türkiye'de de yayılması dileğim...

Programlama kursları

Derginizi bilgisayarla uğraşmaya başladığımdan beri alıyorum. Çünkü derginizde yararlı bulduğum çok şey var, özellikle CD'ler bulunmaz arşivler...

Bence derginizde şu an eksik tek konu var: Programlama. Web programcılığı okey ama Visual Basic veya Delphi hakkında bildiklerinizden bizi mahrum etmeyin. Ben programcılığa ilk derginizde yayınlanan VB'de MP3 programı yapma makaleleri ile başladım. Ve daha sonra bu konulara yer vermemeniz benim dikkatimi çekti. Dikkatimi çeken bir konu da "Okuyorum" bölümündeki programlama ile ilgili isteklere cevap vermemeniz. Şu an (bence) eCHIP'teki konular yetersiz. Win-Xp'ye özel sayı yaptığınız gibi lütfen VB'ye de yapın. Veya derginizde birer sayfacık olsa bile yer ayırın...

CHIP: Visual Basic için özel bir sayı çıkarmayı düşünmüyoruz. Visual Basic veya diğer programlama dillerine ilgi duyan okurlarımızın öncelikle geniş içerikli kitapları takip etmelerini öneriyoruz.

Kalite ve güncellik CHIP'te

Derginizi iki yıldan bu yana hiç aksatmadan takip etmekteyim. Şu anda bilgisayar konusunda sahip olduğum bilgilerimi konu ile ilgili kitap ve dergilere borçluyum. İtiraf etmeliyim ki, bilgisayar ile ilgili piyasada bulunan üç-dört dergiyi aksatmadan almaktayım, fakat derginizin, gerek içerik, gerekse sunulan bilgi kalitesi ve güncellik açısından yeri bir başka.

CHIP dergisi olarak,bize,okurlara, böyle güzel bir dergiyi hazırlayarak vermiş olduğunuz hizmetten dolayı teşekkür ederim.

Dr. Ediz Hüseyinoğlu

İnceleme ve reklamların gerekliliği

İlk önce çıkardığınız dergi nedeni ile sizi tebrik ederim. 3 yıla yakındır derginizi takip ediyorum. genel itibari ile derginizi beğenmekteyim. Şunu da itiraf edeyim, her zaman donanım incelemelerini ve reklamları gereksiz bulmuşumdur. Ta ki bir CD yazıcı almaya karar verinceye

kadar. İşte o zaman donanım performans testleri verilerine ve fiyat reklamlarına ihtiyaç duydum. Ve anladım ki zamanla bazı şeyler gerekli hale gelebiliyor. Fark ettiğim başka bir şey de derginizdeki detayla birlikte biraz karmaşanın meydana geliyor olması. Bazen dergide eCHIP CD içeriği bölümünde tanıtılan programları CD'de bulmakta zorluk çekiyorum ya da bulamıyorum. İlk zamanlar ben bulamıyorum dedim ama en son olarak Aralık 2002 CD'sinde bulunması gereken photo2VCD programını bula-

SUXESS: eCHIP'teki dijital dergilerden Suxess'te web programlama kurslarını bulabilirsiniz.

mayınca bayağı sinirlendim. Aramalarıma rağmen CD arayüzünden ve direk CD içeriğini incelediğim halde bu programı bulamadım. bu durumda CD arayüzü yetersiz oluyor bence. Tanıtımlarda programın CD içindeki yerini de verebilirsiniz. Belki de sinirlenince bulamadım, ama sonuç itibari ile program bence yok.

Öztaş Öztaş

CHIP: Photo2VCD programını CD'nin hemen açılışındaki TOP10 Program bölümünde veya Ayın Shareware'leri altında bulabilirsiniz.

CHIP'e teşekkürler

Yazımın başlığından da anlayacağınız gibi böyle bir derginin Türkiye'de varolmasını ve satılmasını sağladığınız için size çok teşekkür ediyorum. Bu derginin kısa sürede popülerlik kazanmasını çok kolay bir şekilde başardınız, çünkü çok titizlikle ve özveriyle çalışıyorsunuz. Ben derginizi çok fazla alamıyorum, fakat her alışımada bana yeni konular hakkında bilgi vereceğini ve benim için gerekli olan programları bulabileceğimi düşü-

nerek alıyorum. Derginiz şüphesiz ki bilgisayar dergileri içinde sadece bana göre değil, çok sayıda başka okura göre de ilk sırada. Dolayısıyla bu popüleriteyi sağladığınız için size tekrar teşekkür diyorum. Derginin içeriğine gelirsek, tek kelimeyle mükemmel. Eğitimden tutun öğretime kadar her şeyi içeriyor. Herkes için en gerekli programlar, amatörler için eğitim bölümleri, teknik işlerle ilgilenenler için teknik bölümler ve daha birçok şey... Bunun içindir ki bu yazıyı size yazma ihtiyacı duydum ve teşekkürümü dile getirdim.

Özgür Bostan

Programlama ve Cisco System

Ben bilgisayar programcılığı bölümünü bu sene bitirdim ve dört beş aydır derginizi düzenli bir şekilde takip ediyorum. Sizden programlama dillerini (C++, Delphi, Visual Basic vs.) içeren bir CD veya derginizde bu konular hakkında yazılara yer vermenizi istiyorum. Ayrıca Cisco System hakkında bilgi verebilirseniz sevinirim.

Mustafa Alkan

Dört dörtlük dergi

Kim ne derse desin derginiz reklamıyla, incelemesiyle, Workshop'larıyla dört dörtlük. Başarılı yayın hayatınızın devam etmesi dileğiyle..

Özgür Özkurt

Program ve yazı indeksi

Sevgili CHIP, Derginize uzun yıllardır aboneyim. Daha önceleri başka dergilerde alıyordum, ama artık ihtiyaç duymuyorum. Bunun için sizleri yürekten kutluyorum. Gerçekten doyurucu bir dergi. Benim sizlerden isteğim şu; daha önceki de sanırım birkaç kez dile getirildi, ama sizlerden olumlu bir yanıt duyamadık. Verdiğiniz CD'ler için hangi program hangi CD'de verilmiş gerçekten çok kolay buluyoruz. Dergileriniz içinde, hangi konular hangi sayılarda işlenmiş, bölümler halinde bir indeks şeklinde sunulamaz mı? Senelerdir derginizi alıyorum, bazen o konunun işlendiğini hatırlıyorum ama bulmak için bütün sayıları ortaya dökmek gerekiyor. Özellikle sürekli okuyucularınız için inanılmaz bir hizmet ve kolaylık olacak. Belki geçmiş sayılarınız için zor olabilir, ama bugün başlasanız bile bize yeter. İlglilerinize teşekkür eder, işlerinizde başarılar dilerim.

Bayram Kepenek

2003 Trendleri Bizi Bekleyenler

Daha renkli, daha hızlı, daha mobil... IT'nin geleceği böyle olacak. 2003 yılı daha makul fiyatlar konusundaki vaatlerin nihayet yerine getirileceği bir yıl olabilir. Bu yıl bizi bekleyen teknolojilere bir göz atalım.

■ Varolan sınırları aşan vizyonlar ve hızlı çıkar-samalar zamanı geride kaldı. Bize göre iyi de oldu! Böylelikle varolan fikirleri işletmek ve işleyen cihazları düzeltmek için daha fazla zaman kalıyor. Ayrıca, 2003 yılının eğilimlerinin geçen yıldakilerin benzeri olmasının nedeni de açıklığa kavuşmuş bulunuyor. O tarihlerde CHIP, yükselen eğilimler bağlamındaki öngörülerıyla tam isabet sağladı: Xbox ve GameCube vaat edilen performansları gerçekleştirdiler ve hatta Playstation ile birlikte daha da ileri gidecekler umudunu uyandırdılar; üstelik üç oyun da dahil olmak üzere konsol başına 150 euro'nun altına düşen fiyatlarla.

Hayatımıza renk gelecek

Renkli ekranlı cep telefonlarının yanında öncülleri soluk kalıyor. Renkli ekranlar olmaksızın düşünülemez olan kameralar ile bu yıl daha da rengarenk hazlar yolda.

ADSL Modem: Telekom'un ADSL tekeli, yüksek hız tutkunlarına modem çeşitleri arasında yalnızca daha da fazla seçenek sunmakla kalmadı, aksine buna pratik kombi cihazları, modem, router ve ağ hub'larını içinde birleştiren zengin bir palet eklendi.

Bluetooth: Kendini kabul ettirmesi biraz zaman

BU YIL BİZİ BEKLEYEN GELİŞMELER

2003'TE YÜKSELENLER

DVD YAZICILAR

Önceki yıllardaki CHIP eğilim listelerinde olduğu gibi bunun iyi bir nedeni var: Nihayet DVD yazıcı fiyatları 300 euro'nun altına, boş DVD'ler ise 2 euro'nun altına düştü. Ve doğru format uğruna yürütülen sürekli mücadeleye rağmen DVD 2003 yılında CD'nin rütbesini aşacak.

MULTİMEDYA HİT'LER

FOTOCAM

Fotoğraf çekebilen Videocam'den sonra film de çekebilen Fotocam geliyor. Ama bu biraz daha pratik.

MPEG 4

Geleceğin Streaming standardı şimdiye kadar ki her bir video formatından daha küçük ve daha iyi olmak üzere internet üzerinden film ve TV yayını naklediyor.

GÖRÜNTÜLÜ CEP TELEFONU

Metinler ve bunları dinlemek bugünkü iletişim ihtiyaçlarına artık yeterli gelmiyor. Fotoğraflar çekilebiliyor ve gönderilebiliyor.

PLAZMA TV

TFT'ler daha büyük, Plasma Display'ler daha iyi ve daha ucuz bir hal alıyor. Her ikisi pazarda daha fazla pay kapmak için mücadele veriyor.

2003 Trendleri

alacak. Gerçi CeBIT 2002 daha o zaman ilgili notebook genişletmelerini, PC kartlarını ve PDA'lar için terfi modüllerini tanıtmıştı. Ancak farklı üreticilerin ürünleri arasındaki veri takası henüz pek iyi işlemiyor.

Dijital TV ve video, yavaş yavaş evlerde de kendilerine yer buluyorlar. Öne doğru yakışık alır bir sıçramayı MPEG-4 sağlayacak; bu video formatı 2003 eğilimlerinin başında geliyor.

USB 2.0: Tam not. Tüm beklentiler yerine getiriliyor, USB 2.0'sız bir bilgisayar piyasası düşünemez artık.

Sessiz bilgisayarlar: Şüphe yok ki, sessizleştirilmiş bilgisayar gelecek multimedya beklentileri nedeniyle gitgide daha popüler bir hal alıyor.

DVD yazıcılar CD kopyaları ve kopyalamaya karşı koruma uğruna yürütülen kavgada biraz geride kaldılar, ama 2003 yılında çok daha güçlü start alıyorlar.

MP3Pro: Kabul etmeli ki, CHIP yazı işleri bu noktada biraz yanıldı... Alışkanlığın gücü baskın çıktı. Yeni Audio formatı MP3'ün sıkıştırma oranını ikiye katlamasına rağmen, öncülünü tahtından indiremedi. İş dünyası ve kullanıcılar emektar MP3 formatına sadık kalmayı sürdürüyor.

Neyse ki, şu sıralar hüküm süren hayal kırıklığı eğilimi IT branşındaki geliştiricileri etkilemi-

» Geliştirme alanında IT branşında ekonomik krize rağmen yükselme yaşıyor«

Bill Gates, Microsoft firması kurucusu ve geliştiricileri yöneticisi

yor gibi görünüyor. Buna tekabül eder tarzda Microsoft kurucusu Bill Gates son Comdex Fuarı'nda iyimser bir tutum takınmıştı: "Her yerde ekonomik kriz ve küçülme yaşanırken, IT branşında geliştirme noktasında yükselme yaşıyor." Bu teknik için geçerli, ama fiyatlar için değil! Fiyatlar bilgisayar dünyasının birçok alanında 2003 yılında da düşecek; euro da bu durumu değiştiremeyecek.

KK / Garo Antikacıoğlu, agaro@chip.com.tr

.NET (NİSAN'DA)

Her yerde mobil hizmet alabilme düşü hızla yayılıyor. İnternet platformu araçlar, uygulamalar ve web hizmetlerine her zaman ve her yerde, tek tek ya da ortaklaşa erişime izin veriyor.

MOBİL E-MAIL

Yoldayken cep telefonu, PDA ya da Pocket-PC üzerinden elektronik posta geliyor ve gidiyor.

AKILLI EKРАНLAR

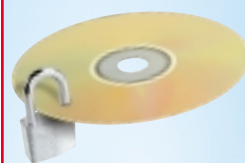
Taşınabilir monitörler küçük, yassı, zeki ve kablolu bir biçimde bilgisayara ve internete konforlu bir uzaktan bağlantı sağlıyor.

MOBİL GELİŞMELER

HIZLI W-LAN

W-LAN üzerinden ağa bağlanmak, yazdırmak ve sörf yapmak daha hesaplı ve daha hızlı bir hal alıyor. UMTS'yi kim bekler bu durumda?

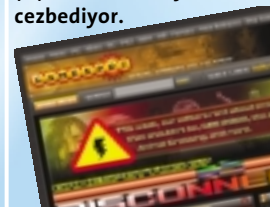

KOPYA KORUMASI

Eğlence sanayi, korsan kopyalara karşı mücadelede yeni ve kurnaz kopya koruma yöntemlerine başvuruyor.

PREMIUM HİZMETLER

Ücretsiz kültüre son: Gitgide daha fazla online hizmeti ile sizi kasaya davet eden Premium, çok çeşitli hizmetleriyle cezbediyor.

ACİL DURUM MEKANİZMASI

iPaq 1910 ve Pocket PC Axim X5

HP ve Dell'den Yeni PDA'lar

PRATİK:
iPaq 1910 ile
HP, Compaq'ın
PDA çizgisini
sürdürüyor.

Dell ilk PDA'sını tanıttı. HP de bir avuç içiyle piyasaya çıkıyor.

► HP'nin yassı, gümüşü renkteki iPaq 1910 ürünü bir Pocket PC için şaşırtıcı derecede zayıf. HP'ye göre şimdiye kadar varolanlar arasında en ince ve 120 gram ağırlığıyla en hafif Pocket PC. Kompakt kasa aynı büyüklükte kalan display ile tuşları aşağıya doğru bastırılmış, ama yine de iyi kullanıma olanak tanıyor.

► 65 bin renkli display 240x320 piksellik bir çözünürlük sunuyor. iPaq 1910'da 200 MHz'lik bir XScale işlemci çalışıyor. Testlere göre sürekli çalışmada akü yaklaşık dört saatlik bir çalışma süresi sağlıyor. 1910'nun aküsü öteki iPaq'lardan farklı olarak sabit değil, değiştirilebiliyor. 300 dolar fiyatındaki PDA'nın öteki özellikleri arasında 64 MByte RAM,

SD/MM-Card-Slot, mikrofon, entegre hoparlörler ve kulaklık bağlantısı bulunuyor.

► Pocket PC Axim X5 ise Dell'in PDA pazarına girdiği iki modelden daha güçlü olanı. Bu model 400 MHz Xscale CPU, 64 MByte SDRAM ve 48 MByte StrataFlash ROM ile çalışıyor. Daha zayıf olan çeşit 300 MHz Xscale Prozessor, 48 MByte SDRAM ve 32 MByte Flash ROM sunuyor. CompactFlash ve SD Card Slot ile her iki Dell ürünü de neredeyse tüm uygulama durumları için donatılmış bulunuyor. 240x320 piksellik bir çözünürlük ile bir TFT display harika bir görüntü kalitesi sağlıyor. Her iki cihaz da 196 gram ağırlığında ve 12,8x8,1x1,8 cm boyutlarında.

Bilgi için: www.hp.com, www.dell.com

Mad Dog Türkiye'de Linux Konferansı

İzmir Ekonomi Üniversitesi'nde konuşan Linux International'ın Başkanı "Maddog" lakaplı Jon Hall, ücretsiz Linux işletim sisteminin Türkiye için çok uygun olduğunu söylerken, Türkiye'nin bilgisayar teknolojilerinde ihracat yapabilecek bir konuma gelmesini istediğini de belirtti. Türkiye'de Hazine Müsteşarlığı, Milli Savunma Bakanlığı ve Merkez Bankası'nın Linux yazılımını kullandığını söyleyen Hall, özellikle ülke güvenliği gibi bir konuda kodları açık olan bir işletim sisteminin tercih edilmesinin doğru olduğunu belirtirken, Linux'un kullanım oranı bakımından, Apple'ın işletim sistemini geride bıraktığını açıkladı.

READ.ME

GÖKHAN SUNGURTEKİN
Yayın Koordinatörü

"Microsoft 'Devlet Güvenlik Programı' çerçevesinde devletlere Windows kaynak koduna erişim imkanı sağlayacağını açıkladı."

Microsoft Windows kaynak kodunu açıyor

14 Ocak'ta gerçekten çok ilginç bir gelişme oldu: Microsoft 'Devlet Güvenlik Programı' (Government Security Program) çerçevesinde devletlere Windows kaynak koduna erişim imkanı sağlayacağını açıkladı. DGP sunulacak çeşitli araçlar yardımı ile ilgili devlet görevlilerinin kaynak kodu inceleyebilmelerini sağlayacak. Kullanılan bu araçlar sayesinde, inceleme süreci doğal olarak Microsoft'un kontrolünde olacak ve kodun kopyalanması ya da değiştirilmesi engellenecek. Bunun anlamı şu: Açık kaynak kodlu yazılımlarda, daha somut bir örnek verecek olursak, Linux'ta olduğu gibi, kaynak kodun her türlü değişikliğe ve uyarlamaya müsait şekilde teslim edilmesi söz konusu değil. Bu durumda yapılan şeyi –yazının başlığının aksine– kaynak kodun açılması değil, "gösterilmesi" şeklinde tanımlamak daha doğru. Zaten şu an için bundan fazlasını beklemek hayalcilik olurdu. DGP anlaşması NATO ülkeleri ve Rusya ile imzalanmış durumda. Doğal olarak Türkiye de bu gruba dahil. Ayrıca Microsoft 20 ülkeyle daha görüşmeleri sürdürdüğünü açıkladı. Program kapsamında devlet görevlileri Microsoft'un Redmond'da bulunan merkezini ziyaret ederek, test süreçlerini izleyebilme ve Microsoft güvenlik uzmanlarından ayrıntılı bilgi alma imkanına sahip olacaklar.

Peki ama neden?

Bu sorunun cevabı güvenlik kaygıları ile bağlantılı. Güvenliğin her şeyden önemli olduğu devlet kurum-

larında en gizli bilgilerin anahtarı olmayan "kilitli bir kutunun" kontrolünde olması, sürekli dile getirilen "ABD firması Microsoft'un ürünü Windows bilgi sızdırıyor/sızdıracak/sızdırabilir" söylentileri ve tabii ki geçtiğimiz yıl tespit edilen çeşitli güvenlik açıkları (Microsoft bunlar için de özel bir güvenlik programı başlatmıştı), bu güvenlik kaygılarının temelini oluşturuyor.

Yine geçtiğimiz yıl Almanya, Çin ve Finlandiya gibi önemli ülkeler çözümü Linux'ta görmüş ve devlet kurumlarında Linux'un kullanılacağını duyurmuşlardı; zira Linux'un gerçek anlamda açık olan kaynak kodu, kontrolün tamamen kullanıcıda olmasını sağlıyor.

Artık Windows da bu avantaja sahip. Kodu değiştirme/geliştirme imkanı olmasa da, en azından "neler olup bittiğinden" haberdar olmak mümkün olacak. Çok yakında, erişim sağlanan kodun Windows'un gerçek kodu olmadığı söylentileri de çıkacak tabii ki.

Aslında Windows kaynak koduna erişim yeni bir şey değil. Microsoft bir süre önce, Paylaşılan Kaynak Kodu Programı çerçevesinde, iş ortaklarına ve müşterilerine kaynak koda sınırlı erişim imkanı sağlamıştı. Buradaki amaç uygulama geliştirilmesine katkıda bulunmaktı. Ancak DGP için durum farklı; söz konusu olan, açık kaynak kodlu yazılımlara karşı bir hamle ve yazılımın güvenli olduğunu kanıtlama ihtiyacı. Bir sonraki adımı merak ediyorum doğrusu...

Mernis Sonunda Doğdu

Vatandaşlık Numarası

1974 yılında yürürlüğe giren bir yasa ile gündeme gelen vatandaşlık numarası uygulaması, 1976 yılında ihaleye açılıp, 1984'de projenin geliştirilmesi için gerekli bilgisayarlar alınıp iki yıl depoda bekletilip, 1986 da çalıştırılmaya başladıktan sonra, sonunda, 2003 başında kullanılabilir hale geldi.

Vatandaşlık numarası uygulaması ile her vatandaşın, vergi, nüfus, askerlik, emniyet kayıtları tek bir merkezde toplanacak, ancak kamu kurumları bu bilgilere sadece yetkileri dahilinde ulaşabilecek. Yani vergi dairesi bir vatandaşın ancak

vergi bilgilerini görebilecek. Diğer kayıtlara ulaşmak içinse mahkeme kararı gerekecek. Bu ayrıntının altını çizen yetkililer, Mernis projesi ile bir "polis devleti" kurulduğu iddiasının

yersiz olduğunu belirtiyorlar. Kamu kurumlarının vatandaşlar ile ilgili detaylara tek bir merkezden ve elektronik ortamda ulaşmasının devlet dairelerindeki uzun işlem vakitlerini kısaltacağı ve vatandaşlara hızlı hizmet vermeye yardımcı olacağı düşünülüyor. Yıl sonuna kadar mevcut nüfus cüzdanlarının, vatandaşlık numaralarını içeren yeni kimlik kartları ile değiştirilmesinin de planlandığı Mernis Projesi çerçevesinde, vatandaşlar kimlik numaralarını, internet üzerinden öğrenebilecekler.

Bilgi için: www.nvi.gov.tr

"S.P.O.T" Piyasada İlk Ürün

Microsoft'un Saati!

Radyo dalgalarından yararlanarak akıllı hale gelen minik saatler yakında piyasaya çıkacak.

■ Microsoft'un günlük hayatın bir parçası olan, kalem, saat, etmek kıartma makinesi gibi küçük cihazları "akıllı" hale getirmeyi planladığı S.P.O.T (Smart Personal Object Technology) projesi kapsamındaki ilk ürünün, haber, hava durumu ve trafik raporlarını verecek akıllı saat olacağı açıklandı. Abacus, Citizen, Fossil ve Suunto gibi ünlü saat üreticileri Microsoft'la gerekli anlaşmaları imzaladılar ve Microsoft'un aylardır deneme sürüşlerini yaptığı SPOT chip'lerini içeren saatlerin prototiplerini de ürettiler. Saatlerin 2003 yılı

sonbaharında piyasaya sürülmesi bekleniyor.

Akıllı saatler, FM sinyallerine şifrelenen

BORSA VERİLERİ:
Takip ettiğiniz senetleri dakika dakika saatinizden izleyebileceksiniz.

hisse senedi fiyatları ya da trafik raporları gibi bilgileri kullanıcıya deşifre etmesi mantığı ile çalışıyor. Saat sahipleri, almak istedikleri hizmetleri web üzerinde kişiselleştirebilecek. Bu da her saate verilecek IP gibi sabit bir numara sayesinde mümkün olacak. Böylece kullanıcıların sadece istedikleri bilgileri almaları sağlanacak.

Bilgi için: www.microsoft.com

IT Fuarına Kriz Damgasını Vurdu

Comdex 2002: Las Vegas'ta Kıyamet Havası

Daha az katılımcı, daha az ziyaretçi: ABD'deki öncü IT fuarı durgunluğa uğramış bulunuyor. Sektörün umudu şimdi CeBIT'te.

■ ABD'nin en büyük bilgisayar fuarı daha da küçülmüş bulunuyor. Daha az katılımcı (yaklaşık 1.000 kadar, önceki yıl 1.700 civarındaydı) geriye kalan tek pavyonda zaten zayıf olan önceki yıldan da daha az yeni ürün sergiledi.

COMDEX'TE KARA BULUTLAR: ABD'nin en büyük IT fuarı giderek daralıyor...

Tabii bu da ziyaretçi sayısını 100 binin altına çekti. 2000 yılında ziyaretçi sayısı 150 bin idi, önceki yılda bile 11 Eylül'ün etkisine rağmen hiç olmazsa 125 bin ziyaretçi boy göstermişti. Comdex 2002 türünün sonuncusu olmuş olabilir; en azından söy-

lentilere göre 400 milyon dolar ile iflasın eşiğinde olan ve Penny-Stock olarak çoktan ABD teknoloji borsası Nasdaq'ın dışında kalan organizatör Key3Media'nın düzenlediği en son fuar olabilir. Hayal kırıklığına uğramış bazı üreticiler daha fuarın bitmesine üç gün kala, önce gizli-den gizliye, sonra açıktan açığa, ceza olarak "gelecek yıl optimal olmayan bir stand yeri" alamayacaklarını bile bile standlarını kaldırmaya başladılar.

Bilgi için: www.comdex.com

Aydın Ürünü

AMD şefi Ruiz sırrı açıklamış bulunuyor: Kod adı "Clawhammer" olarak geliştirilmiş desktop CPU'nun adı **Athlon 64** olacak. Athlon takipçisi 2003 yılının ilk yarısında 256 ve 1.024 KByte'lık L2 cache'lik çeşitleriyle piyasaya sürülecek.

Compaq Tablet PC

HP'nin Gümüş Sofra Takımı

HP, Compaq Tablet PC için büroları, fuarları ve ödünsüz PC Power gerektiren her yeri kullanım alanı olarak görüyor. Cihaz 1 gigahertz saat frekansı ile çalışan Transmeta kökenli Crusoe-TM5800 işlemci ile donatılmış. Cihazın yüzeyi sertleştirilmiş camdan ibaret ve 1.024x768 resim

noktalık bir çözünürlük sunuyor. Grafikler yükseklik formatında ya da yatay kalemle oluşturulabiliyor ve Compaq'ın açıklamalarına göre bu sırada notlar depolanabiliyor ve el yazısı tanıma üzerinden basılı harflere dönüştürülebilir.

Tablet-PC'nin anabelleği azami 768 megabyte DDR-SRAM'e, sabitdiskleri 60 gigabyte boyutuna yükseltilebiliyor. Cihaz bir ağ kartı, bir modem ve CompactFlash II Cardslot ile donatılmış. Pil çalışma süresi olarak sunucu yaklaşık beş saatlik bir değer veriyor.

Fiyatı: Yaklaşık 2.390 euro

Bilgi için: www.hp.com

7500 W Güç

Osaki Ses Sistemleri

Altı değişik seçeneğe sahip Osaki marka ses sistemine bu ay üç değişik model ekledi. Mono-stereo ses sisteminden 5+1 home theatre ses sistemine kadar herkese hitap eden model yelpazesine sahip markanın

5+1 ses sistemleri, subwooferli veya dekode edilebiliyor. 2200 W ile 7500 W arasında p.m.p.o çıkış gücüne sahip sistemler PC, oyunlar, walkman ve her türlü multi medya uygulamaları için

dizayn edilmiş ve CD, PC, walkman, diskman, TV ve video bağlantıları ile birlikte geliyor.

Bilgi için:

www.kaplanbil.com.tr

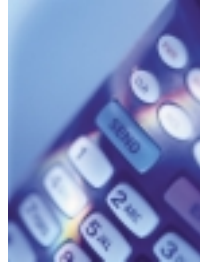
Ericsson Dünya

Başkanı Geldi

Telekom

Balonu Sönmüş

Kurt Hellström, GSM kullanıcı sayısının 1 milyara ulaşmasına rağmen, geçmiş yıllarda sektörde yaşanan

çılgınlığın geride kaldığını ve telekom sektöründeki balonların patladığını söyledi. Mobil iletişim altyapısında Türkiye pazarının yüzde 70'ine sahip olan Ericsson'un CEO'su Kurt Hellström, düzenlediği basın toplantısında şirketin son iki senede yaşanan ekonomik durgunluk ve iletişim sektöründeki kısa vadeli belirsizliklere karşın yatırımlarını sürdüreceğini açıkladı.

Bilgi için: www.ericsson.com.tr

İÇİNDEKİLER

22	Kasa Sistemi: Kasa deyip geçmeyin
24	Anakartlar: Seçim doğru yapılmalı
26	Ekran Kartları: AGP'nin yükselişi
28	İşlemciler: Amaca göre seçim
30	Bellekler: SD-RAM, DDRAM, RDRAM
32	Sabitiskler: Erişim hızının önemi
34	Optik Sürücüler: Seç, beğen, al
36	Monitörler: Hep en sona bırakılır
38	Ses Kartları: Sessiz kalmayın!
40	USB ve Firewire: Yeni standartlar gözde
42	Klavye / Mouse: Elinizin altındaki değerler
44	Hazır Sistemler: Kime, ne kadar uygun?

Upgrade Rehberi

Şimdi

Upgrade Zamanı

Bilgisayarınız artık isteklerinizi yerine getirmekte zorlanıyor mu ? Beklentileriniz mi arttı, yoksa donanım eksikliği mi yaşıyorsunuz ? Dert etmeyin, bu yazıda, düşük bir maliyetle sisteminizi günümüzün standartlarına uygun bir hale nasıl getirebileceğinizi okuyacaksınız.

Günümüzde bilgisayarların gelişiminin inanılmaz boyutlara ulaştığını söylemeliyiz. Öyle ki bilgisayar artık hemen hemen herkesin hayatına girmiş durumunda. Tabii yaşanan bu hızlı değişim, insanları bilgisayar hakkında daha fazla bilgi sahibi olmaya sürüklüyor. Bilgi sahibi olmayan ya da olmak istemeyenlerse, genellikle ya sistemlerini başkalarına toplatır ya da markalı bir ürün tercih ederler. Oysa kendinizin toplayacağı bir sistemle ilerde, upgrade zamanında işinizi kolaylıkla kendiniz yapabilirsiniz. Bu önemli, çünkü bilgisayar dünyası başta da dediğimiz gibi çok hızlı ilerliyor ve sizin bugün aldığınız bir bilgisayar en fazlasından iki sene içerisinde eski ve güçsüz bir makine konumuna düşüyor. Çok kısa bir süre sonra bilgisayarınızı yenileyeceğinizi düşünerek, sisteminizi toplarken upgrade işlemine uygun parçalar seçmelisiniz. Böylece hem belki bir dakikada halledebileceğiniz bir sorun için teknik servis elemanının gelmesi ya da sisteminizi kendinizin teknik servise taşımanız gerekmeyecek. Sonuçta ilk müdahaleyi kendiniz gerçekleştirip, arızalı parçayı değiştirip, yenisini sisteme entegre edebilirsiniz...

Evdeki veya işyerindeki bilgisayarın, yüksek bir performans, güvenli ve stabil bir şekilde çalışabilmesi için büyük paralar harcamanın anlamı yok. Var olan sisteminize yapılan ufak tefek değişimler sonucu, düşük bir maliyetle, istediğinize göre bir PC sistemi elde edebilirsiniz. Bu sayede günümüzün standardına ulaşabilmenin yanı sıra işlerinizi veya uygulamalarınızı çok daha kısa sürede bitirebilirsiniz. Türkçeye yenileme olarak çevirebileceğimiz Upgrade işlemi öyle kor-

kulacak bir şey değil. Öyle ki bilgisayarla içli dışlı olmayanlar bile bu değişimi kendi kendilerine yapabilirler. Yapılması gereken tek şey, resimlerle anlattığımız teknikleri dikkatli bir şekilde okumak ve bunları uygulamak. Burada anlatacağımız yenileme işlemi donanımsal bir değişim olduğundan, sürücü kurulumunu az çok bilmeniz gerekiyor.

Rehber: En sık upgrade edilen parçalar

Modern bir PC, oldukça basit bir yapıya sahip gözüke bile esasında bir o kadar da karmaşıktır. Basittir; çünkü bir sistemi toparlamakta kullanılan donanım birleşenlerinin giderek daha azı, gerçek parça teşkil edecek biçimde diğer bileşenlere entegre ediliyor. Karmaşıktır; çünkü modern bir parça, eski sistemlerdeki aynı tür parçaya oranla çok daha fazla sayıda işlevi gerçekleştiriyor. Bu yazıda günümüz bir PC sistemini oluşturan parçalar hakkında bilgi vereceğiz.

MONTAJ REHBERİ: NELERE DİKKAT ETMELİ ?

- 1 Montaj için uygun bir yer yaratın. Statik elektrik riski taşıyan malzemeleri uzaklaştırın.
- 2 Küçük parçalar ve vidalar için bir kap bulundurun.
- 3 Eski PC'nin BIOS konfigürasyonunu bir yere not edin.
- 4 Bilgisayara bağlı olan tüm aygıtları mutlaka kapatın.
- 5 PC içindeki bağlantı şeklini not alın.
- 6 Söktüğünüz kartın hangi yuvayı kullandığını unutmayın.
- 7 Jumper ayarlarını not alın.

Kasa: Kasa deyip geçmeyin

PC sistemlerinin en önemli parçalarından biri, bileşenlerin korunduğu ve güç kaynağı ile bu bileşenler için gerekli elektriği sağlayan kasalar.

Kasalar, mini-tower, midi-tower, high-tower, slim ve mount rack olarak boyutlandırılırlar.

Upgrade için en elverişsiz kasa tipi mini-tower ve slim kasalardır. Bu kasalar küçük olmalarından ve dolayısıyla masaüstünde oldukça az yer kaplamalarından dolayı çok sevilirler. Ama, iş kasayı açıp kapamak ve bazı parçaları değiştirmeye geldiğinde, madalyonun diğer yü-

Kasanın dış görünüşü genelde kasa seçiminde tek kriter olarak ele alınır. Oysa kasanın iç tasarımı çok daha önemlidir. Örneğin güç kaynağının yeri büyük önem taşır. Anakartı kasaya monte etmek için güç kaynağının sökülmesinin gerekmesi önemli bir dezavantajdır. Ayrıca güç kaynağının da işlemcinin hemen üstesinde olmamasına da dikkat edilmeli. Genel olarak kasa içindeki sa-

İÇİ FERAH OLMALI: Kasanın içinde birden çok bileşen bulunduğundan çok sayıda sürücü yuvasının bulunması avantaj.

Tabii bilgisayarın çalışabilmesi için onu elektrikle beslemek gerekir. Dolayısıyla kasa sistemlerinde dikkat edilmesi gereken konulardan biri de güç kaynağının seçimi. Burada bağlanacak aygıt sayısına göre bir seçim yapmak gerekir. Aslında yüksek güce sahip bir kasa sistemine sahip olmak bir avantajdır. Nedeni, optik sürücülerin yanı sıra birden çok disk ve yüksek performanslı bir ekran kartı ile işlemci kullanıldığında 300 watt'ın üzerinde bir güce ihtiyaç duyulacağıdır. Gördüğümüz gibi sistemin sağlam ve istikrarlı çalışması için iyi bir güç kaynağı şart. Üstelik overclock tutkunlarından biriyseiz ekstradan takacağınız soğutma sistemlerinin güç tüketimini arttıracağını da bilmelisiniz. Pentium 4 işlemcisine geçmeyi düşünen kullanıcılar, eski kasalarını kullanamazlar. Nedeni güç bağlantılarının farklı olması ve yüksek performanslı bir güç kaynağına ihtiyaç duyması. Benzer bir şekilde yeni nesil AMD işlemcilerinin de yeni kasa tipleri ile birleştirilmesi gerekir.

KASA SEÇİMİ: Kasanın görünüm ve estetik yapısını zevkinize göre seçebilirsiniz. Fakat kasanın iç yapısı ile güç kaynağının önemli olduğu unutulmamalı.

zünü ile karşılaşılır. Modern bir bilgisayar kasasının ön panelinde açma kapama düğmesi, reset düğmesi, disket sürücü yuvası ve optik sürücü yuvaları ve sabitdiskin ve sistemin çalışıp çalışmadığını gösteren bir led takımı yer alır. Birçok kasanın ön paneli bu şekildedir.

bitdisk, optik sürücü ve disket sürücü yuvaları yeterlidir. Ama bu yuvaların yeterliliğini sizin ihtiyaçlarınızın belirlemesi gerekir. Dikkat edilmesi gereken bu konular haricinde, kasanın rengi, görünümü ve estetik yapısı tamamen zevkinize kalmış...

MONTAJ REHBERİ: KASA

Kasanın kapaklarını sökün ve yan yatırın. Anakartın kasadaki metal yüzeye değmemesi için vida deliklerinin yerini belirleyin. Sonra, belirlenen bu noktaları, kasa ile birlikte verilen anakart vidaları ile monte edin. Bu vidalar iki tipte olurlar: Bunlardan ilki, plastik yapıya sahiptirler ve anakartın deliğine geçirilirler. İkinci tip vidalar ise, metalik yapıdadır ve bir tarafları vida yuvası şeklindedir. Anakartı bu vida yuvalarının üzerine oturturun ve kasanın led kablolarını bağlayın. Burada anakartın kitapçığından bu bağlantının nasıl yapılması gerektiğine bakmalısınız. Bu bağlantıdan sonra kasanın iç kesimine sabitdisk, disket sürücüsü ve optik sürücülerini yerleştirebilirsiniz.

İÇ MİMARİ: Müdahalelerin daha rahat olması için büyük bir sistem tercih edilmeli.

YÜKSEK GÜÇ İHTİYACI: Yeni donanım bileşenlerinin fazla güç çekmelerinden dolayı, en az 350 Watt'lık bir güç kaynağı kullanılmalı.

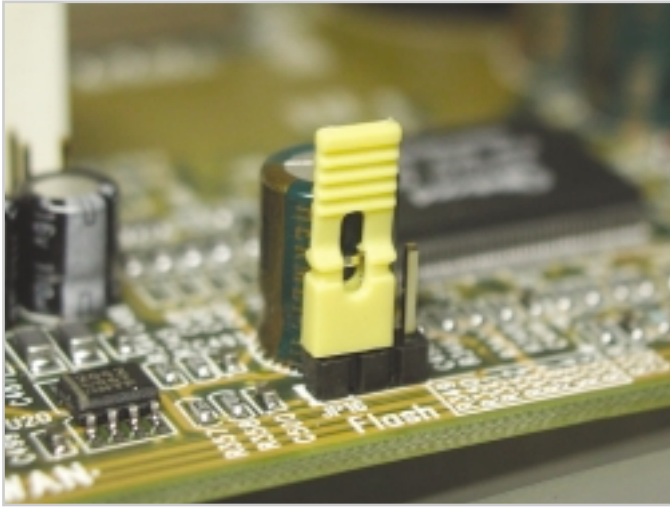

Anakart: Seçimi doğru yapmalı

Anakart satın alırken nelere dikkat edilmesi gerektiği ve hangi chipsetin ne tür bir işlemci ile uyumlu halde çalıştığı iyi bilinmeli.

İşlemci ve bellek yuvaları, BIOS, genişleme yuvaları, port çıkışları ile birçok bağlantı devresinin yer aldığı karta anakart denir. Eskiden bilgisayar tasarımlarında ana kart üzerindeki yuvalara genişleme kartları takılırdı. Kullanıcılar da o za-

denk gelir ve o anakartın ne tarz bir kasa monte edilebileceğini gösterir. Genelde standart da olsa, anakartın boyutları maalesef markalı PC'lerde farklılaşıyorlar. Ve bu da ileriye dönük bir terfi isteğini suya düşürmüş oluyor.

JUMPER AYARI: Her bir jumper anakart üzerinde farklı bir ayara sahip. Bu yüzden anakartın kitapçığından bu ayarları iyice öğrenmeli.

manlarda maliyeti düşürmek için sadece gerek duydukları genişleme kartlarını alırlardı. Teknolojinin gelişmesi ve maliyetlerin düşmesi ile birlikte genişleme kartlarının işlevi değişti ve giderek anakartlarda standart hale geldiler... öyle ki ses ve görüntünün anakartta entegre olarak bulunabileceğini gördük. Anakart, bir PC sisteminde iyi seçilmesi gereken bileşenlerden biridir. Çok farklı

En çok karşımıza çıkan ve pek önemsenmeyen terimlerden biri ATX'tir. ATX yeni sistemlerdeki en popüler standarttır ve birçok üretici tarafından da onaylanmaktadır. Bunun nedeni ATX standardının terfi işlemi için çok uygun olması. Günümüzdeki anakartlarda işlemci yuvası, bağlantı noktaları ve chip'ler gibi çok sayıda yerleşik bileşenler mevcuttur. İşlemcilerin gelişmesiyle birlikte, ana-

kartların da çok hızlı bir değişime maruz kaldığını söylemeliyiz.

Genişleme yuvaları ve teknoloji entegrasyonu bir anakarta entegre edebileceğiniz cihazları ve kazandırabileceğiniz işlevleri gösterir. Özellikle ses ve grafik özelliğine sahip olmayan bir anakarta sahipseniz, üzerinde gelecekte kullanabileceğiniz birkaç tane boş genişleme yuvasının olmasına dikkat etmenizi öneririz. Benzer bir şekilde eski PC'deki kartları yeni bilgisayara taşımak için eski kartınızın kullandığı veri yolu mimarisinin yeni anakartta desteklenip desteklenmediğini kontrol etmelisiniz. Örneğin çoğu eski modem, ses ve network kartları ISA veri yolunu kullanırlar. Günümüz anakartlarında bu veri yolu çeşitli nedenlerden dolayı artık yer almıyor.

Anakartla ilgili üzerinde durulması gereken başka bir konu chipsetler. Chipsetler anakart üzerindeki faaliyetleri kontrol ederler. Örneğin sistem saati, veri yolu kontrolü, IRQ kontrolü, DMA

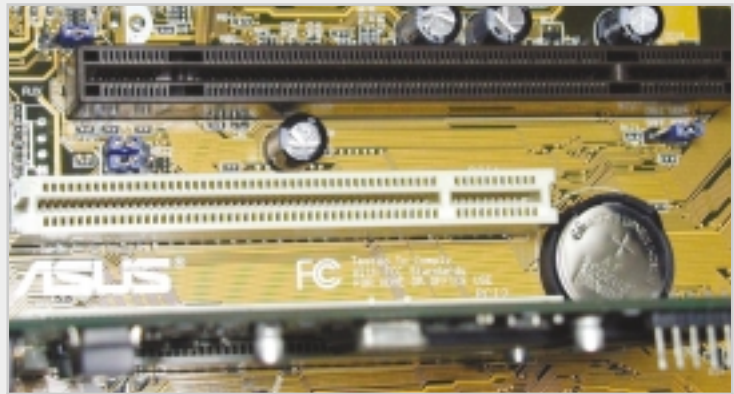

RENKLİ KONNEKTÖRLER: Yeni standartlara uygun olarak bağlantı çeşitleri, karıştırılmamaları için renklendirildi.

MONTAJ REHBERİ: ANAKART

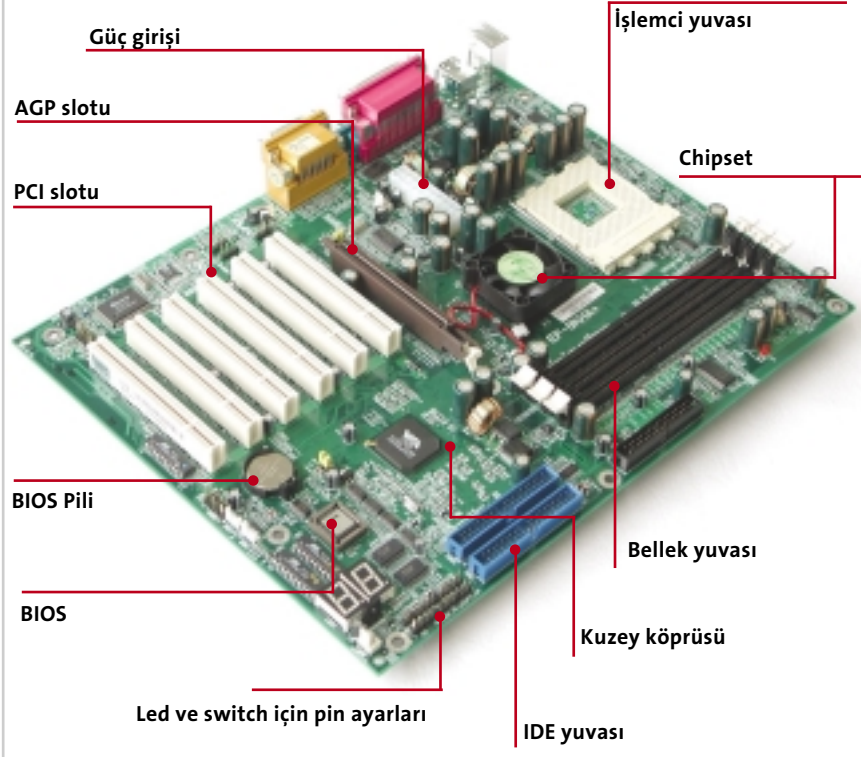
Anakart: Anakartın üzerinde bulunan PS/2 ve USB gibi portlar kasanın arka tarafına denk gelir. Portların bu bölümü bir alüminyum plaka ile kaplıdır. Anakartların port yapıları değiştiğinden kasa ile birlikte birçok plaka verilir. Yapmanız gereken, anakarta uyan plakayı kasaya takmak.

Anakart ile birlikte gelen kitapçığı incelemekte fayda var. Nedeni bazı anakartların üzerinde jumper ayarlarının olması. Bu ayarları da ezberden yapamayacağınızdan kitapçıktan bu jumper ayarlarını bulmalısınız. Anakarta bağlanması gereken güç kablosundaysa, dikkat etmeniz gereken tek nokta, mandalın doğru yere denk gelmesi. Zaten bu güç kablosu yanlış takılamaz. Bu yüzden zorlamaya gerek yok. Son olarak, slot yuvalarının açılması için kasanın slot yuvalarına denk gelen o bölümü eğerek kırmalısınız.

PCI/AGP FARKI: Resimde görüldüğü gibi bu iki slotu renklerinden ayırt edebilirsiniz. PCI slotu beyaz, AGP slotu da kahve renklidir.

ANAKART BİLEŞENLERİ

kontrolü, USB ve CPU çalışma değerleri bunlardan sadece bir kaç. Sistemdeki bilgiler işlemciye iletilir, işlenir ve geri gönderilir.

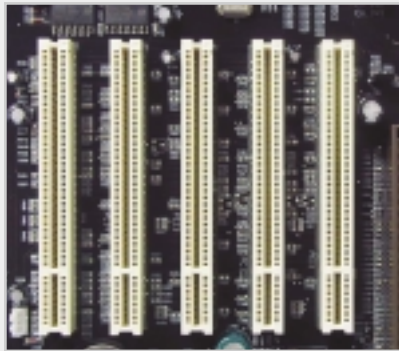
Tabii işlemciye veri yollarından ve kanallardan gelen verileri düzene sokmak da başlı başına bir iş teşkil ediyor. Bu görevleri chipsetler yapıyor. Yani chipsetler işlemci ile direkt olarak alakalıdır. Bu yüzden yeni bir işlemcinin çıkışıyla birlikte yeni chipsetler de çıkıyor. Pentium 4 işlemciler birçok chipset ile çalıştırılabilir. i845 serisi bu işlemci için en geniş desteği sunuyor ve DDR bellek mo-

dülleri ile çalışıyor. Yüksek bir performansla sahip olmak isteyenler, RDRAM desteğini sağlayan i850 ve i850e chipsetini tercih etmelidir. i850 eskidiğinden tercihimiz i850e olmalı.

SIS, VIA ve Intel, Pentium 4 işlemciler için chipsetler üretiyorlar. Örneğin SIS 645, 648 serisi chipsetleri, Via P4M chipset serisi ve Intel i845 ile i850 serisi ile Pentium 4 işlemcilerini destekliyor. AMD cephesinde de durum benzer; Via'nın KT333/400 chipseti ile birlikte SIS 733/745 ve Nvidia Nforce chipsetleri ile bu işlemci ailesi destekleniyor.

İŞLEMCI YUVASI: İşlemci aileleri kendilerine göre yuvalara sahipler. Bunlar örneğin Socket 478 veya Socket A.

PCI SLOTLARI: Anakart üzerinde bir adet AGP yuvasının bulunmasına karşın PCI slotları birden çok olabiliyorlar

Ekran Kartı: AGP'nin yükselişi

Ekran kartı üreticileri hemen hemen her bir kullanıcının ihtiyacına ve bütçesine göre bir ekran kartı üretmeye başladılar.

Accelerated Graphics Port/AGP, süratli bir veri transfer hızına izin veren ve yüksek çözünürlüklü 3D uygulamaları kullanmak için geliştirilmiş olan bir grafik kart bus yapısı. AGP esasında PCI tabanlıdır. Ama içerdiği birkaç ek ve iyileştirme sayesinde, fiziksel, elektriksel ve mantıksal açıdan PCI'dan kendisini bağımsızlaştırır. Örneğin AGP denetleyicisi PCI'a benzese de ek sinyallere sahiptir ve sistemdeki konumu farklıdır. Birden fazla yuvaya sahip ve gerçek bir veri yolu olan PCI'a karşı daha çok sistemdeki grafik kartı için tasarlanmış olan AGP, yüksek performanslı bir bağlantı sunuyor. Dolayısıyla sistemde tek bir video kartı olacağından, tek bir AGP portu bulunur. Yani anakartın üzerinde bir AGP portunun olmaması, AGP kartını kullanamamanız anlamına geliyor. Ama AGP portu bulunan bir anakarta, eski PCI ekran kartınızı PCI slotuna yerleştirerek çalıştırabilirsiniz. AGP 4X ekran kartını AGP 2X desteği olan anakarta takabilirsiniz. Ancak beklenen performansı alamayacağınızı da bilmelisiniz. Bu konuda önemli bir başka konu da, Pentium 4 anakartlarında AGP 1X/2X grafik kartlarını kullanamamanız... Nedeniyse, AGP 4X uyumlu olan bu anakartların farklı bir gerilim dağılımına sahip olmaları.

DİKKAT! AGP 1x/2x ekran kartınız Pen-

tium 4 uyumlu anakarta takılabiliyor. Fakat gerilim farklı olduğundan dolayı sistem çalıştırıldıktan bir müddet sonra ciddi bir fiziksel zarara uğruyor.

Ekran kartı gelişiminin inanılmaz boyutlara vardığı bir gerçek. Öyle ki ekran kartı üreticileri son teknoloji ürünlerini piyasaya sürmekle beraber, son

EKRAN KARTINA ÖZEL: AGP slotu ekran kartları için özel olarak geliştirilen ve yüksek bir performans sağlayan bir yuvadır.

kullanıcıların alabileceği uygun bütçeli ekran kartlarının üretimine de yönelmiş durumdalar. Ekran kartlarında yaşanan en önemli gelişme, üzerinde grafik hesaplamalarında uzmanlaşmış bir işlemcinin bulunması. Ayrıca bellek modüllerinin değişimi ve miktarı da göze çarpıyor. Ancak, ekran kartları markalarından çok üzerindeki işlemcilerle tanınırlar. Burada marka arka planda kalır. Böyle olmasının sebebi, ekran kartı üzerindeki işlemcinin bu kartın beyni

konumunda olması ve performansı da bu işlemcinin belirlemesi... Bu yüzden bir ekran kartı alırken onun hangi işlemciye sahip olduğunu bilmeniz gerekir. Alacağınız ekran kartının en az 128 bit'lik bir veri yoluna sahip olmasına dikkat edin. Ayrıca SDRAM belleklerden çok DDR RAM belleklere sahip olması da büyük bir avantaj, unutmayın! Bellek miktarının ne kadar olması gerektiği, çalıştırmak istediğiniz uygulamalara bağlı olarak değişir. Örneğin sadece ofis uygulamalarında kullanacaksanız, bellek miktarının 8 MB olması bile yeterli.

Ancak çizim veya 3 boyutlu animasyon ile uğraşıyorsanız, ekran kartınızın en azından 64 MB olmasına dikkat edin. Ayrıca, multimedya kullanıcıları için bir TV-Out çıkışı ile Video IN/Out bağlantılarını büyük önem taşıdığını da hatırlatalım. Yeni nesil anakart tercih edenler, ekran kartı seçiminde AGP 8X desteğini aramalıdır. Nedeni, yeni nesil anakartların bu yeni standardı desteklemesi ve performansı da bir miktar yükseltmesi.

MONTAJ REHBERİ: EKRAN KARTI

Bu ikisi birbirinden farklı renklere sahiptir. PCI yuvası beyaz, AGP yuvası ise kahverengidir. Ayrıca AGP kartı, ekran kartından başka bir şey değildir. Yani modem, ses kartı ve benzeri donanımlar, AGP yuvasını kullanamazlar. PCI kartını yuvaya sıkıca bastırmanız gerekir. AGP'de yeni anakartlarda bir mandal vardır. Bu mandal yardımı ile ekran kartının oynamaması sağlanır. Günümüzün kartları Plug&Play özelliğinde olduklarından dolayı, BIOS'dan gelen komutları algılayabiliyorlar ve IRQ ile I/O adreslerini kendileri verebiliyorlar.

MANDALIN ÖNEMİ: AGP ekran kartlarının yuvaya tam olarak oturması için bu mandaldan faydalanabilirsiniz.

DİKKAT: Yeni anakartların çoğunda AGP 2X uyumsuzluğu var. Bu nedenle AGP 4X / 8X ekran kartlarını kullanın.

İşlemci: Amaca göre seçim

İşlemcinin bilgisayar donanımları arasında en pahalı ve aynı zamanda en kolay değiştirilebilen parça olması, seçimi oldukça zorlaştırıyor.

İşlemciler bilgisayar sistemlerinin beyinleridir. Central processing unit, yani merkezi işlem birimi olarak adlandırılan ve kısaca CPU denilen işlemciler, bilgisayarlardan beklenen işlerin hemen hemen hepsini yönetirler. Kısaca işlemciler bilgileri bilgisayarın belleğinden alıp işler ve bilgileri tekrar belleğe kaydeder.

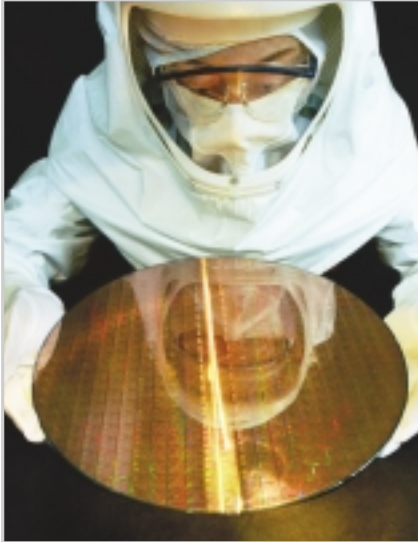
İlk işlemciyi geliştirme onuruna sahip olan Intel, günümüzde hala söz sahibi olan bir şirket. Bununla birlikte AMD ve Via Cyrix'in zaman zaman ba-

şarılı oldukları atılımlarla, Intel'i zor durumda bıraktıklarını söyleyebiliriz.

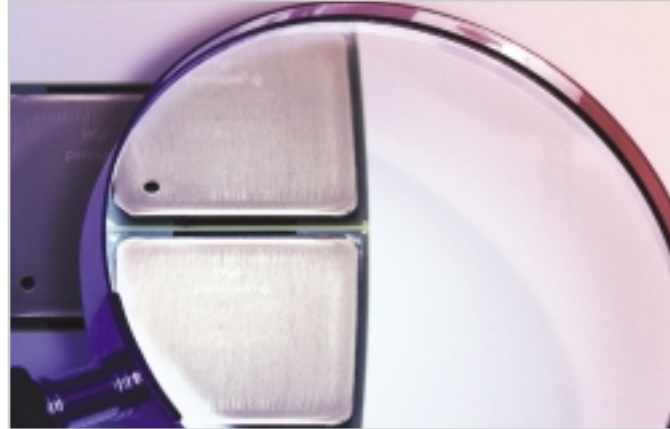
İşlemciler ele alındığında çok sayıda kafa karıştırıcı özellik ortaya çıkar. Ama işlemciyi belirlemede olan en etkili parametre hızdır. İşlemcinin hızı, saniyedeki çevrim sayısıdır. Birimi MHz olan bu çevrim sayısı, işlemcilerin adlandırılmasında da rol oynuyor. Örneğin, "2 GHz Pentium 4 işlemci"... Bunun anlamı, bu işlemci saniyede 2 milyarlık bir çevrim gerçekleştirebiliyor demektir. Tabii işlemciler gün geçtikçe çevrim sayılarını arttırıyorlar. Bu gelişen yazılım ve donanımlar için gerekli. Aksi takdirde işlemler, yeni donanım ve yazılımların ardında kalır ve bu gelişmenin önünde engel olurlar. İşlemcinin terfi etmesi, çoğu durumda sistem perfor-

mansının yükselmesi anlamına gelir. Ama yeni bir işlemci almadan önce, kullandığınız anakartın desteklediği işlemcileri bilmeniz gerekir. Çünkü o anakart için zaten en üst seviyede bir işlemciye sahip iseniz ve sistemi güçlendirmeye karar verdiyseniz, işlemci ile birlikte anakartınızı da değiştirmeniz gerekebilir. Tabii dikkat etmeniz gereken başka bir konu da, kasa tasarımının markaya özgü olmaması. Compaq sistemlerde olduğu gibi markaya özgü tasarımlarda bu tarz bir terfi size ciddi sorunlar yaşatabilir.

Anakart ve işlemcileri birbirinden ayrı düşünmek büyük bir hata. Çünkü sistem seçimi yaparken anakart ile işlemcinin uyumlu olması gerekir. Örneğin AMD işlemcisi almaya karar verdiyseniz, bu işlemciyi destekleyen bir anakart satın almalısınız. Peki hangi işlemci seçilmeli? Bu sorunun cevabı hiç de sandığı kadar kolay değil. Nedeni işlemcinin bilgisayar donanımları arasında en pahalı ve bunun yanı sıra en kolay değiştirilebilen parça olması. Dolayısı-

İŞLEMCI ÜRETİMİ: P4 işlemciler wafer denilen bu yapılarda üretiliyor.

0.13 MİKRON TEKNOLOJİSİ: Yeni nesil Pentium 4 işlemcilerde 0.13 mikron teknolojisine geçildi. Bunun avantajı işlemcilerin daha küçük bir yapıda daha fazla transistor barındırmaları ve maliyetlerini düşürmeleri.

PENTIUM 4 CHIPSET UYUM TABLOSU

Chipset	Kuzey Köprüsü	Güney Köprüsü	FSB	İşlemci yuvası	Bellek Tipi
Intel 850	i82850MCH	i82801BA	400MHz	P4 Socket 423/478	PC800 RDRAM
Intel 845	i82845MCH	i82801BA	400MHz	P4 Socket 478	PC133 SDRAM
Intel 850E	i82850E	i82801BA	400MHz / 533MHz	P4 Socket 478	PC800 RDRAM
Intel 845E	i82845E	i82801DB	400MHz/ 533MHz	P4 Socket 478	DDR200/DDR266
Intel 845G	i82845G	i82801DB	400MHz/ 533MHz	P4 Socket 478	DDR200/DDR266
Intel 845PE	82845PE	ICH4	400MHz/ 533MHz	P4 Socket 478	DDR266/ DDR333
Intel 845GE	82845GE	ICH4	400MHz/ 533MHz	P4 Socket 478	DDR266/ DDR333
Intel 845GV	82845GV	ICH4	400MHz/ 533MHz	P4 Socket 478	PC133 / DDR200/266
VIA P4X400	VT8754	VT8235	400MHz/533MHz	P4 Socket 478	DDR266, DDR333, DDR400
VIA P4X333	VT8754	VT8235	400MHz/533MHz	P4 Socket 478	DDR200/ DDR266/ DDR333
VIA P4X266	VIA VT8753	VIA VT8233	400MHz	P4 Socket 423/478	PC133 SDRAM, DDR 266
SiS 645DX	SiS 645DX	SiS691B	400MHz/533MHz	P4 Socket 478	DDR200/ DDR266/ DDR333
SiS 645	SiS 645	SiS 961	400MHz	P4 Socket 478	PC133, DDR 266/ DDR 333
SiS 648	SiS 648	SiS 693	400MHz/ 533MHz	P4 Socket 478	DDR333, DDR266, DDR200
SiS 658	SiS R658	SiS963	400MHz/ 533MHz	P4 Socket 478	1066/800 MHz RDRAM
Ali Aladdin P4	M1671	M1535+ M1535D+	400MHz	P4 Socket 478	PC133 SDRAM

MONTAJ REHBERİ: İŞLEMÇİ

Günümüzün işlemcilerinin socket tipinde olması bir avantaj. Bu sayede işlemciyi yanlış takmak neredeyse imkansız. Ama buna rağmen yine de işlemcileri doğru takmak için bazı ipuçları gerekir. İlk olarak işlemci yuvasının yanında bulunan sıkıştırma kilidini kaldırmalısınız. Intel işlemcilerde karenin bir köşesinde eksik bir pin vardır, AMD işlemcilerde pin dizilişi farklıdır. İşlemci yuvasında bu köşelere denk gelmesi için işaretlere dikkat etmeniz gerekir. Dolayısıyla pin dizilişine dikkat ederek, işlemciyi zorlamadan takınız ve kilidi kapatınız. Eğer işlemci deliklere oturmuyorsa, mutlaka yanlış bir şey yapmışsınızdır. Kesinlikle işlemcinin oturmaşı için zorlamayın. Aksi takdirde pinler kırılır ve işlemci çalışamaz hale gelir. Başarıyla tamamlanan bu işlemin ardından işlemcinin üzerine ısı iletim pastasını sürün ve fanını yerleştirin.

ENTEĞRE CPU: VIA'nın bazı anakart modellerinde, şekilde görüldüğü gibi, işlemci entegre olarak yer alıyor.

SOCKET A: Intel son senelerde yeni işlemci modellerini çıkarmakla birlikte işlemci yuvalarında da sürekli bir değişikliğe gitti ve kafa karışıklığına yol açtı. AMD buna karşın Socket A mimarisi ile standardını korudu.

la bilgisayarın kullanılma amacına ve bütçeye göre bir işlemci seçmek daha doğrudur. Günümüz işlemcileri ev kullanıcılarının ihtiyaçlarını fazlasıyla karşılıyorlar. Bu yüzden Intel Celeron, AMD Duron ve hatta Via Cyrix işlemciler tercih edilebilir. Bu saydığımız işlemcilerin fiyatları epey düşüktür.

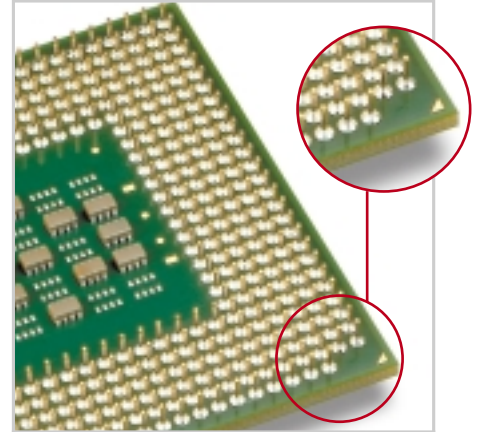
Tabii bu işlemcileri çok güçlü olan Athlon ve Pentium 4 işlemcilerle karşı-

laştırmamak gerek.

Nedeni bu işlemcilerinin özellikle çoklu uygulamalarda diğer işlemcilere göre daha yüksek bir performans vermeleri. Özellikle network uygulamalarında bu tür bir işlemcilere ihtiyaç duyulur.

İşlemci terfisine karar verdikten sonra, işlemciyi seçerken en üst seviyedeki işlemciye karar vermek avantajı olduğu

kadar dezavantajlıdır da. Pahalı işlemci çok yeni olacağından dolayı oldukça yüksek bir performans sergileyebilir, fakat maliyeti de oldukça yüksek olacaktır.

İŞLEMÇİNİN YERLEŞTİRİLMESİ: İşlemciyi doğru yerleştirmek için kenarlarındaki pin değişikliğine dikkat etmeniz yeterli.

AGP	Inter-Bridge bus	Desteklenen PCI Slotu	IDE veriyolu	AC'97 Desteği	CNR/ACR/AMR desteği	10/100Mbit LAN desteği	USB portları
4x	Hub Link (266 MB/s)	5	ATA 100	var	CNR	var	4+2
4x	Hub Link (266 MB/s)	6	ATA 100	var	CNR	var	4+2
4x	Hub Link (266 MB/s)	5	ATA 100	var	CNR / AMR	var	4
4x	Hub Link (266 MB/s)	6	ATA 100	var	CNR / AMR	var	6 (2.0)
4x	Hub Link (266 MB/s)	6	ATA 100	var	CNR / AMR	var	6 (2.0)
4x	Hub Link (266 MB/s)	6	ATA 100	var	CNR / ACR / AMR	var	6 (2.0)
4x	Hub Link (266 MB/s)	6	ATA 100	var	CNR / ACR / AMR	var	6 (2.0)
yok	Hub Link (266 MB/s)	6	ATA 100	var	CNR / ACR / AMR	var	6 (2.0)
8X	V-Link 8x (533 MB/s)	5	ATA 133	var	CNR / ACR / AMR	var	6 (2.0)
8X	V-Link 8x (533 MB/s)	5	ATA 133	var	CNR / ACR / AMR	var	6 (2.0)
4x	V-Link (266MB/s)	5	ATA 100	var	ACR	var	6
4x	MuTIOL (533 MB/s)	6	ATA 133	var	CNR / ACR / AMR	var	6
4x	MuTIOL (533 MB/s)	6	ATA 100	var	CNR / ACR / AMR	var	6
8X	MuTIOL (533 MB/s)	6	ATA 133	var	CNR / ACR / AMR	var	6 (2.0)
8X	533MHz per second	6	ATA 133	var	CNR / ACR / AMR	var	6 (2.0/1.1)
4x	---	5	ATA 100	var	yok	yok	6

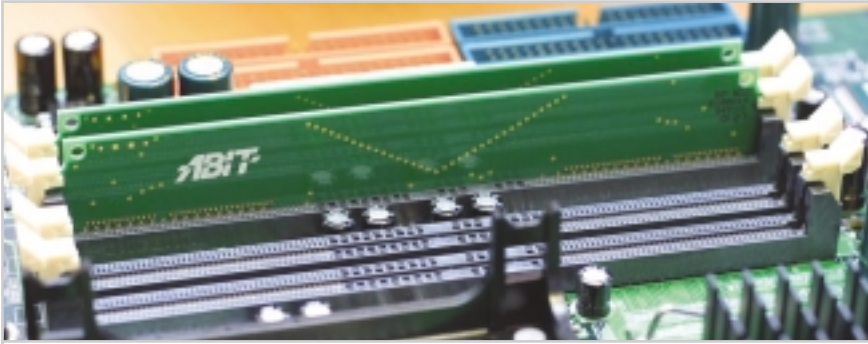
Bellek: En hızlısı hangisi?

SDRAM, DDR-RAM ve RDRAM arasında seçim yapmak zor olabilir. Oysa seçeceğiniz ankarta göre belirli bellekleri kullanmanız şart.

Bellek, işlemci tarafından üzerinde çalışan program ve verilerin içinde durması gerektiği geçici depolama alanıdır. Türkçe kısaca bellek olarak çevirdiğimiz şey, Random access memory yani RAM'dir. Yani işlemler bellekte yapılır, sonra da kalıcı olarak saklandıkları sabitdiske aktarılır. Bunun sebebi, işlemcinin bellekteki bilgilere sabitdiske göre milyon kat daha hızlı bir şekilde erişebilmesidir. Günümüzde düşen bellek fiyatları ve programların gelişmelerinden

gerek. Nedeni, eğer boş bir bellek yuvasına sahip değilseniz, belleklerin hepsini ya da bir kısmını daha yüksek kapasiteli olanlarla değiştirmek zorunda kalabilirsiniz... Bellekle ilgili hız ve performans konuları kimine göre karışıktır. Nedeni bellek hızının genelde nanosaniye, işlemci hızının da MHz cinsinden verilmesi. Fakat bu durum değişmeye başladı, çünkü yeni model belleklerin hızları da artık MHz cinsinden veriliyor.

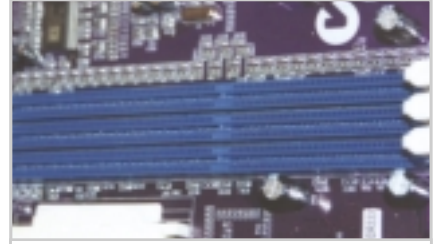
Bizi ilgilendiren bellek türü üç çeşit-

RDRAM: RDRAM'ler ikili gruplar halinde çalışırlar. Ayrıca bellek yuvalarının da şekildeki gibi sonlandırılması gerekir.

dolayı artan ihtiyaç, kullanıcıları sık sık bellek artırımına itiyor. Bu da çeşitli bellek modülleri arasında seçim yapma zorunluluğu getiriyor. Öncelikle bilgisayarınızda takılı olan belleği bilmelisiniz. Ayrıca anakart üzerinde boş bir yuvanın olup olmadığına da emin olmanız

tir. Bunlardan ilki Synchronous DRAM, veya kısaltılmış haliyle SDRAM, bellek. Bu bellek türü, bellek veri yolu ile eş zamanlı çalışan özel bir DRAM türü. SDRAM bellek 1997 yılında 430VX ve 430TX chipsetleri ile birlikte çıktı ve günümüze kadar geçerliliğini korudu.

YUVA SAYISI: Anakart üzerinde bulunan bellek yuvalarının sayısı en az iki, en fazla dört olmak üzere değişebiliyor.

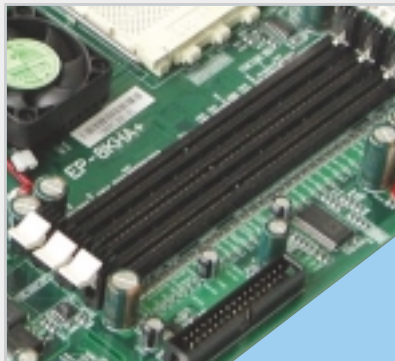
SDRAM özellikle PentiumII/III mimarisine ve onları çalıştıran anakartlara uygundur. 66 MHz ile başlayan bu bellek türü günümüzde 133 MHz'e kadar çıkmış durumda. Diğer bellek türü SDRAM'den sonra geliştirilen Rambus DRAM. RDRAM 1999 sonlarından itibaren üst seviye PC sistemlerinde kullanılan köktenci bir bellek tasarımı.

Bu tasarım, RDRAM, Concurrent ve Direct RDRAM olmak üzere üç değişik türünden oluşuyor. DDR SDRAM modüllerindeki gibi RDRAM de düşen ve yükselen frekans değerlerini veri iletişimi için kullanıyor. Burada 8 bit'lik bant genişliği sayesinde 400 MHz'lik bir çalışma frekansı elde ediliyor. DDR SDRAM ve SDRAM bellek modülleri buna karşın 64 bit'lik bir bant genişliğine sahip.

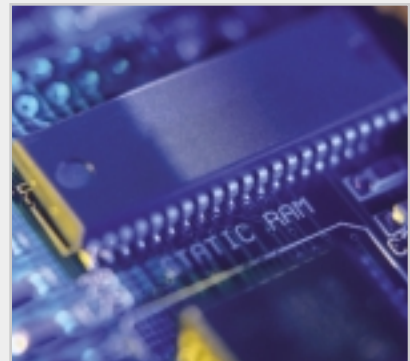
Concurrent Rambus, RDRAM modüllerinin daha gelişmiş bir türü. Bu modülde küçük veri bloklarının hızlı bir şekilde iletilmesi için bir protokol yer alıyor. Veri transferi bu teknolojiye senkron olarak işleniyor. Concurrent Rambus 600 MHz'lik bir çalışma frekansı ile saniyede 600 Mbyte'lık bir veri transferi gerçekleştirebiliyor.

MONTAJ REHBERİ: BELLEK

Bu işlemi anakartı kasaya monte etmeden yapmak daha mantıklı. Bellek modülünü hangi yuvasına taktığınızın önemi yok. Uygun bir yuva seçin ve yanındaki mandalları açın. RAM'i yerleştirin ve yukarıdan bastırın. Bastırmanın etkisi ile mandallar kendiliğinden kapanır. Dikkat etmeniz gereken bir konu, belleği doğru yerleştirmek. RAM belleklere baktığınızda bir çentik görürsünüz. Bu çentiğin tam ortada olmaması, bellek yuvalarına yanlış takmanız için. Ayrıca RDRAM modüllerde dikkat edilmesi gereken, ikili bellek gruplarının kullanılması. Bu bellek türünde dört yuvadan ikisi kullanılmıyorsa, mutlaka bir sonlandırıcı takmalı!

BELLEĞİN TAKILMASI: Belleği istediğiniz yuvasına takabilirsiniz. Yalnız tam oturması için mandalı kullanın.

STATIC RAM: Bunlar anakarta entegre olan ve çeşitli uygulamalar için kullanılan bellekler.

Upgrade Rehberi

RAM TÜRLERİ: Şekilde farklı bellek modüllerinin fiziksel farklılıklarını görebilirsiniz.

Direct Rambus teknolojisi diğerlerine göre daha yüksek bir transfer oranına sahip. Direct RDRAM diğer modüllerle aynı sinyal tipine sahip olmasına karşın, 16 bit'lik bir Rambus kanalı ile 800 MHz'lık bir çalışma frekansı ile çalışıyor. Yani bu durumda tek bir Direct RDRAM saniyede 1.6 Gbyte'lık bir orana ulaşıyor. Dolayısıyla uyumlu bir anakartta 4 adet yuva olduğuna göre maksimum bant genişliği de 6.4 Gbyte/saniye'ye çıkıyor.

Son olarak Double Data Rate olarak adlandırılan bellek türünden söz edelim. Bu bellek türü bazı çevreler tarafından SDRAM II olarak da adlandırılıyor. Bu bellek türü ilk olarak Nvidia'nın GeForce chip'li ekran kartlarında ortaya çıkmıştı. DDR-RAM, SDRAM'ın geliştirilmiş versiyonu olarak tanımlanıyor. Bu bellek türünde çalışma frekansı çok daha yüksek. Örneğin ekran kartlarının sahip olduğu 150 MHz çalışma frekansı bu bellek türü kullanıldığında 300 MHz'e çıkıyor. Piyasada bu bellek türlerine ait birçok model bulunuyor. Bunlar 266/333 ve 400 MHz'lik modeller.

SDRAM'lerde modüller teker teker, DDR-RAM'lerde tek başlarına çalışabiliyor. RDRAM'lerde ise ikili gruplar mecburi. Ayrıca, boş bir bellek yuvası da özel bir ürün ile sonlandırılmalı. Bazı anakartlar değişik bellek kombinasyonlarını kabul etmiyorlar. Örneğin 64 MB'lık bir RAM ile 128 MB'lık bir RAM aynı anda çalışmayabilir. Bu yüzden bu özelliğe dikkat edilmeli ve mümkün olduğunca aynı miktardaki modüller kul-

lanılmalı.

Bazı anakartlar iki farklı RAM yuvasına sahiptir. Yani bu anakartlar iki değişik RAM türünü destekleyebilir. Ama yine de bir RAM türü seçilmeli ve o kullanılmalı. Diğerini de aynı anda kullanmak, sistemde çakılmalara neden olabilir. Nanosaniyeleri veya frekans değerleri farklı bellekleri aynı sistemde

kullanmanızı tavsiye etmiyoruz. Örneğin 600 MHz RDRAM ile 800 MHz RDRAM modülleri gibi... AMD destekli bir sistem tercih ettiyseniz, DDR-RAM belleklerine ihtiyaç duyarsınız. Yeni Intel işlemciler de DDR-RAM bellekleri destekliyor. Fakat i850 ve i850E chipsetinin RDRAM modülleri ile çalıştığını unutmayın.

DOĞRU BİLGİSAYARIN SEÇİMİ

» Hangi kategoriye aitsiniz?

Burada tipik olan beş farklı kullanıcı kategorisi belirledik. Her bir kategori için önemli olan özellikleri sıraladık ve nasıl bir seçim yapmaları gerektiğine dair fikir vermeye çalıştık.

Yeni başlayanlar için: Yeni başlayanlar öncelikle ofis uygulamalarını çalıştıracak bir sisteme sahip olmalı. Bu kategoride internet işlemleri de genelde mail alıp vermek, chat ve de kısa sörf turlarıdır. Bu tür sistemler çok yüksek bir maliyete sahip değiller. Bu tür kullanıcıların ikinci el bilgisayarları tercih etmeleri de çeşitli sebeplerden dolayı akıllı karı değildir. Çünkü böyle bir şey tercih edildiğinde, çok kısa bir süre içinde tatmin edememeye başlar. Bunun nedeni yeni başlayanların oldukça meraklı olmaları ve çok kısa süre içinde büyük yollar kaydetmeleri. Intel Celeron, Via Cyrix ve Duron işlemcili sistemler, yeni başlayanlar tarafından tercih edilmeliler. Ayrıca, en az 128 MB bir bellek, 20 GB disk ve 17 inçlik bir monitör de tavsiye edeceğimiz yeterliklerdir.

Profesyonellere: Profesyonel kullanıcılar, hazır sistemlerden çok kendi alanlarında söz sahibi olan parçaların birleştirilmesinden yola çıkmak isterler. Tercih edilen bu yol, genelde hazır sistemlerden daha yüksek bir maliyet gerektirir, ama buna karşın kullanıcı istediği parçalardan oluşan bir sisteme sahip olur.

Intel Pentium 4 veya Athlon işlemciler, profesyoneller için devreye girerler. Kullanılan en az 256 MB belleğin yanı sıra 80 GB disk alanı, 17 inç monitör, DVD sürücü, teknik değerleri üstün bir güç kaynağı ve ileriye dönük sistem yükseltmeleri için yeterince seçenekler (slot sayısı, disk yuvası vs.) tercih sebebi olabilir.

İnternet kullanıcılarına: İnternet kullanıcılarının ilgi alanı genelde online uy-

gulamalarıdır. Bunlar mail, chat, oyun, alışveriş ve bankacılık işlemlerinde oldukça tecrübelidirler. En çok sevilen iş ise, MP3 ve videoları internet ortamından sisteme indirmektir. Bu işler için gerekli bir sistem, yeni başlayanların sistemlerinden daha güçlü olmalıdır. Nedeni web'den indirilen ses ve video dosyalarının yanı sıra grafik animasyonlarının da sorunsuzca çalışabilmesi. 128 MB belleğin yanı sıra orta güçte bir işlemci bu kullanıcılar için yeterli. Tabii ekranın büyük olması ve disk kapasitenin de fazla olması bir avantaj.

Oyun çılgınlarına özel: Günümüzün oyunlarını çalıştırabilmek için oldukça performanslı bir sisteme sahip olmak gerekir. Özellikle sabitdiskin yüksek bir kapasiteye sahip olması gerekir. Buna ek olarak bellek miktarı fazla, yüksek performanslı bir grafik kartı seçilmeli. 2 GHz üstü bir işlem gücü, 256 MB DDR bellek ile 64 MB'lık bir ekran kartı tercih edilmeli. Tabii DVD sürücüsü ile CD yazıcısını da unutmamak gerek. Son olarak, 19 inç monitör, surround sound hoparlör ile buna uyumlu bir ses kartı oyunlarda maksimum zevki yaşatmak için yeterlidir.

Multimedya meraklılarına: Bu kesim dijitalliğin yanı sıra mükemmel kaliteye önem verir. Örneğin resimler, videolar ve ses dosyaları hızlı bir şekilde işlenebilmeli.

Bu dosyalarla haşır neşir olanlar, oldukça yüksek kapasiteli bir sisteme sahip olmalı. 2 GHz ve üstü işlemciler, 256 hatta 512 MB DDR bellek, en az 60 GB sabitdisk, DVD ve CD yazıcı... bu kullanıcılarının vazgeçmemesi gereken donanım bileşenlerden bir kaçıdır. Ayrıca, güçlü bir ekran kartı ile USB ve firewire bağlantılarını da unutmamak gerek. Ve yapılacak işleme göre 19 inç ve hatta 21 inçlik bir monitör seçilmeli.

Sabitdisk: Erişim hızı önemli

Ultra ATA 66/100/133'ün anlamı ne? Veri erişim hızı, toplam performansa ne kadar etki ediyor? Cevabını bu yazıda bulabilirsiniz.

Bilgisayar bileşenlerinin arasında en yavaş olan donanım kuşkusuz sabitdisk. Temel olarak çalışma şekli disket sürücülere benzeten bu bileşenlerin çalışma hızı disketlere nazaran çok hızlı,

getirir. Her bir plakanın altında ve üstünde okuma yazma kafaları bulunur.

Plakalar mil motor yardımı ile döndürülür. Dakikadaki devir sayısı, sabitdisklerin performansı için önemli bir

VERİ DEPOLAMASI YAVAŞ: Sabitdiskler mekanik temellere dayandıklarından dolayı bellekler kadar hızlı olamıyorlar. Buna karşın belleklerin geçici veri depolamasından farklı olarak verileri sürekli olarak depolayabiliyorlar.

ama bir RAM ile karşılaştırıldığında oldukça yavaştır.

Sabitdiskin ayrıcalığı, bilgisayar kapatıldığına RAM modüllerinin aksine bilgiyi tutabilmesi. Bu ürünün sabit olarak çalışmasının sebebi, RAM'in elektronik sinyaller vasıtasıyla sinyalleri depolamasına karşın, sabitdiskin daha çok mekanik temellere göre bilgiyi depolaması. Sabitdiskler üst üste konmuş yuvarlak tabakalara benzeyen plakalardan oluşur. Bu plakalar da silindiri meydana

unsur. Devir sayısının yüksek olması, sabitdiskin performansını artırır. Bu da bir sabitdisk satın alırken dikkat edeceğimiz en önemli şeydir. Tabii diskin arbirimi ve kapasitesi de oldukça önemli. Ama ilk önce sabitdisk tipleri olan IDE ve SCSI'den biraz bahsedelim.

Genel yapı itibarı ile bu iki disk türü arasında bir fark yok. SCSI disklerin dönüş hızları oldukça yüksek ve erişim süreleri de daha iyidir. Buna ek olarak, kullanılan kablo da farklıdır. IDE disk-

ler ise son yıllarda önemli derecede gelişerek SCSI disklerin performans değerlerine yaklaştılar. IDE diskler Ultra ATA 66/100/133 olarak tanımlanır. Buradaki rakamlar disklerin saniyedeki megabyte transferini gösterir. Yani Ultra 133 destekli bir disk saniyede 133 megabyte'lık bir veriyi işleyebilir. Tabii bu hızı ulaşabilmek için anakartın bu teknolojiyi desteklemesi gerekir.

Günümüzdeki anakartlarının hemen hepsi Ultra ATA 133 desteğini sağlarken, bunun yanı sıra geriye dönük destek de veriyorlar. Yani eski bir disk bu anakartlarda rahatlıkla çalışabilir. Ultra ATA 133 standardı Maxtor tarafından destekleniyor ve tabii yine daha çok Maxtor ürünlerde bulunuyor. Piyasada genelde Ultra ATA 100 destekli diskler vardır. Disklerin dönüş hızı, performansı belirleyen başka bir etkidir. Örneğin piyasada IDE diskler için 5400 ve 7200 olmak üzere iki farklı destek vardır. 7200 rpm'lik bir dönüş hızı tabii ki çok daha iyidir. SCSI disklerde bu dönüş hızı 15000 rpm'e kadar çıkabiliyor. Dönüş hızının yüksek olması veri erişim hızını düşürür. Yani diskin veriye erişmesi için harcadığı süre düşüyor ve disk daha performanslı olarak görülüyor.

Bir disk seçerken dikkat etmeniz gerekenler; erişim süresinin düşük, dönüş hızının yüksek, kapasitenin yeterli ve en az Ultra ATA 100 desteğine sahip olmasıdır. Ev kullanıcılarının IDE diskler ile istediklerini yerine getirebileceklerini söyleyebiliriz. SCSI disklerin daha çok sunucu sistemler için uygun olduğunu bilmekte fayda var.

MONTAJ REHBERİ: SABİTDİSK

SCSI ve IDE disklerinin kurulumu aynıdır. İlk olarak sistemin kapalı olması gerekir. Disk'in jumper'ları ayarlanır ve kasa içinde uygun boyutundaki yuvaya yerleştirilir. Sonra ise data ve güç kablosu diske takılır ve sisteme tanıtılır. Optik ürünlerde ve disklerde en çok dikkat edilmesi gereken konu jumper ayarlarıdır. Bu ürünlerin üzerinde bulunan etiketlerde bu jumper ayarının nasıl yapılacağı yazılıdır. Makineyi açacak olan diskin master, diğerlerinin de slave olmasına dikkat edin. Optik sürücülerinin secondary dediğimiz IDE yuvasına bağlanması sisteme bir artı kazandırır. Sabitdiskler primary yuvasına bağlanmalıdır. Bu işlemden sonra BIOS sürücülerini tanıtır ve sistemde çalışmasını sağlar.

JUMPER AYARI: Sol resimde birden çok IDE diskini sisteme entegre etmek için gerekli olan jumper ayarını görebilirsiniz. Sağ resimde görünen SCSI disklerde böyle bir ayara gerek yok.

Optik Sürücüler: Seç, beğen, al

Hız değerlendirmesi neye göre yapılıyor? Hangi durumda ne tür bir optik sürücü seçmeli ve DVD-ROM cihazları ne kadar gerekli?

Bilgisayarlarda veri depolayan diğer ürünler, optik sürücülerin kullandığı medyalardır. Önceleri veri taşımak için manyetik diskler kullanılırdı. Ama dosya büyüklüklerinin artması ve kapasitenin düşük gelmesi, optik teknolojilerin doğmasına neden oldu. Optik teknolo-

adlandırılıyor. 1-2-4 hızlı CD ROM'lar varken konuşulan rakamlar 150 KB'ın katları idi. CD-ROM'un gerçek hızını öğrenmek için verilen değeri bu rakamla çarpmanız yeterli. Tabi CD sürücülerin performansı bu hız değerleri ile orantılı değil. Performansı etkileyen farklı nedenler var: Bunlar erişim süresi ve hata düzeltme oranı olarak sıralanabilir. Hata düzeltme oranı başarılı olan bir CD sürücüsü, okunmayan bir bölgeyi çeşitli algoritmalar sayesinde hesaplar. CD-ROM her bilgisayar sisteminde olması gereken ürünlerden biri. Modern cihazlar oldukça iyi performansları ve fiyatları sayesinde ra-

HANGİSİ: En çok sorulan, hangi durumda ne tür bir sürücü seçilmesi ve DVD-Rom'ların ne kadar gerekli olduğu.

hatayla satın alınabilir hale geldiler. Fakat sistemlere genelde iki adet optik sürücü bağlandığında, ürünlerin seçimi çok önemli olmaya başlıyor. Çünkü CD-ROM'un işini yapan, fakat biraz daha pahalı olan farklı optik sürücülerin de mevcut olduğunu unutmamak gerek.

PC sistemlerinde depolanan veriler yazma okuma ve silme işlemlerine tabi tutulur. Sabitdiskler bu üç işlemi rahatlıkla gerçekleştirebilirler. CD-ROM ci-

hazı ise yalnızca okuma işlemini gerçekleştirebilir. Oysa bir CD-RW sürücüsü, okuma, yazma ve silme işlemlerinin hepsini yapar. Yani CD-RW cihazları boş CD medyaları üzerine kayıt yapabilen cihazlardır. CD-ROM özelliğine de sahip olan bu ürünler lazer ışını ile boş CD medyalarına kayıt işlemini gerçekleştirirler. Sabitdisk gibi çalışabilen bu ürünler, çok daha yavaş olduğunu unutmamak gerekir. CD-RW veri depolamak için biçilmiş kaftan. Nedeni, CD-R/RW medyalarının ucuz ve dayanıklı olması. Kısaca büyük dosyalarla uğraşıyorsanız, CD-RW aradığınız alternatif.

DVD (Digital Video Disk), CD'lerin günümüzde geldiği son nokta olarak tanımlanabilir. Her türlü interaktif veriyi saklayabilen bu standart, CD ile aynı fiziksel özelliklere sahip olmakla birlikte daha yüksek kapasitesi sunuyor. Ancak, aynı yüzeye daha yüksek bir kapasite depolayabilen DVD'nin farklı bir sistem kullandığını söylemeliyiz. DVD sürücülerin fiyatları oldukça makul. Ancak DVD medyalarının pahalı olması ve DVD filmlerin henüz tam olarak kopyalanamamasından dolayı bu sürücülerin pek tercih edilmedikleri de bir gerçek.

DVD (Digital Video Disk), CD'lerin günümüzde geldiği son nokta olarak tanımlanabilir. Her türlü interaktif veriyi saklayabilen bu standart, CD ile aynı fiziksel özelliklere sahip olmakla birlikte daha yüksek kapasitesi sunuyor. Ancak, aynı yüzeye daha yüksek bir kapasite depolayabilen DVD'nin farklı bir sistem kullandığını söylemeliyiz. DVD sürücülerin fiyatları oldukça makul. Ancak DVD medyalarının pahalı olması ve DVD filmlerin henüz tam olarak kopyalanamamasından dolayı bu sürücülerin pek tercih edilmedikleri de bir gerçek.

HARİCİ SÜRÜCÜ: Harici optik sürücüler, sisteme kolay entegrasyonları ve kullanımları ile dikkat çekiyorlar.

MONTAJ REHBERİ: OPTİK SÜRÜCÜLER

Optik sürücüler diskler gibi benzer bir montaja sahiptir. Jumper ayarını ayarladıktan sonra, sürücü yuvasındaki plastik kapağı söküp ve optik sürücüyü bir kızak gibi yuvaya sürün. Kasanın iki tarafından vidaları takmanızla birlikte bu işlem sona erir. Kabloları doğru takmak için basit bir hile vardır. IDE kablosuna dikkatlice baktığınızda bir tarafın kırmızı olduğunu görürsünüz. Power kablosunun bir tarafı da kırmızı. Bu iki kablounun kırmızı taraflarını, yan yana bulunan yuvaların birbirlerini göreceği şekilde bağladığınızda, bağlantıyı doğru yapmışsınızdır.

YAZILABİLEN MEDYA: CD-R medyalarına yazma ve okuma işlemleri yapılabilir de, bu medyaları silmek ve üzerine tekrar veri yazmak mümkün değildir.

MASTER/SLAVE: IDE disklerde olduğu gibi optik sürücülerde de master/slave ayarı yapılmalı.

Monitörler: En son akla gelen

Zamanını bilgisayar başında geçirenlerin monitör seçiminde çok dikkatli olmaları gerekir. Çünkü yenilemede monitör en son düşünülür.

YÜKSEK ÇÖZÜNÜRLÜK: Ekran kartınız monitörün yüksek çözünürlüğünü destekleyebilmeli.

İki ana tipte monitör vardır: Bunlar masüstü PC'lerde kullanılan CRT monitörlerle notebook sistemlerden bildiğimiz TFT LCD monitörlerdir. CRT bir tarafı ekran, diğer tarafı elektron tabancası olan bir tüpe denir. Elektronlar, ışınlar halinde düz ekrana doğru akarlar, ışınla karşılaşan fosfor parlar ve görüntüyü oluşturur. Tabancalar, monitördeki görüntüyü insan gözünün algılayamayacağı yüksek hızda tarama işlemi ile oluşturuyorlar. Işın sol üst köşeden başlayarak sağa doğru gider. İlk satır bitince ikinci satıra otomatik olarak geçer ve bütün satırlar için bu işlem yapılır. Satırlar bittiğinde işlem baştan başlar. Bu işlem tek bir refresh, yani yenileme olarak adlandırılır. Gözle görül-

meyen bu işlem, görüntü kalitesini etkiler. Yani refresh hızının fazla olması, monitörün daha iyi bir kalitede görüntü verebilmesi anlamına gelir. Tabii çözünürlüğün yükselmesi ile yenileme hızının düştüğünü de bilmek gerekir. Dolayısıyla monitörlerde dikkat edilmesi gereken şey, değişik çözünürlüklerdeki yenileme oranıdır. Çünkü bir ekranın çözünürlüğü, belirli bir alandaki görüntüyü oluşturmada kullanılan renkli noktacıklardan kaç tane görüntüleyebileceği ile ölçülür.

Sırası gelmişken ekranın güncellenmesini hızlandıran "interlacing" teknolojisi de bahsedelim. Bu yöntemi kullanan monitörler, ekrandaki bütün görüntü satırlarını aynı anda güncellemez. Yaptığı iş, her iki geçişte bir, sırayla tek ve çift numaralı satırları yenilemesi.

TFT EKRA: Oldukça hızlı gelişen ekran teknolojileri sayesinde fiyatların da gün geçtikçe düştüğünü görüyoruz.

Bu yöntemi kullanan monitörler, uzun süre çalışıldıklarında gözü fazlasıyla yorarlar. Bu nedenle, monitör tercih ederken non-interlaced olmasına dikkat edin.

Aslında monitör satın alırken, öncelikle büyüklüğüne dikkat edilir. İnç olarak adlandırılan büyüklük, ekran köşegen uzunluğudur. Günümüzde standart 15 inçtir, ama bu boyut yavaş yavaş 17 inçe doğru kayıyor.

Monitör genelde en son upgrade edilen parça olduğundan, tercihi de doğru yapılmalı. Örneğin grafik tasarım ve çizimde kullanılacaksa, kesinlikle büyük bir monitör seçilmeli. Bizim tavsiyemiz en az 17 inçlik bir monitördür. Çünkü 17 inçten küçük monitörler, 1024x768 piksel çözünürlükte çalışmazlar. Tabii bazı 15 inç monitörler bu çözünürlüğe çıkabilirler. Fakat bu çözünürlükte çalışan 15 inç monitör, ekran görüntüsünü küçültür ve sonuç olarak gözün yorulmasına neden olurlar. Eğer PC ile çok fazla zaman geçiriyorsanız 17 inçlik bir monitör almanız şart. Hatta imkanınız varsa 19 inçlik bir monitör daha iyidir deriz. Çünkü daha yüksek çözünürlüklerde daha yüksek sonuçlar elde edilebilir.

TFT LCD monitörler ise küçük hacimlere sahipler. CRT monitörlerde olan yansıtma işlemine karşın, LCD'lerde likit kristaller kullanılıyor. Bu monitörlerin avantajlarından biri, çok düşük bir güç tüketmeleri. Dezavantajı ise fazlasıyla dikkat gerektirmeleri. Yani CRT monitörler kadar stabil bir yapıya sahip olmamaları. Ayrıca fiyatı da CRT ile kıyaslanamayacak kadar çok pahalı.

MONTAJ REHBERİ: MONİTÖRLER

Monitör elektriği doğrudan şebeke elektriğinden ya da kasanın arka kısmında bulunan güç kaynağından alabilir. Bizim tavsiyemiz, monitör elektriğini şebeke elektriğinden almak. Bu özellikle 15 inç üstü monitörler için geçerli. Monitörün input kablosunu ise ekran kartının çıkışına bağlamak yeterli.

USB HUB'LI MONİTÖR: Üreticileri ürünlerine farklı özellikler katmak için bu tür teknolojileri kullanmaya başladılar.

MONİTÖRÜN SEÇİMİ: Daha kaliteli bir görüntü alabilmek için monitörün ekran yenileme hızını yükseltmeniz gerekir.

Ses Kartları: Sessiz kalmayın!

Kullanıcılar için değişik ihtiyaçlara göre ses kartları mevcut. Bu yüzden maliyetli ses kartlarının tercihi size ne kazandırır? İyice düşünmeli.

Multimedia özelliğine sahip olan her sistem için bir ses kartına ve bir hoparlör sistemine ihtiyaç vardır. Ses kartlarının hemen hemen hepsi bu konuda bir standart oluşturan Creative ses kartlarına uyumludur. Tabii bu uyum yeterli değildir, çünkü aynı zamanda DirectX ve A3D standartına uyumlu olan kartlar

lır. Oldukça temiz ve parazitsiz bir ses sağlayan bu çıkış, düşük bir frekansa sahiptir ve müzik setini bilgisayara bağlamak için birebirdir. Bilgisayarınızın hoparlörlerinden çıkan seslerden tatmin olmayanlar, daha iyi bir ses kartına ihtiyaç duyarlar. Ses kartı ile müzik seti kalitesinde sesler elde etmek mümkün. Bu

RENGARENK: Ses kartlarındaki ses giriş ve çıkış bağlantılarını doğru yapmak için çeşitli simgeler ve renk kodları yer alıyor.

büyük avantaj sağlarlar. Basit bir ses kartında Line IN/Out, mikrofon, speaker giriş çıkışı ile joystick portu bulunur. Line In girişi düşük frekanslı ses bağlantıları için kullanılır. Speaker çıkışı ise hoparlör bağlantıları içindir. Line Out bağlantısı da ses çıkışı için kullanılır.

sayede müzik dinlemek, oyun oynamak veya film izlemek daha zevkli hale gelir. Ama bunu elde etmek için de bazı şeylere dikkat etmek gerek. Örneğin örnekleme frekansının yüksek olması kalitenin de yüksek olması anlamına geliyor. Yani kaliteli bir sese sahip olabilmek için ör-

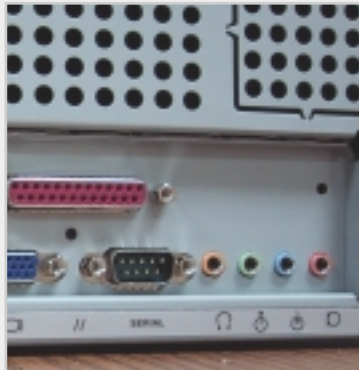
nekleme frekansı en az 44.1 KHz olmalı. Minimum oranı günümüzdeki ses kartlarının hemen hepsinin sağladığını söylemeliyiz.

Ses kartı seçerken yine hangi alanda kullanılacağını önemi ortaya çıkıyor. Örneğin iş yerindeki bilgisayarlar için entegre ya da normal bir ses kartı fazlasıyla yeterli. Buna karşın oyun çılgınları ile DVD tutkunlarının, ses kartı seçiminde cimri davranmamaları gerekir. Örneğin DVD tutkunları için 5.1 ses standardını destekleyen bir ses kartı şart. Çünkü bu tür kullanıcılar ses kartlarını bir home-theater sistemi ile birlikte çalıştırmak isterler. Ama unutmayın, hoparlör sistemi için kesenin ağzını açacak olan kullanıcılar, bir o kadar da ses kartı için hazırlıklı olmalıdır. Çünkü ses kalitesi, hoparlör sistemi ve ses kartının kalitesiyle ölçülür. Yukarıda anlattığımız hoparlör sistemi ile ses kartını gereksiz bir harcama olarak gören, ama kaliteden de ödün vermek istemeyen kullanıcılar için farklı seçenekler mevcut. Örneğin yeni nesil anakartların bazıları entegre bir ses chip'i ile birlikte geliyorlar. Her ne kadar 6 kanal ses özelliği taşısalar da, harici olarak takacağınız performanslı ses kartının yerini alamazlar. Ama bu durumda maliyet yüksek olmayacağı için, bu tür kullanıcıları tatmin ederler.

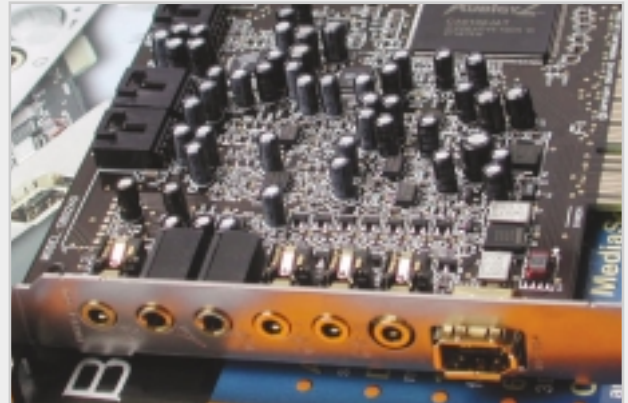
Sonuç olarak, DVD ve oyun tutkunları ile müzikle uğraşan kullanıcıların ses kartı için keselerinin ağzını açmaları şart. Buna karşın fazla bir beklentiye sahip olmayanlar, anakartlarda entegre olarak bulunan ses chip'leriyle yetinebilirler.

MONTAJ REHBERİ: SES KARTLARI

Ses kartındaki bağlantılar için hem renk kodları hem de simgelerle ayırt edilmiş ses bağlantıları bulunur. Dolayısıyla yapmanız gereken tek şey, hoparlördeki bağlantı kablosunun rengine dikkat etmek ve ses kartı üzerindeki aynı renkteki girişe takmak.

ENTEGRE SES: Anakarta entegre olarak bulunan ses chip'leri bir çok ihtiyacı karşılamak için yeterlidir.

PROFESYONELLERE: Resimde görüldüğü gibi ses kartının üzerine ekstradan girişler ve çıkışlar entegre edilmiş.

USB ve IEEE 1394 Firewire

Multimedya uygulamaları ile uğraşanlar farklı veri yollarına ihtiyaç duyarlar. Yeni veri yolları standartlarının çok şey kazandıracağı kesin.

Universal Serial Bus (USB), Intel'in başını çektiği bir grup tarafından geliştirilen bir arabirim. Bu teknoloji sayesinde, gerek duyulan ek donanımları kasa sisteminizi açmadan sisteminize entegre edebiliyorsunuz. USB portları artık çoğu anakartlarda var. Üstelik Windows 98'in de bu standardı desteklemesi, piyasada kendisine iyi bir yer edinmesine neden oldu. Bunun da kendine göre nedeni var. Çünkü USB kaç cihaz bağlı olursa olsun, tek bir kesme adresi kullanıyor. Bunun anlamı sistem kaynaklarının tükenmemesi ve çakışmanın meydana gelmemesi. ISA veriyolunun ortadan kalkması da bu yüzden olmuştu. Yüksek hızlı bağlantı sağlayan bu teknoloji, USB 1.1 ve USB 2.0 olarak adlandırılıyor. USB 1.1 saniyede 12 MB hız karşın, USB 2.0 480 MB'lık bir hız ulaşabiliyor. PC sistemlerine yapılan en basit entegrasyon ve kurulum, kuşkusuz USB aygıtlarında yaşanıyor. Amacınıza göre aldığınız USB aygıtını bilgisayarın USB portuna takmanız yeterli. Portun bilgisayarın dışında olmasından dolayı, sistemin içini açmanız gerekmiyor. Cihazı USB portuna taktıktan sonra, birlikte verilen CD'yi sisteme yerleştirip, kurulumu devam ettiriyorsunuz. Sürücü kurulumundan sonra, varsa cihaz ile birlikte verilen ve kullanımı kolaylaştırıcı yazılımı yükleyebilirsiniz. Klavye,

USB+FireWire: Her iki standarttan vazgeçmeyen kullanıcılar için bu tür çözümler de mevcut.

mouse, tarayıcı, yazıcı, CD yazıcı ve benzeri cihazlar bu arabirim üzerinden sistemle haberleşebilir.

Firewire, elektronik aygıtlar ile bilgisayar arasında bir köprü oluşturmak amacıyla üretilmiş olan bir teknolojidir. 400 Mbps'lik bir transfer hızına sahip olan bu teknoloji, dijital kamera, video kamera ve dijital video üretmek için kullanılan cihazlar tarafından tercih ediliyor. Yani multimedya meraklılarının kesinlikle sahip olması gereken bir teknoloji. IEEE 1394, dijital arabirimler için uluslararası bir standart haline geldi. Nedeni ise bu arabirimin Hi-Fi, haberleşme ve bilgisayar teknolojileri için geliştirilmiş olması. Arabirimin sisteme

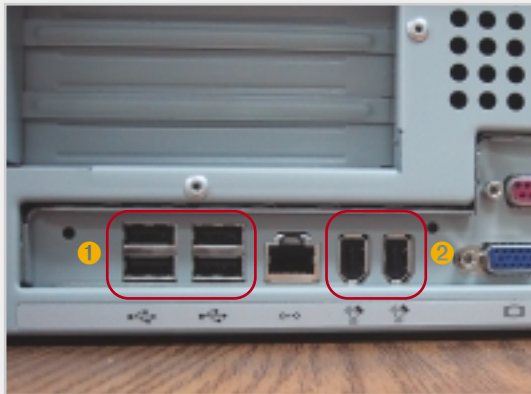
entegrasyonu gayet basit. Çünkü firewire cihazlar için herhangi bir ayarlama veya ID'ye ihtiyaç duyulmuyor. Kablo üzerinden gerilim aktarımı da mümkün. Yani bu arabirim ile takılan cihazlar, ektradan bir güç gereksinime ihtiyaç duymuyorlar. Öyle ki firewire ince kablosu sayesinde, 8 ile 40 volt arasındaki gerilimi maksimum 1.5 amper aktarabiliyor. Firewire cihazları tıpkı bir zincir gibi seri olarak bağlayabiliyorsunuz. İki veya daha fazla porta sahip olan cihazlara ise ayrıca bağlantı gerçekleştirilebilir. Esas olarak kablo uzunluğunun 4.5 metreyi geçmemesi gerekiyor. Ayrıca her bir cihazın sinyalleri temiz ve sinyal yenileme işlemleri de sorunsuz olmalı. Bilgisayarın arka kısmında yer alan çeşitli arabirimler yerine giderek USB ve firewire arabirimlerinin yer alacağını rahatlıkla söyleyebiliriz. Firewire'in veri transfer hızının yüksek olmasından dolayı, yüksek bir bant genişliğine ihtiyaç duyan video işleme gibi işlerde kullanıldığı; USB'nin ise mouse, klavye, modem vs. gibi ürünler için daha uygun olduğu bilinir. USB 2.0'ın ise daha yüksek veri transfer hızlarını isteyen tarayıcı, sabit disk ve yazıcı gibi cihazlarda kullanılması öngörülüyor. Kısaca tarayıcı, yazıcı, harici disk ve dijital kamera gibi cihaz almayı düşünenler için bu veri yolu terfisinin şart olduğunu söylemeliyiz.

USB 2.0: Fiziksel olarak USB 1.1'e çok benzeyen bu yeni standart yüksek bir hızla sahip

MONTAJ REHBERİ: USB VE FIREWIRE

Bu arabirimlere sahip herhangi bir cihazı makine açırken sisteme entegre edebilirsiniz. İşletim sistemi bu arabirimler sayesinde cihazı anında tanıyıp ve çalıştırılabilir hale getirir. Cihaz ile işiniz bittğinde ise yine sistemin kapanmasını bitirmeden önce işletim sisteminden iptal ettikten sonra kablosunu çekebilirsiniz. Oldukça basit bir kullanıma sahip olan bu iki arabirimin herhangi bir ekstra kurulum gerektirmemesi de büyük bir avantaj.

HEP BERABER: Bazı anakart modellerinde USB ve Firewire desteği entegre olarak sunuluyor.

VIDEO İŞLEME: Firewire elektronik aygıtlar ile PC arasında bir köprü kurmayı başarıyor.

Klavye/Mouse: Rahatlık önemli

Bilgisayarla iletişim klavye ve mouse sayesinde gerçekleşir. Sürekli elimizin altındaki bu cihazların sizi rahatsız etmemesi çok önemli!

Mouse genel olarak bir işaretleme cihazı olarak tanımlanır. Yani ekranda yer alan nesneleri seçmek veya işaretlemek için kullanılır. İşletim sistemlerinde komutlar ve seçenekler düğmeler ve simgeler şeklinde sunulur. Fare yardımı ile bunları işaretlersiniz, ve böylece bilgisayara komutu verir olursunuz.

Klavyenin temel işlevi, kullanıcının yazı yazması ve komut girmesini sağlamak.

yükselten ayaklar ve bileklerinizi yaslatabileceğimiz ekler, bunlardan sadece birkaçı. İnternet ve multimedyanın son derece yaygın olarak kullanması ile birlikte, bazı klavyelere ses ayarları, özel internet tuşları ve kısa yol tuşları eklendiğini gördük. Hatta Windows işletim sistemi için Başlat menüsünü çalıştıran bir tuş ile mouse'un sağ tıklama işlevini gören başka bir tuş da modern klavye tip-

ÖNCE SAĞLIK: Artık klavyenizi değiştirme zamanının geldiğini düşünüyorsanız, alacağınız klavye sadece kullanım için değil, sağlığınız için de uygun olmalı.

Tabii zaman içinde gelişen klavye ve mouse'ların tuş sayıları ve beraberinde de işlevleri artmıştır. Öyle ki günümüzde farklı dil ve kullanım amaçları için değişik tuş düzenine sahip klavyeler üretiliyor.

Özellikle işi yazmak olanlar tarafından oldukça yoğun bir şekilde kullanılan klavyeler, değişik ergonomileri ile göze çarpıyorlar. Örneğin klavye kenarını

lerinde görülebiliyor. Bu özelliklerin yavaş yavaş standartlaştığını da söyleyebiliriz. Ama en son gelişme, kullanıcıya büyük bir rahatlık sunan wireless teknolojisine sahip klavye ve mouse'lar... Kablosuz teknoloji sayesinde klavye ve mouse ile belirli bir konumda ve mesafede çalışma zorunluluğu ortadan kalkıyor.

Klavye satın alırken bu teknolojiyi des-

KÜÇÜMSEMEMELİ: Neredeyse hemen her işlemde kullandığımız klavye ve mouse'lar sıradan bir çevrebirim olmaktan çıktılar.

tekleyip desteklemediğine dikkat edin. Buna ek olarak kısa yol tuşları ve özel fonksiyon tuşlarına da sahip olması bir avantaj. Mouse seçiminde ise wireless kesinlikle tercih olmalı. Bunun yanı sıra optik teknolojisi ve scroll özellikleri de, satın almada etken olmalı.

SCROLL'UN ÖNEMİ: Mouse'ların scroll tekerleği sayesinde kişilere olabildiğince rahat bir kullanım kolaylığı sağlanıyor.

MONTAJ REHBERİ: KLAVYE VE MOUSE

Klavyeyi sisteme takmak, sadece bağlantısını uygun yuvaya takmaktan ibarettir. Yalnız bu işlemi yaparken sistemin kapalı olması gerekir. Aksi takdirde anakartınıza ciddi bir zarar verebilirsiniz. Son birkaç yıldır Windows PC standartlarına göre üretilen tüm anakart, klavye ve mouse bağlantıları özel renklerle belirlendiler. Klavyenin bağlantı ucuna baktığınızda onun mor renkte olduğunu görürsünüz. Mouse'ta bu renk yeşildir. Anakart girişlerinde de bir mor ve bir de yeşil giriş vardır. Mouse ve klavyenin kablosuz olduğu durumda da bu kural değişmez. Sonuçta sinyal alıcısını yine bu girişe takmanız gerekiyor. Eski tip klavye ve mouse'larda bu girişler biraz daha farklı. Eski klavyeyi yeni bir anakarta bağlamak için bir PS/2 dönüştürücüsüne ihtiyaç vardır. Mouse'ta da durum pek farklı değildir.

KABLOSUZ ÇÖZÜM: Mouse ve klavyenin masa üstünde yarattığı kablo salatasından sıkılan kullanıcılar wireless teknolojisine geçmeliler.

Hazır Sistem: Ne kadar uygun?

Genellikle uğraşmak istemeyenlere hitap eden bu sistemlerin avantajları kadar dezavantajlarının da olduğunu bilmek gerekir.

Hazır sistemlerin önemli bir dezavantajı, kullanıcı isteklerinin yüzde 100 karşılanamaması. Yani donanım bileşenleri genel olarak yetecek şekilde entegre edilmiştir. Multimedya, oyun veya internet için çok özel donanımlar içermezler. Avantajları ise donanımları bir arada toplamak, kurulum ve sürücülerin yüklenmesi gibi zahmetlere maruz kalmamanız. Tabii bu tür bir sistem satın almadan önce, ne amaç için kullanmak istediğinizi çok iyi düşünmeniz gerekir. Bu sayede daha az para harcayarak, hayal kırıklığına da uğramazsınız. Burada satın alma amaçlarını çeşitli kategorilere bölebiliriz: Bu kategorilerden biri, yüksek performanslı donanım bileşenlerine gerek duymayan ofis ve internet sistemleri...

Burada daha çok Word ve Excel ile uğraşan ve arada bir internete girip bilgi alan veya maillerine bakanlar hedefleniyor. Bu sistemlerde oyun da oynana-

PC'NİN SEÇİMİ: Hazır sistemler belli standartlara sahipler ve belirli kitlelere hitap ederler.

bilir. Ama ekran kartını sonuna kadar kullanan oyunlardan ziyade, sistem bileşenlerini dikkate almayan basit oyunlar oynanabilir.

Oyun çılgınları için tabii ki farklı bir konfigürasyon seçilmeli. Bu kullanıcılar ofis uygulamaları ve çeşitli programların kullanımı ile internette sörf eğlencesine de sahip olabilecekler. Ama bu kullanıcılar için öncelik, güncel oyunları sorunsuz bir şekilde çalıştırabilmek olacaktır. Günümüzde oyunların internete ve network'te oynanabilmesi, bu tür sistemlerin bu alanda da güçlü olması gerektiğini gösteriyor. Dolayısıyla ilk dikkat edilmesi gereken şey, grafik kartının mümkün olduğunca iyi olması.

Diğer kategori ise programlama, video işleme ve grafik gibi alanlara ilgi duyan kişilere yönelik. Bu kişiler en performanslı sistem bileşenlerine sahip olmalı. Dolayısıyla da donanımların iyi seçilmesi gerekir, ve tabii ki bu kullanıcılar için maliyet de yüksek olacaktır. Bu sistemlerde birden çok programın çalışması, birden çok sistem kaynağına yüklenilmesi demektir. Bunun da ancak, güçlü bir sisteme sahip olunarak üstesinden gelinir. ■

Ecevit Bıktım, ecevitb@chip.com.tr, (MCSA+MCSE)

SONUÇ

» Yapılacak işe göre parça seçimi ve fiyat/performans değerinin önemi

Bilgisayar seçiminin yapılacak işe göre değişmesi gerektiğini, yukarıdaki örneklerde anlatmaya çalıştık. Ancak burada genelde unutulmuş birkaç nokta var: MHz'i yükseltmekten çok, monitörün kalitesine önem vermek gerektiği... Sonuçta uzun süre ekran başındaysanız, monitörün sizi mümkün olduğunca az yorması gerekir. Bu sağlık açısından büyük önem taşıyor. Bu yüzden monitörler için ayırmak istediğiniz miktarı iyi ayarlamalısınız.

Benzeri mouse ve klavye için de geçerli. Sonuçta bu iki ürün sürekli elinizin altında. Dolayısıyla bu ürünler kullanıcıyı rahat ettirmenin yanı sıra gerekli ergonomiye sahip olmalı. Dikkat edilmesi gereken başka bir nokta ise, fiyat/performans oranı. Örneğin 2 GHz'lik bir Pentium 4 ile 2.53 GHz'lik bir Pentium 4 işlemcisi fiyat açısından büyük bir farka sahiptir. Ama performans artışına baktığınızda, fazladan ödediğiniz paranın

size gerçekten ne kadar gerekli olduğunu görmelisiniz. Tabii birden çok işlemcili sistemler, en üst seviyedeki bir sistemden çok daha performanslı ve ucuz olabiliyor. Bu da kullanacağınız uygulamalara bağlı olan bir özellik.

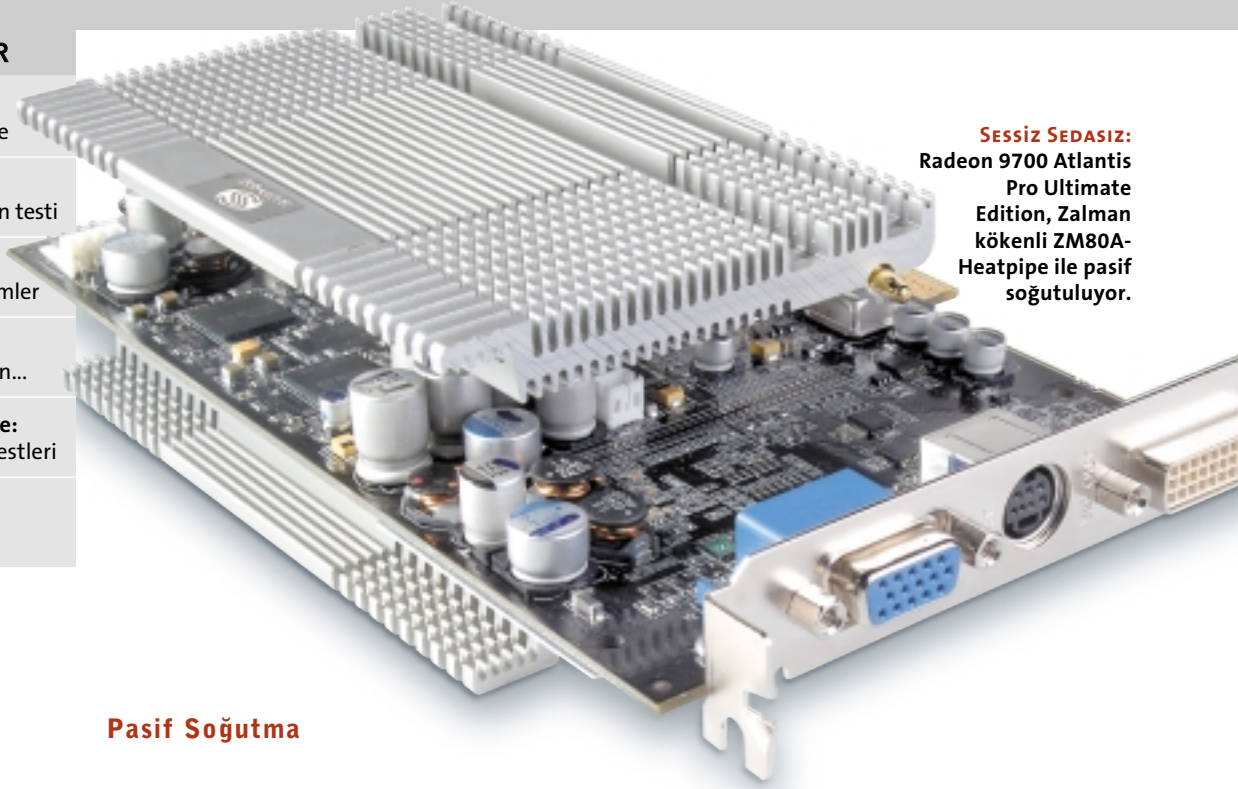
Bu yüzden farklı işlemci tiplerini inceleyin ve size en uygun olana karar verin. "Benim param yeterli, piyasadaki en yeni-sini alayım" demenin sizi kimi zaman hayal kırıklığına uğratabileceğini asla unutmayın. Sabitdisk ve sistem belleğinin, PC çılgınlarına hiçbir zaman yetmeyeceğini de söyleyebiliriz. Örneğin birden çok uygulama çalıştıran kullanıcılar için tercih edilmesi gereken, sistem belleğinin yükseltilmesidir. Programcılar ve web sitesi yöneticileri ise yüksek kapasiteli disklerle ihtiyaç duyarlar. Video işleme ile uğraşanlar da ilk başta performanslı ve yüksek kapasiteli bir sabitdisk tercih etmelidir. Nedeni bu kişilerin kullandıkları uygulamaların özel kartlar ile işlemlerini gerçekleştir-

meleri ve sistem belleği ile işlemcisinin çok büyük bir önem taşıması. Böyle bir durumda 7200 rpm'lik modeller uygun. ATA 133 standardına geçmek de çok gerekli değil. Ayrıca server sistemlerle uğraşmıyorsanız, SCSI arabirimli bir disk de gereksiz. Bellek seçimindeyse, en yüksek performansı yakalamak için RDRAM bellek modülleri kullanılmalı. Pentium 4 bir sistem için i850E chipsetli bir anakart ile kullanılan RDRAM 1066 MHz bellek modülleri şu an için en yüksek performansı sağlıyor. AMD cephesindeyse DDR 400 bellek modülleri ile Via KT400 için aynısı geçerli.

Gördüğünüz gibi donanım bileşenlerinin seçimi birbirleri ile bağlantılı olarak yapılıyor. Özellikle işlemci, chipset ve bellek modüllerinin birbirlerini destekleyecek şekilde olmasına dikkat etmelisiniz! Diğer bileşenlerin seçimindeyse, biraz daha rahat davranabilirsiniz...

İÇİNDEKİLER

52	BIOS Güncellemesi: Adım adım BIOS update
60	Dijital Kamera Testi: Yeni kameraların en son testi
72	Network Sorunları: Ağ problemlerine çözümler
86	Donanım Günlüğü: CHIP Test Merkezi'nden...
88	Yeni Donanımlar Testte: Ürün incelemeleri ve testleri
100	CHIP TOP 10: Şubat ayının en iyileri

SESSİZ SEDASIZ:
Radeon 9700 Atlantis
Pro Ultimate
Edition, Zalman
kökenli ZM80A-
Heatpipe ile pasif
soğutuluyor.

Pasif Soğutma

Gücün Kaynağı Sükunettir!

Gürültücü PC fanların karşısına sessiz rakipler çıkıyor. Artık yüksek hız bileşenleri bile pasif soğutulabiliyor, hem de performans kaybı olmaksızın...

■ Günümüzün PC'leri turbo hızında ve fare sessizliğinde çalışabilmeli. Başarılması zor bir görev çünkü sessiz sistemler hemen hemen hiç yüksek performans sunmuyor; hızlı CPU gibi sıcaklık kaynakları yavaş sür-
gülü hesap cetvelleriyle yer değiştirmek zorunda. Buna karşılık hızlı PC'ler soğutucu türbinleriyle tahammül edilebileceğinden daha fazla gürültüye sebebiyet veriyor.

Aktif soğutuculara elveda

Bu ikilemden çıkış yolu, yüksek uç bileşenlerinin aktif soğutucu olmaksızın da işletilebilmesi. Kurnaz teknikler PC'de sükuneti sağlıyor. En yeni örnek ekran kartı üreticisi Sapphire'den (www.sapphiretech.com) geliyor. Bu üreticinin ekran kartı Radeon 9700 Pro "Ultimate" çeşidinde Zalman kökenli pasif soğutucu ZM80A-HP ile sessizleştiriliyor. Hem de büyük bir başarıyla. Ama öteki üreticiler de müşterinin sükunet talebine karşı duyarsız kalmıyor: Signum, bir 2,2 GHz Pentium 4 CPU'nun sıcaklığını Heatpipes üzerinden dışarıya ileten bir sistem sunuyor. EPIA-M serisinden yeni VIA-

Mini-ITX anakartı üzerindeki VIA-C3 işlemci 933 MHz'lik saat frekansına rağmen esas itibariyle CPU soğutucusu olmadan çalışabiliyor; kulaklar için büyük bir iyilik bu... Böylelikle şık mini sistemler salonda yer buluyor. Birkaç (yüz) dolar fazlası bulunanlar yakın zamanda RSG Electronic (www.rsg-electronic.com) kökenli soğutucusuz bir 300 watt'lık güç kaynağı ile bilgisayarındaki ana gürültü kaynağını sessizleştirebilecek. Bir başka deyişle homurdanan fanları kötü zamanlar bekliyor: Heatpipes ve dev soğutucular sessiz soğutucuları bile gereksiz kılıyor; ama mücadele, ancak bir PC'nin çalışıp çalışmadığı yalnızca ışıldayan bir Power-LED'e bakılarak anlaşıldığı zaman kazanılmış olacak.

SOĞUTUCUSUZ:
VIA'nın EPIA-M serisi
üzerindeki 933 MHz'lik
CPU'su, artık yalnızca
pasif soğutulmak
zorunda.
Fiyatı: 130 euro

Yazıcı + Tarayıcı + Fotokopi Küçük ve İşlevsel

BenQ MFP M610, hem yazıcı, hem tarayıcı, hem de fotokopi cihazı. Üstelik hem siyah/beyaz hem de renkli.

Özellikle ev kullanımı düşünülerek geliştirilen bu ürün, tasarımı ve kolay kullanımı ile dikkat çekiyor. Üç işlevi bünyesinde barındırmasına karşın

küçük ve hafif olan ürün, siyah/beyaz ve renkli iki karış kullanıyor. Bu nedenle renkli fotokopi çekmeye de olanak veren ürün ile yüzde 25-400 arası ölçekleme de yapmak mümkün. Ürünün Türkiye satış fiyatı ise 199 dolar + KDV.

Bilgi için: www.infronic.com

Terratec Cameo Convert Seyyahlar İçin Video Montajı

Cameo Convert Box'lar ile PC olmaksızın da dijital videolar analog (tersi de mümkün) malzemeye dönüştürülebilir. Taşınabilir cihaz DV video işleme için tavsiye edilebilir. Sunucuya göre DVD player ile video ya da camcorder zahmetsiz bir biçimde birbirine bağlanabiliyor ve fare tıklamasıyla veriler transfer edilebiliyor. Bunun için Box Firewire ve video bağlantılarına (DV-AVI, S-Video, Composite) sahip. Teslimata bir kablo seti ve Ulead kökenli Media Studio Pro 6.5 VE dahil.

Fiyatı: Yaklaşık 350 euro

Bilgi için: www.terratec.com

Fujitsu-Siemens Scaleo PC

Sessiz PC'ler

Fujitsu Siemens Computers, ev pazarına yönelik ürün gruplarından Scaleo PC'lerde "Silent PC Kit" kullanarak kullanıcılara 34 dB şiddetinde "sessiz" çalışan bilgisayarlar hazırladı. Yeni Scaleo serisi PC'ler, kullanılan Astec ve Delta power supply'ları (güç kaynakları) sayesinde PC, minimum gürültü seviyesine indirildi. Tüm CPU'lar yeni, sessiz fan modelleriyle değiştirilirken, grafik kartlarının gürültü düzeyleri, pasif soğutma çözümleri ile 33-36 dB arasına indirildi. Tüm HDD'lerde, AAM (Otomatik Akustik Yönetimi) ile ses ,32.5-34 dB arasında gürültü seviyesine düşürülürken, optik sürücülerde de, yazılım desteğiyle ses seviyesi minimum seviyeye çekildi.

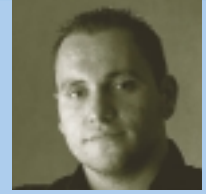
Bilgi için:

www.fujitsu-siemens.com.tr

KISA... KISA...

► **IBM'in Yeni Süper Bilgisayarı**
Bilgisayar atom bombası patlamalarını simule etmek için tasarlanmış. Linux sistemi "Blue Gene/L" küresel iklim değişikliklerini ve hava kirliliği ile atmosfer arasındaki karşılıklı etkileşimi tahmin edebiliyor. Toplam değerleri ise yaklaşık 290 milyon dolar civarında.
Bilgi için: www.ibm.com

EDİTÖRDEN NOTLAR

Ecevit Biktım,
CHIP Test Merkezi

Kablosuz ortamda haberleşmek

Kablosuz haberleşme, gün geçtikçe artan önemi ile birlikte gelecekte vazgeçilmeyecek teknolojilerden biri olmaya aday. Nedeni ise pazarın bir çok isteginin bu teknoloji ile sağlanabilmesi. Örneğin bu teknolojinin şirket çalışanlarına taşınabilirlik kazandırmasının yanı sıra sorunsuz ve hızlı bir şekilde ağ sistemine giriş sağlaması büyük bir avantaj. Bu teknoloji günümüzde 802.11 olarak adlandırılıyor ve kapalı alanlarda 50 metre, açık alanlarda 300 metrelik bir mesafede maksimum saniyede 11 Mbit'lik bir transfer oranı ile çalışıyor. Zaman içinde bu modern ağ bağlantısının kongre salonları, havaalanları ve otellerde etkin olarak kullanılacağı da görüldü.

IN & OUT

ATI Radeon

Yeni grafik işlemcisi piyasada hızla kendine yer açıyor. Radeon, yüksek performansı ve uygun fiyatı ile kullanıcıların tercihi oluyor.

Paralel Kablo

Artık standart halini alan USB ile birlikte yazıcıları paralel porta bağlamak kullanışsız hale geldi. Paralel kablo yerine USB kablolar kullanılıyor.

Apple PowerBook G4

Apple'ın 17" Ekranı

Apple, 17 inç ekrana sahip yeni dizüstü bilgisayarını ve Microsoft'un Internet Explorer tarayıcısı ile rekabet etmesi beklenen yeni yazılımını piyasaya

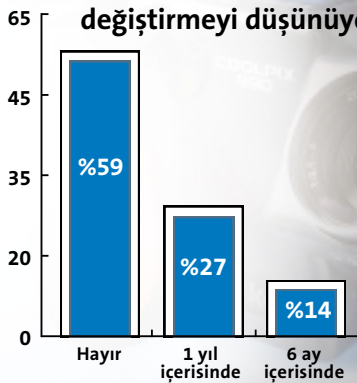
sürdü. Yeni bilgisayarın müzik, video ve elektronik oyunlar alanındaki üstünlükleri göze çarparken, ekran boyutunun 17 inç (43.2 cm) olması dizüstü bilgisayarlar için bir rekor oluşturdu. Yeni bilgisayarın fiyatı 3300 dolar olarak belirlendi. 12 inç ekran boyutundaki PowerBook'lar ise 1799 dolardan satılacak. 17 inçlik ekranın büyüklüğü dikkate alındığında kullanıcıların bir kısmının masa üstü sistemlerinden vazgeçerek dizüstü bilgisayarlarını kullanmaya başlamaları bekleniyor. Mac-OS X işletim sistemi, G4 işlemci, DVD ve CDWriter özelliklerine sahip olan PowerBook Bluetooth cihazlarla uyumlu olarak geliyor.

Bilgi için: www.apple.com

DİJİTAL KAMERA

Dijital fotoğraf makinası satın almayı ya da değiştirmeyi düşünüyor musunuz?

Kaynak: CHIP Okur Anketi

KISA VADEDE EVET: Kullanıcıların yarısından fazlası dijital makina ihtiyacı duymazken %41'i de en geç bir yıl içerisinde satın almayı veya değiştirmeyi planladıklarını ifade ettiler.

Sony Clie NX70V

Clie Ailesinin Yeni Üyesi

Sony'nin Palm-OS kullanan kabiliyetli el bilgisayarının yeni modeli, yeni yetenekleriyle karşımızda!

■ 200 MHz işlemcili yeni Sony Clie NX70V'de, 1/6 tipi CMOS, 310.000 piksel, 300 derece hareketli bir kamera standart olarak sunuluyor. Clie NX70V'nin üzerindeki kamera ile çekilen fotoğrafları slayt gösterisi haline getirmek mümkün. 16 MB (DRAM)/16 MB (flash bellek) belleğe sahip olan Clie NX70V, 180 derece hareketli, 320x480 çözünürlükte 65 K TFT renkli ekrana sahip. 72,3x136,6x16,7 mm boyutlarında ve stylus kalem dahil 200 gram ağırlığındaki Sony Clie NX70V'nin en önemli özelliklerinden biri de MemoryStick sürücüsüne sahip olması. Clie NX70V'nin, MP3 çaları ve stereo kulaklık çıkışı ile 2 saat 40 dakika müzik dinlemek mümkün. Video Record ve Video Playback uygulamaları ve WiFi için slot bulunması Clie NX70V'i diğer

Clie'lerden ayıran önemli özelliklerden bir kaç.

InfraRed (IrDA 1.2) ve AV uzaktan kumanda için InfraRed girişlerine de sahip olan Sony Clie NX70V ile evdeki bütün kumandalı elektronik aletleri (TV, klima, müzik seti vd.) kontrol etmek, diğer Clie ve bilgisayarla bağlantı kurmak, InfraRed özelliği bulunan bir cep telefonu ile internete bağlanmak mümkün. Masa üzerinde hem takvim hem de çalar saat görevlerini de üstlenen Clie NX70V, Adress Book, Date Book, To Do List, Memo Pad, Card Info, Calculator, Security, Hot Sync, Desktop v.4.0.1 (PC) gibi PALM™ Organiser / Desktop uygulamalarına da sahip.

Bir yıl garantili olarak satışa çıkan Sony Clie NX70V'nin fiyatı ise KDV hariç 669 euro.

Bilgi için: www.ozel.com

Dijital Foto: Fotoğraf çekmek Clie'nin yeni bir marifeti değil! Ancak artık hızlı bir slayt gösterisiyle fotoğraflarınızı izleyebilirsiniz.

LG Flatron L2010P

Çok Yönlü Dev Ekran!

L2010P 90 derece çevrilebilir bir display'e sahip bir 20,1 inç TFT. Pivot yazılımı sayesinde, görüntü de birlikte çevrilebiliyor. Yassı ekran CAD alanındaki profesyonel görevler için uygun ve Portre modunda bir DIN-A3 sayfasını neredeyse komple sunabiliyor. Cihaz 1.600x1.200 piksellik fiziksel bir çözünürlüğe sahip ve panelin anti-glare kaplamasıyla yansımazı canlandırmalara olanak tanıyor. LG'nin açıklamalarına göre kontrast oranı 350:1 civarında, aydınlık ise metrekarede 200 Candela.

Fiyatı: Yaklaşık 2.100 dolar

Bilgi için: www.lge.com

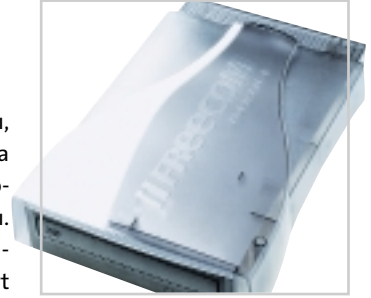
Brother MW-100

Cüce Mobil Yazıcı

Brother'ın yeni mini yazıcısı, aşağı yukarı bir PDA boyutunda ve firmanın açıklamalarına göre dünyanın en küçük yazıcısı. Mobil cihaz 300 gram ağırlığında ve USB ya da kızılötesi port üzerinden bir notebook'a ya da bir avuçiçine bağlanabiliyor. Baskı termo kağıt üzerine yapıyor ve çıktı tek renkli. MW 100 DIN A7 formatında kağıt kullanıyor, çözünürlük 300 dpi civarında. Özel bir kartuş içinde teslim edilen dört kağıt çeşidi de sunuluyor.

Fiyatı: Yaklaşık 400 euro

Bilgi için: www.brother.com

Freecom Portable II DVD+RW/+R

Çılgınca DVD Yazmak

Freecom taşınabilir DVD yazıcısını bir firewire ve USB 2.0 arabirimiyle donatıyor. Seyahatlerinde büyük miktarda veri alış-verişi yapanlar için bu sevindirici bir durum. DVD'ler ve RW ortamları 2,4 hızlı tempoda yazılabilir. CD-RW'leri Portable II 12 hızlı bir tempoda yazacak. DVD player olarak sürücü 8 hızlı okuma temposu sunuyor. CD ve DVD yazma programlarıyla birlikte; bir güç kaynağı, bir DVD+RW, bir CD-R ve CD Marker Pen teslimat kapsamını tamamlıyor.

Fiyatı: Yaklaşık 540 dolar

Bilgi için: www.freecom.com

Dell Latitude X200

Hafif, Ergonomik, Taşınabilir

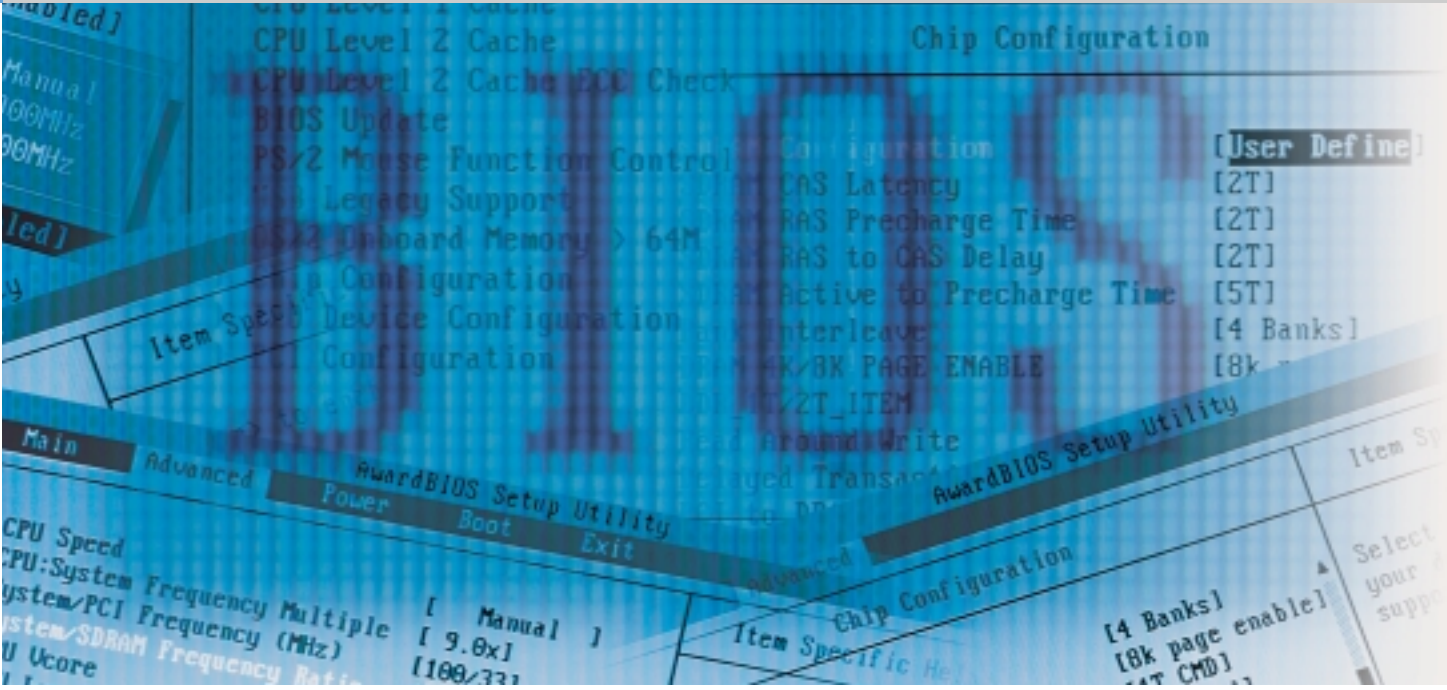
X200, en son 800 MHz Ultra Low Volt (ULV) Mobile Intel Pentium III işlemcisi ve kolay okunabilir 12.1" XGA ekranı ile kullanıcılara ergonomi, performans ve esneklik sunuyor.

X200, entegre ethernet kartı, V92 uyumlu modem ve opsi-

yonel mini PCI 802.1b kablosuz entegre antenli LAN ile mobil kullanıcıların temel ihtiyacı olan sorunsuz iletişime olanak sağlıyor. 6 saate kadar güç sağlayabilen pil opsiyonu ve 128 MB RAM anakarta sahip.

Bilgi için: www.sentim.com.tr

PC'nin Yeteneklerini Artırın

BIOS'unuzu Güncelleyin

Yeni aldığınız donanımı bilgisayarınız tanımadıysa ya da yeni teknoloji ürünü donanım performans artışı sağlamadıysa sorumlusu yeterli desteği sunamayan BIOS'unuz olabilir.

BIOS, anakartınızın özelliklerini ve üzerine takılı olan donanımların çalışması için gereken parametreleri, kullandığınız işletim sistemine aktaran, bir dizi küçük programdan oluşmuş bir sistemdir. Bu programcıklar anakart üzerinde yerleştirilmiş EPROM ya da Flash memory olarak adlandırılan hafıza üniteleri içinde yer alırlar ve normal olarak üretildikleri tarihe kadar olan tüm teknolojileri ve donanımları rahatlıkla tanıyabilirler. Zaman ilerledikçe gelişen teknoloji ile anakartınızı daha yeni bir modelle değiştireceğinizden otomatik olarak yeni bir BIOS'a da sahip olursunuz. Bu şekilde BIOS'unuzun yeni teknolojileri tanımama gibi bir risk olmaz. Ancak anakartlara oranla daha hızlı ilerleyen diğer teknolojiler yüzünden anakartınızı uzun bir süre değiştirmedığınız halde sabit disk, işlemci ya da ekran kartınızı sık sık değiştirmeniz gerekebilir. İşte bu noktada sorunlar yavaş yavaş kendini göstermeye başlayacaktır. Çünkü yeni teknolojilerden habersiz olan eski BIOS'unuz onlara hala eskisi gibi davranacak ve gerçek performanslarını göstermelerini engelleyecektir. Daha kötü bir durumda ise hiç tanımayacaktır.

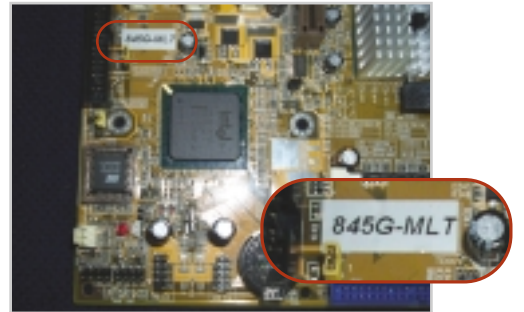
BIOS donanımları tanıyamayacak kadar yaşlandı mı?

Bu durumdan kurtulmak için önünüzde iki yol bulunur. Bilgisayarınızı dağıtıp, anakartı söküp, yenisiyle değiştirip, masrafa girebileceğiniz gibi yazılım tabanlı çözümü seçip BIOS'unuzu güncelleme yoluna da gidebilirsiniz. İkinci yol daha ekonomik ve zahmetsizdir. Ancak yapacağınız bir hata anakartınızı bir daha kullanılamayacak bir hale sokabileceği için oldukça da dikkat ister. Dolayısıyla eğer ikinci yolu tercih ediyorsanız, yazımızın devamını okuyarak BIOS güncellenmenin ince noktalarına göz atmanız iyi olacaktır.

Ayrıca yazının sonundan güncelleme sırasında oluşabilecek hataları nasıl çözeceğinizi de öğrenebilirsiniz. BIOS güncellemesi sadece, artık teknolojileri tanıyamayacak bir hale geldiğinde yapılmaz. Sistem performansını artırmak için de en güncel BIOS sürümlerini anakartınızın web sayfasından takip ederek güncelleyebilirsiniz. Tabii ki anakartınız sorunsuz bir şekilde çalışıyorsa riske girip güncelleme yapmanıza da hiç gerek yoktur. Ayrıca henüz beta olan BIOS güncellemelerinden de uzak durmaya özen gösterin.

BIOS'u güncelleme zamanının geldiğine karar vermek

İşletim sistemlerinde olduğu gibi BIOS'lar da hata içerebilir. Eğer anakartınız bir donanım ile çalışmayı reddediyorsa ya da uyumsuzluk yapıyorsa, bu hataları biraz önce bahsettiğimiz gibi BIOS güncellemeleri ile giderebilirsiniz. Peki güncelleme yapmak için hangi sorunların ortaya çıkmasını beklemeliyiz? Örneğin yeni bir işlemci piyasaya sürüldüğünde anakartınız teorik olarak bu işlemciyi destekliyor, ancak işlemciyi taktığınızda, yanlış algılandığını görüyorsanız BIOS güncelleme zamanı gelmiş demektir. Güncelleme işlemi BIOS yazılımının türüne ya da anakart üreticisine

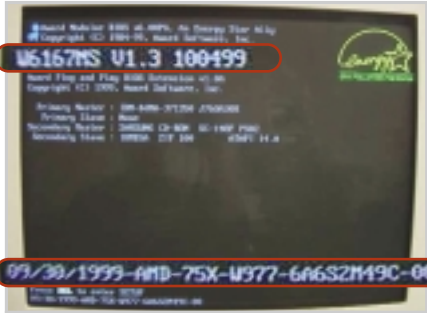

ANAKART MODELİ: Anakart üzerinde herhangi bir yerde yazılı olabilir.

göre farklılıklar gösterebilir. Örneğin piyasada bulunan en popüler BIOS türlerinden olan AWARD BIOS'a sahip olanlar AWDFLASH adlı yazılımı kullanabilirler. İstisna olarak sadece ASUS anakart kullananlar AWARD BIOS'a sahip olsalar da firma tarafından özelleştirilmiş AFLASH adlı başka bir yazılımı kullanmaları gerekecektir.

Güncelleme için anakart marka ve modelini bilmeniz yeterli mi?

Daha önce de belirttiğimiz gibi BIOS güncelleme işlemi, eğer kurallara uyulmazsa riskli bir işlemdir. Dolayısıyla BIOS güncelleme işlemine başlamadan önce, mutlaka tüm gerekli olan bilgileri edinin. Burada en önemli olan anakartınızın markası ve modelidir. Anakart modelini anakart plakası üzerinden öğ-

POST EKRANI: İlk ekranda yer alan kodların içinde aslında anakart bilgileriniz gizlidir.

renebilirsiniz. Eğer burada bulamadıysanız ya da bilgisayarın kasasını açmak istemiyorsanız da anakartın markasını ve modelini öğrenmeniz mümkün olabilir. Bunun için PC'yi boot ettikten sonra RAM'in sayıldığı ekrandayken Pause tuşuna basarak ekrandakileri inceleyin. En altta göreceğiniz rakamlar ve harfler üreticilerin kendine has kimlik numaralarıdır. Bu numaralardan tek başınıza modeli bulmanız mümkün değildir. Bu yüzden www.bios-world.com/ctbios/ctbios.exe adresinden indirebileceğiniz CTBIOS adlı yazılımı kullanarak AWARD BIOS'a sahip anakartların markasını tespit edebilirsiniz. Modelini öğrenmek için ise her üreticinin sayfasında yer alan anakartın modelini nasıl bulacağınız ile ilgili yazılara göz atmanız gerekecektir. Bazı anakartlar ise bu işleme gerek kalmadan Marka ve modeli görüntüleyecektir. Bu durumda işiniz oldukça kolaylaşır. Ayrıca [ols.html adresi yardımıyla da anakartınız marka ve modelini öğrenmeniz mümkün olacaktır. Award'larda Pause tuşuna basıp ekranı dondurabilmenize rağmen AMI BIOS'larda kodu ekranda, okuyuncaya kadar uzun süre tutmak için klavyenizin kablusunu söküp hata verdirmeniz gerekecektir. Gerekli yazılım ve güncellemeleri bulabileceğiniz internet adreslerine ise Anakart Web Rehberi kutusundan ulaşabilirsiniz. Ayrıca \[www.level.com.tr/downloads/?catID=56\]\(http://www.level.com.tr/downloads/?catID=56\) adresinden de güncel BIOS dosyalarına ulaşım için yardım alabilirsiniz.](http://www.motherboards.org/moboidto-</p>
</div>
<div data-bbox=)

Markalara göre adım adım BIOS güncelleme işlemi

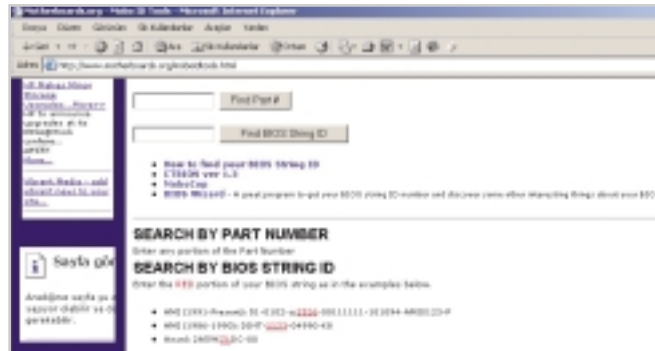
Öncelikle sistemi boot edebilecek bir disket hazırlamanız gerekir. Bunun için önce Win9x veya Windows Me kullanıyorsanız, disket sürücünüze boş bir disket koyup, Başlat/Ayarlar/Denetim Masası/Program Ekle-Kaldır/Başlangıç Disketi yolunu izleyerek bir açılış disketi oluşturun. Daha sonra PC'yi bu disketle açmanız gerektiği için BIOS Setup menüsü yardımıyla ADVANCED BIOS FEATURES menüsü altından boot önceliğini disket sürücüsüne atayın. Bu şekilde sistemi disketten boot edebilirsiniz. Buradan ayrıca önemli BIOS ayarlarınızı da bir kenara not etmeyi unutmayın. Son olarak anakartınızın modeline göre, en güncel olan BIOS dosyasını ve AWDFLASH yazılımını internetten indirip bu diskete kopyalayın ve bilgisayarınızı bu disket ile başlatın. Şimdi komut satırında awdfash.exe yazıp enter'a basın. Karşınıza gelecek olan ekranda "File Name to Program" bölümüne anakartınızın üreticisinin web sitesinden indirmiş olduğunuz yeni BIOS bilgilerinin içeren .BIN uzantılı dosyanın ismini yazın. Bu işlemi yaptıktan sonra anakartınızın Flash tipi okunacak ve ek-

BİLGİ İÇİN

» Anakart web rehberi

ASUS: <http://www.asus.com.tw/products/motherboard/bios.html>
GigaByte: http://www.gigabyte.com.tw/support/mbbios_index.htm
Abit: <http://www.abit-usa.com/english/download/bios%20update/main.htm>
MSI: <http://www.msi.com.tw/support/bios/main.htm>
Soyo: <http://www.soyousa.com/686bios.html>
INTEL: <http://support.intel.com/support/motherboards/desktop/>
IWILL: <http://www.iwillusa.com/support/ProductSupport.asp?SupportID=8>
FIC: <http://www.fic.com.tw/techsupport/drivers/searchbios1.asp>
SpaceWalker (Shuttle): <http://www.spacewalker.com/english/download.htm>
Tyan: http://www.tyan.com/support/html/bios_support.html

randa görülecektir. Bu aşamadan sonra mutlaka "Do You Want To Save BIOS?" sorusuna "Y" tuşuna basarak onay verin ve eski BIOS'unuzu yedeklemek için bir dizin ve dosya ismi girin. Bu işlemi yaptıktan sonra karşınıza "Now Backup System Bios to a file" uyarı yazısı gelecektir. Son olarak "Are you sure to program?" sorusunu da "Y" tuşu ile yanıtlayıp BIOS güncellemesini başlatabilirsiniz. İşlem başarı ile tamamlandıktan sonra sistemi baştan başlatın ve BIOS Setup'a girip "LOAD SETUP DEFAULTS" seçeneğini uygulayın ve değiştirmek istediğiniz ayarları değiştirip, kaydedip çıkın. Açılış ekranında sağ üst köşede değişen BIOS sürümünü görürseniz BIOS'unuz doğru bir şekilde güncellenmiş demektir. AMI BIOS kullananların ise sadece farklı olarak AMI Flash →

EN BÜYÜK YARDIMCINIZ: Anlaşılmaz BIOS kodlarından yola çıkarak size anakart marka ve modelini sunabiliyor.

yazılımını kullanmaları gerekir. Geriye kalan işlemler ise benzer adımlarla tamamlanacaktır.

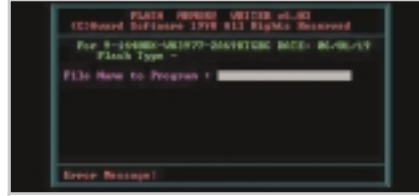
BIOS güncelleme hataları her zaman ölümcül değildir

Her ne kadar dikkat ederseniz edin yanlış BIOS sürümü kullanma ya da güncelleme sırasında elektrik kesintisi gibi nedenlerden işlem yarım kalabilir. Bu durumda anakart iş göremez hale geleceğinden, bilgisayarı bir daha başlatmanız mümkün olmayacaktır. Yine de panik yapmadan aşağıdaki kurtarma yöntemlerini deneyebilirsiniz.

Intel Flash ROM: BIOS kurtarma konusunda en şanslı olan kullanıcılar bu grupta yer alır. Çünkü INTEL FLASH ROM'un Boot Block adı verilen bölgesi yazma korumasına sahiptir. BIOS çipinde çok ufak bir yer kaplayan ,bilgisayarın açılabilmesi için bir takım algoritmalara sahip olan bu sistemciğin güncellenmesi gerekmediği için sistemin hata durumunda bile boot etmesi mümkün olabilir. BIOS Güncelleme esnasında elektrikler kesilse bile BIOS'unuzun Boot Block bölümü hasar görmediğinden, bilgisayarınız yine açılacaktır ve güncelleme işlemini tekrardan yapılacaktır. Intel marka anakartlarda herhangi bir sorunla karşılaştığınızda şu işlemleri uygulayabilirsiniz:

Önce INTEL anakartların üzerindeki “flash recovery” olarak tanımlanan jumper’ı bulun ve kurtarma (recovery) pozisyonuna getirin. Daha önce , INTEL anakartlar için hazırladığınız disket ile sistemi açın. Görüntü alamasanız da işlemleri bip sesleriyle takip edebilirsiniz. İlk bip sesini duyduğunuzda disket sürücünüzün ışığı yanıyorsa işlem başlamıştır demektir. Floppy ışığı sönüğünde ise işlem bitmiştir. Artık sistemi kapatıp jumper’ı eski konumuna aldıktan sonra sisteminizi baştan açıp güncelleme işlemini tekrarlayabilirsiniz.

Award BIOS: Bu yöntem AWARD BIOS kullanan bir çok anakart kullanıcıları için geçerli olacaktır. BIOS güncelleme-si sırasında, elektrik kesilmesi gibi bir sorun oluşup da bilgisayarınız açılmaz bir hale geldiyse hemen başka bir PC yardımıyla bir sistem disketi oluşturun. Anakartınızın üreticisinin web sayfasın-dan kendi anakartınız için olan yeni BI-

FLASH YAZILIMI: Bu satırda BIOS ismini yazmanız yeterli.

OS dosyasını ve AWDFLASH yazılımını indirin. AWDFLASH yazılımını, BIOS dosyasını ve ek olarak sisteminizdeki autoexec.bat dosyasını da diskete kopyalayın. Disket sürücü içindeki autoexec.bat dosyasına sağ tuşla tıklayıp düzenleyin ve içerisindeki tüm satırları silip aşağıdaki satırı ekleyin ve kaydedin:

```
A:\AWDFLASH dosya_adı.bin /SN /PY →  
/CP /CD /CC
```

Bu disket ile sistemi açın. Ekranla görüntü gelmeyecektir. Bip sesiyle beraber

TÜM BIOS'LAR AYNI DEĞİL

» Farklı BIOS güncelleme yöntemleri

► **ASUS:** Her anakart firması BIOS güncellemesi için yazının içinde belirttiğimiz standart yöntemleri kullanmaz. Örneğin ASUS anakartlarının BIOS'larını güncellemek için firmanın sitesinden anakarta göre özelleştirilmiş bir programla yazılımı olan AFLASH.exe'yi çekmeniz gerekir.

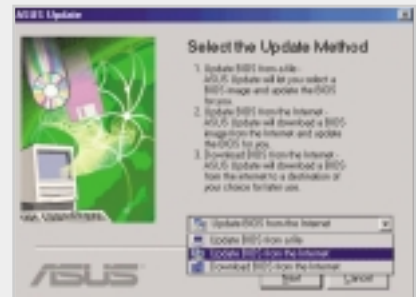
► **INTEL:** Intel anakartlarda ise durum çok daha farklıdır. Bu anakartlar genelde markalı PC'lerde kullanılan bir BIOS markası olan Phoenix BIOS kullanır ve Phoenix BIOS, anakartınızın markasını belirleyebileceğiniz kod numaraları da sunmaz. Eğer INTEL marka anakarta sahipseniz, açılıшта CTRL-ALT-ESC tuş kombinasyonunu kullanarak kartınızın markasını öğrenebilirsiniz. Güncelleme işlemi için yine önce sistemi boot edebilecek bir disket hazırlamamız gerekir. Daha sonra Intel'in web sitesinden BIOS dosyasını sabit diske indirip çalıştırın. Karşınıza gelecek olan iki dosyadan "Bios.exe" dosyasını da çalıştırın ve açılan dosyaları diskete kopyalayın. Bu disket ile boot ettikten sonra Intel'in güncelleme için hazırladığı oldukça farklı olan menü ekranı karşınıza gelecektir.

Burada enter tuşuna basın ve “Update Flash Memory From a File” seçeneğini seçin. Ardından da “Update System BIOS” seçeneğini seçip yeni BIOS dosya-

disket sürücü ışığı yanarsa işlem başlamış demektir. Ortalama 1,5, 2 dakika arası sürecektir bir işlemden sonra, disket sürücünün ışığı sönecektir.

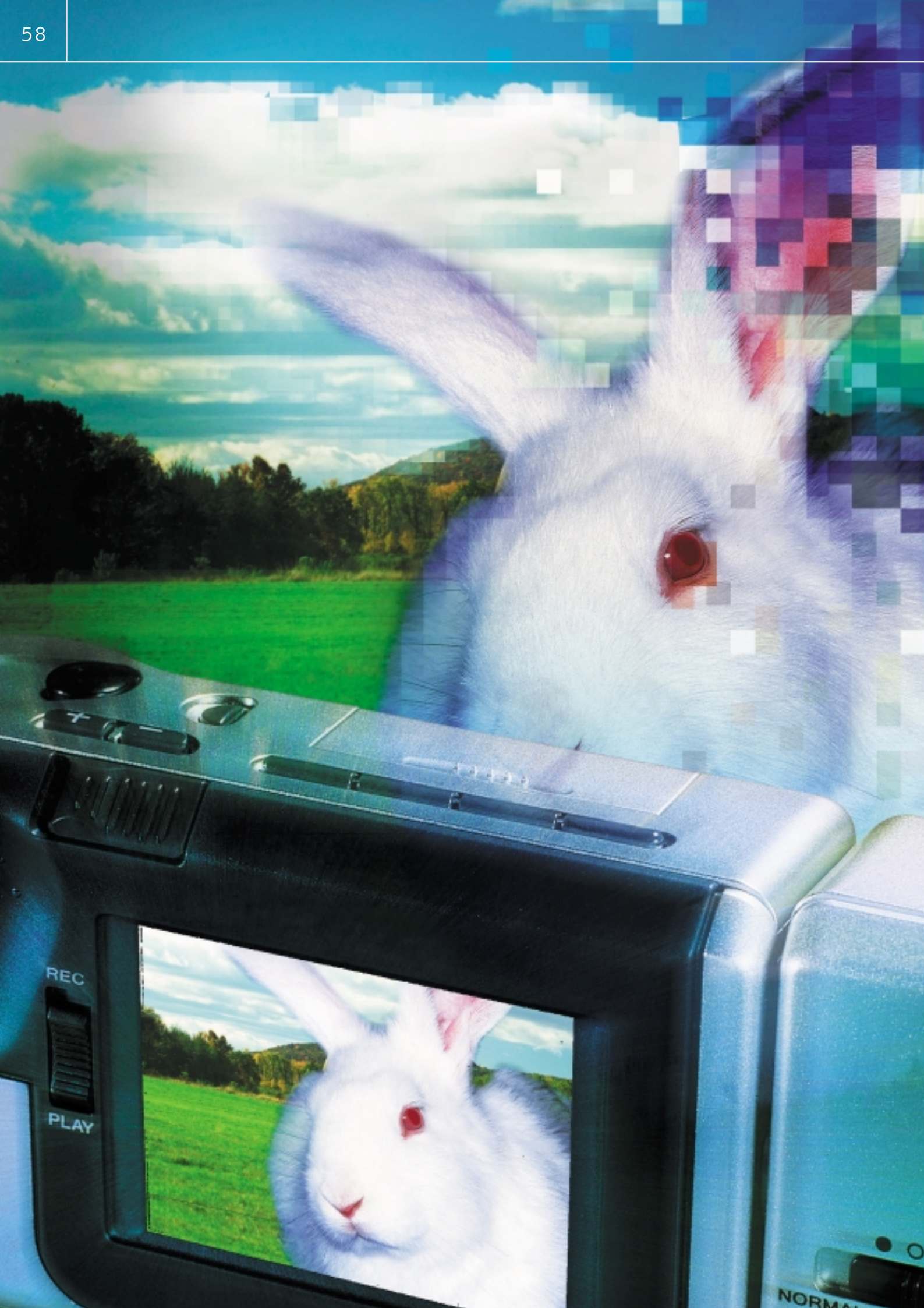
AMI BIOS: AMI BIOS'lar için genelde ortak bir kurtarma yöntemi var. Bunun için önce anakartınızın üreticisinin adresinden yeni BIOS dosyasını çekin. Bu dosyanın ismi ne olursa olsun AMIBOOT.ROM olarak değiştirin ve bunu boş bir diskete kopyalayın. Diskete sistem dosyalarını transfer etmeyin. Sadece AMIBOOT.ROM dosyası olması yeterlidir. Daha sonra sisteme bu disketi koyduktan sonra, CTRL ve HOME tuşlarını basılı tutarak sistemi açın. Disket Sürücünün ışığı yandıktan sonra elinizi bu tuşlardan çekin. BIOS güncelleme işlemi yaklaşık 35-40 saniye içinde bitecek ve işlem bittiğinde birkaç bip sesi çıkacaktır. ■

Mahmut Karslıoğlu, mkars@chip.com.tr

LIVE UPDATE: Teknik bilgiye ihtiyaç olmadan BIOS güncellemeye yardımcı oluyor.

madan da güncelleneniz mümkün oluyor. Burada anakartın modeli otomatik olarak algılanıp internetten uygun yeni BIOS dosyasını çekilip, güncellemeyi yapılıyor. Yazılımların Win9x / NT40/WinME ve Windows 2000 altında çalışabiliyor olması da kullanıcılara ayrıca kolaylık sağlıyor.

İÇİNDEKİLER

Test Birincisi: HP PhotoSmart 850	60
Fiyat/Performans Birincisi: Pretec 2070	62
Işık Her Şeydir: Ne çok fazla, ne çok az!	63
Nasıl Test Ettik? Dijital kameralar	64
Sonuç ve Teknik Veriler: Yüksek zum fark yaratır	66

15 Dijital Kamerayı Test Ettik

Kırmızı Gözlere Son

Dijital fotoğraf makineleri sayesinde klasik fotoğrafçılıkta karşılaşılan pek çok problem kolayca çözülüyor. Bundan en çok faydalananlara tabii ki amatör fotoğrafçılar. Artık hataların telafisi çok daha kolay ve ucuza mal oluyor.

Fotoğraf çekmek zor iştir. Hele iyi fotoğraf çekmek daha da zordur. Klasik fotoğraf makinelerinde sonuçları görmek için banyo ve baskı işleminin gerekmesi, çalışma alanı ya da uzmanlığı ne olursa olsun pek çok fotoğrafçıyı zorlayan bir durumdur. Kuşkusuz ev kullanıcıları için durum daha da vahim. Zira genellikle çekilen fotoğraflarda “kapalı göz” sendromuna sıkça rastlanır. Gerçekten de her şeyiyle mükemmel çıkmış bir fotoğrafta yer alan kişilerden birinin gözlerinin kapalı çıkması bir çuval inciri berbat eder. Fotoğraf makinelerinde dijital teknolojiye geçişin sayısız faydası olduğu azımsanmayacak bir gerçek. Her şeyden önce çektiğiniz fotoğrafları baskıya vermeden önce daha çeker çekmez fotoğraf makinenizin LCD panelinde görebilir, istediğiniz noktaya zum yaparak kapalı göz, ışık/netlik hataları v.s. gibi problemlerden birini görürseniz çekimi tekrarlayabilirsiniz. Bu ilk elemanın ardından Paint Shop Pro ya da Photoshop gibi resim işleme programlarından birini kullanarak kontrast ya da renk sıcaklığı gibi ana parametreleri değiştirebilir ya da basitçe kırmızı göz önleme türü işlemler yapabilirsiniz. Tüm bu işlemlerden sonra baskıya vereceğiniz fotoğraflar beklentilerinizi daha iyi karşılayacak ve böylece paranızı sokağa atmamış olacaksınız.

Nedir şu megapiksel dedikleri şey?

Fotoğraf makinelerinde çözünürlük megapiksel ile ifade edilir. Burada çözünürlüğü sağlayan unsur, film olarak kullanılan CCD (Charged Coupled Device) adlı bileşenin

üzerindeki çok küçük sensörlerin sayısıdır ve Megapiksel (milyon piksel) ile ölçülür. Bu sayı arttıkça çekilen fotoğrafların yoğunluğu yani çözünürlüğü de artar. Fotoğraflarınızı baskıya verdiğinizde kullanabilecek fotoğraf kağıdının boyutları doğrudan çözünürlükle ilgilidir. Örneğin 13x18 boyutlarında baskı yaptırmak istiyorsanız kullandığınız fotoğraf makinesinin en az 3.3 megapiksel olması gereklidir. Bu olmazsa basılan fotoğraflarda düşük çözünürlüğe ait bozulmalar (tırtıklar, netlik problemleri v.s.) görülebilir. Şu an için standart olarak kullanılan fotoğraf

BEYAZ DENGESİ

OTOMATİK YA DA MANUEL:

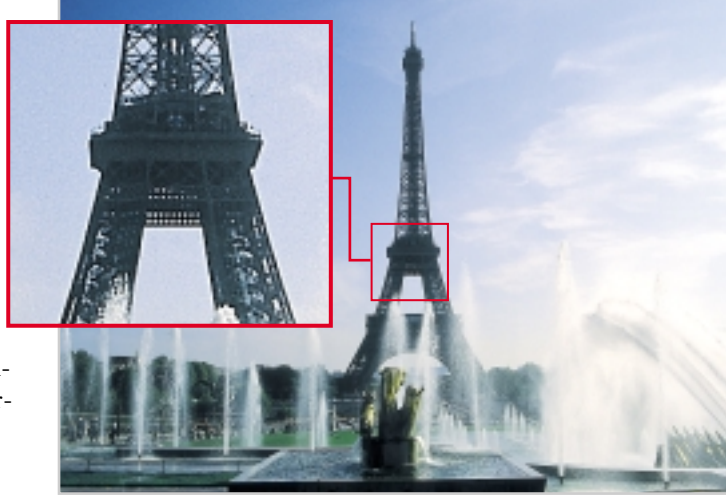
Fotoğraf makinelerinde bulunan otomatik beyaz dengesi ayarı bazı ortamlarda yanılabilir. Böyle bir durumda fotoğraf makinesinde bulunan farklı renk sıcaklıklarına ait değerlerin manuel olarak seçilmesi gerçek renklerin daha doğru bir şekilde elde edilmesini sağlar.

kağıdının 10x15 boyutlarında olduğu düşünülürse 2 megapiksel çözünürlüğe sahip bir fotoğraf makinesi işinizi görebilir. Tabii konu fotoğraf kalitesi olunca çözünürlüğün her şey demek olmadığını belirtmek gerek. Her şey objektifle daha doğrusu lensle başladığına göre en önemli unsurun lens olduğunu söylemek mümkün. Bazı fotoğraf makinesi üreticileri aynı zamanda kendi ürettikleri lensi kullanırken (Olympus, Nikon v.b.) bazıları lensi başka üreticilerden almayı tercih ediyorlar (Sony, HP v.b.).

İçinizdeki fotoğrafçı ruhu keşfedin

Özellikle dijital fotoğraf makinelerinin kalitesinin artmasıyla son zamanlarda internette amatör fotoğrafçılık konusunda ciddi bir hareketlenme var. www.photosig.com gibi sitelerin başını çektiği bu akım bir çığ gibi büyürken, sanal ortamda fotoğrafçılık konusunda kendini geliştirmek isteyen kişiler için bulunmaz bir kaynak oluyor.

ZUM:
Büyük bir optik zum alanıyla resmin istenilen bir kesitini en iyi kaliteyle optimal şekilde ayarlayabilirsiniz.

Dijital fotoğraf makineleri becerilerine göre farklılık gösterebilir. Sözgelimi bazı makinelerde tüm ayarlar otomatik olarak yapılırken bazı makineler hem otomatik hem de manuel ayarları destekleyebilir. Böyle fotoğraf makinelerinde çekilecek fotoğrafa ait pek çok parametreyi manipüle etmek mümkündür. Örneğin Aperture Priority yani diyafram önceliği ayarını kullanarak, makinenin diyafram açıklığının sizin istediği-

niz bir değerde olmasını sağlarken (A modu) bir diğer önemli kriter olan Shutter speed'in (enstantane) makine tarafından otomatik olarak ayarlanmasını sağlayabilirsiniz. Ya da bunun tam tersi olarak enstantane hızını belirleyip diyafram açıklığı miktarını ortam ışığına göre otomatik olarak makineye yaptırabilirsiniz (S modu). Tabii bu iki parametrenin bağımsız olarak kullanıcı tarafından ayarlanmasının yanında tama-

» TEST BİRİNCİSİ

CHIP PUANI

FİYAT/PERFORMANS

orta

FİYAT
BİLGİ

550 dolar + kdv
www.hp.com.tr

MÜKEMMEL OBJEKTİF: HP850, yüksek çözünürlüğü 8x optik zum objektifle destekleyerek etkileyici bir profil çiziyor.

- + 8x optik zum
- + Yüksek çekim kalitesi
- Flaş daha iyi olabilirdi

HP PhotoSmart 850

Tüm özellikler bir arada

Manuel diyafram ayarları, kolay kullanım, 8x optik zum, yüksek çözünürlük ve harika bir LCD görüntüsü... İşte HP PhotoSmart 850.

■ Çekim kalitesi oldukça iyi olan HP PhotoSmart 850, 8x optik zum gibi bu fiyat kategorisinde bulunması neredeyse imkansız bir özelliğe sahip. Ayrıca 2 inçlik parlak ve başarılı bir görüntü sağlayan LCD ekran da ürünün kendine has özellikleri arasında. 3.88 megapiksellek ürün, boyut itibarıyla teste katılan diğer makinelerden gözle görülür bir şekilde daha büyük olsa da bütçesi uygun kullanıcıların HP850'yi listelerinin başına eklememesi için aslında çok az sebep var. HP'nin her zaman olduğu gibi kullanıcı dostu bir arabirim ve menü sistemiyle donattığı PhotoSmart 850, Docking Station, ve 4 adet şarj edilebilir Ni-MH AA pille satışa sunulmuş. Elektronik vizör kullanan makine, ilk açıldığında objektif en geniş açıda olmuyor. Bu durumda zum ayarlarından bunu elle yapmanız iyi olur. Vizör ve LCD arasında, sensörler yar-

dımıyla hoş bir bağlantı kurulmuş. Öyle ki LCD bir kere açıldığında eğer gözünüzü vizöre yaklaşıtırsanız LCD otomatik olarak kapanıyor. Gözünüzü vizörden çektiğinizde LCD tekrar açılıyor.

Gerek donanımsal özellikleri ve kullanım kolaylığı, gerekse çekim kalitesiyle 15 dijital fotoğraf makinesinin katıldığı testimizde birincilik ipini rahatlıkla göğüsleyen HP 850'de bizi rahatsız eden tek şey flaşın dış yapı gereği yakın çekimlerde objektifin alt kısımlarında kalan bölgeyi yeterince aydınlatamaması oldu. Bunun dışında testteki makinelerin çoğunda diyafram hızı/açıklığı gibi parametreler manuel olarak değiştirilemezken, HP 850'nin sunduğu manuel ayarlar, sadece "bas-çek" olarak değil, fotoğrafçılıkla daha yakından ilgilenmek isteyen kullanıcılar için de memnuniyet verici.

Test: Dijital Kameralar

men otomatik olarak ayarlanması da mümkün (P Modu).

Beyaz dengesi renkleri doğrudan etkiler

Fotoğraf makinelerinde kullanılan teknikler geliştikçe otomatik ayarlarla daha başarılı sonuçlara imza atmak mümkün hale geldi. En sık rastlanan problemlerden biri netlik ayarının (özellikle düşük ışık altında) başarılı olamaması ya da yavaş olması. Üreticiler bu konuda lazer hologram da dahil olmak üzere farklı çözümler üretmeye çalışıyorlar.

Bir diğer problem olan beyaz ayarı ise elle ayarlanabiliyorsa kullanıcıya bazı imkanlar sunuyor. Beyaz ayarı, fotoğraf makinesinin ortamdaki ışığın rengini dikkate alarak çekilen sahnedeki renkleri değerlendirmesi olarak özetlenebilir. Bunun için pek çok makinede tungsten, gün ışığı ya da floresan ışık kaynakları arasında seçim yapmak mümkün. Çoğu zaman bu ayarı otomatik bırakmak yerine elle yapmak daha iyi sonuç verebiliyor.

FOTO FERRARI: Mükemmel objektifi ve zengin manuel ayarlarıyla Canon EOS1 sadece profesyonelleri hedefliyor.

Sanyo MZ3: 1.92 megapikselli etkin çözünürlüğe rağmen test fotoğraflarında detay seviyesi ve keskinlik açısından takdire şayan bir performans gösteren Sanyo MZ3, elinize aldığınızda ağır metal gövdesiyle "saygı uyandıran" bir yapıya sahip. İnterpolasyon'la çıktığı yüksek çözünürlükte de başarılı olan ürün, sunduğu manuel diyafram ayarlarıyla dikkat

çekiyor. Kullanışlı sayılabilecek bir menü/tuş sistemine sahip olan MZ3, 640x480 çözünürlükte video görüntüsü yakalayabildiği gibi webcam olarak da kullanılabilir. Fotoğraf kalitesi açısından testte gayet müstesna bir yere sahip olan ürün, pil tüketimi açısından da başarılı olunca genel toplamda ikincilik koltuğuna oturmaya hak kazandı.

Kodak EasyShare LS 443: Test fotoğraflarındaki başarısıyla göz dolduran EasyShare LS 443, bunun doğal bir sonucu olarak kendine ilk üçte yer bulmayı başardı. 3.99 megapikselli çözünürlüğe sahip olan ürün, fotoğraf kalitesi açısından testteki en başarılı ikinci katılımcı olarak dikkat çekiyor. Etkileyici özelliklerine rağmen manuel diyafram ayarlarına sahip olmaması LS 443 için önemli bir kayıp. Menü/tuş sistemi ilk bakışta yadırgansa da kısa süre içinde alışmak mümkün. Auto-focus yardım ışığı sayesinde ışığın yeterli olmadığı durumlarda bile netlik ayarı yapmak nispeten kolay. Dayanıklı alüminyum gövde ve Docking Station'la satışa sunulmuş →

▶ ENTER THE MATRIX

Sır gibi saklanan oyun hakkında çok özel bilgiler, ilk ekran görüntüleri ve projenin başındaki Dave Perry ile röportaj.

▶ **ANNO 1503, GOTHIC 2, IMPOSSIBLE CREATURES ve ASHERON'S CALL 2'**

▶ **8 sayfalık SILENT HILL 2 rehberi**

LEVELCD'DE

8 BOMBA GİBİ DEMO
SPLINTER CELL, BLOOD RAYNE,
DELTA FORCE, BLACK HAWK DOWN,
PRAETORIANS

EMULATÖR ÖZEL
ATARI 2600, COMMODORE 64,
AMIGA, NES, SNES ve
PLAYSTATION emulatorları

▶ Ayrıca **Warcraft 3, Age of Mythology, Neverwinter Nights ve Morrowind** için onlarca yeni senaryo, ek görev ve harita.

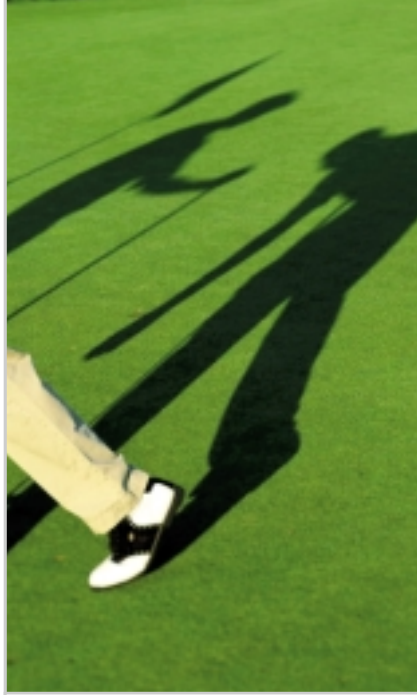

Test: Dijital Kameralar

olan Kodak LS 443 genel hatlarıyla oldukça başarılı.

Nikon Coolpix 2500: Testteki en ilginç ve şık tasarımlardan biri olan Nikon Coolpix 2500, fotoğraf kalitesi olarak bu fiyat kategorisinde tatminkar sayılabilecek sonuçlara imza attı. Mükemmel sayılabilecek LCD ekranın yanında flaşın ve objektifin içinde bulunduğu döner başlık sayesinde, objektif için ayrıca koruyucu kullanmaya gerek yok. Mavi-gümüş parlak alüminyum gövde, sağlamlığı ve kaliteyi onaylıyor. Coolpix'in sahip olduğu 4 cm'lik makro çekim mesafesiyle objeleri oldukça yakından fotoğraflamak mümkün. Cihazda optik vizör bulunmuyor, fakat dizayn itibarıyla bunun eksikliği hissedilmiyor. Menü ve tuş sistemini kullanıcı dostu olarak nitelendirilebileceğimiz Nikon Coolpix 2500, özellikleri dikkate alındığında 410 dolar+KDV'lik fiyatıyla ekonomik açıdan cazip sayılabilir.

FujiFilm A203: Özellikle fiyat/performans oranı açısından testteki en başarılı

ÇEKİM GECİKMESİ: İyi dijital kameralar resmi çabuk çekmeliler. Çekim gecikmesi çok uzun sürerse, hareketli resimleri çekmek mümkün olmaz, zira ekrandan çok hızlı bir şekilde kaybolabilirler.

katılımcılardan biri olan, 1.92 megapiksel etkin CCD piksele sahip FujiFilm A203, fotoğraf kalitesi testlerinde çok az farkla geçildiği A303'ü genel toplamda çok az pil tüketimi sayesinde geride bırakmayı başardı. Ürünün şu an için pek yaygın olmayan xD Picture Card kullanması bir dezavantaj olarak görülebilir. Zira USB bağlantılı bellek okuyucuları genellikle xD Picture Card desteklemiyor. Bu durumda ürünle gelen kabloyu gözünüz gibi saklamalısınız. Küçük fakat oldukça parlak ve iyi sayılabilecek bir görüntü sağlayan LCD ekran ve kolay kullanımlı kontroller, çekim yaparken işinizi kolaylaştıran önemli yardımcılar. Öte yandan ürünle beraber şarjlı pil gelmesini yadırgadık doğrusu. Her halükarda eğer bütçeniz uygunsa ve hem kesenizi yakmayacak hem de sizi üzmecek bir dijital fotoğraf makinesi satın almak istiyorsanız, 338 dolar+KDV'lik fiyatıyla FujiFilm A203, mutlaka seçenekleriniz arasında olmalı.

FujiFilm A303: Aslına bakarsanız Fuji bu modelinde tamamen A203'ün yapısı-

» UYGUN FİYAT

CHIP PUANI

FİYAT/PERFORMANS

çok iyi

FİYAT
BİLGİ169 dolar + kdv
www.hizlisistem.com.tr

OPTİK ZUM YOK: Pretec 2070'in uygun fiyatı, kullanıcıları optik zum ya da kaliteli LCD ekrandan mahrum bırakıyor.

- + Testteki en uygun fiyatlı ürün
- Düşük fotoğraf kalitesi
- Yüksek pil tüketimi

Pretec 2070

En büyük avantajı fiyatı

Fiyat/performans oranı açısından tüm testin en başarılı katılımcısı olan Pretec 2070, bu başarıyı performanstan ziyade uygun fiyatına borçlu.

■ 1.92 megapiksel fotoğraf çekebilen Pretec 2070, 169 \$+KDV ile düşük bütçeli kullanıcılar için cazip bir seçenek olabilir. Optik zumu bulunmayan ürün, renkli LCD ekrana ek olarak, gösterge ekranına da sahip. Lensi koruyan kapak elle hareket ettiriliyor.

Bunu yaptıktan sonra lensin alt kısmındaki yakın/uzak mesafe düğmesini ayarlamak gerekiyor. Makinenin sahip olduğu kontroller zaten oldukça az ve genel kullanım da doğal olarak kolay. Renkli LCD ekran, etkileyici olmaktan uzak. Zira özellikle düşük ışık altında görüntü kalitesi fazlaca düşebiliyor.

Fotoğraf kalitesi testlerinde başarılı olamayan ve 8 MB dahili bellekle satışa sunulmuş olan Pretec 2070'in kutusundan şarj cihazı ve 2 adet Ni-MH AA pilin çıktığını belirtmekte fayda var. Ek bellek için SD

Card yuvası bulunan makinede video çıkışı da var. Pil kullanımı açısından müsrif olarak niteleyebileceğimiz ürünün, test sırasında bizi en fazla rahatsız eden tarafı, deklanşör düğmesinin oldukça sert olmasıydı.

Bunun dışında 15 dijital fotoğraf makinesinin katıldığı testimizde, bütçenizi zorlayabilirsenez fotoğraf kalitesi olarak daha iyi sonuçlar alan modellere bakmanızda fayda var. Eğer fiyat sizin için en önemli kriterse, 200 doların altındaki fiyatı ve beraberinde şarj kiti gelmesiyle Pretec 2070 sizin için ilginç olabilir. Özellikle web master'lar bu ürünü sevebilir. Bunun dışında fotoğraf kalitesi açısından çok seçici değilseniz, kullanım kolaylığı ve sahip olma maliyeti açısından ilgi çekici bir seçenek olan Pretec 2070'in size hitap ettiğini söyleyebiliriz.

IŞIK HER ŞEYDİR

IŞIĞIN ÖNEMİ: Çoğu zaman aydınlık gün ışığı ortamında bile fotoğrafı çekilen sahnede istenmeyen gölgeler oluşabilir. Bunun önüne geçmek için gereksiz parlamaların yumuşatılması gerekirken karanlık bölgeler de aydınlatılmalıdır. Bu amaçla çeşitli yansıtıcı malzemelerden faydalanılır. Hazır satın alabileceğiniz bu gibi yansıtıcı malzemeler aslında yapı olarak oldukça basittir ve kolayca hazırlanabilir.

nı kullanmış, hatta lensler bile neredeyse aynı. Aradaki en önemli fark tabii ki bu modelde kullanılan CCD'nin 3.14 megapiksel çözünürlüğe sahip olması. Bunun dışında her iki modelde de makine açıldıktan sonra objektifin koruyucu kapağı kendiliğinden açılıyor ve lens dışarı çıkıyor. Plastik gövde çok etkileyici sayılmaz, fakat fotoğraf kalitesi açısından FujiFilm A303'ün oldukça başarılı bir makine olduğunu söyleyebiliriz. Yazık ki bu modelde de ürünün kutusundan şarjlı pil çıkmıyor. Ayrıca çekim için testteki diğer Fuji'ler kadar başarılı bir fiyat/performans oranı sunmasa da, bu modeli de akılda tutmakta fayda var.

FujiFilm A204: Her ne kadar dış yapı itibarıyla çok farklı olsa da, FujiFilm

A204 de pek çok açıdan testteki diğer Fuji'lere benziyor. Yüksek fotoğraf kalitesi, kolay yönetimli menü sistemi, xD Picture Card kullanması, çok az pil tüketimi fakat ne yazık ki kutusundan şarjlı pil çıkmaması gibi.

1.92 megapiksel efektif CCD piksel sayısına ve 3x zuma sahip FujiFilm 204, genel toplamda geldiği yeri fiyatıyla oranlayınca başarılı sayılabilecek bir katılımcı.

Hewlett Packard PhotoSmart812: 32MB SD Card bellekle satışa sunulmuş olan HP PhotoSmart812, 3.88 megapiksellik etkin çözünürlüğe sahip. 3x zum destekli ürün, test birincisi HP'nin aksine manuel ayarlardan yoksun. Öte yandan fiyat açısından hiç de uygun sayıl-

DİJİTAL FOTOĞRAF MAKİNELERİNİ NASIL TEST ETTİK?

Test kriterleri ve değerlendirme yöntemleri

DOĞRU KONUMLANDIRMA: Her testten önce makineleri tripod üzerinde dikkatli bir şekilde konumlandırdık. Bu şekilde kadrajın mümkün olduğu kadar aynı olmasına çalıştık.

15 adet uygun fiyatlı dijital fotoğraf makinesinin katıldığı testimizde bir ilke imza atarak bazı test fotoğraflarını size fikir vermesi amacıyla eCHIP'e koyarak beğenimize sunduk. Fotoğraf makineleri oldukça çok yönlü ve dikkatle test edilmesi gereken cihazlar. Test sırasında tüm özellikleri dikkate almaya ve doğru bir şekilde puanlamaya çalıştık.

► ERGONOMİ

Sözkonusu fotoğraf makineleri olunca cihazın ele oturuşu, denklanşör düğmesinin yumuşaklığı, menülerin ve tuşların kullanımı, beraberinde gelen yazılım ve genel yapı gibi spesifikasyonlardan pek anlaşılamayacak kriterler büyük önem taşır. Ergonomi başlığı altında incelediğimiz bu parametreler, genel toplamda %10'luk bir ağırlığa sahip oldu.

► DONANIM ÖZELLİKLERİ

Kuşkusuz değerlendirme yaparken üreticinin fotoğraf makinesine kattığı özellikler, doğrudan kullanıcıya yansımaktır. Bu kategoride Aperture Priority (tabloda AP olarak gösteriliyor) ya da Shutter Priority (tabloda SP olarak gösteriliyor) değerlerinin elle ayarlanabilmesi, çözünürlük ve zoom olanakları, ilk dikkat

ettiğimiz özellikler arasındaydı. Bunun yanında ürünle beraber gelen bellek, docking station, şarj kiti ya da entegre mp3 player gibi eklentiler doğal olarak değerlendirmeye alınan diğer başlıklardan sadece bazıları. Ayrıca LCD ekranın boyutları ve görüntü kalitesi, gövdenin metal ya da plastik oluşu, I/O olanakları, AutoFocus yardım ışığı ve benzeri yapısal unsurlar da donanım özellikleri kategorisinde puanlamaya katıldı. Donanım özellikleri puanı, toplam puana %20 oranında etki etti.

► PİL TÜKETİMİ

Fotoğraf makinelerinin pil tüketimini ölçmek için LCD açıkken en düşük çözünürlükte ve flaşlı olarak seri çekimler yaptık. Bu yolla gerçek hayattaki kullanımı bir

noktaya kadar simüle etmeye çalıştık. AA pille çalışan makineler için 1600mAh'lik Ni-MH Energizer pilleri kullandık. 15 fotoğraf makinesi için toplam 10.000'den fazla pil tüketimi çekimi yaptık. Bu testin genel toplamdaki ağırlığı %10 oldu.

► FOTOĞRAF KALİTESİ

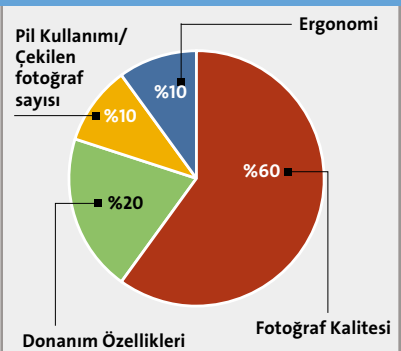
İşte testin can alıcı kısmı. Fotoğraf kalitesini ölçmek için farklı sahneler üzerinde çalıştık. Testteki makinelerin performansı hakkında fikir sahibi olmanız için eCHIP'e koyduğumuz fotoğrafları çektiğimiz sahnede iki adet 500W gücünde beyaz ışık veren projektör kullandık. Sahnedeki suluboya, elmalar, ekmeklerin üzerindeki susamlar, çiçek sepetindeki detay seviyesi, şişelerdeki yazıların okunaklılığı gibi noktaları daha iyi analiz edebilmek için test fotoğraflarındaki belli kısımları teker teker büyütülüp incelendi. Bu sahne hem flaşlı hem de flaşsız olarak çekildi. Bu sırada fotoğraf makinesindeki tüm ayarlar otomatikte alındı. Çözünürlük en yüksek seviyeye getirilirken format olarak JPG kullanıldı. Dış ortam çekimleri yayınevimizin bahçesinde gerçekleştirildi. Ayrıca tarayıcı testinde kullandığımız A4 boyutlarındaki renkli fotoğraf da ve bu test için özel olarak hazırlanmış 2 adet fotoğraf yakın plan çekimlerinde kullanıldı. Çekimlerin hep aynı açı ve kadrajla yapılmasına özen gösterirdiysek de bazı katılımcılarda LCD'de görülenle çekilen görüntü arasındaki farkın yüksek oluşu (parallax hatası) aynı sahnede farklı kadrajlar oluşmasına yol açtı.

Fotoğraf kalitesi testlerinden alınan puanların ortalaması, toplam puana %60'lık bir ağırlıkla katıldı.

TEST SAHNESİ: Hem flaşlı, hem de flaşsız olarak çektiğimiz bu sahne kalite hakkında ipuçlarıyla dolu.

TEST KRİTERLERİ

maz. Fotoğraf kalitesi açısından ortalama sayılabilecek bir performans gösteren ürün, 469 dolar+KDV'lik fiyatıyla dikkat çekiyor. Fiyat/performans oranı itibarıyla hiç de cazip olmayan PhotoSmart812'nin kutusundan şarjlı pil ve şarj cihazı çıkmaması da bir başka dikkat çekici nokta.

Pretec 3320: 64MB Compact Flash bellek ve pil şarj kitiyle (şarj cihazı+4 adet Ni+MH pil) satışa sunulan Pretec 3320, 3.14 megapiksel çözünürlüğe sahip. 3x optik zum ve 8MB entegre bellekse, ilk bakışta göze çarpan diğer özellikler arasında. Test çekimlerinde vasat diyebileceğimiz bir tablo çizen ürün, fiyat olarak da uygun olmayınca, fiyat/performans oranı açısından pek de cazip sayılamayacak bir profil ortaya koyuyor. Renkli LCD panelin yanındaki ek LCD göstergesi, bazı kullanıcıların hoşuna gidebilir. Son olarak makine üzerindeki bir tuş yardımıyla ses kaydı da yapabileceğinizi belirtelim.

Ricoh RR10: Entegre mp3 player'a sahip olan Ricoh RR10, bu özelliğiyle kuşkusuz diğer katılımcılardan ayrılıyor. Fakat ilginç bir şekilde mp3 player'a rağmen, ürünle birlikte sadece 8 MB bellek geliyor. Kullanılan Li-Ion pilin makineyle gelen Docking Station'la şarjı mümkün. Ayrıca çekilen fotoğrafların PC'ye aktarılması da yine bu aparat sayesinde oluyor. 1.92 megapiksel çözünürlüğe ve 2x optik zuma sahip olan Ricoh RR10'un kullandığı menü/tuş sistemi ilk bakışta biraz karmaşık gibi görünüyor. Bunun dışında alüminyum-plastik karışımı gövde yapısıyla cihaz sağlam bir görünüm arz ediyor. RR10'un kutusundan kulaklık ve yedek pil çıkması kuşkusuz önemli artılar (özellikle yedek pil), fakat böyle bir cihazla gelen bellek en az 32 MB olmalıydı. Yaklaşık 4 cm'lik makro mesafesi, güzel bir özellikse de fotoğraf kalitesi testlerinde vasatın üzerine çıkamaması, genel toplamda Ricoh RR10'un üst sıralarda yer almasına engel oldu.

Casio QV-R4: Best Shot modu sayesinde farklı amaçlar için önceden hazırlanmış pek çok hazır çekim ayarına sahip olan Casio-QV-R4, fotoğraf çekimiyle ilgili pek çok seçimi kullanışlı ve zengin bir menü/tuş düzeni altında sunmasıyla dikkat çekiyor. 3.94 megapiksel çözünürlüğe ve 3x zuma sahip olan ürün, küçük boyutları ve dayanıklı metal gövdesiyle sık ve derli toplu bir görünüme sahip. Bunun yanında QV-R4'ün gerçek zamanlı histogram gibi, özellikle bu fiyat kategorisinde nadir görülen hoş bir özelliği de var. Öte yandan test fotoğraflarından görebileceğiniz gibi auto-focus konusunda yeterli başarıyı gösterememesi yüzünden, genel toplamda başarılı olamayan Casio QV-R4'in bir diğer dezavantajı da 579 dolar+KDV ile tüm testin en yüksek fiyatlı katılımcısı olması.

Casio EXILIM EX-S2: Genel yapısıyla oldukça ilginç bir tablo çizen Casio Exilim, testimize renk katan katılımcılardan biri oldu. "Gömlek cebi" boyutundaki ürün, tahminlerin aksine oldukça başarılı bir LCD ekrana sahip. Li-Ion pil ve

İŞLEVSEL KONTROLLER: Dijital fotoğraf makineleri üzerindeki kontroller genellikle az tuşla çok fazla işlevi yerine getirmeyi amaçlar.

mini Docking Station'la (cradle) satışa sunulmuş olan ürün 1.92 megapiksel çözünürlükte fotoğraf çekebiliyor. Optik zumu bulunmayan Exilim, aslında fotoğraf kalitesinden ziyade, pratikliği ön planda tutan kullanıcıları hedefliyor. Zira test çekimlerinde kolaylıkla görülebileceği gibi ürün fotoğraf kalitesi konusunda pek iddialı sayılmaz. Fiyat açısından cazip olmayan ürün, kısıtlı bir kitleye hitap ediyor.

BENQ 2110: 1.92 megapiksel etkin CCD sensör sayısına sahip olan BenQ2110, interpolasyon yöntemiyle 2048x1536 çözünürlüğe kadar çıkabiliyorsa da, bu pek bir anlam teşkil etmiyor doğrusu. Optik zumu bulunmayan ürün, fotoğraf kalitesi testlerinde başarısız oldu. 16 MB SmartMedia bellek, taşıma çantası ve şarj edilebilir 2 adet AA pille satışa sunulmuş olan ürün, fiyat açısından uygun. ■

Şahin Ekşioğlu, esahin@chip.com.tr

Sonuç

Şahin Ekşioglu,
CHIP Test Merkezi
Editörü

Yüksek zum fark yaratır

■ 15 dijital fotoğraf makinesinin katıldığı testimizde test çekimleri ve değerlendirme sırasında oldukça zorlandığımız da sonucun buna değdiğini düşünüyoruz.

Testte genel toplamda birincilik ipini göğüsleyen HP850'nin en büyük artışı tabii ki mükemmel objektifi ve LCD ekranı. 8x gibi yüksek bir zum sağlayan lens, ürünün aynı zamanda testteki en başarılı fotoğraflara imza atmasında en önemli rolü üstlendi.

İkinci olan Sanyo MZ3 ise oldukça hoş bir tasarım. Mükemmel LCD ekranı ve yüksek kaliteli LCD görüntüsü ürünün cazibesini arttırırken, yüksek fiyatı el yakıyor.

Üçüncü sıradaki Kodak EasyShare LS 443, eğer manuel diyafram kontrollerine sahip olsaydı ya da pil konusunda biraz daha tutumlu olsaydı ikinci hatta birinci olması işten bile değildi.

Başarılı dış tasarıma sahip Nikon Coolpix 2500'ün ardından gelen Fuji üretimi makineler çok düşük pil tüketimi ve yüksek fotoğraf kalitesiyle ön plana çıkıyorlar. Testimizde yer alan ve ne olursa olsun uygun fiyatlı olsun diyen okuyucularımız için cazip olabilecek Pretec 2070 çok düşük fiyatıyla dikkat çekiyor.

Öte yandan fotoğraf kalitesi açısından daha seçici olan okuyucularımız bütçelerini biraz zorlayarak FujiFilm A204'e yönelebilirler.

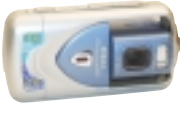
TEST BİRİNCİSİ
CHIP
2/2003

Ürün	HP Photosmart 850	Sanyo MZ3	Kodak EasyShare LS 43
Fiyat (+ kdv)	550 dolar	499 dolar	539 dolar
Firma	HP Türkiye	Ekin	Metropol, Ufotek
Telefon	(212) 224 59 25	(212) 425 26 24	(216) 572 90 75, (212) 274 56 60
Internet adresi (www)	hp.com	sanyo.com	kodak.com
Toplam Puan	94 ■■■■■■	93 ■■■■■■	91 ■■■■■■
Ergonomi (%10)	100	100	92
Donanım Özellikleri (%20)	100	87	87
Pil kullanımı/Çekilen f.s.* (%10)	45	70	56
Fotoğraf kalitesi (%60)	100	97	98
Fiyat/Performans	orta	orta	orta
*Çekilen fotoğraf sayısı	650	1022	807
Teknik Veriler			
CCD Piksel /Etkin Piksel (Megap.)	4.1/3.88	2.11/1.92	4.1/3.99
Optik Zum	8x	3x	3x
Dijital Zum	7x	2x	3.3x
Manuel diyafram ayarları (AP-SP)	evet	evet	hayır
Desteklenen çözünürlükler	2272x1712, 1136x848	2000x1496 (interpolasyon), 1600x1200, 640x480	2448x1632, 2160x1440, 1800x1200, 1224 x 816
Desteklenen dosya formatları	JPEG (EXIF 2.2), MPEG	JPEG, TIFF, Quick- time Movie, Wave	JPEG (EXIF 2.2), Quicktime Movie
Normal netlik mesafesi (cm)	50cm-Sonsuz	50cm-Sonsuz	60cm-Sonsuz
Makro netlik mesafesi (cm)	10cm-70cm	10cm-Sonsuz	13cm-70cm
Diyafram hızı	16sn-1/2000sn	16sn-1/2500sn	1/2sn-1/1000
Maksimum diyafram aralığı	F2.8(geniş açı)- F3.11(tele)	F2.7(geniş açı)- F4.9(tele)	F2.8-belirtilmemiş
AF yardım ışığı	evet	hayır	evet
Berberinde gelen bellek/türü	32MB-SD/MMC	16MB-CF Card, MicroDrive	hayır-SD Card/MMC
Entegre bellek	hayır	hayır	16MB
Renkli LCD	2 inç	1.5"	1.8"
LCD Piksel sayısı	130,338	110000	72000
Ek LCD ekran	hayır	hayır	hayır
Ses/görüntü bağlantısı	evet	evet	evet
Video kaydı	320x240-60sn	640x480, 320x240 30fps/15fps	309x206
Pil	4 adet AA	Şarj edilebilir kendine özel Li-Ion	Şarj edilebilir kendine özel Li-Ion
Boyutlar	114x80x84mm	99x55x33mm	109 x 62 x 38mm
Ağırlık	489gr (pil dahil)	220gr (pil hariç)	260gr (pil dahil)
Vizör	Elektronik	Optik (dioptri yok)	Optik (dioptri yok)
Berberinde Gelenler			
Donanım	Docking Station, AC adaptör, Lens koruyucusu, 4 adet Şarj edilebilir Ni-MH pil, taşıma askısı	Taşıma askısı ve çantası, Li-Ion şarj edilebilir pil, şarj cihazı, taşıma çantası,	Docking Station, AC adaptör, Li-Ion şarjlı pil, taşıma askısı
Yazılım	HP Photo& Imaging, HP Share- to-Web, HP Memo- ries Disc Creator	Ulead Photo Exlor- er 7.0 SE, Real Color Equalizer3.0	Kodak EasyShare

Test: Dijital Kameralar

4

5

6

7

8

9

10

**Nikon
Coolpix 2500**

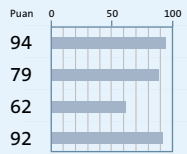
410 dolar

sony.com

(212) 512 31 93

nikon.com

87

orta

895

**FujiFilm
A203**

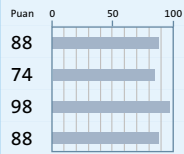
338 dolar

FujiFilm Türkiye

(212)231 03 99

fujifilm.com

86

iyi

1422

**FujiFilm
A303**

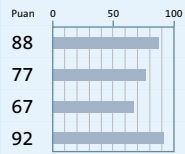
415 dolar

FujiFilm Türkiye

(212)231 03 99

fujifilm.com

86

orta

980

**FujiFilm
204**

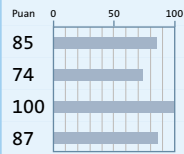
296 dolar

FujiFilm Türkiye

(212)231 03 99

fujifilm.com

85

iyi

1453

**HP Photosmart
812**

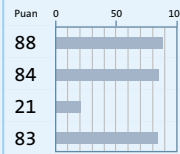
469 dolar

HP Türkiye

(212) 224 59 25

hp.com

78

orta

301

**Pretec
3320**

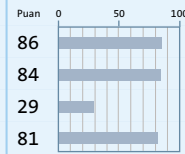
399 dolar

Hızlı Sistem

(212) 671 03 51

pretec.com

77

orta

415

**Ricoh
RR10**

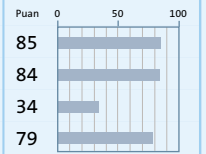
440 dolar

Foto Bingör

(212) 526 20 52

ricoh.com

76

orta

488

211/1.92

3x

4x

hayır

1600x1200, 1280 x 960, 1024 x 768, 640 x 480

JPEG, AVI (MJPEG)

30cm-Sonsuz

4cm-30cm

2sn-1/3000sn

F2.7(geniş açı)-F4.8(tele)

hayır

16MB-Compact Flash (Type I)

hayır

1.5"

110000

hayır

hayır

320x240 sessiz 15fps

Şarj edilebilir kendine özel Li-Ion

114x60x32mm

213gr (pil dahil)

hayır

2.11/1.92

3x

2.5x

hayır

1600x1200, 1280x960, 640x480

JPEG (EXIF 2.2), AVI (MJPEG)

60cm-Sonsuz

10cm-80cm

0.5sn-1/2000sn

F2.8(geniş açı)-F4.8(tele)

hayır

16MB-xD Picture Card

hayır

1.5"

60000

hayır

hayır

320x240 10fps sessiz

2 adet AA

97x65x36mm

180gr (pil dahil)

Optik (dioptri yok)

3.34/3.14

3x

3.2x

hayır

2048 x 1536, 1600x1200, 1280x960, 640x480

JPEG (EXIF 2.2), AVI (MJPEG)

60cm-Sonsuz

10cm-80cm

0.5sn-1/2000sn

F2.8(geniş açı)-F4.8(tele)

hayır

16MB-xD Picture Card

hayır

1.5"

60000

hayır

hayır

320x240 10fps sessiz

2 adet AA

97x65x36 mm

180gr (pil dahil)

Optik (dioptri yok)

2.11/1.92

3x

2.5x

hayır

1600x1200, 1280x960, 640x480

JPEG (EXIF 2.2), AVI (MJPEG)

80cm-Sonsuz

10cm-80cm

0.5sn-1/1000sn

F3.5-belirtilmemiş

hayır

16MB-xD Picture Card

hayır

1.5"

55000

hayır

hayır

320x240 10fps sessiz

2 adet AA

100x65x52mm

240gr (pil dahil)

Optik (dioptri yok)

4.1/3.88

3x

7x

hayır

2272x1712, 1136x856

JPEG (EXIF), MPEG

50cm-Sonsuz

14cm-40cm

12.5sn-1/2000sn

F2.8(geniş açı)-F4.8(tele)

hayır

32MB-SD Card (MMC uyumu yok)

hayır

1.5"

belirtilmemiş

hayır

hayır

320x240-60sn

2 adet AA

95x41x70mm

250gr (pil dahil)

Optik (dioptri yok)

3.34/3.14

3x

2x

hayır

2048x1536, 1024x768

JPEG (EXIF 2.1), A VI (MJPEG)

7cm-Sonsuz

7cm-Sonsuz

2sn-1/800sn

F2.8(geniş açı)-F4.4(tele)

hayır

64MB-Compact Flash (Type I)

8MB

1.6"

belirtilmemiş

evet

evet

320x240 15fps

4 adet AA

112x44x77mm

245gr (pil hariç)

Optik (dioptri var)

2.11/1.92

2x

2x

hayır

1600x1200, 1280x960, 640x480

JPEG (EXIF 2.1), TIFF, AVI (MJPEG)

14cm-Sonsuz

4cm-14cm

4sn-1/1000sn

F2.8(geniş açı)-F5.9 (tele)

hayır

8MB-SD Card/MMC

hayır

1.5"

110000

hayır

evet

320x240

Şarj edilebilir kendine özel Li-Ion

117x30x54

172gr (pil hariç)

hayır

Taşıma askısı, Li-Ion şarj edilebilir pil, şarj cihazı

Taşıma askısı, 2 adet AA Alkaline pil

Taşıma askısı, 2 adet AA Alkaline pil

Taşıma askısı, 2 adet AA Alkaline pil

USB Direct printing kablosu, taşıma askısı, 2 adet AA Lithium pil

Taşıma askısı ve çantası, 4 adet AA Ni-MH şarj edilebilir pil, şarj cihazı, AC adaptör, Lens koruyucusu

Entegre mp3 player, Docking Station, taşıma askısı ve çantası, 2 adet (biri yedek) şarj edilebilir Li-Ion pil, Kulaklık

Nikon Panorama Maker, Nikon View 5, Cumulus Nikon Filter

FinePix Viewer, ImageMixer VCD

FinePix Viewer, ImageMixer VCD

FinePix Viewer, ImageMixer VCD

HP Photo&Imaging

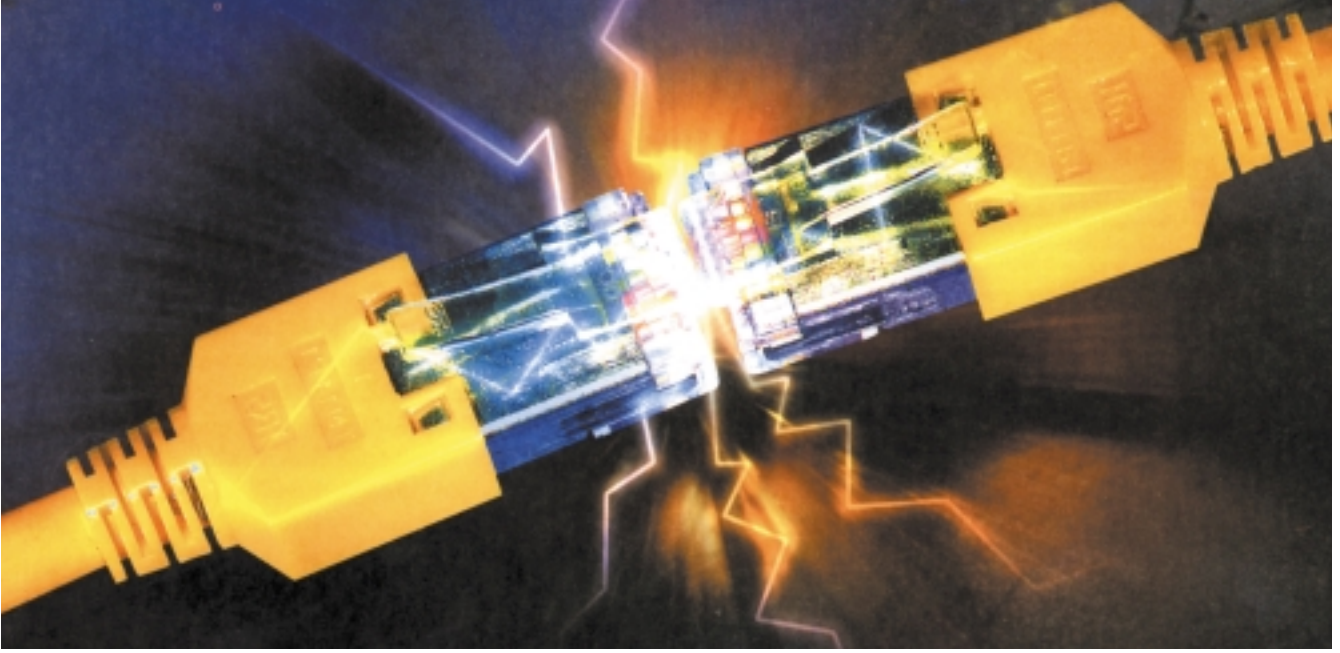
MGI Photosuite SE, MGI Photovista

Music Match Jukebox, MGI Photosuite SE, MGI Videowave

Test: Dijital Kameralar

Ürün	Casio QV-R4	Pretec 2300	Pretec 2070	Casio EXILIM EX-S2	BenQ 2110
Fiyat (+ kdv)	579 dolar	249 dolar	169 dolar	349 dolar	189 dolar
Firma	Ersa, Hızlı Sistem	Hızlı Sistem	Hızlı Sistem	Ersa, Hızlı Sistem	Datagate, Infronic
Telefon	(212) 220 10 55, (212) 671 03 51	(212) 671 03 51	(212) 671 03 51	(212) 220 10 55, (212) 671 03 51	(212) 321 41 41, (212) 317 96 50
İnternet adresi (www)	casio.com	pretec.com	pretec.com	casio.com	benq.com
Toplam Puan	73	72	65	59	57
Ergonomi (%10)	94	86	76	94	76
Donanım Özellikleri (%20)	84	79	65	74	71
Pil kullanımı/Çekilen f.s.* (%10)	58	59	23	35	25
Fotoğraf kalitesi (%60)	68	70	70	52	55
Fiyat/Performans	kötü	iyi	çok iyi	kötü	iyi
*Çekilen fotoğraf sayısı	843	864	330	513	364
Teknik Veriler					
CCD Piksel /Etkin Piksel (Megap.)	4.13/3.88	2.11/1.92	2.11/1.92	2.11/1.92	2.11/1.92
Optik Zum	3x	3x	hayır	hayır	hayır
Dijital Zum	3.2x	2x	2x	4x	2x
Manuel diyafram ayarları (AP-SP)	evet (SP)	hayır	hayır	hayır	hayır
Desteklenen çözünürlükler	2304x1712, 2272x1712, 1600x1200, 1280x960, 640x480	1600x1200, 800x600	1600x1200, 800x600	1600x1200, 1280x960, 640x480	2048x1536 (interpolasyon) 1600x1200, 800x600
Desteklenen dosya formatları	JPEG (EXIF 2.2), AVI (MJPEG)	JPEG (EXIF 2.1), AVI (MJPEG)	JPEG (EXIF 2.1), Quicktime Movie	JPEG (EXIF 2.1), AVI (MJPEG)	JPEG (EXIF 2.1), AVI (MJPEG)
Normal netlik mesafesi (cm)	40cm-Sonsuz	60cm-Sonsuz	70cm-Sonsuz	1m-Sonsuz	20cm-60cm
Makro netlik mesafesi (cm)	14cm-50cm	20cm-60cm	30cm-80cm		60cm-Sonsuz
Diyafram hızı	2sn-1/2000sn	1/10sn-1/800sn	1/10sn-1/1000sn	1/4sn-1/6400sn	1/4sn-1/1000sn
Maksimum diyafram aralığı	F2.6-?	F2.8(geniş açı)-F4.4(tele)	F2.8	F3.2	F2.8
AF yardım ışığı	evet	hayır	hayır	hayır	hayır
Berberinde gelen bellek/türü	hayır-SD Card/MMC	32MB-SD Card	hayır-SD Card/MMC	hayır-SD Card/MMC	16MB-Smartmedia
Entegre bellek	11MB	8MB	8MB	12MB	hayır
Renkli LCD	1.6"	1.6"	1.6"	1.6"	1.5"
LCD Piksel sayısı	85000	belirtilmemiş	belirtilmemiş	85000	100000
Ek LCD ekran	hayır	evet	evet	hayır	evet
Ses/görüntü bağlantısı	hayır	evet	evet	hayır	evet
Video kaydı	320x240 sessiz 15fps	320x240 15fps sessiz	320x240 15fps sessiz	320x240 sessiz 15fps	320x240 sessiz 10fps
Pil	Şarj edilebilir kendine özel Li-lon	4 adet AA	2 Adet AA	Şarj edilebilir kendine özel Li-lon	2 adet AA
Boyutlar	90x59x31mm	110x51x68mm	105x44x35mm	88x55x11mm	104x73x44mm
Ağırlık	240gr (pil dahil)	230gr (pil hariç)	150gr (pil hariç)	86gr (pil hariç)	200gr (pil hariç)
Vizör	Optik (dioptri var)	Optik (dioptri var)	Optik (dioptri yok)	Optik (dioptri yok)	Optik (dioptri yok)
Berberinde Gelenler					
Donanım	Taşıma askısı, Li-lon şarj edilebilir pil, şarj cihazı	Taşıma askısı ve çantası, 4 adet AA Ni-MH şarj edilebilir pil, şarj cihazı, Lens koruyucusu	Taşıma askısı ve çantası, 2 adet AA Ni-MH şarj edilebilir pil, şarj cihazı, AC adaptör	Docking Station, AC adaptör, Li-lon şarj edilebilir pil	Taşıma çantası ve askısı, 2 adet AA Ni-MH şarj edilebilir pil
Yazılım	Photo Loader 2.1, Photohands 1.0	MGI Photosuite SE, MGI Photovista	MGI Photosuite SE, MGI Photovista	Photo Loader 2.1, Photohands 1.0	PhotoImpression, PhotoBase, VideoImpression, PhotoPrinter Pro

Ağ Sorunlarına Kesin Çözümler

Ağ Sorunlarına Son!

Yeni bir ağ kurarken ya da mevcut bilgisayar ağıyla çalışırken karşılaşılan sorunları çözmek masraflı olabilir. Sakin bir kafayla sistemli bir şekilde çalışarak, tüm ağ sorunlarını çözebilirsiniz.

Biraz temel bilgi ve biraz uğraşı ile ufak bir yerel ağın kurulumu, “CHIP Network Özel” sayısında da anlatıldığı üzere, pek zor olmayacaktır. Genellikle yeni kurulan bir ağda, düzgün çalışmakta olan bir ağda olduğundan daha fazla sorunla karşılaşılır. 3 ya da 4 makine arasında meydana gelen sorunları çözmeye çalışıyor olsanız bile, aslında sistem yöneticilerinin yaptığı işin bir kısmını yapıyorsunuz demektir ve biraz temel bilgi, sistematik ve sabırlı bir çalışma, küçük bir ağdaki sorunları gidermede büyük ölçüde işinizi görecektir. Yazımızda, elinizdeki Windows makinelerinden oluşan ağınızdaki sorunları çözmenizde işinize yarayacak ipuçlarına ve bir kontrol listesine yer verdik.

Yazımızın ilk bölümünde baştan sona Windows ve donanım ayarlarınızı nasıl kontrol etmeniz gerektiğine değindik. Aslında, belli bir hatayla karşılaştığınızda, bu kadar etraflıca bir kontrolün yapılmasına gerek duymayacaksınız. Çoğu durumda, belirtiler ve hata mesajları, sorunla ilgili kısma ait yeterli ipucu verirler. Yazımızın ikinci kısmında ise, sık karşılaşılan sorunlara yer verdik ve bu sorunların çözümlerini belirttik; ya da kontrol listemize göndermeler yaptık.

Yerel Ağ Yönetimi

Yerel ağınıza kurarken izlemeniz gereken adımlar aşağıda listelenmiştir. Karşılaştığınız sorunların ipucu bölümünde olup olmadığını kontrol edin.

Aşağıdaki kontrol listesi ufak büyüklükte bir yerel ağ ile ilgilidir. Onlarca ya da yüzlerce iş istasyonundan oluşan yerel ağların yöneticilerinin sorun gidermek için yazılımsal ve donanımsal olarak pahalı analiz araçlarına ihtiyaçları vardır. Yazımızda bahsedilen check-up içinse bir tornavida ve biraz zaman yeterli olacaktır. Ağızda oluşan bir sorun anında, tüm listeyi baştan sona taramanıza gerek yoktur. 74'teki listede, karşılaştığınız sorunu, verilen tanımlardan bulabilirsiniz.

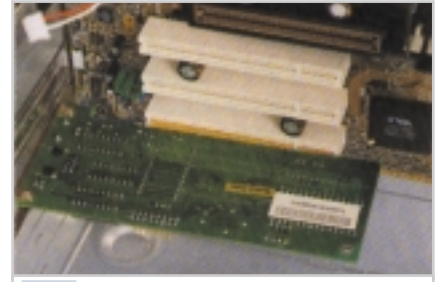
Donanımı Kontrol Edin

Eğer yerel ağınıza için kullandığınız donanımda herhangi bir sorun varsa, Windows ya açılışta ağ kartında bir sorun olduğunu belirten bir uyarı mesajı verecektir ya da bilgisayarınızın diğer bilgisayarlarla olan bağlantısına izin vermeyecektir.

Kartı ve kablolamayı aşağıda belirtilen sırada kontrol edebilirsiniz:

1 Ağ kartının yuvasına oturup oturmadığını kontrol edin

Bilgisayarınızın kasasını açın ve ağ kartının düzgün bir biçimde anakartın üzerindeki yuvaya monte edilip edilmediğini kontrol edin. Kartınız bilgisayarınızın kasasına vidalanmış olsa bile, bazı

1 Gizli Problem: Vidalanmış olmasına rağmen, yuvasına iyi oturmamış bir ağ kartı, ağ sürücülerini kurarken de birçok hataya neden olur.

hatalı üretilmiş kasalarda ya da anakart yuvalarında kart anakarta tam olarak temas etmiyor olabilir. Kartı tutan vidayı açıp, kartı yuvasına doğru iki tarafından bastırın.

2 Ağ kartının ışıklarını kontrol edin

Çoğu ağ kartı, arka taraflarında kartın durumunu belirten bir ya da iki tane ışığa sahiptir. Bu ışıkların tam olarak anlamlarını ağ kartının dokümantasyonunda bulabilirsiniz. Genel olarak, eğer iki tane ışık varsa, bunlardan biri karta anakarttan elektrik geliyorsa ve kart çalışıyorsa, diğeri ise başka bir kart ya da switch'e bağlantı yapıldığında yanar. Kartın çalışıp çalışmadığını ping komutunu kullanarak test edebilirsiniz.

3 Ağ kartını diğer yuvaya takmayı deneyin

Kartınız, anakartın üzerine muntazam oturtulmuş gözükmesine ve kartın üzerindeki ışığın kartınızın çalıştığını göstermesine rağmen, bir kaynak çakışması nedeniyle çalışmıyor olabilir. (Windows'taki *Aygıt Yöneticisi*'nden bunu kontrol etmeniz mümkün.) Bu durumda kartınızı bulunduğu yuvadan çıkarıp, anakartınızın üzerindeki başka bir yuvaya yerleştirmenizi tavsiye ederiz. Genellikle Windows altında, kullanılmakta olan kaynağı değiştirmeniz mümkün olabilir. (Bkz. 6. adım)

4a Kablolamayı kontrol edin (bükümlü çift tipi kablo - UTP)

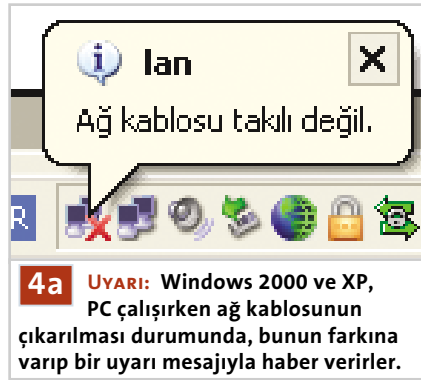
1'den 3. adıma kadar söylenenleri yaptıktan sonra, Windows'unuzun hata vermemesine rağmen, hala bilgisayarınız karşı bilgisayar ile bağlantı kuramadıysa hatayı aradaki kablolamada arayabilirsiniz.

Yedekte uzun bir kablo bulundurmanız ve buna ek olarak da bir adet çapraz bağlanmış kablo (crossover) bulundurmanızı tavsiye ederiz. Yedek kabloyu kullandıktan sonra bir düzelme olmazsa, elinizdeki çapraz kablo ile kullandığınız switch'i es geçip, direkt olarak iki PC'yi birbirine bağlayabilirsiniz. Eğer bağlantı sorunsuz olarak çalışmaya başladıysa, hatanın kullanmakta olduğunuz kablodan kaynaklanıp kaynaklanmadığından emin olabilirsiniz. Kablo-daki hatayı göstermekte ethernet kartının durum ışıkları size yardımcı olur.

Çalışır durumda olan bir kabloda sorunlar olduğunda ya da kablo çıkarıldığında Windows 2000 ve Windows XP, sistem çubuğunda (systray) bunu belirten bir uyarı mesajı verir.

4b Kablolamayı kontrol edin (koaksiyel kablo)

Eğer yerel ağız, günümüzde neredeyse tamamen kalkmakta olan koaksiyel kablolamayla yapıldıysa (her PC'de bulunan T şeklindeki BNC bağlantı ve kablo sonlarındaki sonlandırıcılar), kablolamadaki ufak bir hata, sistemin

çalışması açısından bükümlü çift tipi kablodan ve hub'dan oluşan bir ağdan daha ölümcül sonuçlar verecektir. Herhangi bir yerdeki sorun, tüm ağın donup kalmasına neden olabilir. Bozuk ya da hatalı kısmın bulunması da bükümlü çift kablodan oluşan bir ağa göre daha zordur.

Öncelikle bütün bilgisayarlardaki T şeklinde olan fişlerin iyi takılı olup olmadığını ve kablo sonlandırıcıların düzgün bağlanıp bağlanmadıklarını kontrol ederek hata giderme işlemine başlayabilirsiniz. Ağ kablosunun bilgisayara bağlandığı kısımdaki başlık, çeyrek dairelik döndürme ile ağ kartına tam olarak oturmalıdır.

Bu işlemler ağızındaki sorunu gidermediyse, sorun kabloda oluşmuş olabileceği bir kırılmadan ya da temassızlıktan oluşmuş olabilir. Bozuk kabloyu bulmak için şu işlemi yapın: Sadece iki bilgisayarı bir kabloyla bağlayıp, kabloyu iki tarafından sonlandırıcılarla sonlandırın. Eğer bu işlem ile başarılı olmazsanız, kullandığınız kabloyu başka bir kabloyla değiştirerek aynı işlemi tekrar yapın. Bilgisayarlar birbirlerine erişebiliyorlarsa, sorunun kullandığımız ilk kablodan kaynaklandığına emin ola-

biliriz. Ağımızda kullandığımız diğer kabloları da aynı şekilde deneyerek, sorunlu kabloları tamamen ayıklayabilirsiniz. Bu işlemi yaptıktan sonra her defasında bir bilgisayarı ağa ekleyerek ve kullanılan kabloyu sonlandırarak tüm bilgisayarları birbirlerine bağlayıp, sorunsuz bir şekilde çalıştıklarından emin olmalısınız.

4c Hub'ı ya da Switch'i kontrol edin

Ethernet dağıtıcıları (switch'ler ya da hub'lar) üzerinde kontrol ışıkları bulunur. Genelde, bu aletlerin üzerinde bağlanan her ethernet kartı için bir ışık vardır. Elektrik kesmek için de bir adet açma-kapama düğmesi vardır. İlk kontrol etmeniz gereken switch'te elektrik olup olmadığıdır.

Switch'in üzerindeki girişlerdeki ışıklar, sadece bağlanan PC'leri göstermekle kalmayıp, bize bu PC'lerin ağ kartlarının çalışmaya hazır olduklarının bilgisini de verir. Karşı taraftaki bilgisayarın açık olması bu ışığın yanması için yeterlidir. Ağ kartının sürücüsünün yüklenmiş olması ya da ağ ayarlarının yapılmış olması gerekmez. Dikkat etmeniz gereken tek nokta, bilgisayarınızı bağladığınız girişin, birden fazla switch'i birbirine bağlamaya yarayan ve "uplink" adı verilen girişe denk gelmesidir. Bazı dağıtıcılarda bir girişin "uplink" mi yoksa normal bağlantı için mi olduğunu belirlemenize yarayan bir düğme vardır. Buna benzer şekilde, "uplink" ve normal bağlantı olmak üzere bir girişe iki adet bağlantı yeri konulmuş olabilir. Bu durumda size gerekli olan yere kablonuzu yerleştirmelisiniz. Pahalı dağıtıcılarda genellikle her giriş yeri otomatik olarak kendisine takılan cihazın türünü anlayabilir.

5 Ağ kartlarının bağlantı hızı birbirine uyuyor mu?

100 Mbit'lik bir ağa, 10 Mbit'lik bir kart ya da dağıtıcı takmış olabilir misiniz?

Çoğu yeni ağ kartı, gerekli olduğunda 10 Mbit çalışabilme özelliğine sahiptir. Ne yazık ki tam tersi mümkün değil. Hub'lar ya da switch'ler genellikle bu iki hızdan sadece birinde çalışabilirler. Sadece 10 Mbit/s hızında çalışan bir kartın, sadece 100 Mbit/saniye hızında çalışan bir switch'te çalışması ya da tam tersi mümkün değil.

İstisnai bir durum sadece biraz daha pahalı çift hızlı switch ve hub'larda yaşanıyor. Bunlar, 10 ve 100 Mbit'lik ağ kartlarının aynı ağda çalışmasına izin veriyorlar ve genelde bağlı olan ucun bağlantı hızını farklı renklerde gösterebiliyorlar. (Örneğin 100 Mbit çalışan girişlerde yeşil ışık, 10 Mbit çalışanlarda da sarı ışıkla hızı belli edebiliyorlar.)

Windows Yapılandırması

Çalışma masası üzerinde kablo ve ağ kartı sorunlarını çözmeye uğraşmadan önce ilk olarak Windows ayarlarını kontrol etmeniz önerilir.

6 Ağ kartının sürücülerini kontrol edin

İlk bakmanız gereken yer ağ kartınızın sürücüsünün doğru yüklenip yüklenmediğidir. Bazen ağ kartınızın arızalı olması, bilgisayar ayarlarınıza kartın sürücülerinde bir hata olduğu şeklinde yansıyor.

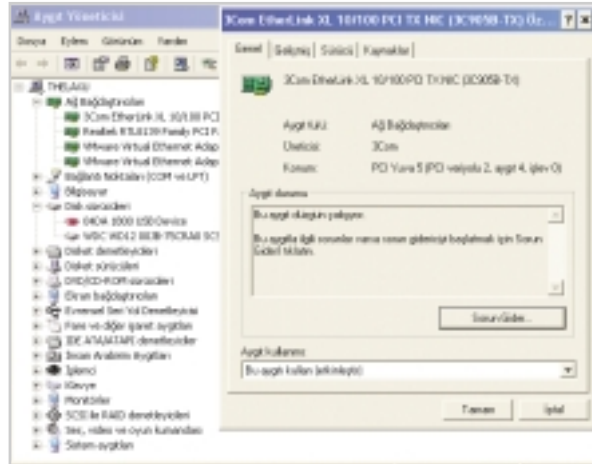
Windows'unuzdan *Aygıt Yöneticisi*'ni açın. Windows ME altında, masa-

Bir kaynak çakışması durumunda (aynı kesme ya da aynı G/Ç adresine sahip iki erişimde)

Bu işlemten sonra *Ağ Bağdaştırıcılığı* altında kendi ağ kartınızı seçip, *Özelliklerinden Kaynaklar* sekmesine girdikten sonra *Otomatik ayarları kullan* seçeneğini seçili durumdan kaldırdıktan sonra, oradaki değerleri değiştirerek çakışmayı giderebilirsiniz.

Eski ISA kartlarda, bazı durumlarda atlatıcı (jumper) ayarlarıyla oynamanız gerekebilir. Tak-Çalıştır özelliğini destekleyen kartlarda yaşanan sorunların çoğunu, sadece kartı takılı olduğu yuvadan çıkarıp bir diğerine takarak üstesinden gelebilirsiniz. Bazı durumlarda yanlış sürücü yüklendiği için sorunla karşılaşmış olabilir. Eğer bir şekilde internete erişiminiz varsa, daha güncel bir sürücü temin etmeniz bir çok sorunun daha oluşmadan üstesinden gelmeniz anlamına gelecektir.

Nadir olarak, kartı tekrar ayarlamak, kartın bulunduğu yeri değiştirmek ve kartın sürücülerini güncellemek sorunu çözmez. Bu durumda elinizdeki kart

6 HER ŞEY YOLUNDA:
Ağ kartınızın sürücülerini doğru kurulduktan sonra, *Aygıt Yöneticisi*'nde kartın durumunu görebilirsiniz. Resmimizdeki Windows XP kurulu bilgisayarda ağ kartı doğru çalışıyor. Buna karşın USB disk sürücüsünde sorun var. Ayrıca bu kart devre dışı bırakılmış. Eğer kartınızın sürücülerini kuramadıysa, aygıt bir soru işaretiyle belirecektir.

üstünde *Bilgisayarım* simgesine sağ tıklayıp, *Özellikler*'i seçtikten sonra *Aygıt Yöneticisi*'ne ulaşabilirsiniz.

Windows 2000 ve XP için aygıt yöneticisi aynı yerde, donanım sekmesinin altında bulunuyor. Sisteme düzgün olarak kurulmuş ve çalışan bir sürücü ile ağ kartınız, ağ bağdaştırıcılığı bölümünün altında belirecektir. Eğer ağ sürücünüzde bir sorun varsa, kartınız ya bilinmeyen aygıtlar arasında ya da kırmızı bir çarpı veya sarı bir ünlem ya da soru işaretiyle gözükecektir. Bu durumda aygıtı seçtikten sonra sağ tıklayıp özelliklerine bir göz atmamız gerekli demektir.

bozuk olabilir ya da kartınız kullanmakta olduğunuz yonga ile uyumsuz olabilir. En kısa çözüm eski kartınızı satın aldığınız yerde değiştirip, anakartınızla uyumlu bir ağ kartı almanız olacaktır.

7 Ağ ayarlarını test edin: 98/Me ve XP için ağ ayarları

Çoğu zaman Windows'ta yapılması unutulmuş ya da yanlış yapılan bir ayar nedeniyle ağızda sorunlar çıkabilir. Windows sürümlerine göre, neleri kontrol etmeniz gerektiğini aşağıdaki listede bulabilirsiniz.

WINDOWS 98/ME: Masaüstünde yer alan *Ağ Bağlantılarım (Komşuları)* simgesine sağ tuşla tıklayıp *Özellikler*'i seçin. *Denetim Masası*'nda Ağ ikonuna tıklayarak da aynı yere ulaşabilirsiniz.

7.1 Kullanılan ağ iletişim kuralları arasında en azından TCP/IP bulunmakta mı? Eğer yoksa *Ekle (Yükle)* düğmesine bastıktan sonra *İletişim kuralları* içerisinden gerekli kurulumu yapın.

7.2 İletişim kuralları (protokol) ağ kartına bağlanmış mı? Ekrandaki listede "TCP/IP -> Realtek Fast Ethernet Adapter" benzeri bir kaydın bulunuyor olması gerekli. Eğer yoksa, iletişim kuralını sistemden kaldırıp tekrar kurarak bu sorunun üstesinden gelebilirsiniz.

7.3 "Microsoft ağları için istemci" kurulu mu? Eğer kurulu değilse, *Ekle İstemci* ile kurmanız mümkün.

7.4 "Dosya ve yazıcı paylaşımı" kurulu mu? Eğer kurulu değilse, *Ekle/Hizmet* ile kurmanız mümkün.

7.5 *Birincil Ağ Oturumu* bölümünde, "Microsoft Ağları İçin İstemci" seçili olmalıdır.

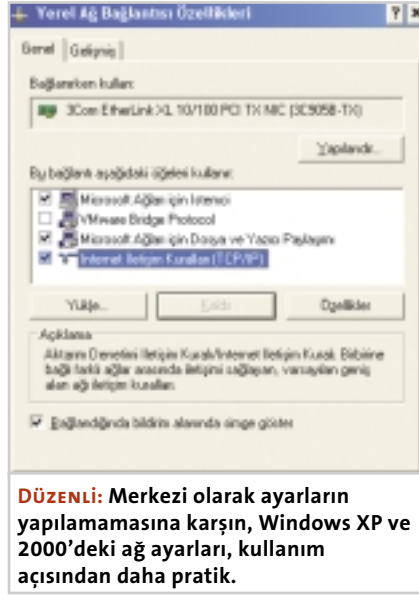
7.6 TCP/IP kullanan ağlar için: "TCP/IP -> Realtek Fast Ethernet Adapter" örneğinde olduğu gibi, <TCP/IP> -> <Ağ kartı> biçiminde yazılmış olan nesneye tıklayıp, *Özellikler*'i seçin. Nesneye çift tıklamak da aynı sonucu verecektir. Bu işleminden sonra karşınıza gelen pencere-deki ayarları kontrol edin.

7.7 "IP Adresi" bölümünde geçerli bir IP adresi var mı? Eğer "IP adresini otomatik olarak al" seçili ise, makinelerden birine IP adresi el ile girildiyse ağ maskesi ayarı ya da IP adresinde hata olabilir. Bu tarz ağlarda en sık kullanılan ağ maskesi 255.255.255.0'dır.

7.8 "Bağlantılar" bölümü: Burada işaretlenmiş bir onay kutusuna sahip iki nesne olmalı: *Microsoft ağları için istemci* ve *Dosya ve yazıcı paylaşımı*...

7.9 Ayarları yapmak için açtığınız pencereye geri döndüğünüzde *Ağ Kimliği (Tanımlama)* bölümünü açmalısınız. Bilgisayar adı ve bilgisayar tanımını istediğiniz gibi belirleyebilirsiniz, ama *Çalışma grubu* bölümünde belli bir grupta yer alan bilgisayarların hepsine aynı grup isminin verilmesi gerekiyor. Eğer ağınız fazla geniş bir ağ değilse, tüm bilgisayarları sadece tek bir gruba toplamanız da mümkün.

7.10 *Erişim Denetimi* bölümünde, eğer ağınızda bir alan denetçisi yoksa ve nok-

DÜZENLİ: Merkezi olarak ayarların yapılamamasına karşın, Windows XP ve 2000'deki ağ ayarları, kullanım açısından daha pratik.

tadan noktaya bağlantı mevcutsa "Paylaşım düzeyi erişim denetimi" seçeneğini etkinleştirin. Eğer bilgisayarınız bir NT ya da Windows 2000 alanının parçası ise ikinci seçeneği (Kullanıcı düzeyi) etkinleştirip geçerli alan adınızı gerekli yere yazabilirsiniz.

WINDOWS 2000/XP: Ayar pencereleri Windows 2000 ve XP'de biraz daha farklı tasarlanmış. Temel olarak Windows 98/Me ile aynı ayarları kontrol etmemiz gerekiyor. Ağ *Bağlantılarım* ikonuna sağ tıklayıp *Özellikler*'i seçtikten sonra açılan *Ağ bağlantıları* adlı pencerede *Yerel Ağ Bağlantısı*'na sağ tıklayıp

Özellikler'i seçin.

7.1, 7.3, 7.4 Listede aşağıdakiler bulunmalı:

- Microsoft ağları için istemci
- Microsoft ağları için dosya ve yazıcı paylaşımı
- En azından bir adet ağ iletişim kuralı (örn. TCP/IP).

Ekle (Yükle) düğmesine tıkladıktan sonra çıkan seçeneklerde eksik olan bileşenleri yükleyebilirsiniz.

7.7 TCP/IP ayarları için TCP/IP iletişim kuralının üzerine çift tıklayarak (ya da sağ tıkladıktan sonra *Özellikler*'i seçerek), IP adresinin ve ağ maskesinin doğruluğunu kontrol edebilirsiniz.

7.9, 7.10 Bir etki alanına dahil olmak için ya da bir çalışma grubu için gereken ayarlar, Windows 2000/XP içerisinde farklı bir yerde bulunuyor. *Bilgisayarım*'a sağ tıkladıktan sonra *Özellikler*'i seçip *Bilgisayar Adı* (Windows 2000 için *Ağ Kimliği*) sekmesine geldiğinizde iki tane düğme ile karşılaşacaksınız. Bunlardan biri gerekli değişiklikleri daha rahat yapmanıza imkan verecek yardımcı bir programdır. Diğer düğme ise, daha hızlı bir şekilde gerekenleri girmek için kullanılıyor. Tüm bu işlemleri yaptıktan sonra bir yerel ağ kurulumu için gereken tüm detayları kontrol etmiş olduk.

Yazımızın devamında sık karşılaşılan ağ sorunları ile ilgili bilgiler ve bunlarla ilgili ipuçlarını bulacaksınız.

Ağda Sık Karşılaşılan Sorunlar

Bir yerel ağın kurulumu sırasında genelde hep aynı tarz sorunlar insanı kızdırır. Hataların sebepleri ve giderilmesi için gerekenler aşağıda.

İPUÇU 1

SORUN: Windows açılır açılmaz ağ kartının bozuk olabileceğini belirten bir hata mesajı veriyor.

ÇÖZÜM: Böyle bir duruma yol açabilecek dört olasılık vardır:

- 1 Ağ kartı bilgisayarın anakartındaki yuvaya tam olarak oturmamış ya da temas etmiyor. (Kontrol listesi 1)
- 2 Ağ kartı için hiç bir sürücü yüklenmemiş ya da yüklenmiş olan sürücü yanlış. (Kontrol listesi 2)
- 3 Ağ kartı başka bir donanım tarafından kullanılmakta olan bir bir kesmeyi ya da G/Ç adresini kullanmaya çalışıyor. (Kontrol listesi 3)

4 Windows'unuz haklı! Ağ kartınız gerçekten de bozuk. Bu duruma yardımcı olabilecek tek şey kartınızı aynı marka ve model, bir yenisiyle değiştirmeniz olacaktır. Değişiklikten sonra kartın sürücülerini tekrar yüklemeniz büyük bir ihtimalle gerekmeyecektir.

İPUÇU 2

SORUN: Bilgisayar açıldıktan sonra Windows, isim, şifre ve alan adı istiyor. Sisteme giriş yaparken hata mesajları alıyorsunuz ve "Bir alan adı denetleyicisi bulunamadı" benzeri bir hata mesajı ile karşılaşıyorsunuz.

ÇÖZÜM: Bu durumda iki olasılık var: →

Ağ Sorunlarına Çözümler

1 PC'niz Windows 2000 ya da Windows NT ağına parçası değil. Ayrıca ağına da bir etki alanı mevcut değil. Ağa oturma açma işleminde değişiklik yapmanız gerekiyor. Bilgisayar açıldığında karşınıza çıkan oturma açma ekranını ESC tuşuna basarak geçin. Windows 98/Me altında *Denetim Masası/Ağ* altında ya da masa üstünüzdeki ağ simgesine sağ tık-

Son durumda mantıklı olan, oturma açmayı iptal edip önceki sayfalarımızdaki kontrol listesindeki maddeleri gözden geçirmektir. Windows 98/Me altında, ESC tuşuna ya da iptal düğmesine basarak, oturma açmayı iptal edebilirsiniz. Windows 2000 ve XP altında ise sisteme giriş yapmak için çıkan açılış penceresinde, alan adını değil de kulland-

nı istiyorsanız, IP adres ayarlarını el ile yaparak otomatik ayarlama kullanmanızı tavsiye ederiz. Eğer ağına sadece birkaç bilgisayar varsa, bu size fazla bir yük getirmeyecektir.

İPUCU 4

SORUN: Dosyaları bir bilgisayarından ötekisine kopyaladığınızda, dosyalar bozuluyor. Mesela, kopyaladığınız bir zip dosyası, öteki bilgisayarda açılmıyor.

ÇÖZÜM: Bu sorunla normalde çok sık karşılaşılmasa da, eski koaksiyel kablolarla kullanıyorsanız, bu tarz bir sorunun başınıza gelme ihtimali vardır. Bazı durumlarda bu soruna nadir olmakla beraber, bükümlü çift tipi kablolarla da rastlanabilir.

Verilerin fiziksel transferi sırasında ağda oluşabilecek yüksek seviyede parazitler, verilerin bozulmasına sebep olabilir. Zedelenmiş bir koaksiyel kablo (örneğin, izolasyon kısmı hasar görmüş olabilir), bozuk bir kablo bağlantı ucu ya da yüksek seviyede manyetik parazite maruz kalan bükümlü çift kablo, verilerinizin zarar görmesine sebep olur. Bu gibi bir durumda kabloları kontrol etmek ve düzeltmek yeterli olacaktır. (Kontrol listesi 4a ya da 4b)

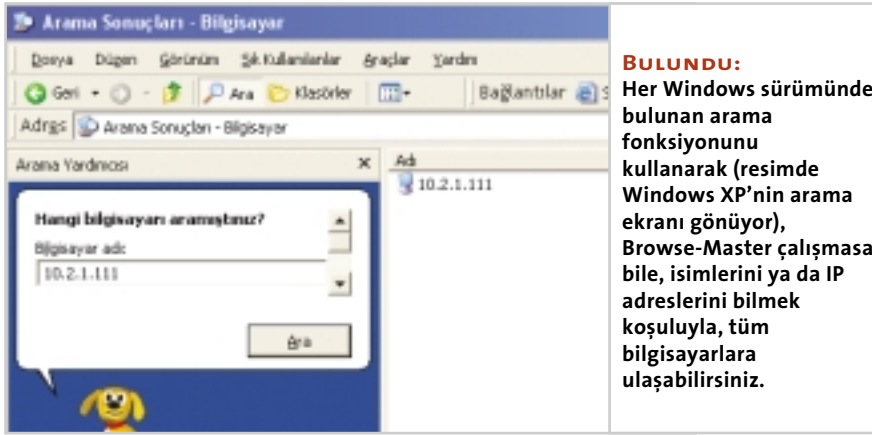
İPUCU 5

SORUN: Sadece 1 Windows XP ve 1 Windows 98/Me kullanan bilgisayarlar arasında oluşan bir ağda, Windows XP kullanan bilgisayar, Windows 98 kullanan bilgisayardaki dosyalara erişebilirken, Windows 98/Me kurulu bilgisayar, Windows XP kurulu bilgisayarlarda paylaşılan kaynaklara erişemiyor.

ÇÖZÜM: Bir sunucu ve dolayısıyla kullanıcı hesaplarının yönetimi olmadığında bile Windows 2000/XP kullanan bilgisayarlar, paylaştığı kaynakların erişimlerini sadece kullanıcı tabanlı olarak yaparlar. Bu bilgisayarda paylaşılan dosyalara erişmek için bir kullanıcı adı ve şifre sağlanmalıdır.

Çok önemli: Windows 98'e girerken kullandığınız kullanıcı ismi ve şifresi, bağlanacağınız Windows 2000/XP'ye erişimi olan bir kullanıcıya ait olmalıdır. Ya da Windows 2000/XP bilgisayara, Windows 98/Me bilgisayarda kullandığınız kullanıcı adını ve şifreyi ekleyin.

Modem üzerinden uzaktaki bir makineye bağlanacak olsanız bile bu kurala uymanız gereklidir.

BULUNDU: Her Windows sürümünde bulunan arama fonksiyonunu kullanarak (resimde Windows XP'nin arama ekranı görünüyor), Browse-Master çalışmasa bile, isimlerini ya da IP adreslerini bilmek koşuluyla, tüm bilgisayarlara ulaşabilirsiniz.

layıp, özellikleri seçerek ağ yapılandırması ile ilgili ayar penceresine ulaşın.

“Microsoft ağları için istemci” nesnesine çift tıklayın ve “Windows NT etki alanına bağlan” seçeneğinin aktif olmadığına emin olun. Bu işlemden sonra *Erişim denetimi* kısmında, “Paylaşım düzeyi erişim denetimi” seçeneğini işaretleyin. Windows 2000 ve XP altında, bahsedilen işlemi *Bilgisayarım* ikonuna sağ tıklayıp *Özellikler*'i seçtikten sonra *Bilgisayar Adı* sekmesindeki *Ağ Kimliği* adlı düğmeye tıklayıp, yerel ağına hakkındaki bilgiler soracak olan yardımcı programı çalıştırın. “Bu bilgisayar ev kullanımı için ve bir iş ağına parçası değil” seçeneğini işaretlemeniz önemlidir. Madde 7.10'u gözden geçirin.

2 Bilgisayar etki alanına sahip bir yerel ağına parçası ve bu bilgisayara açılışa bağlanması gerekiyor. Bu durumda 3 olasılık var. Etki alanı sunucusunun ismi doğru olarak yazılmamış olabilir. Madde 7.10'a göz atarak bu durumu düzeltebilirsiniz. Etki alanı sunucusu çalışmıyor olabilir (sunucu bilgisayarı kontrol etmelisiniz).

Kullandığınız bilgisayarın ağ ayarlarıyla ilgili bir sorun olabilir. Eğer bilgisayarınız ağla birlikte peer to peer bağladığınız diğer bilgisayarlarla da iletişim kuramıyorsa, doğal olarak etki alanı denetleyicisine de erişmesi mümkün olmayacaktır.

gınız bilgisayarın adını seçili hale getirdikten sonra bilgisayarınıza giriş yapabilirsiniz. Bilgisayar açıldığında bu seçenek gözükmiyorsa *Seçenekler* düğmesine basıp görüntüleyin.

İPUCU 3

SORUN: Ağ bağlantısı için gereken ayarları yaptığımızdan beri Windows'un açılması olması gerekenden çok daha uzun sürüyor.

ÇÖZÜM: Ağ iletişim kurallarının ve ağ kartı sürücülerinin yüklenmesi Windows'unuzun açılışta biraz daha fazla vakit harcamasına neden olabilir. Yine de bu gecikme birkaç saniyeden daha fazla olmamalıdır. Gereksiz iletişim kurallarının yüklenmiş olup olmadığını kontrol edip, kullanılmayan iletişim kurallarını sisteminizden kaldırmanız gerekmektedir. Bilgisayarınızın otomatik olarak IP adresi alması da Windows 98/Me altında belli bir vakit almaktadır. Ağındaki ip adreslerinin ve ağ yapılandırmasının bir listesini tutup boş olan IP adreslerini yeni açılan bilgisayarlara dağıtmakla görevli DHCP sunucusunun (bir Windows 2000 Server ya da IP Sharer bu görevi görebilir) bulunmaması durumunda, bu gibi geciken bilgisayar açılışlarıyla karşılaşılabilir.

Ağınızın kurulumuna göre işlem uzun bir süre alabilir. Windows bilgisayarlarınızın açılışta daha hızlı açılması

İPUCU 6

Bir ipucu daha: Windows 2000 ve XP herkesin dahil olduğu “everyone” kullanıcı grubunu destekler. Ama bu grup için paylaşılmış bir dosya ağdaki her kullanıcının bu kaynağa erişimi olacağı anlamına gelmez. “everyone” grubu aslında “Bu Windows 2000/XP bilgisayar üzerinde bir kullanıcı hesabına sahip olan herkes” anlamına gelir.

SORUN: Windows 2000 server'daki kaynaklara erişim sırasında bağlantı bir anda kopuyor ve Ağ Bağlantıları'nda ise bu kaynaklar kırmızı bir "x" işaretlenmiş hale geliyor.

Çözüm: Windows 2000 server’lar standart ayarlarına göre 15 dakika sürece hiç bir işlem yapmadığınızda ağ bağlantınızı kapatırlar. Bu davranışı sistem kayıtlarında “HKEY_LOCAL_MACHINE\SYSTEM\CurrentControlSet\lanmanserver\parameters\autodisconnect” değerini değiştirerek, Windows 2000 server’ınızın istediğiniz bir süre sonunda bağlantıyı kesmenizi sağlayabilirsiniz. Değer olarak vereceğiniz sayı dakika olarak bağlantı süresini belirliyor. Bu özelliği kapatmak isterseniz “-1” değerini verebilirsiniz. Bağlantı kesilmiş gözüküyorsa, o kaynağa tekrar tıkladığınızda bağlantının tekrar eski haline geldiğini göreceksiniz. Tabii ki belli bir süre geçtikten sonra ve ağ üzerinde bir işlem yapmadığınızda bu bağlantının tekrar kesilmeyeceği anlamına gelmiyor.

İPUCU 7

SORUN: Ağ komşularındaki paylaşımlar LAN'daki diğer PC'lerde gözüküyor.

Çözüm: Ağda “Browse Master” görevi- ni üstlenen PC, paylaşımların hepsin- den haberdar olmamış olabilir. Bu du- rum ağdaki kaynağa erişecek PC’ler, paylaşımlarda haberdar olana dek sürer ve normalde bir kaç dakika alan bu işle- min bazı sıradışı durumlarda yarım sa- ate kadar sürdüğü görülebilir. Böyle durumlarda, beklemeniz ya da ağdaki kaynağa dosya yolunu yazarak ulaşmayı denemeniz yardımcı olabilir. Windows Me’de karşılaşılan bir durum da ağ komşularındaki standart ya da kullanıl-makta olan görünümün, 10 adet PC’ye kadar, ağda bulunduğu PC’lerin paylaşımlarını listelemesidir. PC sayısı daha fazla olduğunda, diğer paylaşımlar ağ komşularında gözükmeyecektir.

İPUCU 8

SORUN: Ağ Komşuları'na çift tıklandığında, sadece Tüm Ağ ikonu gözüküyor. Bunu açmaya yönelik deneme, “Bu ağa erişilemiyor” hata mesajına neden oluyor.

Çözüm: Windows ağlarında en sık ortaya çıkan ve maalesef çözmesi en karışık olan hatalardan birisidir. Aslında bu hata penceresini, “Ağ kartı düzgün çalışıyor. Sadece ben nerede olduğumu, bir ağ kartının olup olmadığını ve hatta başka bir bilgisayarın olup olmadığını bilmiyorum” diye tercüme etmemiz daha doğru olacaktır.

Bu soruna neden olan bir çok durum vardır:

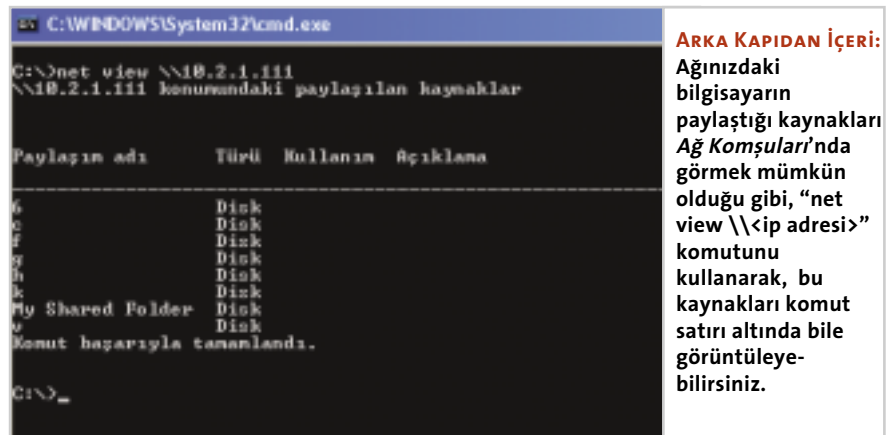
1 Ağ'da hiçbir kaynak, sürücü, klasör, dosya ve yazıcı paylaşılmıyor olabilir.

2 Dosyalar ve yazıcı paylaşımı doğru bilgisayarda aktive edilmemiş olabilir. Bu-

TCP/IP iletişim kuralının ağ kartı üzerinde aktive edilmemiş olması da soruna yol açar. Ayrıca fiziksel bir bağlantı sorunu da (zarar görmüş ya da hatalı kablolardan veya switch'ten ya da hub'dan kaynaklanan hatalara kadar geniş bir yelpazede olabilir) ağıңызda kesintiye yol açabilir. Bu durumda kontrol listesindeki maddeleri baştan sona sırayla denemeniz gereklidir.

4 “Browse Master” olarak görev yapan makine düzgün çalışmıyor veya ağdan bağlantısı kopmuş olabilir. Bu gibi bir durumda aşağıdaki bilgileri göz önünde bulundurmanız sorunu gidermenizde yardımcı olacaktır:

Ağ komşuları'na tıklandığında o an yerel ağa bağlı olan bilgisayarları ve bu bilgisayarların paylaştıkları kaynakları görmek mümkündür. Bu işlem için bilgisayarınız her bilgisayara bu bilgileri

nu Windows 98/Me'de, ağ ayarlarının yapıldığı pencerede "Microsoft ağı için Dosya ve Yazıcı Paylaşımı" hizmetini aktive ederek, (eğer bu hizmet yüklü değilse *Ekle/Hizmetler* bölümünden sisteme kurulabilir). Sonra *Dosya ve Yazıcı Paylaşımı* düğmesine basılarak, iki onay kutusunu da işaretledikten sonra bilgisayarın tekrar başlatılması gereklidir.

Windows 2000/XP'de bu hizmet, Ağ Bağlantılarının (Windows XP) ve Ağ Bağdaştırıcıları/LAN Bağdaştırıcıları/Özellikler (Windows 2000) altında bulunur.

3 Protokol ya da ağ ayarlarıyla ilgili bir uyumsuzluk söz konusu olabilir. Örneğin çalışma grubu isimleri farklı verilmiş olabilir. Aynı şekilde IP adreslerinin çift verilmiş olması (bir ağda otomatik ve manuel adres atama yapıldığında genellikle karşılaşılan bir sorundur) ya da yanlış verilmiş olması mümkündür.

sormaktansa bu konudaki tüm bilgileri içinde bulunduran bir veri bankasına sahip olan bir bilgisayara sorgularını yöneltir. Diğ r bilgisayarların sorgularını cevaplama görevini üstlenen bu bilgisayara Browse-Master denir.

Ağa bağlı tüm bilgisayarlar Browse-Master görevini üstlenmiş bilgisayara paylaşımında olan kaynakların listelerini gönderirler. Ağa her bağlandıklarında ya da ağ ile bağlantılarını kesecekleri zaman bu bilgileri diğer bilgisayarların alabilmesi için Browse-Master'a teslim ederler. Hangi bilgisayarın Browse-Master rolünü üstleneceği, bilgisayarların kendi aralarında yaptıkları seçimler sonucunda belirlenir ve bu işlem arka planda, kullanıcılara kendini belli etmeden yapılır. Browse-Master ağ bağlantısını kapatıp ağdan çıktığı zaman (örneğin kapatıldığında) sistemde tekrar bir seçim yapılır. Fakat ağdan çıkma işlemi →

Ağ Sorunlarına Çözümler

habersiz bir biçimde olduğunda (örneğin bilgisayar çöktüğünde) tekrar seçme işlemi başlatılmaz. Ta ki diğer bilgisayarlar sistemde bir Browse-Master olduğunu fark edene kadar.

Fark etme işlemi bazı durumlarda bir saate kadar sürebilir. Bu arada ağ ile ilgili yapılan sorgular cevapsız kalacağı için hata mesajıyla karşılaşılır.

Olası sebeplerle çok fazla vakit kaybetmeden yapılabilecekler değinmemiz daha yerinde olacak. Her zaman düzgün çalışan bir ağda, Browse-Master nedeniyle bir anda garipliklerle karşılaşsanız bile bağlanmak istediğiniz bilgisayarın IP adresi ve bağlanmak istediğiniz kaynağın adını bildikten sonra daha önce erişebildiğiniz tüm kaynaklara erişebilirsiniz. Bir komut istemi açıp “net view \\<ip adresi>” yazdıktan sonra enter tuşuna basarsanız bağlanmak istediğiniz PC’nin kaynaklarını görüntülemeniz mümkün. Tabii ki <ip adresi> kısmına, bağlanmak istediğiniz bilgisayarların IP adreslerini yazmanız gerektiğini hatırlatmamıza gerek yok. Buna alternatif olarak Windows’unuzdaki arama fonksiyonunu kullanabilirsiniz. *Bul* ile dosya veya klasör aramanın yanı sıra bilgisayar aramanız da mümkün. Windows 98 altında *Başlat/Bul/ Bilgisayar’a* tıkladıktan sonra gelen kutuya aradığınız bilgisayarın ismini yazabilirsiniz. Bu işlem genellikle istediğiniz sonuca ulaşma konusunda başarılı olur. Bulunan PC’ye çift tıklayarak PC’nin paylaşılmış kaynaklarına erişebilirsiniz. Windows Me ve 2000’de normal arama penceresi içerisinde bilgisayar aramak için bir link bulunmaktadır.

İPUCU 9

SORUN: Ağ komşuları nette paylaşılan kaynakları gösteriyor, fakat bu kaynaklara erişilmek istendiğinde, kaynağın bulunamadığını söyleyen bir hata mesajı ile karşılaşılıyor.

ÇÖZÜM: Ağ ayarları temelde doğru olsa bile, hata da gerçeklik payı olabilir. Buna yol açan 2 sebep vardır:

1 Kaynaklarını paylaşıma açmış olan bilgisayar o sırada kapalı olabilir, ya da paylaşım kaldırılmış olabilir. Browse-

Master, bunun farkında olmadığından, kaynaklar hala paylaşılmış gibi gözükebilir.

Bir kaç dakika bekledikten sonra bu durumun kendiliğinden çözüldüğünü göreceksiniz.

2 Paylaşım silinmeden paylaşılan dosyalar ve klasörlerde de, silinme ya da yer değiştirme söz konusu olduğunda sorunlar olur. Windows NT/2000/XP’de paylaşımlar, her bilgisayarın kayıt defte-

```

netsh -f lan1.txt
Düzenle Dışarı Aktar Gösterim Sırası
# Arabirim yapılandırması
pushd interface
reset all
popd
# Arabirim yapılandırmasının sonu
# Arabirim IP yapılandırması
pushd interface ip
# "Yerel Ağ Bağlantısı" için Arabirim IP yapılandırması
set address name="Yerel Ağ Bağlantısı" source=static
addr=10.2.1.11 mask=255.0.0.0
set dns name="Yerel Ağ Bağlantısı" source=static addr=none
register=PRIMARY
set wins name="Yerel Ağ Bağlantısı" source=static addr=none

```

ÇOK HIZLI ESKİ AYARLARINIZA DÖNÜN: Windows 2000/XP altında, NETSH komutunu kullanarak bilgisayarınızın yerel ağ ayarlarını bir metin dosyasına kaydedip, daha sonra tekrar çağırabilirsiniz.

rinde saklanır. Bu yüzden artık geçerliliği kalmamış paylaşımları ağdan kaldırmak için, kayıt defterinde HKEY_LOCAL_MACHINE\SYSTEM\CurrentControlSet\Services\lanmanserver\Shares altından kendiniz silmelisiniz.

İPUCU 10

SORUN: Bir dizüstü bilgisayarın farklı LAN’larda Windows 2000 ve XP bilgisayarlar bağlanması gerekiyor (örneğin, ofiste ve evde), ağlarda bir DHCP sunucusu mevcut değil, Ağ ayarlarının her defasında tekrar değiştirilmesi gerekiyor. Bunun basit bir yolu var mı?

ÇÖZÜM: Evet, var! NETSH.EXE programını bu sorunun üstesinden gelmek için kullanabilirsiniz. Komut istemini açtıktan sonra aşağıdaki adresi girip Enter tuşuna basın.

```
netsh -c interface dump > lan1.txt
```

Şimdi kullanıcının güncel olan Ağ konfigürasyonu (sabit IP adresi, ağ geçidi, DNS sunucusu) verilen metin dosyasına yazılı olacaktır. Bu metin dosyasını herhangi bir metin işlemcisi açıp,

inceleyebilir ve üzerinde değişiklik yapabilirsiniz. lan1.txt yerine başka bir isim de kullanmanız mümkün.

Dizüstü bilgisayarınızın ayarlarını başka bir yerel ağa uygun hale getirdiğinizde, netsh kullanarak ikinci bir dosya kaydedin. Belli bir yerel ağ ayarını hızlı bir şekilde tekrar yüklemek için, komut isteminde aşağıdaki komutu yazın.

```
netsh -f lan1.txt
```

Eğer ağ ayarını kaydederken dosya isminde değişiklik yapmışsanız, netsh için çağırdığınız dosyanın doğru dosya olduğuna emin olun. Daha sonra bu işlemleri daha hızlı bir şekilde tekrar yapmak isteyebileceğinizi düşünerek netsh komutu ve aldığı parametreler için kısıyollar oluşturabilirsiniz.

İPUCU 11

SORUN: Windows XP yüklü bir PC’nin, sadece NETBEUI iletişim protokolü kullanan bir ağa bağlanması gerekiyor. Fakat bunu yapmak istediğimizde, Windows XP’nin ağ ayarlarında NETBEUI iletişim kuralının olmadığını gördünüz.

ÇÖZÜM: Microsoft NETBEUI’yi Windows XP ile otomatik olarak yüklemiyor, bu protokolü sonradan orijinal CD’yi kullanarak kurmanız mümkün. **1** XP CD’sini yerleştirin ve “valuadd\MSFT\Net\NetBEUI” adresine gidin. **2** “\system32\drivers” klasöründeki “Nbf.sys” dosyasını, Windows klasörünün içine kopyalayın.

3 Netnbf.inf dosyasını normalde INF-Klasörüne kopyalayın. Bu klasör gizlenmiş olabilir. Bu durumda klasör ayarlarından *Tüm Dosyaları Gösteri* seçin. **4** *Denetim Masası*’ndan *Ağ Bağlantıları*’nı seçip, orada bulunan *Yerel ağ bağlantısı*’na farenin sağ tuşuyla tıklayın. Açılan pencereden *Özellikler’e* girin.

5 Açılan yeni diyalog penceresindeki *Genel* bölümünden *Yükle*’ye tıklayın ve sonrasında *İletişim kuralı*’nı seçerek *Ekle* düğmesine basın.

6 Buradaki listede az önce gözükmeyen NETBEUI protokolünü göreceksiniz. Onu işaretleyip ve *Tamam*’a basarak iletişim kuralının yüklenmesini sağlayın. **12.** ipucunu ve faydalı ağ araçlarını www.chip.com.tr/network.htm adresinde bulabilirsiniz. ■

SW / Ertunga Arsal, ertunga@chip.com.tr

Kablolara Veda

Ağ ortamları, avuç içi bilgisayarlar ve cep telefonlarından sonra tabi ki fare ve klavye gibi bileşenlerde kablosuz teknolojilerin kullanılması çok daha kolay ve pratik. Fiyatları gittikçe düşen böyle bir klavye/fare takımıyla masaüstünüz daha derli toplu olacaktır.

26 Aralık, Masaüstündeki kablo karmaşasına son

Her ne kadar kablosuz sistemlerin fiyatı gittikçe düşse de yine de kablolar en ucuz çözüm pek çok alanda. Pratikte epeydir pek çok marka kablosuz fare ve klavye piyasada kolayca uygun sayılabilecek fiyatlara bulunabiliyor artık. Özellikle eğer PC'nizi uzaktan kumanda etmeniz gerekiyorsa örneğin PC'niz yatak odanızdaysa ve yatağınızdan divx seyretmeyi seviyorsanız kablosuz bir fare keyfinize keyif katacaktır. Ya da biraz dağınık biriyse ve masanızda sürekli ilgili ilgisiz bir şeyler bulunuyorsa bir de klavye ya da farenin kabloları çok sıkıcı olacaktır. Bu gibi durumlarda kablosuz bir klavye/fare takımı sizi oldukça rahatlatır. Bu bağlamda 40 dolar ödeyerek satın aldığım kablosuz klavye/fare setibenizi mutlu etti sayılır. Sayılır diyorum zira radyo dalgalarıyla çalışan sistem ender de olsa duraksayabiliyor ve bu duraksama örneğin Counter-Strike oynarken gerçekleşirse sonuç "ölümcül" olabiliyor.

KABLO YOK, DERT YOK:
Kablosuz fare ve klavye sayesinde masaüstünde rahat bir çalışma ortamı elde edebilirsiniz.

4 Ocak, Dell'in kaprisi

E-Posta indirimiyle 300MHz işlemcili Axim PocketPC'nin fiyatı 200 dolara kadar düşüyor fakat yazık ki şu an için Dell bu ürünleri sadece Amerika içinde ve internet kanalıyla satmayı tercih ediyor. Konuyla ilgili olarak Dell'in Türkiye dağıtıcısı olan Sentim'i aradığımda yeterli bilgi alamadım hatta satış bölümündeki yetkili, bana Axim yerine Handspring satmayı önerdi. Bu durumda mecburen Amerika'ya giden bir arkadaşına verdiğim Axim siparişi, Dell tarafından kredi kartı Amerika orijinli olmadığı gerekçesiyle reddedildi. Dell, sadece Amerika içinde satış yaparak ne tür dengeleri dikkate alıyor bilemiyorum fakat Axim'in gayet hoş bir ürün olduğu azımsanmayacak bir gerçek. Özellikle uygun fiyatına rağmen hem CF hem de SD Card yuvasına sahip olması, bu cihazı cazip kılan özelliklerin başında geliyor. Zira böylece bellek arttırımı için örneğin SD Card kullanırken CF yuvasını, bu arabirimi kullanan Bluetooth ya da Wi-Fi kartlara ayırarak cep telefonunuza ya da ağ üzerindeki bilgisayarlarınıza kablosuz olarak bağlanabilir, dosya alışverişi yapabilirsiniz.

8 Ocak, ATI modifikasyonları

Tıpkı nVidia GeForce4 Ti serisi kartların Quadro kartlara dönüştürülmesi gibi ATI Radeon işlemcili kartlar da duruma göre birkaç havya oyunuyla bambaşka bir karta dönüştürülebiliyor. Buna göre Radeon 9500 128MB kartları Radeon 9700'e çevirebilirsiniz. Ya da Radeon 9500 64MB kartların 8 adet iş hattını aktif olarak kullanmasını sağlayabilirsiniz. Profesyonel olarak 3D çalışmaları mı yapıyorsunuz? O zaman Radeon iş-

CHIP Test Editörü Şahin Ekşioğlu, donanım dünyasında dikkatini çeken gelişmeleri, her ay günlüğünde sizlerle paylaşıyor.

» 12 Ocak, ATI'dan PCI All-in-WonderVE

Eski Sistemlere Taze Kan:
PCI arabirimini kullanan Radeon 7500 AIW VE, AGP yuvası olmayan sistemler için tasarlanmıştır.

İlemcili kartınızı Fire GL serisi bir canavara dönüştürmeye ne dersiniz? Bunların hepsini yapmak istiyorsunuz fakat havayalehim gibi işlerle uğraşarak kartınızı riske etmek istemiyorsanız bunun için de yazılımsal bir çözüm mevcut. Kısaca ATI Radeon 9500 ve üzeri işlemcili bir kartınız varsa pek çok esnek çözüm sizi bekliyor. Bilgi için www.xbitlabs.com adresine bakmanız yeterli.

Her ne kadar AGP 4x mi 8x mi konusunda yoğun tartışmalar internette dolaşıyorsa da ATI, geçtiğimiz Eylül ayında satılan grafik kartlarının %36'sının PCI tabanlı olduğunu duyurdu. AGP yuvası olmayan anakartlar ya da eski masaüstü sistemlerini grafik açısından terfi ettirmek isteyen kullanıcılar hedeflenerek üretilen ve PCI arabirimini taşıyan ATI All-in-One VE grafik kartı, 64MB DDR belleğin yanında Radeon 7500 grafik işlemcisine sahip. Böylece AGP yuvasına sahip olmayan sistemlerde bile nispeten yüksek bir 3D performansını, TV tuner ve video yakalama fonksiyonlarıyla birleştirmek mümkün olacak üstelik 129 dolar gibi bir fiyata.

13 Ocak, Masaüstünde 7.1 kanal ses

Stüdyo profesyonellerinin Midiman olarak tanıdığı M-Audio, geçen ay bahsettiğim ICEnsemble işlemcisini kullanan Revolution adlı ses kartıyla 100 dolar gibi bir fiyata kullanıcılara 24bit/96KHz kayıt kalitesi sunduğu gibi aynı zamanda 7.1 ses desteği de veriyor. Bunun anlamı ses kartı subwoofer da dahil olmak üzere toplam 8 adet ses çıkışına sahip. Kart aynı zamanda klasik 5.1 kanal sesi de destekliyor. 105db gibi oldukça iyi bir sinyal/gürültü oranının dışında sadece Dolby Digital değil aynı zamanda DTS ve Dolby digital EX (6.1) standartlarında da destek vermesi kartı günümüz ses kartları arasında özel bir yere koyuyor.

16 Ocak, Flash belleklerde sınırlar kalkıyor

Kısa zaman öncesine kadar Compact Flash ve Smart Media mimarileri, flash bellek piyasasının hakimi olarak görülüyordu. Fakat Sony, neredeyse tüm ilgili ürünlerinde ısrarla sadece Memory Stick'i (pazardaki gücünü de kullanarak) destekleyerek bu arabirimi sektörde söz sahibi haline getirdi. En fazla 128MB belleği destekleyen Memory Stick, örneğin DSC-707 ya da 717 gibi bir fotoğraf makineniz varsa size yetersiz gelebilir. Hele hele 5Mpiksel makinelerin kendi sınıflarındaki liderlikleri açısından "uzatmaları oynat-

dığını" düşünürsek 128MB'lık bir miktarın oldukça yetersiz kalacağı aşikar. Bu sebeple ünlü bellek üreticisi SanDisk'le birlikte Memory Stick Pro'yu geliştiren Sony bu konuda rahatlamış gibi. Zira Memory Stick Pro 256MB, 512MB ve nihayet 1GB'ı destekleyebilecek. Ayrıca okuma hızı olarak 160Mbit/sn, yazma hızı olarak minimum 15Mbit/sn'lik performansla, eskiye nazaran önemli bir gelişme kaydedilmiş. Bu mimariyi destekleyen cihazlar Mayıs ayında piyasaya sürülecek. Şu an için DSC-F717, DSC-F77 ve DSC-FX77'nin yanında bazı TRV serisi Dijital video kameraların yazılım güncellemesiyle Memory Stick Pro'yu desteklemesi mümkün.

SD Card artık daha güçlü

Yakın zamanda üretilen pek çok dijital fotoğraf makinesi ve avuç içi bilgisayar tarafından yaygın bir şekilde desteklenen SD Card, 128MB sınırlamasından 256MB'lık modüllerle geçtiğimiz aylarda kurtulmuştu. Kuşkusuz SimpleTech üretimi olan 512MB kapasiteli SD Card, özellikle sadece SD Card slotu olan avuç içi bilgisayar kullanıcılarını memnun edecek. Zira başta İpaq olmak üzere pek çok avuç içi bilgisayarda ek donanım kullanmadan CF modülü desteklenmiyor. SD Card'ın tek genişleme yuvası olduğu modellerde bu yüksek kapasiteli SD Card, kesinlikle çok kullanışlı olacak.

YÜKSEK KAPASİTE: Artık 256 ve 512 MB kapasiteli SD Card'lara rastlamak mümkün.

İÇİNDEKİLER

83

Anakart
Gigabyte 8INXP
IDE Sabitdisk
Seagate Baracuda ATA V
Kasa
Titanium Alüminyum

86

Tablet PC
Fujitsu-Siemens Stylistic ST4110 PW
Anakart
Abit NF7-S
Ses Kartı
Creative Sound Blaster Audigy 2

86

Anakart
Aopen AX4GE FM
USB
Belkin USB 2.0 / Firewire PCI Card
Ekran kartı
HIS Excalibur Radeon 9500 Pro

86

Anakart
Azza P4X4-ALH
Wireless Lan
Benq AWL100/300
Mouse
Inca IM-130 Wireless Mouse

90

Anakart
Abit BG7E
Hoparlör
Creative Inspire 6.1 6600
Dijital TV Kartı
VisionPlus VP-DTV Sat

90

Anakart
MSI K7N2
Güç Kaynağı
Titanium 450 Watt
Mouse Klavye Seti
Microsoft Wireless Optical Desktop

Yeni Donanım TESTLERİ

Bilgisayar piyasasına her ay yeni ürünler katılıyor. CHIP Test Merkezi olarak, bu ürünleri mümkün olduğunca tanıtmayı hedefliyoruz. Her ay bu sayfalarda yeni ve ilginç donanım ürünlerinin incelemelerini bulabilirsiniz.

■ Her yıl Almanya'nın Hannover kentinde düzenlenen dünyanın en büyük IT teknolojileri fuarlarından biri olan Cebit yakında yine açılıyor. Dünyanın her bir yanından gelen ve bu fuarda ürünlerini sergileyen donanım üreticileri de, ürünlerinde entegre ettikleri en son teknolojilerle son kullanıcıları şaşırtmaya çalışıyorlar. Bu nedenle de fuara hazırlık ayları öncesinden başlıyor. Bu üreticilerden bazıları da ürünlerini dergilere yollayarak, Cebit'te nasıl bir sürpriz hazırlayacaklarına dair ipuçları veriyorlar. Bu ay inceleme sayfalarımızda yine birbirinden ilginç ürünlerin yer aldığını söylemeliyiz. Bunlardan bazıları ABIT ve MSI tarafından yollanan ve Nvidia'nın son chipsetini üzerinde barın-

dıran Nforce2 ürünleri. AMD işlemciler için tasarlanan bu chipset, üzerinde entegre ettiği en son teknolojiler ile kendisinden çok söz ettireceğe benziyor. Oldukça yeni olan başka bir ürün de, bu ay ayın ürünü olarak seçilen Gigabyte'ın GraniteBay modeli. Dual DDR, Serial ATA 150, 1 Gbit Ethernet, 5.1 AC97 ses, Dual BIOS ve AGP 8x gibi modern standartları destekleyen ürün, birlikte verilen bir DPS modülü ile overclock tutkunlarını da etkilemeyi başarıyor. Ayın diğer ilginç ürünlerden biri de Siemens'in tablet PC'si. Ergonomik yapısı ve performansı ile ilgimizi çeken tablet PC, özellikle iş çevrelerinde notebok'un yerini alacağını düşünüyoruz.

Ecevit Bıktım, ecevitb@chip.com.tr, (MCSA+MCSE)

DEĞERLENDİRME

Donanım test sayfalarında, ürünler hakkında detaylı bilgi ve ürünleri puanlandıran bir not sistemi bulabilirsiniz. Puanlama sisteminin karmaşık olmaması için iki kategori oluşturduk. Bunlar "CHIP Puanı" ve satın almada önemli bir rol oynayan "Fiyat/Performans Oranı".

Tüm ürünleri daha önce belirlediğimiz test platformu ve test kriterlerine uygun olarak inceleyip değerlendiriyoruz. Böylece önceki aylarda yer alan benzer ürünleri de birbirleri ile karşılaştırma fırsatını yakalayabilirsiniz. Bu yeni puan sistemini ürünleri daha kolay

değerlendirip sıralandırmak için uygun gördük. Böylece puanlandığımız ürünleri başka ürünler ile kıyaslayıp size göre bir alternatif oluşturup oluşturmadığını belirleyebilirsiniz. Ürünlerin teknik verilerini ayrıca bir kutu halinde vermemizin sebebi ise, ürünler arasında karşılaştırmayı kolaylaştırmak. Burada test edilen ürünler, eğer puanları tutarsa her ay güncellediğimiz TOP 10 listelerimizde yer alabilecekler. Bu sayede piyasada bulunan en iyi 10 ürünü bir bakışta görebilirsiniz. Top 10 listelerinin tamamına www.chip.com.tr adresinden de ulaşabilirsiniz.

TOPLAM CHIP PUANI

çok iyi	■■■■■	(100–90 Puan)
iyi	■■■■■	(89–75 Puan)
orta	■■■■■	(74–60 Puan)
vasat	■■■■■	(59–45 Puan)
kötü	■■■■■	(44–20 Puan)
çok kötü	■■■■■	(19–0 Puan)

FİYAT/PERFORMANS

çok iyi	■■■■■	(100–90 Puan)
iyi	■■■■■	(89–75 Puan)
orta	■■■■■	(74–60 Puan)
vasat	■■■■■	(59–45 Puan)
kötü	■■■■■	(44–20 Puan)
çok kötü	■■■■■	(19–0 Puan)

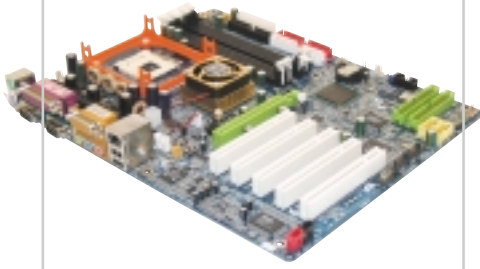
CHIP ONLINE

Ayın ürünü hakkında daha fazla bilgiyi ve geçmiş sayılarda tanıtılan ürünlerden bazılarını www.chip.com.tr/donanim adresinde bulabilirsiniz.

Donanım Testi

AYIN ÜRÜNÜ
CHIP
2/2003

Anakart

GIGABYTE 8INXP

CHIP PUANI

FİYAT/PERFOR.

FİRMA Aramada, Hızlı Sistem, Kont
BİLGİ İÇİN (212) 230 89 80,
(216) 671 10 71, (216) 499 62 99

FİYAT 250 \$ + KDV

TEKNİK VERİLER

Form faktörü	ATX
Chipseti	e7205
İşlemci yuvası	478
FSB hızı	400/533 MHz
Bellek yuvası	4xDIMM

IDE Sabitdisk

SEAGATE BARACUDA
ATA V

CHIP PUANI

FİYAT/PERFOR.

FİRMA Datagate
BİLGİ İÇİN (212) 321 41 41
FİYAT 194 \$ + KDV

TEKNİK VERİLER

Ara birim	Ultra ATA 100
Kapasite	120 GB
Bellek	2 MB
Dönüş hızı	7200 rpm
Disk sayısı	2
Kafa sayısı	4

Kasa

TITANIUM ALUMINYUM
KASA

CHIP PUANI

FİYAT/PERFOR.

FİRMA ITD
BİLGİ İÇİN (212) 217 40 20
FİYAT 199 \$ + KDV

TEKNİK VERİLER

Yapısı	Alüminyum
Genişleme yuvası	10 Adet
Fan	4Adet
Güç kaynağı	450 watt
Boyut	490x210x445 mm
Diğer	USB 1 firewire ve ses çıkışı/mikrofon

OVERCLOCK TUTKUNLARINA: Gigabyte, 8INXP modeli ile birlikte Intel'in E7205 olarak adlandırdığı yeni chipsetini kullanıcılarının beğenisine sundu. Pentium 4 işlemciler için tasarlanan yeni chipsetin ilgi çeken yanlarından biri, esas olarak server kategorisinden gelmesi. Fakat anakartın Dual DDR, Serial ATA 150, 1 Gbit Ethernet, 5.1 AC97 ses, Dual BIOS ve AGP 8x gibi modern standartları desteklemesi, onun daha çok profesyonel alanda kullanılması gerektiğini gösteriyor. Anakartta gözümüze çarpan ilk özellik, beraberinde bir DPS (Dual Power System) modülünün gelmesi. Bu modül gerilim dağılımını kontrol altında tutarak stabiliteyi artırılıyor. Bu da doğal olarak overclock tutkunlarını sevindiriyor. Ayrıca Dual DDR bellek kanalları sayesinde, bant genişliğini 4.2 gigabyte'a çıkaran Gigabyte, bu rakamla Intel Pentium 4 işlemcileri maksimum performansta çalıştıran RDRAM bellekli i850e chipsetine çok yaklaşıyor.

SONUÇ: Yer alan E7205 chipseti ve Dual DDR Bellek kanalları sayesinde oldukça yüksek performans elde ediliyor.

- + Yüksek performans sağlıyor
- + Donanım bileşenleri
- + Stabil çalışıyor

YÜKSEK KAPASİTE VE PERFORMANS BİR ARADA: Son zamanlarda disk ürünleri ile iyi bir çıkış yakalayan Seagate, bu başarısını yeni ürünlerle desteklemeye devam ediyor. SCSI disklerde söz sahibi olan Seagate, IDE disk ailesinde de oldukça performanslı ürünlerle göze çarpıyor. Bu ürünlerden biri Baracuda ATA V ailesinden gelen ve ST3120023A olarak adlandırılan Ultra ATA 100 arabirimli disk. 120 GB'lık bir kapasiteye sahip olan bu ürün, ilk bakışta az miktardaki disk ve kafa sayısı ile ilgi çekiyor. SoftSonic FDB motor yardımı ile bu plakaları döndüren Seagate, oldukça başarılı bir iç alan tasarımına sahip ve diskin dışarıya yansıttığı ses oranının da bu doğrultuda çok az olduğunu söyleyebiliriz. Ayrıca, stabiliteye de önem veren Seagate, desteklediği 3D Defense System fonksiyonu ile veri koruması sağlamayı başarıyor.

SONUÇ: Seagate Baracuda ATA V, yüksek kapasite ile performanstan vazgeçmek istemeyen desktop PC kullanıcıları ile giriş seviyesi sunucu yöneticileri için iyi bir seçenek.

- + Fiyat/performans oranı
- + Ortalama okuma ve yazma hızı
- + Sessiz çalışıyor

GÜÇ VE STABİLİTE BİR ARADA: Profesyonel kullanıcılar Asus'un Elan Vital kasalarını iyi bilirler. Bu kasalar sağlam yapılarının yanı sıra gerek güç kaynağı gerekse ergonomileri ile çok tutuluyorlardı. Ülkemizde iyi bir ada sahip olan bu kasa sistemleri şimdi çok ciddi bir rakip ile karşı karşıya. Titanyum olarak adlandırılan bu yeni kasa sistemi, normal saç kasalardan hem daha hafif hem de daha rahat soğutmayı sağlayan alüminyum yapısı ile ilgi çekiyor. Geniş bir iç hacmin yanı sıra 6 adet 3.5 ve 4 adet 5.25 inç olmak üzere toplam 10 sürücü yuvasına sahip olan Titanium, high tower kasalar ile aynı boyuta sahip. Ön panelde yer alan USB, firewire, mouse, gameport ve ses giriş/çıkışları kullanıcıya büyük rahatlık sağlıyor. Bu ürün sadece alüminyum yapısı ile ilgi çekmiyor kuşkusuz; üzerinde yer alan 450 watt'lık güç kaynağı da kasaya büyük bir güç katıyor.

SONUÇ: Oldukça yüksek bir performans ve sistem stabilitesi sağlayan kasa sistemi, yüksek fiyatına rağmen profesyonel kullanıcılar ve overclock tutkunları için iyi bir seçenek teşkil ediyor.

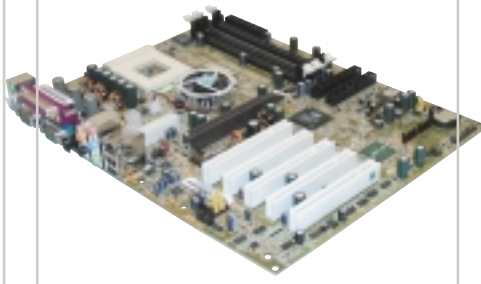
- + Alüminyum yapıda
- + 450 watt güç kaynağına sahip
- Fiyatı yüksek

Tablet PC
**FUJITSU-SIEMENS
STYLISTIC ST4110 PW**
CHIP PUANI ■ ■ ■ ■ ■
FİYAT/PERFOR. ■ ■ ■ ■ ■

FİRMA Fujitsu Siemenes Türkiye
BİLGİ İÇİN (212) 335 67 67
FİYAT 2500 \$ + KDV

TEKNİK VERİLER

İşlemci	Intel Pentium III ULV 800
Bellek	768 MB
Sabitdisk	40 GB
Ekran	10.4 " XGA TFT LCD
Ekran belleği	48 MByte
Boyut	30,1x22x2,2 cm

Anakart**ABIT NF7-S**
CHIP PUANI ■ ■ ■ ■ ■
FİYAT/PERFOR. ■ ■ ■ ■ ■

FİRMA Okyanus
BİLGİ İÇİN (212) 356 70 70
FİYAT FİRMAYI ARAYINIZ

TEKNİK VERİLER

Form faktörü	ATX
Chipseti:	Nforce2 SPP
İşlemci yuvası:	Socket A
FSB hızı:	200/266/333 MHz
Bellek yuvası	3x184 pin DIMM
Slot sayısı	5 PCI, 1 AGP

Ses Kartı
**CREATIVE SOUND
BLASTER AUDIGY 2**
CHIP PUANI ■ ■ ■ ■ ■
FİYAT/PERFOR. ■ ■ ■ ■ ■

FİRMA Koyuncu, Kont, Multimedya
BİLGİ İÇİN (216) 522 99 00,
 (216) 499 62 99, (212) 479 46 46
FİYAT 142 \$ + KDV

TEKNİK VERİLER

Ses chip'i	Audigy2
Arabirim	PCI
Ses çıkışları	Line Out, Rear Out, Analog/Digital Out
Ses girişleri	Line In, Mikrofon, CD, Aux

İŞ ÇEVRELERİNDE TABLET PC DEVRİ: Harırlayanlar bilir, Acer'in ürünü tablet PC'den çok notebook'a benziyordu. Yani yarı notebook yarı tablet PC olarak tanımlanıyordu. Stylistic ST4110 PW ise Acer'in Hibrid PC'sinin yanında gerçek bir tablet PC olarak tanımlanıyor. Opsiyonel olarak alınan bir docking station yardımı ile bir masaüstü bilgisayara dönüşürebilen bu ürün, bu sayede USB, firewire, IRDA klavye ve bir optik sürücüye sahip olabiliyor. Desktop PC yapısında bile küçük boyutlara sahip olabilen Stylistic ST4110PW'in yer sıkıntısı çeken kullanıcıları olumsuz yönde etkilememesi bir avantaj. Modem, LAN, IrDA, W-LAN, USB, firewire, PCMCIA, VGA, kulaklık girişi ve bir mikrofon gibi donanım bileşenleri ile arabirimlerini üzerinde barındıran Fujitsu Siemens, bir PC sisteminde olması gerekenlerin çoğunu sunuyor.

SONUÇ: Fujitsu Siemens, Windows XP Tablet PC yerine Windows 2000 Prof işletim sistemini vermesine karşın ergonomik yapısı ile ilgi çekiyor.

- + Ergonomik yapısı ve performansı
- + Güçlü sistem bileşenlerine sahip
- + Yüksek bir fiyat/performans oranına sahip

NFORCE'DA İKİNCİ DEVRE: Nvidia tarafından geliştirilen kendi chipseti, entegre bir grafik chip'i ile ses, ethernet ve DDR bellek modüllerini destekliyordu. Chipsetin ilgi çeken yanlarından biri, sadece AMD'nin işlemcileri ile çalıştırılmasıydı. Nvidia, değişen teknolojiye ayak uydurmak için, Nforce ürününü geliştirerek Nforce2 adıyla piyasaya sürdü. Abit de, NF7-S modeli ile bu yeni chipseti destekleyen ilk üreticilerden biri... NF7-S, en son AMD Athlon XP işlemcileri destekleyen ve 400 MHz Dual DDR RAM bellekleri ile çalışan bir ürün. Yeni bellek modülleri ile bant genişliğini yaklaşık yüzde 50 oranında arttıran anakart, 3D oyunların ve multimedia uygulamaların daha kusursuz ve hızlı bir şekilde çalışmasını sağlıyor. AGP 8X, USB 2.0, Firewire ve Serial ATA 150 teknolojilerini destekleyen Abit, bu sayede veri aktarım hızını 150 MB/sn'ye kadar çıkarıyor.

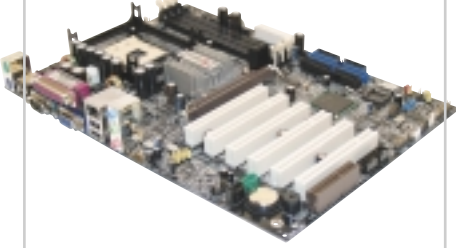
SONUÇ: Abit, NF7-S ürünü ile en son teknolojik gelişmeleri desteklemenin yanı sıra Athlon işlemciler için performanslı bir altyapı sunmayı başarıyor.

- + Yüksek Performans
- + Dual DDR RAM desteğine sahip
- + Donanım bileşenlerinin seçimi

THX SERTİFİKALI SES KARTI: Audigy serisi ses kartları ile zirve yarışında önemli bir başarı yakalayan Creative, bu başarısını yeni geliştirdiği Audigy 2 modeli ile devam ettirmeye kararlı. Audigy 2'nin ilk bakışta en önemli özelliği, destekleyebildiği THX standardı. Bu Standart sayesinde, DVD Audio kalitesi 24 bit'lik bir bant genişliğinde, 192 kHz'lık bir değer elde edilebiliyor. 106 dB'lik bir SNR (Signal-to-Noise Ratio) değerine çıkabilen bu kart, ses kaydı esnasında da 24 bit ve 96 kHz değerlere ulaşabiliyor. Bu değerler aynı zamanda kartın üzerinde bulunan S/P-DIF giriş ve çıkışları için de geçerli. Bu yüksek oran sayesinde daha detaylı ve dinamik bir ses kalitesine ulaşabiliyor. Tabii ses kartının 6.1 Dolby Digital EX desteğini de sağlamasının, ona artı bir güç kattığını söylemeliyiz. Audigy 2'nin bir önceki versiyonda olduğu gibi firewire portundan vazgeçmemesi, çoğu kullanıcı için bir avantaj.

SONUÇ: THX desteği gibi üstün teknolojik değişimlerin bu karta neler kazandıracakını söylemek için daha çok erken. Nedeni, ürünün fiyatının yüksek olması.

- + 6.1 ses standardını destekliyor
- + Firewire portuna sahip
- + Geniş bir yazılım desteğine sahip

Anakart**AOPEN AX4GE FM**

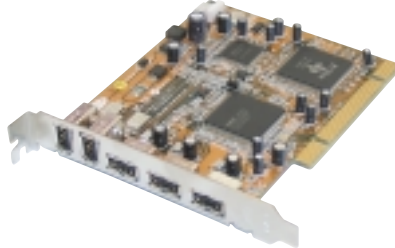
CHIP PUANI

FİYAT/PERFOR.

FİRMA Çözüm
BİLGİ İÇİN (212) 217 40 10
FİYAT 145 \$ + KDV

TEKNİK VERİLER

Form faktörü ATX
Chipseti i845GE
İşlemci yuvası 478
FSB hızı 400/533 MHz
Bellek yuvası 3x168 pin DDRAM
Slot sayısı 6 PCI, 1 AGP, 1 CNR

USB / Firewire Kartı**BELKIN USB 2.0 / FIREWIRE PCI CARD**

CHIP PUANI

FİYAT/PERFOR.

FİRMA ITD
BİLGİ İÇİN (212) 217 40 20
FİYAT 130 \$ + KDV

TEKNİK VERİLER

Arabirim PCI
Firewire 2 adet
USB 3 adet
Transfer oranı USB 2.0 400 Mbps
Transfer oranı Firewire 480 Mbps
Diğer USB 1.1 uyumlu

Ekran Kartı**HIS EXCALİBUR RADEON 9500 PRO**

CHIP PUANI

FİYAT/PERFOR.

FİRMA Tellioglu
BİLGİ İÇİN (212) 213 34 40
FİYAT 250 \$ + KDV

TEKNİK VERİLER

Chipset Radeon 9500 Pro
Bellek 128 MB DDR
GPU frekansı 275 MHz
Bellek frekansı 540 MHz
Bus 8X/4X/2X
Diğer TV-Out/DVI-I çıkışı var

FM MODÜLLÜ ANAKART: Anakart modelleri artık birbirlerine donanımsal olarak çok benzemeye başladılar. Özellikle Intel cepesinde bu söylediğimizi görmek fazlasıyla mümkün. Sonuçta her chip bir üreticiye sahiptir ve performans değerleri de normal şartlarda birbirlerine benzer. Burada farkı yaratan unsurlar, sürücüler, yazılım desteği ve donanım bileşenleridir. Durum böyle olunca da, anakart üreticileri de farklı fikirlerle karşımıza çıkıyorlar. Bu üreticilerden biri de, son zamanlarda iyi bir çıkış yakalayan Aopen. AX4GE FM olarak adlandırılan bu yeni ürün, adından da anlaşılacağı gibi, üzerinde FM radyo özelliği taşıyor. FM radyo chip'i, anakartın üzerinde entegre değil. Bu chip ekstra bir modül olarak veriliyor ve anakarta kablo yardımı ile bağlanıyor. i845 GE chipsetine sahip olan Aopen AX4GE FM, Intel'in entegre grafik işlemcisini barındırıyor.

SONUÇ: Ortalamada seyreden performans değeri ve geniş donanım desteği ile beğenimizi kazanan anakart, çok fazla beklentisi olmayan kullanıcılar için...

- + Stabil bir çalışma sunuyor
- + Donanım bileşenleri
- + Geniş yazılım desteği

USB VE FIREWIRE EKLENTİSİ: Sisteme dışarıdan bağlanan cihazlarla yüksek hızlı veri alışverişi yapabilen USB 2.0 ve firewire teknolojileri, sadece yeni anakartlar tarafından destekleniyor. Bu tip bir eklentiye sisteminize kurabilmek için piyasada hub'lar bulunuyor. Hub'ı yerleştirecek yeriniz yoksa, Belkin'in ürettiği PCI kartını kullanarak sisteminize 3 adet USB 2.0 ve 2 firewire port ekleyebilirsiniz. İki teknolojinin birlikte desteklenmesi, eşzamanlı olarak piyasaya çıkan ve bu teknolojilerden sadece birisini destekleyen ürünlerin de sisteme bağlanabilmesini sağlıyor. USB 2.0 ile 480 Mbps, firewire ile 400 Mbps hızında veri alışverişi yapılabilir. Donanım, plug and play özelliğine sahip. Böylece sisteme takmak, kutudan çıkan sürücü CD'si ile otomatik tanınabiliyor. Kartın birçok hub'a göre avantajı da bulunuyor. Önceki USB spesifikasyonlarındaki ürünleri de bağlı bulundukları spesifikasyon hızına göre destekleyebiliyor.

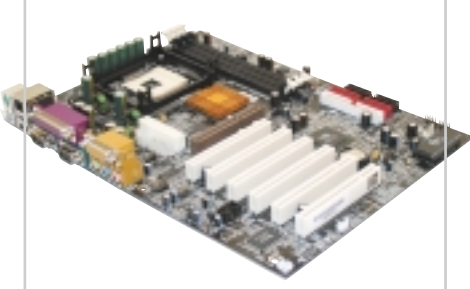
SONUÇ: USB ve firewire gibi gelişmiş iki teknolojiyi de destekleyen kart, sisteminizi güçlendirmek için iyi bir seçim.

- + Tüm USB cihazları destekliyor
- + Firewire desteği
- + Plug&Play

ATI'DEN NVIDIA'YA BİR DARBE DAHA: ATI 9500 ürün ailesi ile Nvidia'nın GeForce 4 Ti 4200 pazarına el attı. Bunda da oldukça etkili oldu. Çünkü 9500 serisinin Pro modeli yüksek bir performansın yanı sıra iyi de bir fiyat politikasına sahip. Bahsi geçen 9500 Pro chipsetini ürünlerinde entegre eden firmalardan biri, ATI chipsetlerine desteği ile tanınan HIS. İncelenmek üzere gönderilen HIS'in 9500 Pro modelini ATI 9700 ile karşılaştırdığımızda, birçok teknik özelliğin aynı olduğunu, farkın 256 bit yerine 128 bit'lik bir bellek aralığının kullanmasından kaynaklandığını söyleyebiliriz. Ürün ATI'nın 9700 Pro ile karşılaştırıldığında da GPU frekansının 325 yerine 275 MHz ve bellek frekansının 620 yerine 540 MHz'lik teknik değerleri kullandığını görürüz. Son olarak 9500 Pro'nun diğer bir farkı 9500 ve 9700'ün referans kartında kullandığı 8 katman tekniği yerine 6 katman tekniğini kullanması.

SONUÇ: HIS, ATI Radeon 9700 ile Nvidia'nın GF4 Ti4600'u zor durumda bırakmakla kalmayarak, bu sefer de Ti 4200'ün önünü kesmeye kararlı.

- + Fiyat/performansa oranı
- + TV-Out/DVI-I çıkışı var
- + Yazılım ve donanım desteği

Anakart**AZZA P4X4-ALH**CHIP PUANI ☐☐☐☐☐FİYAT/PERFOR. ☐☐☐☐☐

FİRMA Koyuncu
BİLGİ İÇİN (216) 522 99 00
FİYAT 89 \$ + KDV

TEKNİK VERİLER

Form faktörü: ATX
Chipseti VIA P4X400
İşlemci yuvası 478
FSB hızı 533 MHz
Bellek yuvası 3x184 pin DDR-SDRAM
Slot sayısı 6 PCI, 1 AGP

Wireless Lan**BENQ AWL300/100**CHIP PUANI ☐☐☐☐☐FİYAT/PERFOR. ☐☐☐☐☐

FİRMA Infronik
BİLGİ İÇİN (212) 317 96 50
FİYAT 79/99 \$ + KDV

TEKNİK VERİLER

Arabirim USB, PCMCIA
Standartı 802.11b
Hız 11 MBps
Etki alanı 30-300 m
Veri güvenliği 64/128 bit WEP
İşletim sistemi Windows 98/ME, 2000/XP

Mouse**INCA IM-130 WIRELESS MOUSE**CHIP PUANI ☐☐☐☐☐FİYAT/PERFOR. ☐☐☐☐☐

FİRMA Pasifik
BİLGİ İÇİN (216) 522 99 00
FİYAT 15 \$ + KDV

TEKNİK VERİLER

Arabirim PS/2
İşletim sistemi Win 95/98/ME/2000/XP
Tuş sayısı 3
Diğer Scroll
Teknolojisi Klasik
Çözünürlük 520 dpi

VIA'DAN PENTIUM 4 DESTEĞİ: Via, Intel'in oldukça büyük bir başarı yakalayan Pentium 4 serisi işlemcileri için bir chipset geliştirdi. Nedeni, Apollo P4X400 olarak adlandırılan bu yeni chipsetin, Intel'in pazardaki başarısından bir pay kapmaya çalışması. Bunda da şansı yüksek. Çünkü bu chipset teknik özellikleri ile rakiplerden oldukça üstün. Örneğin P4X400'ün DDR 400/333, AGP 8X ve entegre firewire desteği, Intel'in i845 seri anakart chipsetlerini zor durumda bırakacak gibi duruyor. Bahsi geçen chipseti ürünlerine entegre eden anakart üreticilerinden biri, Via desteği ile tanınan Azza. Anakartın testlerine baktığımızda performansının gayet iyi olduğunu söyleyebiliriz. Hatta bu konuda Intel'in chipsetleri ile baş başa yarışabilecek güçte... Donanım bileşenlerinin de iyi seçilmesi, anakarta ayrıca ek puan kazandırıyor.

SONUÇ: Intel'in bu chipsete herhangi bir destek vermediğini ve dolayısıyla chipset sürücülerle optimizasyon sorunlarının yaşanabileceğini unutmamak gerek.

- + DDR 400 bellek modüllerini destekliyor
- + Donanım bileşenleri
- Kullanıcılara optimizasyon sorunları yaşatabiliyor

HER KESİME KABLOSUZ İLETİŞİM: Acer, kendisini OEM piyasasından çekti. Ama bu çekilme sadece marka bazında oldu. Çünkü Acer adı ile piyasaya sürülen OEM ürünler artık Benq markası ile karşımıza çıkıyorlar. Benq markasını taşıyan ürün gruplarından biri de wireless haberleşme araçları. Bu gruptaki cihazlardan ikisi de AW100 ve AW300. Benq AW100, laptop sistemlere entegre edilen ve 802.11b standardını kullanan bir ürün. Plug and play özelliğinde olan bu ürün, Windows işletim sistemlerine kolayca kuruluyor. Ayrıca ürünün yönetilebilirliğinin de başarılı olması ve diğer WLAN ürünlerle uyumlu olması da bir avantaj. AWL 300 ise USB portundan bağlanan ve desktop PC'ler için kablosuz bağlantıyı gerçekleştiren bir wireless network ürünü. 802.11b standardını destekleyen cihaz, iki farklı modu sayesinde istendiğinde peer to peer ya da station to access point olarak bağlantı sağlayabiliyor.

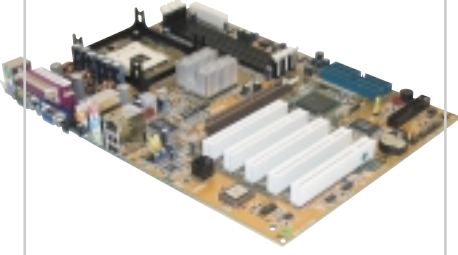
SONUÇ: Kolay kurulan ve kullanımı da rahat olan bu ürünler, uygun fiyatlarına ek olarak iyi bir performans sunuyorlar.

- + Kolay kurulum ve kullanım
- + Yazılım desteği
- Güvenlik yetersiz

INCA'DAN KABLOSUZ FARE: Inca ev kullanıcıları için kullanışlı bir fare piyasaya sundu. 3 tuşa sahip ve 5 feet uzaklığa kadar kablosuz kullanılabilen Inca IM-130, Windows işletim sistemlerinde ve ofis uygulamalarında rahatça kullanılabiliyor. Microsoft IntelliMouse yazılımı kullanılarak sisteme tanıtılabilen kablosuz fare, Windows 2000 ve XP işletim sistemlerinde yazılım olmadan otomatik olarak tanınıyor. IntelliMouse yazılımı ile faredeki tuşlar ve tekerlek istenen işlemleri gerçekleştirecek şekilde ayarlanabiliyor. Ürün, toplu olduğu halde 520 dpi gibi yüksek bir çözünürlüğe sahip. Farede kullanılan tekerlek teknolojisi ile yazılımlardaki kaydırma çubuklarını kullanmaya gerek kalmıyor. Gümüş rengindeki Inca IM-130, ele oturan bir yapıya sahip ve her iki el için de rahat bir kullanım sağlıyor. PS/2 portundan bilgisayara bağlanan fare, 2 adet AAA kalem pil ile çalışıyor.

SONUÇ: Alıcı üzerindeki ışığın devamlı yanması biraz rahatsızlık verebilir. Ancak her iki el ile kullanılabilmesi çok büyük bir avantaj.

- + Kablosuz teknoloji
- + Her iki el ile kullanılabilir
- Sadece PS/2 destekliyor

Anakart**ABIT BG7E****CHIP PUANI****FİYAT/PERFOR.**

-

FİRMA Okyanus
BİLGİ İÇİN (212) 356 70 70
FİYAT **FİRMAYI ARAYINIZ**

TEKNİK VERİLER

Form faktörü	ATX
Chipseti	845GE
İşlemci yuvası	Socket 478
FSB hızı	400/533 MHz
Bellek yuvası	3 x 184 pin DIMM
Slot sayısı	5 PCI, 1 AGP

Hoparlör**CREATIVE INSPIRE 6.1****CHIP PUANI****FİYAT/PERFOR.**

FİRMA Koyuncu, Kont, Multimedya
BİLGİ İÇİN (216) 522 99 00,
(216) 499 62 99, (212) 479 46 46
FİYAT **137 \$ + KDV**

TEKNİK VERİLER

Hoparlör	6 satellite, 1 subwoofer
Subwoofer	22 watt
Satellite	8 watt
Subwoofer boyutu	96x92x112 mm
Satellite boyutu	245.5x272.1x264.4 mm

Dijital TV Kartı**VISIONPLUS VP-DTV SAT****CHIP PUANI****FİYAT/PERFOR.**

FİRMA Boğaziçi
BİLGİ İÇİN (212) 217 29 29
FİYAT **148 \$ + KDV**

TEKNİK VERİLER

Arabirim	PCI
Tuner giriş frekansı	950 – 2150 MHz
Bağlantılar	LNB-OUT/IN
Anten ve LNB kontrol	22KHz
Video formatı	MPEG-II
Audio formatı	MPEG-II Audio Layer I&II

HER GÖREVE HAZIR: Abit BG7E, Intel'in en yeni 845GE chipsetini kullanan ve yeni nesil Intel işlemcilerini destekleyen bir anakart. Hyper Threading teknolojisine uyumlu olan anakart, DDR333 bellek modülleri ile birlikte çalışabiliyor ve kullanıcılara yüksek bir performans sunuyor. 6 kanallı ses ve optik SPDIF çıkışına sahip olan Abit, USB 2.0, AGP 4X ve yerleşik ethernet kartı ile günümüz bilgisayarlarıyla kullanılabilen tüm çevre birimlerini destekleyebiliyor. 845GE chipsetinin özelliği ise entegre bir grafik chip'ine sahip olması. Bu sayede sadece bu anakartı almakla birçok donanım birleşenlerini de otomatik olarak almış olursunuz. Grafik chip'inin yetersiz olduğunu düşünen kullanıcılar için AGP portundan fedakarlık edilmemesi de büyük bir avantaj. Bu sayede kullanıcılar AGP grafik kartını bu sisteme dahil edebilirler. Kısaca, BG7E geniş bir kullanıcı kitlesine hitap eden bir anakart.

SONUÇ: Yeni nesil Pentium 4 işlemcilerini destekleyen anakart, gerek performansı gerekse fiyatı ile ilgi çekmeyi başarıyor.

- + Hyper-threading teknolojisi destekli
- + Gelişmiş yazılım ve donanım desteği
- + 6 kanallı ses chip'i, Optik S/PDIF çıkış

6.1 HOPARLÖR SETİ: Creative Inspire 6600, film, oyun ve müzik dosyalarının 7 kanallı ses düzeni ile dinlenebildiği bir hoparlör seti. Yoğun ahşap takviyesi ile yapılmış subwoofer'ı sayesinde bas seslerin daha temiz ve tok verilmesini sağlıyor. Creative'in yeni ses kartı Audigy 2 ile kullanıldığında tam olarak 6.1 performansının yanı sıra Dolby Digital Surround EX teknolojisinden de faydalanılabiliyor. Creative Inspire 6600, SoundBlaster ve eşi 5.1 kartlarla ise 6 kanal sesi 7 kanala yayıyor. Oyunlarda kullanılan EAX ve Direct Sound teknolojileri de destekleniyor. Seti 6.1 yapan eklenti ise öndeki kadar güçlü arka merkezi satellite ünitesi. Kablo kumanda ile kontrol edilen hoparlör setinde, kumanda üzerinden ses ve bas düzeyi ayarlanabiliyor. Sette kulaklık desteği unutulmamış. Kablo kumandanın uç kısmına kulaklık takılabiliyor. Creative'in bu sete eklediği test yazılımı sayesinde bağlantıları yanlış yapsanız dahi size doğru bağlantıları gösteriyor.

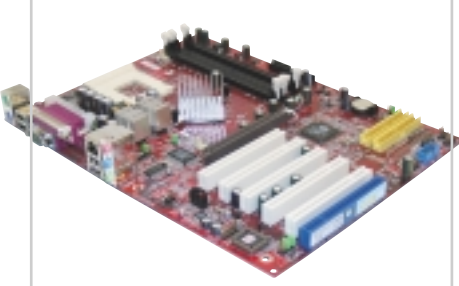
SONUÇ: Audigy 2 ile kullanıldığında tam anlamıyla yüksek performans sağlıyor.

- + Ahşap yapılı subwoofer
- + Kablo kumanda
- + EAX ve Direct Sound desteği

UYDU YAYINLARI PC'DE: Geçen aylarda Vision Plus'un şifreli yayınları çözen ve dijital receiver teknolojisini PC'ye aktaran ürününü incelemiştik. Bu ay ise Vision Plus'un VP-DTV Sat olarak adlandırdığı uydu alıcı kartını mercek altına aldık. VP-DTV Sat, bir adet LNB girişi ve bir adet LNB çıkışına sahip ve PCI arabirimini destekliyor. Bilgisayara kurulumu oldukça basit; birlikte verilen yazılım ile çalışır hale geliyor. Cihaz sisteme kurulduktan sonra uydu anteni ve LNB yardımı ile birçok uydudaki dijital radyo ve televizyon yayınlarını alabiliyor ve kayıt edebiliyor. Gerçek zamanlı dijital video kayıt, capture, time shifting ve benzeri özellikleri destekleyen Vision Plus, kayıtlarını Mpeg-2 formatında tutuyor. Kartın marifetleri bununla bitmiyor... çünkü desteklediği Teletext, Elektronik Program rehberi, DVB Data servisi ve Preview gibi fonksiyonları ile çoğu isteğe rahatlıkla cevap verebiliyor.

SONUÇ: VisionPlus VP-DTV Sat, dijital TV ve radyo yayınlarını almak ve bilgisayarında kaydetmek isteyenler için aranan bir ürün.

- + Dijital yayınları kayıt edebiliyor
- + Yazılım desteği
- + Kolay kullanımı

Anakart**MSI K7N2****CHIP PUANI****FİYAT/PERFOR.**

FİRMA Datagate, Multimedia
BİLGİ İÇİN (212) 292 98 80,
(212) 212 98 50

FİYAT **97 \$ + KDV**

TEKNİK VERİLER

Form faktörü	ATX
Chipseti	nForce2
İşlemci yuvası	Socket A
FSB hızı	200/266/333 MHz
Bellek yuvası	3x184 pin DDR-SDRAM

Güç Kaynağı**TITANIUM 450 WATT****CHIP PUANI****FİYAT/PERFOR.**

FİRMA ITD
BİLGİ İÇİN (212) 217 40 20
FİYAT **78 \$ + KDV**

TEKNİK VERİLER

Güç	450 Watt
Boyut	150x145x86 mm
Ağırlık	1.5 kg
Güvenlik standartları	UL, c-UL, CE, EMC
Kasa	Çelik ve alüminyum
Diğer	Güç kesme koruması

Mouse Klavye Seti**MICROSOFT WIRELESS OPTICAL DESKTOP****CHIP PUANI****FİYAT/PERFOR.**

FİRMA Microsoft Türkiye
BİLGİ İÇİN (212) 258 59 98
FİYAT **65 \$ + KDV**

TEKNİK VERİLER

İletişim	Radyo dalgaları ile
Klavye	Wireless
Mouse	Wireless + optik
Kısayol tuşları	Özel görevler, multimedia
Güç tüketimi	Klavye ve mouse için 4 AA
Diğer	Her iki ele uygun

NFORCE'DA İKİNCİ DEVRE: Nvidia kendi chipsetini üreteceğini duyurduğunda birçok üreticiyi meraklandırmıştı ve çok zaman geçmeden de pazarda geniş bir desteğe sahip olmuştu. AMD tabanlı işlemciler için iyi bir alternatif sunmayı başaran Nvidia, bu chipseti daha da geliştirmeye karar verdi ve geçtiğimiz günlerde piyasaya sürdü. Nforce2 olarak adlandırılan bu yeni chipset, MSI firması gibi birçok anakart üreticisinin ürünlerine entegre edilmeye başlandı. MSI, K7N2 olarak belirlediği bu yeni modelinde bir çok teknolojik yeniliği beraberinde getiriyor. Güney köprüsünün SPP mimarisine, kuzey köprüsününse MCP2-T mimarisine sahip olduğu bu ürün, bu sayede AGP 8X, IEEE 1394a fiwire, USB 2.0, AC97-5.1 ses ve ethernet özelliklerini destekleyebiliyor. DDR 400 bellek modülleri ile çalışabilen anakart, GeForce4 MX 440 grafik chip'li ve chip'siz olmak üzere iki farklı modelde bulunabiliyor.

SONUÇ: Oldukça geniş ve başarılı bir donanım desteğine sahip olan K7N2, AMD işlemciler için iyi bir alternatif.

- + Yüksek performans
- + En son teknolojileri destekliyor
- + Başarılı yazılım desteği

SESSİZ VE GÜÇLÜ: SkyHawk, yüksek performanslı bir güç kaynağına ihtiyaç duyan kullanıcılar için ideal bir çözüm sunuyor. SK450A8H olarak adlandırılan bu çözüm, 450 watt'lık bir güç kaynağı. SkyHawk kullandığı Power Logic soğutma sistemi sayesinde sabit ısıda sessiz ve performanslı çalışabiliyor. Bu önemli bir nokta, çünkü çoğunlukla sistemin sıcaklığın artması ile birlikte daha iyi soğutma yapabilmek için fan daha hızlı dönmeye başlar. Güç kaynaklarında dikkat edilmesi gereken başka bir unsur da, elektriksel değerlerin PC sistemlere göre yeterli olması. SkyHawk'da bu değerler 115/230 V, 52-60 Hz ve 5 Vsb/1.0A-3.0A olarak verilmiş. Yani güçlü bir sistem için gerekli olan teknik veriler fazlasıyla yeterli. Ancak, kaliteli bir ürün olduğunu belli eden SkyHawk, bu özelliğini fiyatına da yansıtmış.

SONUÇ: Bu ürün öyle ucuz sayılabilecek güç kaynaklarından biri değil. Dolayısıyla, SK450A8H daha çok, değerini çok iyi anlayacaklarından emin olduğumuz profesyonel kullanıcılar tarafından tercih edilmeli.

- + 450 watt'lık bir güç sağlıyor
- + Sessiz çalışıyor
- Yüksek fiyatlı

ÖZGÜR MASAÜSTÜ: Microsoft'un mouse klavye seti Wireless Optical Desktop, kullanım kolaylığını ve bilgisayarla kablesiz haberleşmesi sayesinde sağladığı hareket kabiliyetini masaüstünüze taşımayı, çağdaş ve şık tasarım ile tamamlıyor. Türkçe desteğe sahip olan klavye, üzerinde bulunan özel fonksiyon tuşları ile yeni doküman oluşturmak veya e-posta cevaplamak, göndermek gibi işlemleri hızlı bir şekilde yerine getirebiliyor. Bu işlemlerin F tuş takımı üzerinden yerine getirilmesi ise klavye üzerindeki tuş sayısını azaltarak kullanımı kolaylaştırmış. F Lock tuşu kullanıldığında, F tuşlarının asıl görevlerine geri dönülebiliyor. Bunun haricinde Windows XP kullanıcıları özel tuşlar sayesinde Belgelerim, Resimlerim gibi klasörlerle, MSN Messenger, Outlook Express gibi programlara rahatlıkla ulaşabiliyor ve multimedia tuşları sayesinde bir çok şeyi klavyeden kontrol edebiliyorlar.

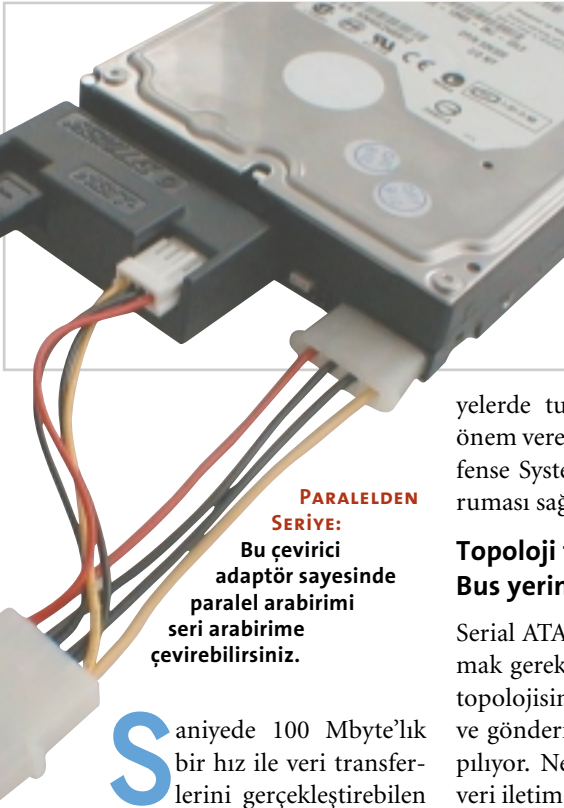
SONUÇ: Masaüstünüze renk katacak ve çalışmanızı kolaylaştıracak, kısacası işlevselliği görsellikle harmanlayan eksiksiz bir masasüstü paketi.

- + Radyo dalgaları ile iletişim sağlıyor
- + Her iki el için de uygun
- + Özel tuşlar ve görevler

Seagate Barracuda Serial ATA V

Disklerde SATA Dönemi

Serial ATA'dan uzun süredir bahsediliyor; hatta konferans ve fuarlarda bu konu sık sık gündeme geliyor... Ve nihayet piyasada SATA destekli anakartlardan sonra diskler de görülmeye başlandı.

PARALELDEN SERİYE:
Bu çevirici adaptör sayesinde paralel arabirimi seri arabirime çevirebilirsiniz.

Saniyede 100 Mbyte'lık bir hız ile veri transferlerini gerçekleştirebilen IDE arabirimi, teknolojisinin sınırına dayandı. Yeni arabirim Ultra Serial ATA 1500 ya da SATA/1500 olarak adlandırılıyor. Serial ATA arabiriminden uzun bir zaman önceden beri bahsedilmesine karşın, ürünler bir türlü piyasaya sürülüyordu. Sonunda Seagate bu arabirime sahip ürününü bize ulaştırabilirdi. ST3120023AS olarak adlandırılan bu ürün ile yeni arabirimin gerçekte ne kadar bir performans sağladığını görme fırsatına sahip olduk. Son zamanlarda disk ürünleri ile iyi bir çıkış yakalayan Seagate, bu başarısını yeni ürünlerle destekliyor. IDE disk ailesinde oldukça performanslı ürünlerle göze çarpan Seagate, SCSI disklerde söz sahibi olmaya devam ediyor. Bu ürünlerden biri de Barracuda ATA V ailesinden gelen ve ST3120023A olarak adlandırılan SATA arabirimli disk. 120 GB'lık bir kapasiteye sahip olan bu disk, 60'ar GB'lık iki plakanın oluştuğu ve 7200 rpm'le bu plaka-

lar dönüyor. 9 ms'lik bir veri erişim hızı ile bu konuda da oldukça iyi bir değer veren Barracuda V, bu sayede saniyede 570 Mbit'lik bir veri transfer oranına ulaşıyor. SoftSonic FDB motor yardımı ile bu plakaları döndüren SATA V'nin oldukça başarılı iç alan tasarımı, dışarıya yansıyan ses oranını da çok düşük seviyelerde tutuyor. Ayrıca stabilizeye çok önem veren Seagate, desteklediği 3D Defense System fonksiyonu ile de veri koruması sağlamayı başarıyor.

Topoloji farkı: Bus yerine yıldız

Serial ATA Bus topolojisi ile karıştırmak gerek. Bu arabirim daha çok yıldız topolojisine benziyor. Ayrıca veri iletimi ve gönderimi farklı veri yollarından yapılıyor. Nedeniyse LVDS, yani simetrik veri iletim tekniğinin kullanılması. Paralel ATA versiyonlarında sinyal iletim kabloları ile güç kabloları farklıdır. Serial ATA'da sinyal iletim kabloları ile güç kablolarının aynı hat üzerinden iletilmesi öngörülüyor. Ama IDF ve CeBiT fuarında görebildiğimiz kadarı ile sinyal kablosu ile güç kablosu aynı kanalı kullanmıyorlar. Hatta Serial ATA cihazlarının güç girişi farklı olduğu için 4 pin'i 15 pin'e çeviren basit bir kablo dönüştürücüsü de kullanılıyor.

ARABİRİM FARKI: Şekilde görüldüğü gibi SATA, paralel arabirimden çok farklı.

SONUÇ: Bu arabirimin hemen paralel ATA'nın yerini alacağını söylemek yanlış olur. Bu yeni arabirime geçişi hızlandırmak için bazı üreticiler SATA adaptörleri geliştirdiler. Bu adaptörler sayesinde paralel ATA arabiriminden de serial ATA diskler çalıştırılabilir. Paralel arabirimden Serial ATA diski bağlamanın ekstra bir performans artışı sağlamadığını söyleyebiliriz. Fakat Serial ATA'nın gösterdiği, "teoride yüksek performans"ına karşın, onun hala istenen seviyede olmadığını söyleyebiliriz. Sonuçta anakart üzerinde bulunan ekstra bir chip ile bu bağlantı etkin hale geliyor. Bu chip'ler de PCI mimarisinde olduklarından dolayı, belirli bir hızın üstüne çıkmıyor. Bunu diski test ettiğimizde de fark edebildik. Saniyede 35 MB'lık veri transfer hızı değeri paralel arabirime bir fark atmak için yeterli değil. Ama bu sizi endişelendirmesin, sonuçta bu teknoloji hazır durumda ve Intel'in bu teknolojiyi kuzey köprüsüne entegre etmesi bekleniyor. Bu sayede var olan dar boğaz da aşılacak üst performanslara ulaşılacak; ve bu da diskin gerçek performansını yansıtacak.

- + Veri erişim hızı
- + Sessiz çalışıyor
- + Kablo karmaşasını minimuma indiriyor

SEAGATE BARRACUDA SATA V

CHIP PUANI ■ ■ ■ ■ ■

FİYAT/PERFOR. -

FİRMA Datagate
BİLGİ İÇİN (212) 312 41 41
FİYAT **FİRMAYI ARAYINIZ**

TEKNİK VERİLER

Arabirim	Serial ATA
Kapasite	120 GB
Bellek	8 MB
Dönüşüm hızı	7200 rpm
Disk sayısı	2
Kafa sayısı	4

Şubat 2003 CHIP TOP 10

En İyi Donanımlar

Donanım piyasasına güncel bir bakış! Burada yer alan ürünler, CHIP Test Merkezi tarafından bu ayki ve daha önceki sayılarda yer alan testlerle değerlendirilip sıralamaya konmuştur. Yeni bir donanım almaya karar verdiğinizde TOP 10 tabloları size rehberlik edecektir.

CHIP donanım ürünlerinin en iyilerini yayınlamaya devam ediyor. Her sene yaklaşık 1000 tane ürün Test Merkezimize gelerek incelemeye alınıyor. Burada donanım editörlerimiz her bir ürünü tek tek ve test prosedürlerine sadık kalarak en ince ayrıntılarına kadar test ediyorlar. Böylece sizinle paylaşabileceğimiz çok büyük bir donanım veritabanı oluşuyor. 12 kategorilik TOP 10 tablolarımızda test edilen donanımlarla ilgili her türlü bilgiye rahatlıkla ulaşabilirsiniz. Hatta aydan aya eklenen

yeni ürünleri güncel fiyatları ile bu listede bulabilmek de mümkün. Fakat yine de satın alma aşamasında, CHIP CD'sinde yer alan CHIP TOP 10 bölümündeki irtibat telefonunu arayarak fiyat alırsanız, herhangi bir sürprizle karşılaşmamış olursunuz. Kategorilere ayırdığımız ürünlerin her biri ayrı bir tabloda bulunuyor. Bu tabloda ürünler performans puanlarına göre sıralandırılıyorlar. Satın almada etkili olması için her ürün için ek olarak fiyat/performans puanı da yer alıyor. Fiyat/performans sadece TOP 10

tablosunda yer alan o ayki ürünler için geçerli bir puanlama. Yani performans puanı yüksek olan bir ürünün fiyatı da uygunsa, diğer ürünlerin fiyat/performans oranlarını da değiştirebiliyor. Tabloya bakıp bir ürünü seçip beğendiğinizde, onun hangi ayda incelemesinin yayınlandığını da anında görme imkanına sahipsiniz. Dergimizle birlikte verilen CD'den TOP 10 listelerimizdeki ürünleri hangi kriterlere göre test ettiğimizi, nasıl puanlandığımızı ve ürünlerle ilgili firmalara ait bilgileri bulabilirsiniz.

DEĞERLENDİRME

» Kendi kriterlerinize göre değerlendirin

Test tablolarına dergiden olduğu gibi www.chip.com.tr adresinden de ulaşabilirsiniz. Bu tablolarda, TOP 10 listesine girmeyi hak eden yeni ürünlerle birlikte, performans puanı yüksek olan ürünleri aynı anda görebilirsiniz. Tablolarda iki ayrı puan türü yer alıyor. Bunlar Performans ve Fiyat/Performans olarak sınıf-

landırıldı. Sizin için ürünün fiyatından çok performansı önemli ise, size hitap edecek olan performans puanlandırmasıdır. Ama eğer bir ürünün performansından çok fiyatına önem veriyorsanız, o zaman Fiyat/performans oranı belirleyici faktörünüz olacaktır. TOP 10 sıralamasını yaparken ürünler performans puanına göre

en iyiden en kötüye göre yer alırlar.

Bu liste her ay güncellendiğinden, fiyatların değişmesi fiyat/performans oranını da her ay değiştiriyor. Fakat fiyatın test kriterleri içinde bir ayrı bir başlık olmamasından dolayı, fiyat/performans sıralamasını tabloya bakarak kendinizin oluşturması gerekiyor.

CHIP TOP 10

IDE Sabitdiskler

Sıra	Marka - Model	CHIP Top. P.	Fiyat/ Perfor.	Ort. Oku. Trans. H.	Ort. Yaz. Trans. H.	Veri Erişim Süresi (ms)	Rastgele V. Erişim H.	Ergonomi	Fiyatı (\$ + kdv)	Teknik Veriler	CHIP
►	1 IBM 80GXP IC35L080AVVA07	98	■■■■■	38132.3	24144.3	11.9	86777	91	115	80 GB, U-DMA/100, 2MB	9/02
►	2 IBM 120GXP IC35L120AVVA07	98	■■■■■	38258.7	24410.8	12.2	87473	88	180	120 GB, U-DMA/100, 2MB	9/02
Yeni	3 Seagate Bar. ATA V ST 3120023A	98	■■■■■	39524.4	23210.3	12.3	88532	92	194	120 GB, U-DMA/100, 2MB	2/03
▼	4 Maxtor D740X-6L	97	■■■■■	35123.3	22619.4	11.7	86482	85	111	80 GB, U-DMA/133, 2MB	9/02
▼	5 WD Caviar WD600BB	95	■■■■■	40522.4	22645.4	13.2	85323	87	101	60 GB, U-DMA/100, 2MB	9/02
▼	6 Samsung Spin. P40 SP8004H	95	■■■■■	36748.4	24645.4	13.2	78002	95	104	80 GB, U-DMA/100, 2MB	9/02
▼	7 Seagate Bar. ATA IV ST380021A	93	■■■■■	36674.2	24219.2	13.9	77819	92	116	80 GB, U-DMA/100, 2MB	9/02
▼	8 Seagate Bar. ATA IV ST360021A	93	■■■■■	36794.9	23854.7	13.6	76969	92	99	60 GB, U-DMA/100, 2MB	9/02
▼	9 WD Caviar WD800BB	92	■■■■■	35554.2	22219.2	13.1	85898	87	111	80 GB, U-DMA/100, 2MB	9/02
▼	10 WD Caviar WD200BB	92	■■■■■	35470.8	21854.7	13.2	85037	90	72	20 GB, U-DMA/100, 2MB	9/02

▲ Yükseldi, ► Aynı kaldı, ▼ Geriledi

Ürünler hakkında bilgi alabileceğiniz firma telefonlarını CHIP CD'de yer alan CHIP TOP 10 bölümünde bulabilirsiniz.

SCSI Sabitdiskler

Tüm Değerlendirmeler Puanlandırılmıştır

Sıra	Marka - Model	CHIP Top. P.	Fiyat/ Perfor.	Ort. Oku. Trans. H.	Ort. Yaz. Trans. H.	Veri Erişim Hızı	Rastgele Okuma H.	Dönüş Hızı (rpm)	Fiyatı (\$ + kdv)	Teknik Veriler	CHIP
►	1 Seagate Cheetah 10K.6	99	■■■■■	100	98	100	98	10000	1240	146.8 GB, Ultra320 SCSI, 8MB	11/02
►	2 Seagate ST373405LW	96	■■■■■	97	95	97	95	10000	740	73.4 GB, Ultra160 SCSI, 4 MB	4/02
►	3 Quantum Atlas 10 KII	95	■■■■■	95	94	95	96	10000	1059	73.4 GB, Ultra160 SCSI, 8 MB	6/01
►	4 Seagate ST173404LW	87	■■■■■	88	97	79	85	10000	915	73.4 GB, Ultra160 SCSI, 4 MB	6/01
►	5 Seagate ST336706LW	87	■■■■■	86	92	85	85	10000	497	36.9 GB, Ultra160 SCSI, 4 MB	3/02
►	6 Quantum Atlas 10 KII	74	■■■■■	80	29	91	97	10000	480	36.7 GB, Ultra160 SCSI, 8 Mb	6/01
►	7 Seagate ST318451LW	74	■■■■■	62	69	76	91	15000	375	18 GB, Ultra160 SCSI, 4 MB	9/01
►	8 Quantum Atlas V	74	■■■■■	66	71	66	95	7200	462	36.7 GB, Ultra160 SCSI, 4 MB	6/01
►	9 Quantum Atlas V	72	■■■■■	78	75	52	84	7200	259	18.36 GB, Ultra160 SCSI, 4 MB	6/01
►	10 Seagate ST1181677LW	72	■■■■■	64	70	61	94	7200	1850	180 GB, Ultra160 SCSI, 16 MB	9/01

▲ Yükseldi, ► Aynı kaldı, ▼ Geriledi

Ürünler hakkında bilgi alabileceğiniz firma telefonlarını CHIP CD'de yer alan CHIP TOP 10 bölümünde bulabilirsiniz.

DVD Sürücüler

Tüm Değerlendirmeler Puanlandırılmıştır

Sıra	Marka - Model	CHIP Top. P.	Fiyat/ Perfor.	DVD Perfor.	CD Perfor.	Audio Grabbing	Hata Düz. Perfor.	Berber. Gelenler	Fiyatı (\$ + kdv)	Teknik Veriler	CHIP
►	1 Pioneer DVD-105SZ	87	■■■■■	99	93	49	50	100	56	16X, 40X, Slot	9/01
►	2 Acer DVP1640A	87	■■■■■	100	100	57	26	90	65	16X, 40X, Tray	9/01
►	3 Aopen DVD-1640PRO	83	■■■■■	87	94	57	52	95	68	16X, 40X, Slot	9/01
►	4 LG DRD 8160B	83	■■■■■	80	85	60	95	87	69	16X, 40X, Slot	12/01
►	5 LG DRD 8120B	74	■■■■■	73	74	44	100	87	61	12X, 40X, Tray	9/01
►	6 Aopen DVD-1240	69	■■■■■	72	82	59	20	85	55	12X, 40X, Tray	9/01
►	7 BTC BDV 316B	67	■■■■■	65	77	74	18	90	51	16X, 48X, Tray	9/01
►	8 Sony DDU1621	63	■■■■■	65	55	98	26	85	48	16X, 40X, Tray	10/01
►	9 Lite-On LTD-163	60	■■■■■	44	78	100	4	90	53	16X, 40X, Tray	9/01
►	10 Nec DV-5800A	53	■■■■■	59	55	26	21	85	64	16X, 48X, Tray	9/01

▲ Yükseldi, ► Aynı kaldı, ▼ Geriledi

Ürünler hakkında bilgi alabileceğiniz firma telefonlarını CHIP CD'de yer alan CHIP TOP 10 bölümünde bulabilirsiniz.

Tarayıcılar

Tüm Değerlendirmeler Puanlandırılmıştır

Sıra	Marka - Model	CHIP Top. P.	Fiyat/ Perfor.	DVD Perfor.	CD Perfor.	Audio Grabbing	Hata Düz. Perfor.	Berber. Gelenler	Fiyatı (\$ + kdv)	Teknik Veriler	CHIP
►	1 Epson Perfection 2450 Photo	94	■■■■■	100	100	96	94	100	378	2400 x 4800 dpi, 48 bit, USB 1.1/2.0, F.	10/02
►	2 Canon Canoscan D1250 U2F	87	■■■■■	75	71	94	97	98	296	1200 x 2400 dpi, 48 bit, USB 1.1/2.0	10/02
►	3 HP Scanjet 3570C	83	■■■■■	45	56	96	100	100	144	1200 x 1200 dpi, 48 bit, USB 1.1/2.0	10/02
►	4 Mustek BearPaw 2400TA	83	■■■■■	39	54	100	97	88	106	1200 x 2400 dpi, 48 bit, USB 1.1	10/02
►	5 Canon Canoscan N670U	80	■■■■■	63	87	87	89	80	120	600 x 1200 dpi, 48 bit, USB 1.1	10/02
►	6 Canon Canoscan N1240U	80	■■■■■	39	91	92	94	80	176	1200 x 2400 dpi, 48 bit, USB 1.1	10/02
►	7 HP Scanjet 3500C	79	■■■■■	48	53	90	94	94	82	1200 x 1200 dpi, 48 bit, USB 1.1/2.0	10/02
►	8 Benq S2W 5000E	76	■■■■■	39	77	94	84	76	69	1200 x 2400 dpi, 48 bit, USB 1.1	10/02
►	9 Mustek BearPaw 1200CU Plus	73	■■■■■	43	55	88	84	76	68	600 x 1200 dpi, 36 bit, USB 1.1	10/02
►	10 Mustek Scan Express 1200UB Plus	72	■■■■■	32	61	85	81	74	55	600 x 1200 dpi, 36 bit, USB 1.1	10/02

▲ Yükseldi, ► Aynı kaldı, ▼ Geriledi

Ürünler hakkında bilgi alabileceğiniz firma telefonlarını CHIP CD'de yer alan CHIP TOP 10 bölümünde bulabilirsiniz.

R.R.T.H.: Renkli Resim Tarama Hızı, G.G.T.H.: Gri tonlarında Grafik Tarama Hızı, R.R.T.K.: Renkli Resim Tarama Kalitesi, G.G.T.K.: Gri tonlarında Grafik Tarama Kalitesi

17" Monitörler

Tüm Değerlendirmeler Puanlandırılmıştır

Sıra	Marka - Model	CHIP Top. P.	Fiyat/Perfor.	Conver-gence	Kontrol Seviyesi	Renk Skala Değerlen.	Ergo-nomi	Geometri	Fiyatı (\$ + kdv)	Teknik Veriler	CHIP
▶ 1	Sony CPD-G220P	94	■■■■□	76	100	97	100	95	350	T. CRT, 0.24 mm, 1600 x 1200 P.	4/02
▶ 2	Sony CPD-G200P	92	■■■■□	71	100	98	97	94	325	T. CRT, 0.24 mm, 1600 x 1200 P.	10/01
▶ 3	ADI Microscan G700i	80	■■■■□	74	50	95	89	93	285	T. CRT, 0.24 mm, 1600 x 1200 P.	10/01
▶ 4	Samsung SyncMaster 757 NF	80	■■■■□	76	50	94	88	92	240	N.Flat, 0.25 mm, 1920x1440 P.	06/02
▶ 5	Samsung SyncMaster 757 DFX	79	■■■■□	75	50	93	88	90	230	D.Flat, 0.20 mm, 1920x1440 P.	11/01
▶ 6	Miro 17F95	78	■■■■□	74	50	91	89	87	202	D. Pitch, 0.25 mm, 1600x1200 P.	10/01
▶ 7	Viewsonic GS773	77	■■■■□	90	50	83	83	81	269	D. Pitch, 0.26 mm, 1280x1024 P.	10/01
▶ 8	Iiyama VisionMaster Pro 410	76	■■■■□	43	50	100	91	100	347	D.Tron, 0.25 mm, 1600 x 1200 P.	10/01
▶ 9	Sony CPD-E220E	76	■■■■□	57	50	98	86	92	285	T. CRT, 0.24 mm, 1280 x 1024 P.	10/01
▶ 10	Philips 107B	76	■■■■□	71	50	84	90	88	269	D. Pitch, 0.25 mm, 1920x1440 P.	10/01

▲ Yükseldi, ▶ Aynı kaldı, ▼ Geriledi

Ürünler hakkında bilgi alabileceğiniz firma telefonlarını CHIP CD'de yer alan CHIP TOP 10 bölümünde bulabilirsiniz.

19" Monitörler

Tüm Değerlendirmeler Puanlandırılmıştır

Sıra	Marka - Model	CHIP Top. P.	Fiyat/Perfor.	Conv.+ Geo. P.	Ergonomi Puanı	Yatay Fre. (kHz)	Düsey Fre. (Hz)	Boyutları (GxYxD)	Fiyatı (\$ + kdv)	Teknik Veriler	CHIP
▶ 1	Sony G400	98	■■■■□	96	100	30-96 kHz	48-120 Hz	446 x 464 x 461	599	Trinitron, 0.24 mm, 1600 x 1200 dpi	3/01
▶ 2	LG 995FT	95	■■■■□	96	94	30-96 kHz	50-160 Hz	470 x 480 x 470	455	Flat S. Tube, 0.24 mm, 1600 x 1200 dpi	6/01
▶ 3	Philips 109P	95	■■■■□	95	94	30-110 kHz	50-160 Hz	456 x 469 x 438	370	Flat S. Tube, 0.25 mm, 1920 x 1440 dpi	1/01
▶ 4	Samsung SyncMaster 959 NF	94	■■■■□	97	90	30-110 kHz	50-160 Hz	468 x 493 x 458	368	N.Flat, 0.24 mm, 1920x1440 Pixel	6/02
▶ 5	Nec FP950	94	■■■■□	100	85	31-110 kHz	55-160 Hz	442 x 456 x 447	690	G. Pitch, 0.25 mm, 1600 x 1200 dpi	1/00
▶ 6	ViewSonic PF790	91	■■■■□	92	83	30-97 kHz	50-160 Hz	470 x 470 x 477	570	P. Flat, 0.25 mm, 1600 x 1200 dpi	11/00
▶ 7	Sony E400	91	■■■■□	96	83	30-96 kHz	48-120 Hz	446 x 464 x 461	450	Trinitron, 0.24 mm, 1600 x 1200 dpi	3/01
▶ 8	Sony G420	90	■■■■□	87	95	30-96 kHz	48-120 Hz	446 x 464 x 461	652	Trinitron, 0.24 mm, 1600 x 1200 dpi	5/02
▶ 9	Eizo FlexScan F 67	84	■■■■□	86	82	30-96 kHz	50-160 Hz	452 x 455 x 478	460	Flat S. T., 0.26 mm, 1600 x 1200 dpi	11/99
▶ 10	ADI Microscan G66	77	■■■■□	77	77	30-95 kHz	50-160 Hz	470 x 483 x 425	473	D.Pitch, 0.26 mm, 1600 x 1200 dpi	11/99

▲ Yükseldi, ▶ Aynı kaldı, ▼ Geriledi

Ürünler hakkında bilgi alabileceğiniz firma telefonlarını CHIP CD'de yer alan CHIP TOP 10 bölümünde bulabilirsiniz.

Mürekkep Püskürtmeli Yazıcılar

Tüm Değerlendirmeler Puanlandırılmıştır

Sıra	Marka - Model	CHIP Top. P.	Fiyat/Perfor.	Office Baskı H.	Resim Baskı H.	Grafik Baskı H.	Resim Kalitesi	Grafik+ Metin Kali.	Fiyatı (\$ + kdv)	Teknik Veriler	CHIP
▶ 1	Canon S750	87	□□□□□	100	93	87	82	91	269	2400*1200 dpi, Paralel, USB	8/02
▶ 2	Canon S520	83	■□□□□	74	100	82	81	85	202	2400*1200 dpi, Paralel, USB	8/02
▶ 3	Epson Stylus PhotoC80	82	■□□□□	75	48	100	86	84	193	2880*720 dpi, Paralel, USB	8/02
▶ 4	Epson Stylus Photo810	78	■□□□□	35	51	42	100	98	131	2880*720 dpi, Paralel, USB	8/02
▶ 5	Epson Stylus Photo895	77	□□□□□	35	30	40	100	100	329	2880*720 dpi, USB	8/02
▶ 6	Epson Stylus Photo890	77	□□□□□	34	31	40	100	100	73	2880*720 dpi, Paralel, USB	8/02
▶ 7	HP Deskjet 3820	77	■■■■■	53	46	38	97	88	103	1200*1200 dpi, Paralel, USB	8/02
▶ 8	Lexmark Z65	73	■□□□□	35	35	34	90	95	120	4800*1200 dpi, Ethernet, USB	8/02
▶ 9	Canon S300	72	■■■■□	59	63	52	72	88	106	2400*1200 dpi, USB	8/02
▶ 10	Lexmark Z55	71	■■■■□	34	37	40	87	95	101	3600*1200 dpi, Paralel, USB	8/02

▲ Yükseldi, ▶ Aynı kaldı, ▼ Geriledi

Ürünler hakkında bilgi alabileceğiniz firma telefonlarını CHIP CD'de yer alan CHIP TOP 10 bölümünde bulabilirsiniz.

2500 \$'ın Altındaki Lazer Yazıcılar

Tüm Değerlendirmeler Puanlandırılmıştır

Sıra	Marka - Model	CHIP Top. P.	Fiyat/Perfor.	Office Baskı H.	Grafik Baskı H.	Resim Kalitesi	Grafik Kalitesi	Ergono. + B. Gelen	Fiyatı (\$ + kdv)	Teknik Veriler	CHIP
▶ 1	Xerox Phaser 4400	95	■■■■□	97	98	94	90	95	1489	1200 x 1200 dpi, 64 MB	1/03
▶ 2	Lexmark Optra T614	94	■■■■□	93	100	95	86	93	1250	1200 x 1200 dpi, 16 MB	4/01
▶ 3	Xerox Docuprint N2125	87	■■■■□	64	54	97	100	100	1230	1200 x 1200 dpi, 32 MB	4/01
▶ 4	Oki Okipage 24	80	■■■■□	100	100	84	73	84	1232	600 x 1200 dpi, 16 MB	4/01
▶ 5	HP Laserjet 4100 DTN	79	■■■■□	90	60	100	87	93	1996	1200 x 1200 dpi, 32 MB	4/01
▶ 6	Kyocera Mita FS-1010	78	■■■■■	82	80	75	72	70	370	1200 x 1200 dpi, 16 MB	12/02
▶ 7	Lexmark Optra T520	77	■■■■□	76	78	80	84	70	745	1200x1200 dpi, 8 MB	3/02
▶ 8	Xerox Phaser 3400	74	■■■■□	55	42	74	80	76	729	1200x1200 dpi, 4 MB	1/02
▶ 9	Lexmark Optra E320	72	■■■■■	66	64	78	75	50	295	1200x1200 dpi, 4 MB	3/02
▶ 10	Brother HL-1440	68	■■■■■	65	55	80	74	60	269	1200x600 dpi, 2 MB	6/02

▲ Yükseldi, ▶ Aynı kaldı, ▼ Geriledi

Ürünler hakkında bilgi alabileceğiniz firma telefonlarını CHIP CD'de yer alan CHIP TOP 10 bölümünde bulabilirsiniz.

CHIP TOP 10

150\$'ın Altındaki Ekran Kartları

Tüm Değerlendirmeler Puanlandırılmıştır

Sıra	Marka - Model	CHIP Top. P.	Fiyat/Perfor.	3DMark 2001 SE	Quake III Arena	Dronez	Aquamark	Ergonomi	Fiyatı (\$ + kdv)	Teknik Veriler	CHIP
► 1	MSI GeForce4 MX 440 AGP 8X	91	■■■■■	98	99	92	95	80	111	N GF4 MX 440, AGP 8X, 64 MB DDRAM	12/02
► 2	MSI GeForce4 MX 440	89	■■■■■	96	98	90	95	76	81	N GF4 MX 440, AGP 4X, 64 MB DDRAM	6/02
► 3	Asus GeForce MX 440	88	■■■■■	96	96	88	96	74	72	N GF4 MX 440, AGP 4X, 64 MB DDRAM	6/02
► 4	Abit GeForce4 MX 440	87	■■■■■	96	98	90	95	70	95	N GF4 MX 440, AGP 4X, 64 MB DDRAM	6/02
► 5	Gainward GF4 Golden Sempel	87	■■■■■	100	100	91	96	65	110	N GF4 MX 440, AGP 4X, 64 MB DDRAM	6/02
► 6	Inno3D Tornado Geforce4 MX	85	■■■■■	92	93	89	93	70	69	N GF4 MX 440, AGP 4X, 64 MB DDRAM	10/02
► 7	Evil Master Radeon 7500	84	■■■■■	97	75	91	92	74	130	ATI R. 7500, AGP 4X, 64 MB DDRAM	6/02
► 8	Utopia GeForce4 MX 440	82	■■■■■	96	94	82	95	60	95	N GF4 MX 440, AGP 4X, 64 MB DDRAM	6/02
► 9	Chaintech Xabre 400	75	■■■■■	80	70	75	80	70	112	Sis Xabre 400, AGP 8X, 128 MB DDRAM	12/02
► 10	Asus GeForce MX 420	70	■■■■■	71	62	67	75	74	77	N GF4 MX 420, AGP 4X, 64 MB DDRAM	6/02

▲ Yükseldi, ► Aynı kaldı, ▼ Geriledi

Ürünler hakkında bilgi alabileceğiniz firma telefonlarını CHIP CD'de yer alan CHIP TOP 10 bölümünde bulabilirsiniz.

150\$'ın Üstündeki Ekran Kartları

Tüm Değerlendirmeler Puanlandırılmıştır

Sıra	Marka - Model	CHIP Top. P.	Fiyat/Perfor.	3DMark 2001 SE	Quake III Arena	Dronez	Aquamark	Ergonomi	Fiyatı (\$ + kdv)	Teknik Veriler	CHIP
► 1	Gigabyte ATI Radeon 9700 Pro	99	■■■■■	100	99	100	100	98	430	ATI R. 9700 Pro, AGP 8X, 128 MB DDR	11/02
► 2	HIS Excalibur Radeon 9700 Pro	96	■■■■■	97	95	97	98	95	390	ATI R. 9700 Pro, AGP 8X, 128 MB DDR	12/02
► 3	MSI Geforce4 Ti 4600	90	■■■■■	88	88	90	85	98	395	N GF4 Ti 4600, AGP 4X, 128 MB DDR	5/02
► 4	Asus V8460	86	■■■■■	87	88	89	85	85	440	N GF4 Ti 4600, AGP 4X, 128 MB DDR	6/02
► 5	Sparkle SP7200T6-PT	84	■■■■■	80	83	82	82	90	313	N GF4 Ti 4600, AGP 4X, 128 MB DDR	11/02
► 6	Abit GeForce4 Ti4200 OTES	83	■■■■■	78	82	80	77	90	197	N GF4 Ti 4200, AGP 4X, 128 MB DDR	12/02
YENİ ► 7	HIS Excalibur Radeon 9500 Pro	83	■■■■■	77	79	78	79	95	250	ATI R. 9500 Pro, AGP 8X, 128 MB DDR	2/03
▼ 8	Abit Siluro GF4 Ti4400	81	■■■■■	77	81	81	80	85	309	N GF4 Ti 4400, AGP 4X, 128 MB DDR	5/02
▼ 9	Sparkle SP7200T2	80	■■■■■	76	80	78	76	87	179	N GF4 Ti 4200, AGP 4X, 128 MB DDR	1/03
▼ 10	PINE XFX GeForce4 Ti4200	80	■■■■■	73	78	75	77	90	159	N GF4 Ti 4200, AGP 4X, 128 MB DDR	1/03

▲ Yükseldi, ► Aynı kaldı, ▼ Geriledi

Ürünler hakkında bilgi alabileceğiniz firma telefonlarını CHIP CD'de yer alan CHIP TOP 10 bölümünde bulabilirsiniz.

CD Sürücüler

Tüm Değerlendirmeler Puanlandırılmıştır

Sıra	Marka - Model	CHIP Top. P.	Fiyat/Perfor.	CD Tach Perfor.	Hata Düz. Perfor.	Ergonomi	Audio Ripping	Bellek	Fiyatı (\$ + kdv)	Teknik Veriler	CHIP
► 1	Kenwood UCR-421	75	■■■■■	100	25	80	12.4 X	2 MB	65	72X, IDE Ultra DMA 33	4/00
► 2	Aopen CD-956E	71	■■■■■	68	58	65	21.4X	128KB	27	56X, IDE Ultra DMA 33	9/02
► 3	Asus CD-S520	69	■■■■■	69	52	70	17X	128 Kb	28	52X, IDE Ultra DMA 33	4/02
► 4	Aopen CD-952E	60	■■■■■	47	51	65	19.1X	128 Kb	25	52X, IDE Ultra DMA 33	8/00
► 5	Asus CD-S550	60	■■■■■	62	44	65	13.9 X	128 Kb	25	50X, IDE Ultra DMA 33	8/00
► 6	Creative CD5233E	58	■■■■■	51	86	70	7.8 X	256 Kb	35	52X, IDE Ultra DMA 33	8/00
► 7	Samsung SC-152	58	■■■■■	47	100	60	7.9 X	128 Kb	23	52X, IDE Ultra DMA 33	8/00
► 8	Sony CDU4811	58	■■■■■	54	85	60	7.8 X	128 Kb	26	48X, IDE Ultra DMA 33	8/00
► 9	LG CRD-8520B	53	■■■■■	50	35	60	13.6x	128 Kb	25	52X, IDE Ultra DMA 33	3/01
► 10	Sony CDU4821	53	■■■■■	50	70	60	7.8 X	512 Kb	26	48X, IDE Ultra DMA 33	8/00

▲ Yükseldi, ► Aynı kaldı, ▼ Geriledi

Ürünler hakkında bilgi alabileceğiniz firma telefonlarını CHIP CD'de yer alan CHIP TOP 10 bölümünde bulabilirsiniz.

CD Yazıcılar

Tüm Değerlendirmeler Puanlandırılmıştır

Sıra	Marka - Model	CHIP Top. P.	Fiyat/Perfor.	Audio CD Yazma	Data CD Yazma*	Data CD Yazma**	CD Okuma Perf.	Yazılım-Donan. Öz.	Fiyatı (\$ + kdv)	Teknik Veriler	CHIP
► 1	Plextor PlexWriter 48/24/48A	87	■■■■■	55	100	100	90	90	130	48/20/48, 4 MB	12/02
► 2	LG GCE-8481B	84	■■■■■	51	90	91	95	90	89	48/24/48, 2 MB	1/03
► 3	Samsung SW-240	84	■■■■■	100	76	78	82	82	67	40/12/40, 8 MB	8/02
► 4	LG GCE-8400B	79	■■■■■	45	95	95	77	88	110	40/12/40, 8 MB	6/02
► 5	Mitsumi CR485C-TE	77	■■■■■	43	85	86	83	90	85	40/20/48, 2 MB	10/02
► 6	Yamaha CRW-F1	74	■■■■■	44	75	84	80	90	149	44/24/44, 8 MB	11/02
► 7	Lite-On LTR-50125S	73	■■■■■	47	57	93	85	78	121	40/12/48, 2 MB	6/02
► 8	LG GCE-8320B	73	■■■■■	45	83	80	74	88	95	32/10/40, 8 MB	6/02
► 9	Asus CRW-4012A	69	■■■■■	46	47	83	86	84	85	40/12/48, 2 MB	6/02
► 10	Asus CRW-3212A	68	■■■■■	46	47	78	86	82	75	32/12/48, 2 MB	6/02

▲ Yükseldi, ► Aynı kaldı, ▼ Geriledi

Ürünler hakkında bilgi alabileceğiniz firma telefonlarını CHIP CD'de yer alan CHIP TOP 10 bölümünde bulabilirsiniz.

* CD'den Yazma, ** HDD'den yazma

İÇİNDEKİLER

Ayın Shareware'leri: Sizin için seçtiğimiz yazılımlar
Windows Çözümleri: Sorunlara kesin çözümler
Sıkıştırma Araçları: Karşılaştırmalı test
Microsoft Palladium: Yeni güvenlik konsepti
Yeni Yazılımlar Testte: Yazılım incelemeleri
eCHIP İçeriği: Programlar ve bölümler

Kopyalamaya Karşı Yeni Koruma

Oyun Endüstrisi Kendini Savunuyor

Hep daha kurnaz koruma yöntemleriyle sahneye çıkan oyun üreticileri profesyonel kopyalayıcıların bile keyfini kaçırıyor.

■ Oyunlar için kopyalamaya karşı koruma geliştiricilerinin en yeni fikirlerinin adları SafeDisc 2.80, Securom New 4.8 ve ProtectCD 5. Bunlarda özel olan artık CD'den CD'ye fiziksel 1:1 kopyaların olanaklı olması. Çünkü kopyalamaya karşı koruma her seferki CD'lerin üretildiği Master CD'lerin fiziksel yapısına yöneliyor. Eğer şimdi bir kullanıcı CD'yi herhangi bir boş ortam üzerine kopyalamak isterse, Master CD'nin orijinal yapısı eksik kalıyor. Bu yüzden kopya hiçbir sürücüde çalışmıyor.

Yeni taktikler

Kopyalama araçları arasında klasik olan CloneCD'nin bile yeni yöntemle dişleri dökülüyor. CloneCD 4.1 sürümünden itibaren yalnızca SafeDisc 2.80 ile başa çıkabiliyor, ancak bu yalnızca CD-ROM emülasyonu olarak işliyor. Fiziksel kopyalar kesinlikle olanaklı değil. Kopyalama araçları arasında klasik olmayan ama onun iki rakibi, Alcohol %120 ve BlindWrite, yine de tüm yeni kop-

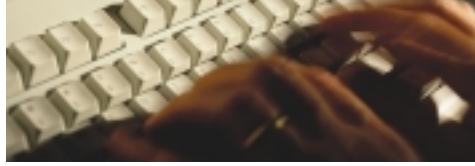
yalamaya karşı koruma türlerinin üstesinden gelebiliyor, ama burada da emülasyon olarak. Kullanılan yöntem oyunu bir ham ortam üzerine kopyalamak yerine, sabit-disk üzerinde image'ler yaratmak. Ek olarak orijinal oyun CD'sinin fiziksel yapısı üzerine bilgiler içeren bir info dosyası üretiliyor. Image'ler sanal bir sürücüye yükleniyor. Oyunun kurulumundan sonra kopyalamaya karşı koruma orijinal CD'yi aradığında, ek info dosyası yerleştirilmiş bir orijinal havası yaratıyor. Buna tepki olarak oyun endüstrisi kopyalamaya karşı koruma yöntemlerini oyun sırasında birden fazla kez orijinal CD'yi sınavacak şekilde modifiye etmiş bulunuyor. Kullanıcı hiçbir zaman, tüm engelleri aşmış olduğundan emin olamıyor. Avrupa pazarındaki yeniliklerden biri olan kopyalamaya karşı Rus koruması, StarForce 3.0. Bu, sanal bir sürücüye erişimi önüyor ve böylece kırılmıyor. Yeni mekanizmalar sayesinde oyun endüstrisi ilk kez bir adım önde gidiyor.

Yazılım Vadisi Kurulabilir

Bilgisayar Programcıları Dernekleşti

Mesleki bir dernek olan Bilgisayar Mühendisleri ve Programcıları Derneği bütün bilgisayar mühendislerini, programcılarını, uzmanlarını, teknisyen ve akademisyenleri bir çatı altında toplayıp alanlarında yeni projeler üretmek, bu projeleri duyurmak, eğitim vermek ve bu sayede Türkiye'nin dünya yazılım pazarından hak ettiği payı almasını sağlamak amaçlarını taşıyor. Bir "Yazılım Vadisi" oluşturmak için çalışmalar yürüten dernek, değişik konularda uzmanlaşmış yazılım firmalarının

bir araya toplanarak organize olabileceği bir sanayi merkezi kurmayı hedefliyor. 10-20 programcı, 2-3 bilgisayar mühendisi ile oluşturulacak ve bel-

li hedeflere, yazılım modülleri-ne odaklanacak küçük ve orta ölçekli yazılım firmalarının bir arada olacağı yazılım vadisinin akademisyenler ve üst düzey

eğitmenlerden oluşacak bir yönetim kadrosu da bulunacak. Oluşturulacak projelerle uluslararası yazılım pazarından kısa süre içine % 4 pay alınması ha-

linde 10 milyar dolarlık bir gelir elde edileceğini belirten dernek yetkilileri, Bilişim Vadisi olanağı ile bu tür projelerde yer alacak firmaları kredilendirmenin ve desteklemenin de kolaylaşacağını üzerini çiziyorlar. **Bilgi için:** www.tbmpd.org

Lirva Virüsü Bilgilerinizi Çalıyor

Güzelliğine Kanmayın!

Windows şifrelerini çalarak Rusya'daki bir e-posta adresine gönderen virüs, Kanadalı şarkıcı Avril Lavigne'nin ismiyle bir .exe dosyasının arkasına saklanıyor. Virüs aktif hale geldikten sonra bilgisayardaki Windows şifrelerini çalıyor ve Rusya'daki bir e-posta adresine gönderi-

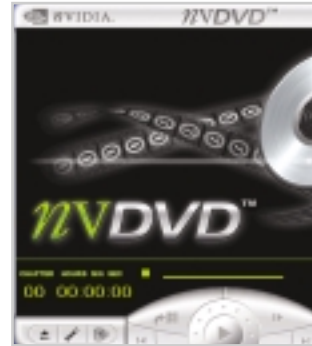
yor. Gönderilen virüs yüklü postalar, "Avril Lavigne-the best", "Reply on account IIS-Security" ve "According to Daos Summit" başlıklarını taşıyor. Sadece Windows işletim sistemiyle çalışan bilgisayarları etkileyen virüs, elektronik postalara "AvrilSmiles.exe," "AvrilLavigne.exe," "resume.exe," ve "Readme.exe," dosyalarını ekliyor. Virüs kendini Microsoft güvenlik yamasıymış gibi göstererek, "MSO-Patch-0071.exe" ve "MSO-Patch-0035.exe" dosya isimleri arkasına da saklayabiliyor.

Bilgi için: www.symantec.com

NVDVD

Serinkanlı DVD Player

Nvidia, audio CD'lerini, MP3 dosyalarını ve (S-) VCD'leri oynatabilen Software-DVD-Player'ının yeni bir sürümünü ta-

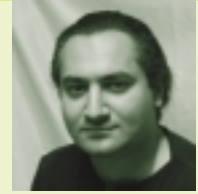
nıttı. Yazılım tüm önemli işlevlere sahip ve hoşgörünümlü ile göz kamaştırıyor. Kendine özgü skin'lerle arayüz bireysel ihtiyaçlara uyumlandırılabilir. Kullanılan scene-share teknolojisi filmde işaretlenmiş sahneleri e-mail üzerinden başka NVDVD kullanıcılarına gönderme olanağı sağlıyor. "Video on Desktop" pratik işleviyle kullanıcılar, Windows Desktop'unun art alan görüntüsünü, güncel olarak oynatılan film DVD'sinin hareketli görüntüsüyle değiştirebiliyor.

Kayıt ücreti: Yaklaşık 40 euro
Bilgi için: www.nvidia.com

KISA... KISA...

- **.NET Eğitimleri Başlıyor**
İstanbul ve Ankara şubelerinde eğitimlerini Microsoft standartlarında kurulmuş sınıflarda, konularında sertifikalı uzman eğitmenlerce veren Netsoft, 12 kişilik sınıflarda uyguladığı tüm eğitimleri, Microsoft eğitim kitlerini esas alarak veriyor.
Bilgi için: www.netsoft.com.tr

EDİTÖRDEN NOTLAR

Cem Şancı
Haber Müdürü

Hindistan olmak?

Bilişim dünyasına biraz bulaşmış herkes, bilişim alanında toplumsal bir atılım, bilişimden kazanç sağlamak gibi konulara sıra gelince, daima Hindistan'ı örnek gösterir. Linux başkanının sohbeti de bu geleneği bozmadı. Ama belki de değiştirmemiz gereken, atılım yapmamız gereken konu, başkalarının yaptıklarını taklit etmekten vazgeçip, yapılmamış, denenmemiş, düşünülmemiş projelere imza atmak olmalıdır. Yazılımcılarımız, Hindistan gibi ucuz ve kaliteli yazılım üretmek kaygısı ile gece gündüz ofislerine kapanacaklarına, yeni bir şeyler icat etmek için kafa yorsalardı, saat, kalem gibi küçük cihazlara yazılım yüklemek fikrini Bill Gates'den önce fark edip, milyar dolarları garantileyebilirlerdi. Biraz yaratıcılığın bize zararı olmayacaktır.

IN & OUT

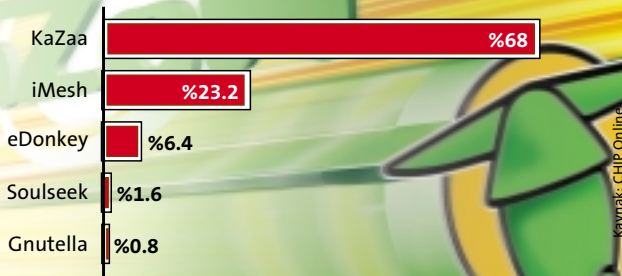
↑ **Java**
Sun'ın Microsoft karşısında kazandığı davadan sonra Microsoft, ürünlerinde Java diline tam destek vermek zorunda.

↓ **Office 2000**
Microsoft eski sistemlerden desteğini çektiğini açıkladığı andan itibaren, eski Office paketleri de iktidarlarını kaybettiler.

DOSYA PAYLAŞIM ARAÇLARI

P2P yazılımlarını kullanıyor musunuz?

KAZAA: İnternet kullanıcılarının yaklaşık üçte ikisinden fazlası, KaZaa ağı üzerinden dosya paylaşımı yaptığını ifade ederken, iMesh kullanıcıları da dörtte bire yaklaşıyor.

SHAREWARE

Express News Pictures 2.2 ©

UseNet Kullananlara Özel

Eğer haber gruplarını haber almaktan çok paylaşılan dosyaları indirmek için kullanıyorsanız, download işlerinizi otomatikleştirerek kolaylaştıracak ve hızlandıracak bu yazılımdan yararlanabilirsiniz.

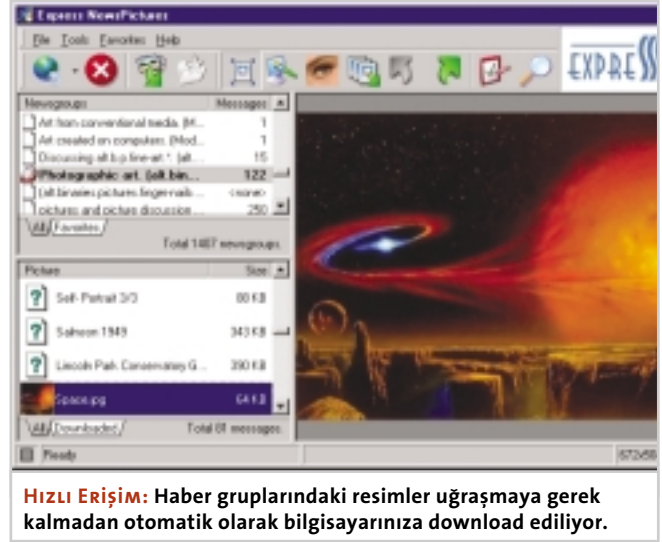
Top Downloads www.chip.com.tr

1. **KaZaA Media Desktop**
Bu program ile popüler P2P ağında arama yapabilirsiniz
2. **WinZip**
Popüler dosya sıkıştırma yazılımının yeni sürümü
3. **ICQ Pro 2003a beta**
Arkadaşlarınız ile sohbet için en tanınmış iletişim aracı
4. **ICQ Lite**
Gereksiz özelliklerden arındırılmış ICQ sürümü
5. **iMesh**
Multimedya dosyalarını indirmeye yarayan bir yazılım
6. **Morpheus Preview Edition**
Gnutella tabanlı P2P yazılımlarından biri
7. **Zone Alarm**
İnternet üzerinde güvenliği sağlayacak firewall yazılımı
8. **Ad-aware**
İstenmeyen reklamlara karşı koruma sağlayan bir yazılım

CD'DE YER ALANLAR
© eCHIP Code **SHAREWARE**

Güçlü bir haber grubu erişim yazılımı olan Express NewsPictures, özellikle bu gruplardaki resimleri ve diğer binary dosyaları izlemek ve bilgisayarınıza indirmek için hazırlanmış. Yazılım, bunun için içinde binary dosya bulunan mesajları indirip çözümledikten sonra sabit-diskinize kaydediyor. Spam'leri de engelleyebilen yazılım, size sadece gerçek dosyaları sunuyor.

Ayrıca indirilen resimleri ön izlemek için istediğiniz gibi küçültme ve döndürme imkanınız da bulunuyor. İsteddiğiniz dosyalara ulaşmak içinse Express NewsPictures size güçlü filtreleme özellikleri sunuyor. Böylelikle haber grupları içinde yer alan sadece belirli anahtar kelimelere sahip mesajların ayıklanması da kolaylaşmış oluyor. İsterseniz yazılım içinde yer

HIZLI Erişim: Haber gruplarındaki resimler uğraşmaya gerek kalmadan otomatik olarak bilgisayarınıza download ediliyor.

alan hazır filtre paketlerini özelleştirmeniz de mümkün oluyor.

Express NewsPictures, yEncoded binary'leri destekliyor, parçalı dosyaları birleştirebiliyor ve Usenet gruplarına proxy

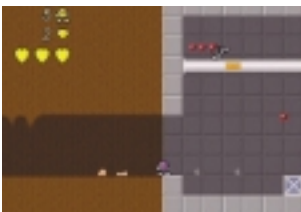
sunucular üzerinden de ulaşabiliyor. Dahili resim gösterici ve video oynatıcısına da sahip olan yazılımın yeni sürümünde, gönderenlerin bloke edilmesi ve zip ve exe dosyalarının da işlenmesi mümkün.

Biraz da eğlenmeye ne dersiniz?

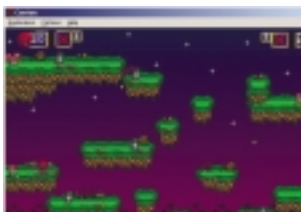
► Furry ©

Oyunda siyah renkli kötü toplardan oluşan bir orduyu ve onların liderini alt etmeye çalışan mor renkli bir topu yönetiyorsunuz. Ancak bu sandığınız kadar kolay değil. Çünkü orman, mağara, karlı dağlar ve uzay üssünde sizleri bekleyen yüzlerce tehlike ve bilmece yer alıyor. Size sunulan 3 silahın yanında beyninizi de iyi kullanmanız gerekiyor.

► Carrion ©

Worms oyunu ile büyük benzerlikler gösteren bir oyun. İlk başta basit gibi gelebilir. Ancak bu iki kişilik oyun size ve arkadaşınıza uzun eğlenceli saatler yaşatabilir. Oyunda fazla silah olmaması bir dezavantaj, ancak oyun alanı içindeki patlayıcı dolu variller, mayınlar ve gökten ara sıra düşen sürpriz silahlar, Carrion'u eğlenceli hale getiriyor.

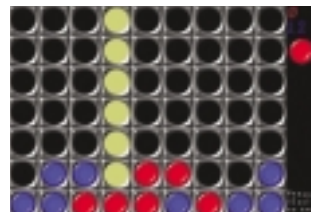
► Butterfly 660 ©

Oldukça ilginç bir isme sahip olan bu oyun, tarz olarak eski Apogee oyunları olan Duke Nuk'em ve Bio Menace'i çağırıştırıyor. Yapay zekaya sahip bir robotu yönettiğiniz oyunda kayıp bilim adamlarını bulmaya çalışıyorsunuz. Ancak oyunda ilerledikçe karşınıza çıkacak olan dünya dışı yaratıklar için büyük silahınız bile yeterli olmayabiliyor.

► Connect ©

Connect, aslında popüler masa oyunu Connect 4'ün PC uyarlaması. Ancak oyunun yapımcısı temayı biraz daha ileri taşıyıp bazı eklemeler yapmış. Connect'te 1 ve 2 kişilik 4 farklı oyun türü bulunuyor. Bunlar içinden zaman sınırlamalı olan oyun türleri arasında en iyilerden biri. Etkileyici grafik ve sesler ise oyunun diğer bir artısını oluşturuyor.

DietMP3 3.0

MP3'ler Baskı Altında!

İsminden de anlaşılabilirce gibi DietMP3, MP3 dosya boyutlarını azaltmak için hazırlanmış bir yazılım ve çok küçük bir ses kalitesi kaybı karşısında yüzde 30 ile 70 arasında değişen oranlarda sıkıştırma sağlayabiliyor. Bu şekilde yazdığınız CD'lerin içerisine ya da MP3 çalan cihazlarınıza daha fazla şarkı sığdırmanız mümkün oluyor. Eğer kulağınız çok hassas değilse, farkı hissetmeniz mümkün olmayacaktır. Diğer açıdan daha fazla şarkı için bu kayba da katlanılabilir.

File Path	Reason	Size	Created
F:\Documents an	bad file type	141 Bytes	21.55.2
F:\Documents an	empty file	0 Bytes	21.55.2
F:\Documents an	empty file	0 Bytes	21.55.2
F:\Documents an	empty file	0 Bytes	21.55.2
F:\Documents an	empty file	0 Bytes	21.55.2
F:\Documents an	malid short	833 Bytes	21.55.2
F:\Documents an	malid short	1 KB	21.55.2
F:\Documents an	malid short	1 KB	21.55.2
F:\Documents an	malid short	1 KB	21.55.2
F:\Documents an	malid short	1 KB	21.55.2
F:\Documents an	malid short	1 KB	21.55.2
F:\Documents an	bad file type	113 Bytes	21.48.2
F:\Documents an	empty file	0 Bytes	21.48.2
F:\Documents an	empty file	0 Bytes	21.48.2

System Optimizer

PC'nizin Bakıma İhtiyacı Varsa

Bilgisayarınızın sorunsuz ve hızlı bir şekilde çalışmasını istiyorsanız, Advanced System Optimizer gibi yazılımlar kullanıp, bakımını yapmanızda fayda var. Kişisel bilgilerinizi koruyan, sistem temizliği ve optimizasyonu sağlayan, önemli dosyalarınızın yedeğini alan, registry'nizi gereksiz içerikten temizleyen bu yazılımı kullanarak kolaylıkla web'den gelen cookie'leri ve sistemde gereksiz yere bulunan dosyaları temizleyebilir ve sistem çökmelerine karşı registry'nin bir yedeğini alabilirsiniz. Yazılım bunun dışında geçersiz fontlar, ActiveX ve COM'ları temizleyebiliyor.

VSM Surveillance WebCams 2.59

Güvenliği Elden Bırakmayın

Bu yazılım tabanlı video izleme güvenlik sistemi, gerçekten de mükemmel bir hareket tanıma özelliğine sahip. Ayrıca bir hareket algılandığında web kamerasından alınacak görüntüyü video dosyası olarak sabit-diskinize kaydedebiliyor, sesli alarm verebiliyor, ya da e-posta ve cep telefonu aracılığı ile bu-

nu size bildirebiliyor. Bilgisayarda da gizli olarak çalışan ve ancak şifre korumalı olarak ulaşılabilen yazılım, video dosyalarını AVI ya da MPEG formatında kaydedebiliyor. İstenirse özel donanımı ile birlikte kullanıldığında, birden fazla webcam ile birlikte destek de sunuyor.

LCM-Builder 1.2

Daha Hızlı Kodlayın

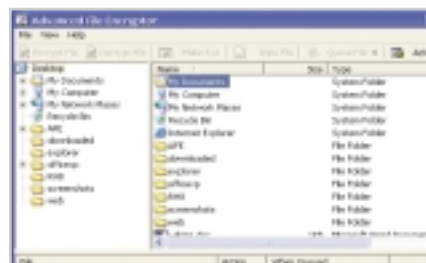
LCM-Builder adlı bu yazılımı kullanarak daha sağlam ve hatasız ASP kodları yazmanız mümkün olabiliyor. Yazılım birden fazla dil destekli web uygulamaları yaratabiliyor. Web aracı için eksiksiz kaynak kodu ve bir de dağıtım için ücretsiz web sunucusu ile birlikte gelen yazılım, bu şekilde bir kaç dakikada web uygulamaları yaratmayı sağlayabiliyor. Bir veri tabanı üzerinden çalışan LCM-Builder, web uygulaması içindeki dahili içerik yönetimi sistemi sayesinde web sitesinin tasarım ve yönetimi internet bağlantısı olan her hangi bir yerden de kolaylıkla yapılabilir.

LCM-Builder, kayıtların girilmesi, güncellenmesi ve silinmesi gibi standart fonksiyonları yaratıyor. Ayrıca kayıtlar arasında dolaşmak için kullanılan fonksiyonlar da yazılım ile birlikte standart olarak geliyor. LCM-Builder, veritabanı alt yapısı olarak SQL sunucu kullanıyor.

Advanced File Encryptor 1.0

Bilgileriniz Güvende mi?

Dosyalarınızı şifrelemek için AES 256 bit algoritması kullanan Advanced File Encryptor, kurulduktan sonra kendisini Windows'un sağ tuş menüsüne ekleyerek dosyaların ve klasörlerin hızlıca şifrelenmesini sağlıyor. Şifrelemeye ek olarak

yazılım aynı zamanda programa ihtiyaç duymadan açılabilen şifreli dosyalar da yaratabiliyor. Bu özellikten yararlanarak uzaktaki bir arkadaşınıza e-posta aracılığı ile güvenli dosyalar ulaştırmanız da mümkün oluyor. Yazılımın güvenli silme fonksiyonu ile dosyaları bir daha geri alınamayacak şekilde silebiliyorsunuz. Eğer bilgilerinizin güvenliğinden şüphe duyuyorsanız bu yazılımı mutlaka kullanın.

KISA... KISA...

► Installer2Go Freeware 2.0

Eğer çeşitli uygulamalar geliştiriyorsanız ve bunları kullanıcıların bilgisayarlarına kurmak için kurulum paketleri hazırlamanız gerekiyorsa, hiç kodlama yapmadan kullanabileceğiniz Installer2Go adlı bu yazılım işinizi görecektir. Kolaylıkla Windows 95, 98, Me, NT4, 2000 ve XP platformlarında çalışan paketler hazırlayabileceğiniz Installer2Go'yu ücretsiz olduğu için de rahatlıkla kullanabilirsiniz.

► Kazaa Skins 1.0

Şu aralar en popüler P2P dosya paylaşım yazılımı olan Kazaa, son sürümleri ile moda uyup skin değiştirebilir bir hal almıştı. İşte bu özellikten yararlanmak için kullanabileceğiniz Kazaa Skins, Kazaa kullanıcılarının yazılımlarını 9 farklı kaplama ile kullanabilmelerine olanak tanıyor. Eğer istediğiniz müzikleri ve filmleri indirirken Kazaa'nın standart görünüşünden bıktıysanız bu eklentiye deneyin.

► SizeFitter 4.0

Bir nevi hesap makinesi olan SizeFitter, 8 parçaya kadar çeşitli materyali belirtilen bir hedef değere, uzunluğa ya da ağırlığa en uygun olacak şekilde optimal bir yerleştirme yapabiliyor. Bu şekilde yazılımı kullanarak, elinizdeki dosyaları CD'lere en uygun şekilde yerleştirmeniz de mümkün olabilir. Yazılım, kullanıcı dostu bir arabirim ile optimal yerleştirme probleminin üstesinden geliyor.

► AVI/MPEG/RM Joiner 2.4

Genellikle internetten ya da haber gruplarından indirdiğiniz video dosyalar küçük parçalar halindedir. Kolay indirilebilmesi için bu hale getirilmiş dosyaları tekrar bir araya getirmek isterseniz, bu yazılımı kullanabilirsiniz. AVI, MPEG ve Real Media formatlarındaki dosyaları bir araya getirebilen bu video düzenleme yazılımı, MPEG-1, MPEG-2, MPEG-4 ve DivX codec'leri için de destek sunuyor.

Windows!

En Vahim Hatalar ve Çözümler

Windows problem çıkardığında, Microsoft'un devasa bilgi veritabanına göz atmak işe yarayabilir. Burada işletim sistemiyle ilgili problemleri çözmek için sayısız ipucu bulacaksınız. Sizler için en önemli çözümleri bir araya getirdik ve üzerinden geçip optimize ettik.

SİSTEM

► S. 15

Kilitlenmeler, hata mesajları ve aşırı yavaş çalışan bir sistem: Hemen her problem için Windows üreticisinin resmi bir çözümü mevcut.

GÜVENLİK

► S. 18

Küçük hatalar tüm sistemin güvenliğini tehlikeye sokabilir. Microsoft'un sürekli olarak yeni güvenlik güncelleştirmeleri çıkarması boşuna değil.

MAIL+İNTERNET ► S. 20

İnternet bağlantısı çalışmıyorsa ya da Outlook mail alamıyorsa, Microsoft'un bilgi bankasına başvurmak çoğunlukla işe yarayabilir.

DONANIM

► S. 22

Her Windows sürümüyle birlikte işletim sistemleri donanımlarla daha uyumlu bir hale geliyorlar. Ancak Windows XP için bile şimdiden birçok problem çözümü mevcut.

► Sistem

Sonuç alabileceğinizi düşünüyorsanız, bir Windows problemiyle karşılaştığınızda hemen bir tanıdığınıza sorabilirsiniz. Windows'la arası çok iyi olan ve gecenin üçünde bile aramanızdan hoşnut olacak çok iyi bir arkadaşınız mesela... Ama herkes bu kadar şanslı olmayabilir! Neyse ki günün her saatinde emrinize amade olan ücretsiz ve çok kapsamlı bir hizmet var: Microsoft'un bilgi bankası (Knowledge Database). En sık karşılaşılan Windows problemlerini bir araya getirdik ve bu yazıda sizlere kesin ve resmi çözümleri sunduk. Bazı ipuçlarının ardında, internet üzerinden daha fazla bilgi alabileceğiniz Knowledge Base numarasını bulabilirsiniz. Bunlara nasıl ulaşabileceğinizi 112'deki kutudan okuyabilirsiniz.

98, Me, XP: Sistem açılışındaki hataları ortadan kaldırmak

PROBLEM: Windows sistem açılışında takılıp kalıyor, hata mesajları veriyor veya sadece güvenli kipte açılıyor.

ÇÖZÜM: Öncelikle hangi bileşenin (mesela bir sürücü) hataya neden olduğunu bulmalı ve bu bileşenin otomatik olarak yüklenmesine engel olmalısınız. Burada (Microsoft Teknik Desteği'ne de olduğu gibi) *Sistem Yapılandırma Aracı* (Yardımcı Programı, System Configuration Utility) size yardımcı olabilir. Hata me-

sajı Windows'un huzurunu kaçıran bileşen hakkında bir ipucu vermiyorsa, önce sorunlu bileşeni tespit etmelisiniz. *Başlat/Çalıştır* ile "msconfig" girin ve *Tamam*'a tıklayın.

Genel sekmesinde *Etkileşimli başlangıç* (98, Me) veya *Tanımlama başlangıcı* (XP) seçeneğini işaretleyin ve *Tamam* ile onaylayın. Bilgisayarı yeniden başlatın. Windows 98, Me: Açılıştan sonra *Adım adım onaylama*'yı (98, ME) seçin. Her açılış komutunu tek tek onaylayın. Bir noktada hata mesajıyla karşılaşırsanız, sorunu buldunuz demektir.

Windows XP: İşletim sistemi seçiminde F8 tuşuna basın ve *Hata ayıklama modu*'nu (debug) seçin. Bu durumda sistem standart sürücülerle açılacak ve sistem dosyalarının komutlarını çalıştırmayacak ve programları otomatik olarak başlatmayacaktır. Daha sonra otomatik olarak Sistem Yapılandırma Aracı'nı çalıştıracaktır. Burada her bir sürücünün yüklenmesini tek tek seçebilir ve bu şekilde, deneme yanılma yöntemiyle neyin problem çıkardığını bulabilirsiniz.

Hatayı tespit ettiyseniz, hatalı program veya sürücünün yüklenmesini her Windows sürümünde Sistem Yapılandırma Aracı üzerinden iptal edebilirsiniz. Bunun için ilgili kayıt önündeki onay işaretini kaldırmanız yeterli. Bir sonraki açılışta ilgili bileşen artık yüklenmeyecektir. (Q281965)

XP: Sistemi yavaşlatan bellek canavarları

PROBLEM: Aynı anda birçok uygulama çalıştırıldığında, normalde çok hızlı çalışan bilgisayar birden sürünmeye başlıyor. Program akışları takılıyor ve ekranda atlamalar beliriyor.

ÇÖZÜM: Büyük ihtimalle aynı anda çalışan uygulamalardan biri çok fazla ana bellek harcıyor. Bunu kontrol edin ve ilgili uygulamayı sonlandırın.

"Ctrl+Alt+Del" tuş kombinasyonu ile *Görev Yöneticisi*'ni (Task Manager) açın. *İşlemler* sekmesine geçin ve *Bellek Kullanımı*'na tıklayın. Şimdi bellek kullanımına göre sıralanmış bir şekilde, o anda çalışan programların listesini gö-

Yanama Adı	Kullanıcı Adı	CPU	Bellek Kullanım
System	System	0%	3,072 K
smss.exe	System	0%	3,072 K
svchost.exe	System	0%	3,072 K
EXPLORE.EXE	System	0%	7,204 K
NOTEPAD.EXE	System	0%	5,952 K
SMSSVC.EXE	System	0%	4,796 K
svchost.exe	System	0%	4,796 K
taskmgr.exe	System	0%	3,964 K
svchost.exe	System	0%	3,964 K
svchost.exe	LOCAL SERVICE	0%	2,904 K
svchost.exe	System	0%	2,684 K
SMSSVC.EXE	System	0%	2,524 K
lsass.exe	System	0%	2,348 K
csrss.exe	System	0%	2,176 K
NOTEPAD.EXE	System	0%	2,164 K
svchost.exe	System	0%	1,988 K
svchost.exe	NETWORK SERVICE	0%	1,628 K
NOTEPAD.EXE	System	0%	1,324 K
arp.exe	System	0%	1,304 K
svchost.exe	System	0%	1,276 K
lsass.exe	System	0%	1,228 K
svchost.exe	System	0%	964 K
NOTEPAD.EXE	System	0%	912 K
AcroTray.exe	System	0%	894 K
notepad.exe	System	0%	756 K
notepad.exe	System	0%	448 K
notepad.exe	System	0%	128 K
System	System	0%	94 K

BELLEK CANAVARI: Belleği sömüren programları *Görev Yöneticisi* ile tespit edebilirsiniz.

Windows Çözümleri

receksiniz. En büyük bellek yiyicilerini en iyisini kapatın. (Q310419)

Tipik 98: Sistem kapatılırken kilitlenmeler

PROBLEM: Çoğu kullanıcı şöyle bir durumla bir kere de olsa mutlaka karşılaşmıştır: Bilgisayar kapatılırken ekran "Bilgisayarınız kapatılırken lütfen bekleyin" mesajıyla takılıp kalır. Ancak burada beklemenin hiçbir anlamı yoktur, yapabileceğiniz tek şey bilgisayarı power düğmesinden kapatmak veya fişini çekmektir.

ÇÖZÜM: Bizi olduğu kadar, Microsoft'un teknik destek hattını da oldukça meşgul eden bu hatanın birçok nedeni olabilir. Bu yüzden sistematik olarak hareket etmenizde fayda var.

Windows'u güvenli kipte başlatın. Bunun için bilgisayarınızı açtıktan sonra soldaki "Ctrl" tuşuna basın ve *Güvenli Kip*'i seçin.

Daha sonra Windows'u hemen *Başlat* ve *Bilgisayarı Kapat* ile kapatın. Bilgisayar bu defa takılmıyorsa sorun büyük

ihtimalle bir sürücünden veya otomatik olarak yüklenen bir programdan kaynaklanıyordur. Bu durumda yine *Sistem Yapılandırma Aracı*'ndan yardım alabilirsiniz. *Başlat/Çalıştır* ile "msconfig" girin ve *Tamam* ile onaylayın.

Öncelikle *Başlangıç* sekmesindeki tüm uygulamaları iptal edin. Bilgisayarınızı yeniden başlatarak takılma olup olmadığını deneyin. Hata ortadan kalktıysa, sorunlu uygulamayı bulana kadar tek bir programı sırayla etkinleştirerek ve her seferinde sistemi yeniden başlatarak, denemelerinize devam edin.

98, Me: Disk Temizleme işe yaramıyor

PROBLEM: Disk Temizleme, sabitdiskteki veri çöplüğünden kurtulmak için harika bir araç. Ancak büyük temizlikten sonra halen diskinizde bazı artıklar kalabilir. Mesela "C:\windows\temp" dizininde, normalde silinmiş olması gereken geçici dosyalar cirit atmaya devam edebilir.

ÇÖZÜM: Güvenlik nedenleri yüzünden *Disk Temizleme* sadece yedi günden daha eski olan dosyaları siliyor. Ve Windows'un vazgeçilebilir olarak tanımadığı tüm dosyalar temizlenmekten kurtuluyor. Bu yüzden *Disk Temizleme*'ye temizlemede yardım etmelisiniz.

Disk Temizleyici'yi *Başlat/Programlar/Donatılar/Sistem Araçları/Disk Temizleme* ile çalıştırabilirsiniz.

Windows Explorer'ı açın ve temizlenen dizini kontrol edin, mesela "C:\windows\temp". Dizinde halen, kesin olarak bir daha ihtiyaç duymadığınız dosyalar bulunuyorsa bunları elle silebilirsiniz.

UZMAN İPUCU

» XP bileşenlerinden kurtulmak

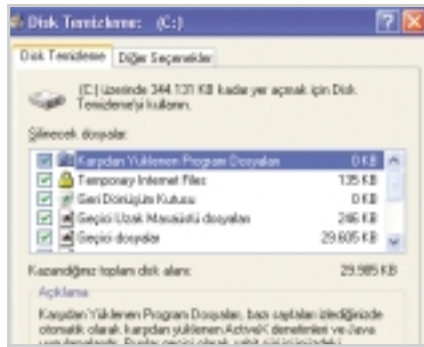
Başlat/Denetim Masası/Program Ekle/Kaldır/Windows Bileşenlerini Ekle/Kaldır üzerinden çoğu yardımcı programı, mesela Messenger'ı kaldıramıyor musunuz? Bunun gibi programları silmek için küçük bir hileye başvurmanız lazım:

Önce Windows Gezgini'ni ve sonra "C:\Windows\Inf" dizinini açın. Tüm dosyaları görünür yapın: *Araçlar/Klasör Seçenekleri/Görünüm* ile *Gizli dosya ve klasörleri göster* seçeneğini işaretleyin. Notepad gibi bir editörle düzenlemek için "sysoc.inf" dosyasına çift tıklayın. [Components] altında bazı kayıtlarda "hide" ifadesini göreceksiniz. Bu dört harfi silin, (mesela "msmsgs" ile başlayan satırda). Şimdi bu bileşeni normal bir şekilde silebilirsiniz. (Q223182)

98, Me, XP: Program artıklarını temizlemek

PROBLEM: *Denetim Masası* ve *Program Ekle/Kaldır* ile (neredeyse) tüm programların kaldırılabilmesi aslında pratik bir özellik. Ancak burada maalesef uzun zaman önce diskten silinmiş yazılımların kayıtları da halen bulunabiliyor.

ÇÖZÜM: Bu programları elle kayıt defterinden (registry) silmeniz gerekiyor. Dikkat: Yaptığınız değişiklikler, sizden onay alınmadan hemen etkin oluyor. Burada sadece gerçekten de ihtiyaç duymadığınız kayıtları silin. →

DOSYA ARTIKLARI: Disk Temizleme aracı bazı gereksiz dosyaları temizlemeyebilir.

HIZLI YARDIM 1: KNOWLEDGE BASE

» Microsoft'un bilgi bankası

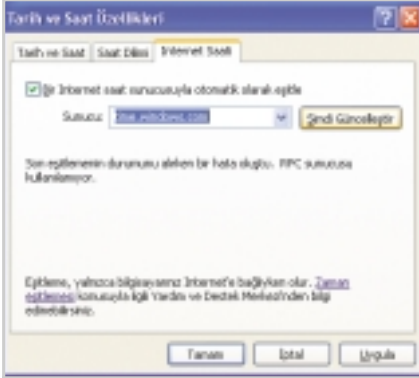
Microsoft, internetteki bilgi veritabanıyla ("Knowledge Base") müşterilerinin hizmetine devasa bir bilgi kaynağı sunuyor. Bu dokümanların büyük çoğunluğu maalesef henüz Türkçe'ye çevrilmemiş, ancak <http://www.microsoft.com/turkiye/destek/> adresinde en azından Türkçe sık sorulan sorular, ipuçları ve haber grupları bulabilirsiniz. Bu yazıdaki ipuçlarının sonunda orijinal sitedeki ipucuna işaret eden bir numara bulacaksınız. Microsoft sitesindeki bu ayrıntılı yazıları okumak istiyorsanız yapmanız gereken tek şey bu numarala-

rı <http://support.microsoft.com> adresindeki arama alanına girmek. Knowledge Base'de belirli bir konuya göre bilgi almak istiyorsanız sol üstteki *Arama/Bilgi Bankası* alanına bir arama ifadesi girin (mesela "Disk Cleanup"). Ok simgesi olan yeşil düğmeye bastığınızda arama işlemi başlatılacaktır.

Arama çok fazla sonuç verirse, arama sonuçlarını daha da sınırlandırabilirsiniz. Açılan sayfada seçilebilir listeden ("Select a Microsoft Product") belli bir Windows ürünü seçin, mesela "Windows Millennium Edition".

DEVASA BİLGİ BANKASI: Destek hattı çalışanları bile Microsoft'un devasa online bilgi kaynağından faydalanıyorlar.

İNTERNET SAATİ: Sistem saatinizin her zaman doğru zamanı göstermesini sağlayabilirsiniz.

Başlat/Çalıştır ile "regedit" girin ve **Tamam** düğmesine basın. Soldaki, Windows Gezgini (Explorer) benzeri pencerede şu anahtara geçin:

"HKEY_LOCAL_MACHINE\Software\Microsoft\Windows\CurrentVersion\Uninstall". Burada **Program Ekle/Kaldır** altında görünen birçok altanahtar kaydı bulunuyor. Gereksiz kayıtları işaretleyin ve "Delete" tuşuna basın. Güvenlik sorgusunu **Tamam** ile onaylayın. **DİKKAT!** Silme işlemini geri almayacağınız için, daha önce kayıt defterini **Dosya/Ver** ile yedekleyin.

98, Me, XP: Media Player müzik çalışmıyor

PROBLEM: İnternet üzerinden bir ses dosyasına erişirken Media Player açılır.

KISA İPUÇLARI

» Hızlı Hata çözümü

PROBLEM: **Başlat/Programlar** altında bazı programların iki tane kaydı görünmüyor.

ÇÖZÜM: Sağ fare tuşu ile görev çubuğuna tıklayın, **Özellikler**'i ve **Başlat Menüsü Programları** (98, ME) veya **Başlat Menüsü/Klasik Başlat Menüsü/Özelleştir**'i (XP) seçin. **Kaldır** düğmesiyle program kısıyollarını veya tüm grubu işaretleyip silabilirsiniz.

PROBLEM: Doğru bağlanmış olmalarına rağmen PC hoparlörlerinden hiçbir ses çıkmıyor. Ses kartının konfigürasyonunda da herhangi bir değişiklik yapılmamış.

ÇÖZÜM: 98 ve Me: Belki de ses tamamen iptal edilmiştir. Görev çubuğunda

sağ alttaki hoparlör simgesine çift tıklayın. Bir yerde **Sessiz** kutusu işaretliyse, önündeki işareti kaldırın.

PROBLEM: Sistem saati birkaç gün sonra sürekli yanlış göstermeye başlıyor.

ÇÖZÜM: XP: Saate çift tıklayın, **İnternet Saati**'ni seçin ve **Bir İnternet saat sunucusuyla otomatik olarak eşitle**'yi işaretleyin.

PROBLEM: **Bilgisayarım** simgesi XP'nin yeni masaüstünde görünmüyor.

ÇÖZÜM: Sağ fare tuşuyla masaüstüne tıklayın ve **Özellikler/Masaüstü/Masaüstünü Özelleştir** simgelerine tıklayın. **Bilgisayarım**'ı işaretleyin ve iki defa **Tamam** ile onaylayın.

Dosyanın indirilmesi de başarılı olur, ancak dosya çalınırken ağ bağlantısının düzgün çalışmadığına dair bir uyarı mesajı çıkar.

ÇÖZÜM: Bu hata, kayıt defterindeki önemli bilgileri değiştiren harici multimedya player'lardan kaynaklanıyor. Bu sorunu da yine kendiniz düzeltmelisiniz.

Yolumuz yine **Kayıt Defteri Düzenleyicisi**'nden geçiyor. **Başlat/Çalıştır** ile "regedit" girin ve **Tamam**'a tıklayın.

Şimdi "HKEY_CLASSES_ROOT\MI-ME\Database\Content Type\audio/x-ms-wma" anahtarına geçin.

Bu anahtarı işaretleyin, sağ tuşla sağ pencere bölümünde boş bir alana tıklayın ve **Yeni/Dize değeri**'ni seçin. Ad olarak CLSID girin.

Yeni dize değerine çift tıklayın ve "Değer verisi:" alanına tam olarak şu değeri girin:

{CD3AFA84-B84F-48F0-9393-7EDC34128127}. (Q320280)

HIZLI YARDIM 2: HABER GRUPLARI VE SIK SORULAN SORULAR

» Her konuyla ilgili cevaplar burada

Knowledge Base'deki makaleler sizi çabucak sistemin derinliklerine götürür. Bu yüzden önce sık sorulan sorulara ve cevaplarına göz atmanız iyi olacaktır. Bu **Frequently Asked Questions** (FAQ/Sık Sorulan Sorular) sizi çoğunlukla kendi probleminiz için basit bir çözüme ulaştıracaktır.

Sık sorulan sorulara da yine Microsoft'un destek sayfasından ulaşabilirsiniz:

<http://support.microsoft.com>. Üstteki menü çubuğundan "SSS" linkine tıklayın.

İşletim sisteminizi seçin, mesela "Windows 98". Şimdi en sık sorulan sorular, konularına göre sıralanmış olarak size gösterilecektir: Kurulum, kullanım, internet, güvenlik ve problem çözümleri gibi.

Probleminiz çok spesifik bir şeyse veya ne sık sorulanlar arşivinde, ne de bilgi bankasında bununla ilgili herhangi bir bilgi bulamıyorsanız, Microsoft haber gruplarına başvurabilirsiniz.

<http://support.microsoft.com> sayfasında "Haber Grupları" linkine tıklayın veya Türkçe haber grupları için <http://www.microsoft.com/turkiye/newsgroups/> adresinde alttaki haber gruplarından birini seçin.

"Windows" önündeki artı işaretine tıklayın ve işletim sisteminizi seçin.

Türkçe haber grupları Microsoft'un haber grubu sunucusunda [news://msnews.microsoft.com/microsoft.public.tr](http://msnews.microsoft.com/microsoft.public.tr) altında yer alıyor. Haber grubu istemciniz açıldıktan sonra buraya gönderilen mesajları tarayabilir ya da isterseniz kendi sorunuza buraya gönderebilirsiniz.

Windows XP Özel Sayısı

CD-ROM'lu,
7.500.000 TL
(<http://abone.vogel.com.tr>
adresinden
hemen sipariş
edebilirsiniz.)

A'DAN Z'YE WINDOWS XP: Windows XP CHIP özel sayısı Microsoft'un yeni işletim sistemiyle adım adım tanışmak için eşsiz bir başvuru kaynağı. Özel sayıda ayrıca en sık karşılaşılan problemler için çözümler ve daha güvenli bir sistem için ipuçları yer alıyor.

► Güvenlik

Kilitlenmelere neden olan hatalar can sıkıcıdır. Ancak hatalar veya hatalı ayarlar yüzünden verilerinizin güvenliği tehlikeye bu daha da vahim bir durumdur. Bunun için Microsoft'un bilgi bankasında birçok makale bulabilirsiniz.

XP: Sistem sızmalarını tespit etmek

PROBLEM: Siz yokken, başka birinin bilgisayarınıza girmeye çalıştığından şüpheleniyorsunuz.

ÇÖZÜM: Windows'un standart olarak oluşturduğu güvenlik protokollerini kontrol edin. Kullanıcı olarak sistem yöneticisi (administrator) haklarıyla sistem tarafından tanındığınızdan emin olun. *Başlat/Denetim Masası* ile klasik *Denetim Masası* görünümüne geçiş yapın.

Önce *Yönetimsel Araçlar* simgesine, sonra da *Olay Görüntüleyicisi*'ne çift tıklayın.

Explorer benzeri uygulamanın soldaki penceresinde *Güvenlik* modülünü işaretleyin. Bunun üzerine sağdaki pencerede önünde anahtar olan uzun bir liste görünecektir. Bu listedeki her kayıt sistemdeki başarılı bir olayı ifade ediyor. Kilit simgeli olanlarsa başarısızlıkla sonuçlanan bir olaya işaret ediyor. Buna çift tıkladığınızda ne zaman ve hangi kullanıcı hesabıyla sisteminize sızma çalışıldığını tam olarak öğrenebilirsiniz. (Q308427)

98, Me: Web'de dosya ve yazıcı paylaşımı yok

PROBLEM: Bir internet bağlantısını kurmaya çalıştığınızda TCP/IP bağlantısı için dosya ve yazıcı paylaşımının açık olduğuna dair bir uyarı mesajı çıkıyor.

ÇÖZÜM: DİKKAT! Burada mutlaka gidermeniz gereken, potansiyel bir tehlike kaynağı gizli. Başka internet kullanıcıları bu paylaşımlar açık olduğunda verilerinize erişme şansı bulabilir. *Başlat/Ayarlar/Denetim Masası*'na girin ve burada Ağ simgesine çift tıklayın.

"TCP/IP->Çevirmeli Bağdaştırıcı"yı işaretleyin ve *Özellikler*'e tıklayın. *Bağlantılar* sekmesine geçin ve "Microsoft Ağları için dosya ve yazıcı paylaşımı" se-

çeneğinin önündeki onay işaretini kaldırın.

İki defa *Tamam* ile onayladıktan sonra bilgisayarınızı yeniden başlatın.

98, Me, (XP): Kilitlenmeden sonra veri kurtarma

PROBLEM: Sistemdeki hataların sayısı artmaya başladıktan sonra işletim sisteminizi komple yeniden kurmaya karar verdiniz. Ancak bunu yapmadan önce bazı önemli verilerinizi kurtarmak istiyorsunuz.

ÇÖZÜM: Öncelikle bir açılış (boot) disketiniz yoksa, hemen hazırlayın. Böylece bilgisayar kullanıcılarının korkulu rüyası olan bu gibi durumlara karşı en azından hazırlıklı olursunuz.

TOP İPUCU: WINDOWS UPDATE

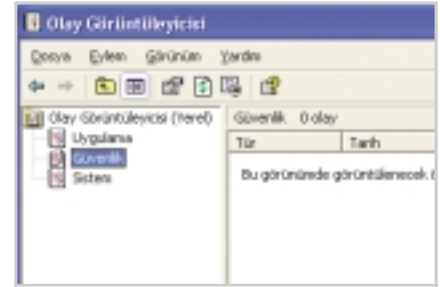
» Güvenlik açıklarınızı bedavaya hemen kapatın!

Gerçekten de Windows'taki program hatalarından kaynaklanan tüm güvenlik açıkları için tek bir çözüm var: Microsoft'un güvenlik güncelleştirmeleri. Yazılım devi Microsoft'un web sitelerinde bunlardan yüzlercesini bulabilirsiniz. Bunların her birini tek tek yüklemek ve kurmak neredeyse imkansız olabilir. Microsoft bu yüzden bunları paketler halinde birleştirmiş ve Windows Update sitesi üzerinden kullanıcılara sunuyor. Bu faydalı fonksiyon her Windows sürümüne entegre edilmiş durumda ve bunu düzenli olarak kullanmaya dikkat edin.

Başlat menüsünden (*Tüm Programlar*) *Windows Update*'e tıklayın veya Explorer'dan direkt <http://windowsupdate.com> adresini girin.

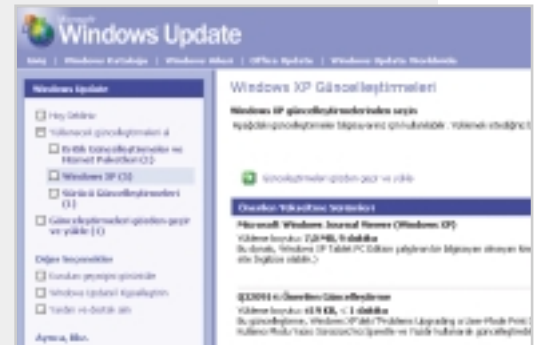
Windows sürümünüz site tarafından algılandıktan sonra, *Ürün Güncelleştirmeleri* veya *Güncelleştirmeleri* tara linkine tıklayın. Sistem şimdi Windows bileşenlerinizi ve hangi güncellemelerin bilgisayarınıza kurulduğunu kontrol edecek ve sisteminizin konfigürasyonuna uygun bir güncelleme listesini seçiminize sunacaktır.

"Kritik güncelleştirmeler ve Hizmet Paketleri" altından tüm güvenlik güncelleştirmelerini seçin. PC'nize uzaktan

SİSTEM SIZMALARİ: Olay Görüntüleyicisi ile başarısızlıkla sonuçlanan olayları görebilirsiniz.

Başlat/Ayarlar/Denetim Masası ile *Program Ekle/Kaldır* simgesine çift tıklayın ve *Başlangıç Disketi* sekmesine geçin. Şimdi formatlanmış bir disketi sürücüyeye yerleştirin, *Disket Oluştur*'a tıklayın ve çıkan diğer yönergeleri takip edin. Sitemi disketten başlatmak için açılış disketini sürücüyeye yerleştirin ve bilgisayarı açın. Daha önce bunun için BIOS'ta PC'nizin boot sürücüsü sırasını, önce diskete, daha sonra sabitdiske bakılacak şekilde değiştirmeniz gerekebilir. Bu →

HER ZAMAN GÜNCEL: Windows Update yardımıyla sisteminizdeki önemli güvenlik açıklarını kolayca kapatabilirsiniz.

Yükleme işlemini ve otomatik kurulumu *Güncelleştirmeleri gözden geçir ve yükle/Şimdi Yükle* ile başlatın.

Not: Windows Update ile XP için Service Pack 1 yüklemesi de sunuluyor. Ancak bu paketin yüklenmesi saatlerce sürebilir, telefon faturanızdan ve zamandan tasarruf etmek için bu paketi eCHIP CD'lerinden de ücretsiz olarak yükleyebilirsiniz, (bkz 118'deki kutu).

Windows Çözümleri

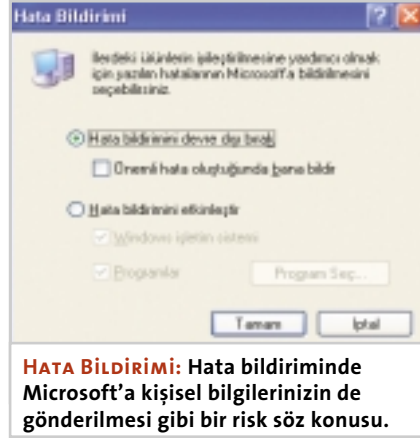
fonksiyona ulaşmak için bilgisayar açılırken *Delete* tuşuna basmalı ve *Boot Options* gibi bir ayar altında boot sırasını "A, C" olarak seçmelisiniz. Daha yeni BIOS sürümlerinde birinci, ikinci ve diğer boot sürücüsünü tek tek seçebiliyorsunuz.

Bilgisayarınızı disketten açıtıysanız DOS komutlarıyla dosyalarınıza erişebilirsiniz. Mesela "copy c:\veri\mektup.txt a:\\" komutuyla "mektup.txt" dosyasını "C:\veri" dizininden diskete kopyalayabilirsiniz.

XP kullanıcıları için özel not: Gerçi bu işletim sisteminde de bir açılış disketi oluşturabilirsiniz (Windows Gezgin'i'nde disket sürücüsüne sağ tuşla tıklayıp *Biçimlendir* ve "MS-DOS başlangıç disketi oluştur"u seçmelisiniz), ancak bu disket sadece, XP'yi kurarken dosya sistemi olarak FAT'i seçtiyseniz işinize yarayabilir. Açılış disketi ile NTFS dosya sistemine erişemezsiniz. Windows XP, standart kurulumunda FAT'e göre çok daha başarılı olan NT dosya sistemi NTFS'i kullanıyor.

XP: Microsoft'a hata raporu göndermemek

PROBLEM: Her program kilitlenmesinden sonra Windows, Microsoft'a bir hata raporu göndermek isteyip istemediğini sorar. Microsoft'a hata raporu göndermek gibi bir niyetiniz yok, ancak her

seferinde bunun sorulmasını istemiyorsunuz.

ÇÖZÜM: Microsoft, yeni işletim sistemine internet üzerinden Microsoft'a hata göndermeyi sağlayan bazı imkanlar yerleştirmiş. Hatta bellek içeriğini de Microsoft tekniklerine gönderebiliyorsunuz. Bellek içeriğinde kişisel verileriniz de bulunabileceği için, çoğu kullanıcı hata raporu göndermek istemiyor ve bu fonksiyonu tamamen iptal ediyor.

► *Başlat/Denetim Masası* ile *Sistem'e* girin.

► *Gelişmiş* sekmesini ve burada da *Hata Bildirimi*'ni seçin.

Şimdi "Hata bildirimini devre dışı bırak" seçeneğini işaretleyin ve "Önemli hata oluştuğunda bana bildir" seçeneğinin önündeki onay işaretini kaldırın. (Q316450)

98, Me, XP: Belge listesini başkalarından gizlemek

PROBLEM: Bilgisayarınızı birden çok kişiyle ortaklaşa kullandığınız için hangi dosyalarla çalıştığınızı veya hangi dosyaları açtığınızı *Başlat/Belgeler* ile başkaları da görebiliyor.

ÇÖZÜM: Aslında bu faydalı bir özellik. Microsoft'un bilgi bankası yine de bu problem için bir çözüm sunuyor.

► Windows 98, Me: Kayıt Düzenleyici'si'ni *Başlat/Çalıştır* ile "regedit" girerek çalıştırın ve *Tamam'a* tıklayın.

► Burada şu anahtar dalını işaretleyin: "HKEY_CURRENT_USER\Software\Microsoft\Windows\Current Version\Policies\Explorer".

► Sağ tuşla sağ pencere bölümünde boş bir alana tıklayın ve *Yeni/Dword Değeri*'ni seçin, ad olarak "NoRecentDocsMenu" girin.

► Yeni değere çift tıklayın ve *Değer verisi* alanına "1" girin ve bunun hemen sağındaki *Onaltılık*'ı işaretleyin.

► Bilgisayarı yeniden başlattıktan sonra *Belgeler* kaydı *Başlat* menüsünde artık görüntülenmeyecektir.

► Windows XP: Önce sağ tuşla görev çubuğunda boş bir alana tıklayın, sonra "*Özellikler/Başlat Menüsü*"nü seçin.

► *Özelleştir/Gelişmiş'e* tıklayın ve *En son açtığım belgeleri listele* seçeneğinin önündeki işareti kaldırıp *Tamam* ile onaylayın.

HIZLI YARDIM 3: SERVICE PACK'LER

» Windows'u baştan sona yenileyin

Program güncellemelerinin büyük bir bölümü Microsoft tarafından *Service Pack* adı verilen güncelleştirme ve yama paketlerinde bir araya getiriliyor ve bunları toplu bir halde kolayca yükleyip kurabiliyorsunuz. Bu dev paketler sayesinde yüzlerce yamayı tek tek yüklemekten kurtuluyorsunuz. Güncel *Service Pack*'ler şöyle:

- Windows XP Service Pack 1
- Internet Explorer 6 Service Pack 1
- Windows 2000 Service Pack 3

Windows XP için *Service Pack 1* sadece güvenlik açıklarını tıkmakla kalmıyor, aynı zamanda gerçek geliştirmeler de sunuyor. XP SP1'le birlikte mesela süper hızlı USB 2.0 standardı desteğine sahip oluyor ve nihayet belirli Windows bileşenlerinin, *Media Player* veya *Internet Explorer* gibi, sistemden kaldırılabil-

mesine olanak sağlıyor. Ancak *Service Pack* kurulumdan önce Windows'un düzgün bir şekilde aktive edilip edilmediğini veya girilen ürün anahtarının geçerli ve yasal bir anahtar olup olmadığını kontrol ediyor.

Service Pack'leri ücretsiz olarak download edebilirsiniz: <http://support.microsoft.com> adresinde *Yükleme Merkezi* altında ve <http://www.microsoft.com/turkiye/download/> adresinde. Ancak *Service Pack 1* komple paket olarak yaklaşık 133 MB'a kadar ulaşabileceği için, bu güncellemeyi CD'den yüklemeniz daha mantıklı olacak. Aralık 2002 eCHIP'inde Türkçe *Service Pack 1*'i, Ekim 2002 eCHIP'inde ise İngilizce XP sürümleri için *Service Pack 1*'i bulabilirsiniz. Türkçe Windows 2000 *Service Pack 3*'ü ise Ocak 2003'ün eCHIP'inde bulabilirsiniz.

DEVASA GÜNCELLEME: Windows XP için Windows Update sitesinde toplam 100 MB'ın üzerinde güncelleme sunuluyor.

► Mail ve İnternet

Mail trafiği ve internet kullanımı sizi çoğunlukla çıkmaz gibi görünen durumlara sürükleyebilir. Özellikle de hemen hiçbir kullanıcının bu konular hakkında temel bilgiye sahip olmaması bunların kullanımında sorunlara engellere neden olabiliyor. Ancak diğer yandan da küçük ipuçları bile büyük gibi görünen bir problemin çözümünde yardımcı olabiliyor.

XP, Me, 98: Hata mesajlarını engellemek

PROBLEM: Browser'dan bir internet adresi giriyorsunuz, ancak bir süre sonra sayfanın bulunamadığına dair pek de açıklayıcı olmayan bir uyarı mesajı alıyorsunuz.

ÇÖZÜM: Aynı ipucunda aslında şimdi ne yapmanız gerektiği konusunda bazı ipuçları da saklı. Bunları dikkatlice okuyun. Öncelikle adresi doğru olarak girdiğinizden emin olun. Size banal gibi gelse de aslında en sık yapılan hatalardan biri de bu.

XP, Me, 98 (SE): Hataları kendiniz tespit edin

PROBLEM: Outlook Express üzerinden mail trafiğinde sürekli olarak hatalar ortaya çıkıyor, en tecrübeli arkadaşlarınız bile sorunun üstesinden gelemiyorlar.

ÇÖZÜM: Bunun için bir protokol (günlük) fonksiyonu var. Bu fonksiyon hatanın tam olarak nerede aranması gerektiğine dair ipuçları verir.

Bu fonksiyonu önceden etkinleştirmiş olmanız gerekir:

Outlook Express'i simgesine tıklayıp çalıştırdıktan sonra, *Araçlar/Seçenekler/Bakım* menülerine girin.

Sorun Giderme alanında dört kontrol kutusunun hepsini onay işareti alacak şekilde tıklayarak etkinleştirin. Seçiminizi *Tamam* ile onaylayın.

Bundan sonra bir hata ortaya çıktığında Windows'un dosya arama fonksiyonuyla LOG uzantılı tüm dosyaları aratın (arama ifadesi olarak *.log girin). Sonuç listesinde "smtp.log" ve "pop3.log" dosyalarını arayın. Daha sonra adı e-mail ile ilgili olabilecek başka dosyaları da arayın.

Windows'un Notepad'i ile (*Başlat* menüsünün *Donatılar* grubunda bulabilirsiniz) bu LOG dosyalarını açabilir ve yazdırabilirsiniz.

Bulduğunuz bilgileri, tecrübeli bir arkadaşınız veya Microsoft İletişim hattından (Tel: (212) 33 66 999) biriyle yapacağınız bir sonraki görüşmede, eğer bu bilgilerden kendiniz bir ize rastlayamazsanız, kaynak bilgi olarak kullanabilirsiniz. (Q176548)

TOP İPUÇU

» Internet Explorer yerine Outlook

Aynı anda birçok uygulamayla çalışmak zorundaysanız, anabelleğiniz bir süre sonra yeterli gelmeyebilir. Bundan bir çıkış yolu var: İnternet tarayıcısı olarak Outlook'u kullanın ve İnternet Explorer'ın yüksek bellek gereksinimlerinden tasarruf edin. Bunun için sadece arayüze bir internet adres alanı eklemelisiniz.

Outlook'ta *Görünüm/Araç çubukları* menülerinden *Web*'i seçin. Yeni *Web'de ara* alanı araç çubuğuna eklenecektir. Bu alana istediğiniz bir internet adresini girin ve [Enter] tuşuna basın. Artık internette sörf yapabilirsiniz.

98 (SE), Me: İnternet tuzaklarından kurtulmak

PROBLEM: Netteki çoğu sayfa gerçek bir tuzak gibi karşınıza çıkıyor: *Geri* düğmesi işe yaramıyor ve geri dönemiyorsunuz.

ÇÖZÜM: *Geri* düğmesinin yanındaki oka tıklamak size yardımcı olabilir. Böylece en son ziyaret ettiğiniz sayfaların listesini açabilirsiniz. Kayıtlardan birinin üzerine tıklayarak ilgili sayfaya geri dönebilirsiniz. (Q298639)

98, Me: Sessiz sayfaları seslendirmek

PROBLEM: Ses efektleri olan bir sayfayı →

HIZLI YARDIM 4: MICROSOFT'SUZ WINDOWS İPUÇLARI

» En iyi ipuçları burada

Her kullanıcının Windows'la ilgili problemleri olur. İnternette birçok sitede Windows problemleriyle ilgili çözümler bulabilirsiniz. İşte en iyi örnek siteler:

► www.wown.com

Windows 95/98/Me/2000 ve XP altında yerel ağların kurulumu için temel bilgiler, ipuçları ve problem çözümleri sunuyor.

► www.activewin.com/awin/default.asp

Tüm Windows sürümleri için çok güncel haberler, download link'leri, sık sorulan sorular, derinlemesine incelemeler ve pratik ipuçları dikkat çekiyor.

► <http://malektips.envprogramming.com/subsite/windows.html>

Windows 95/98/2000/NT/XP için pratik ipuçları ve HTML/Web, İnternet ve Word hakkında temel bilgiler veriyor.

► www.chami.com/tips/windows

Windows 3.x/95/98/NT3.x/NT4 sürümleri için faydalı Windows ipuçları bulabilirsiniz.

► www.winoscentral.com

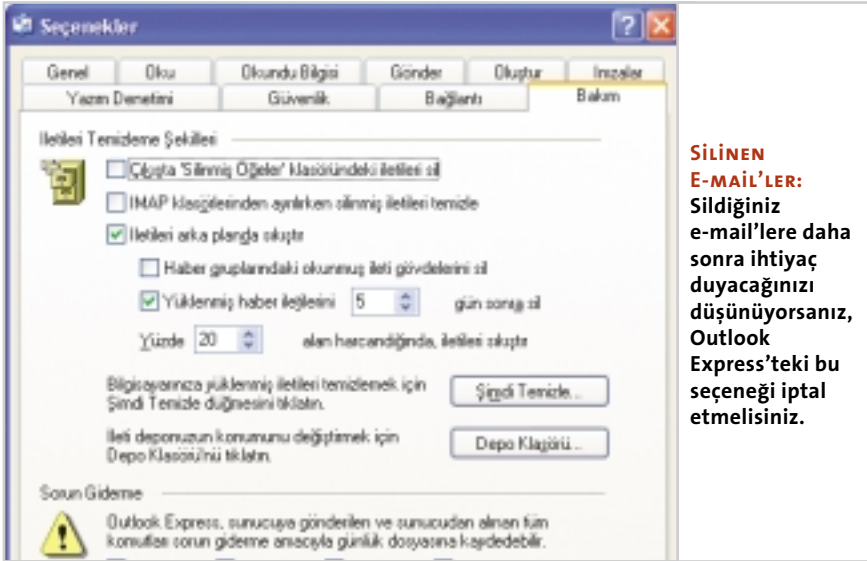
Windows hakkında her şey: Windows için temel bilgiler, problem çözümleri, incelemeler ve registry için ipuçları.

► www.windows-help.net/WindowsXP
Windows XP için pratik ipuçları, sık sorulan sorular ve hata çözümleri.

YARDIM MERKEZİ: www.winoscentral.com'da Windows'la ilgili sayısız ipucu ve problem çözümü bulabilirsiniz.

Windows Çözümleri

SİLİNER E-MAIL'LER: Sildiğiniz e-mail'lere daha sonra ihtiyaç duyacağınızı düşünüyorsanız, Outlook Express'teki bu seçeneği iptal etmelisiniz.

çağırdığınızda müzik parçasını çalmak için Windows Media Player açılıyor, ancak başarısız oluyor.

ÇÖZÜM: Burada Media Player'ın bir hatası söz konusu ve bunu kolayca düzeltebilirsiniz:

Media Player'ı *Başlat/Programlar/Donatılar/Eğlence/Windows Media Player* altından başlatın.

Araçlar ve Seçenekler'den sonra *Biçimler* sekmesine geçin.

Kullanılabilir biçimler listesinde *Ses dosyası* önündeki onay kutusunun işaretini üzerine tıklayarak kaldırın. İnternet Explorer şimdi sayfanın seslerini dolambaçlı yollara girmeden çalabilir.

98 (SE), Me, XP: Silinen mail'lere erişim

PROBLEM: Outlook veya Outlook Express kapatılırken *Silinmiş Öğeler* klasörü

boşaltılıyor. Buradaki mesajlardan birindeki bir bilgiye daha sonra ihtiyacınız olacağı daha sonra aklınıza geldiyse, geç kaldınız demektir.

ÇÖZÜM: Bunu engellemek için, bu fonksiyonu iptal edin:

Hataları kendiniz tespit edin ipucundaki birinci adımı uygulayın.

İletileri Temizleme Şekilleri bölümünde "Çıkışta 'Silinmiş Öğeler' klasöründeki iletileri sil" seçeneğinin önündeki işareti kaldırın. *Tamam* düğmesine tıkladıktan sonra artık e-mail'leriniz kaybolmayacaktır. Ancak şimdi tüm eski mesajlarınızı elle silmek zorundasınız, aksi halde gereksiz yere çok fazla disk alanı işgal edilecektir.

98 (SE), Me, XP: Yolu kaybetmemek

PROBLEM: İnternette ilginç bir linki ta-

kip ettiniz, sayfayı incelediniz, bir iki sayfaya daha girdiniz ve ilk geldiğiniz sayfaya artık geri dönüş yolunu bulamıyorsunuz.

ÇÖZÜM: Öncelikle bu gibi durumlara karşı hazırlıklı olmalısınız: Belirli bir sayfaya daha sonra geri dönmeyi düşünüyorsanız en iyisi onu sık kullanılanlar (favorites) listenize dahil edin. Böyle yapmak istemiyorsanız alternatif olarak yeni bir sayfaya açılan linke [Shift] tuşuna basılı tutarak tıklamak. Böylece linke hedef sayfası yeni bir Explorer penceresinde açılacaktır. (Q298639)

98 (SE), Me, XP: İnternet bağlantısını kesmek

PROBLEM: İnternette dolaşıyorsunuz, ancak birden acil bir problem yüzünden bilgisayarın başından kalkmak zorundasınız ve internet bağlantısını da kesmediniz. Yani telefon kontürleri atmaya devam ediyor.

ÇÖZÜM: İnternet sunucunuz böyle bir durumda (hattın belli bir süre boş kalması) bağlantıyı otomatik olarak kesmiyorsa, bunu kendiniz organize etmelisiniz:

İnternet Explorer sırayla *Araçlar/İnternet Seçenekleri/Bağlantılar*'a tıklayın. "Çevirmeli ve Sanal Özel Ağ Ayarları" alanında ilk kayda tıklayın. *Ayarlar ve Gelişmiş*'ten sonra "Bağlantı X dakika boş kalırsa kes" seçeneğini etkinleştirin. "X" yerine istediğiniz bir süreyi girebilirsiniz. Söz konusu *Çevirmeli ağ bağlantılarında* başka kayıtlar da varsa, ikinci adımı bunların her biri için uygulamalısınız.

HIZLI YARDIM 5: ÜRETİCİLER KULLANICI SORULARINI CEVAPLIYOR

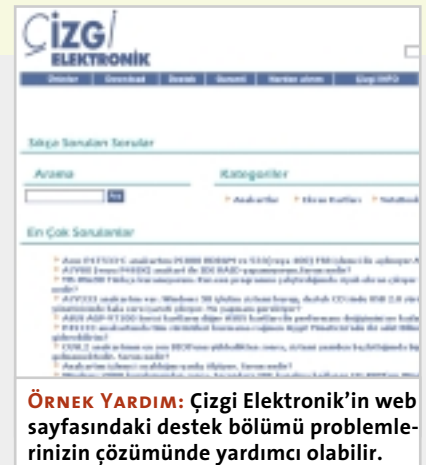
» Ek donanım ve yazılımlar işe yaramazsa

Yeni bir Windows sistemi çoğunlukla yeni bir şeyler eklenene kadar sorunsuz olarak çalışır. Bu özellikle donanım bileşenleri için geçerli, ancak bazen yazılımlar da sorun çıkartabilir. Üreticiler çoğunlukla bu problemlerin farkındalar, ancak sonuçta Windows'un çalışma şeklini değiştiremezler. Bu yüzden web sayfalarında FAQ'ler (Frequently Asked Questions = sık sorulan sorular) halinde yardım sunuyorlar.

Burada sadece kurulumla ilgili değil, Windows ve donanımlar arasındaki her türlü uyumsuzlıkla ilgili bilgi alabiliyor-

sunuz. Mesela Windows ve diğer Microsoft ürünleri arasındaki sorunlarla ilgili başvuracağınız en iyi adres www.microsoft.com. Donanım üreticileri veya distribütörleri de müşterilerine çoğunlukla benzer bir destek sunuyorlar.

Örnek olarak gösterilebilecek sitelerden birine Çizgi Elektronik sahip: www.cizgi.com.tr. Destek bölümünde kategorilere ayrılmış olarak sıkça sorulan sorular, makaleler ve yeni dosyalar (sürücüler ve araçlar) yer alıyor. Ayrıca Teknik Gazete bölümünde bunlarla ilgili yenilikler hakkında bilgi alabiliyorsunuz.

ÖRNEK YARDIM: Çizgi Elektronik'in web sayfasındaki destek bölümü problemlerinizin çözümünde yardımcı olabilir.

► Donanım Sürücüler

Prensip olarak olay çok basit: Her donanım bileşeni bir sürücüye ihtiyaç duyar, ve bu da mümkün olduğunda güncel olmak zorunda (mesela alttaki *Web'deki*

tercih edin, ilk adımlardan birinde size ne tür bir yükleme yapmak istediğiniz sorulacaktır. Daha sonra çıkan her mesajı dikkat edin ve verilen seçeneklere alternatifler bulmaya çalışın. Mesela sürücünün hangi bileşenlerinin sabitdiske kurulacağını çoğunlukla seçebiliyorsunuz. Vazgeçilemez bir bileşen söz konusuysa, kurulum programı bu konuda sizi uyacaktır. (Q275499)

Oyunbozanı bulmak ve iptal etmek

PROBLEM: Yeni donanımınız ilk başta sorunsuz olarak çalışıyordu, ancak birdenbire görünürde hiçbir neden olmadan sorun çıkarmaya başladı.

ÇÖZÜM: Bu tip durumlarda mutlaka öncelikle probleme neyin neden olduğunu tespit etmelisiniz. Ses kartı sorun çıkartıyorsa, bunun nedeni başka bir bileşen tarafından rahatsız edilmesi de olabilir. Bunun için Aygıt Yöneticisi'nde bir kontrol yapın:

► Windows 98'de (SE) Aygıt Yöneticisi'ni *Başlat/Ayarlar/Denetim Masa-sı/Sistem* ile açabilirsiniz. *Aygıt Yöneticisi* sekmesinde donanım bileşenleriniz listelenecektir.

► Bir yerde sarı zemin üzerinde siyah bir ünlem işareti görürseniz, bu bir aygıtın zorluk çıkardığına dair bir işarettir.

► İlgili kayda sağ tuşla tıklayarak ve

Özellikler'i seçerek bileşenle ilgili başka hatalı fonksiyonlar hakkında bilgi alabilirsiniz.

► En basit karşı önlem bir sürücü güncellemesidir. Bu güncellemeyi şu an bulunduğunuz yerden, *Sürücü* sekmesinde *Sürücü güncelleştir* ile yapabilirsiniz. Çıkan kurulum sihirbazı size bu işlem sırasında eşlik edecek ve yardımcı olacaktır. Bunun için de birincisi Windows CD'sine ve ikinci olarak da problemli aygıt için güncel bir sürücüye ihtiyacınız olacak. Bu sürücüyü mesela üreticinin web sayfasından temin edebilirsiniz.

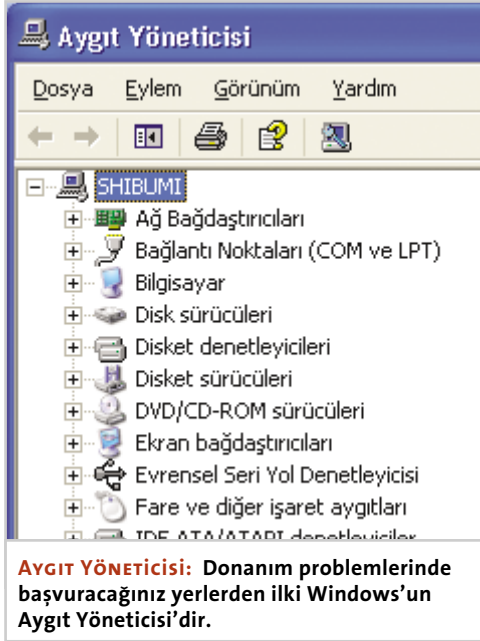
► Windows XP ve Me altında Aygıt Yöneticisi'ni *Başlat/Denetim Masası/Sistem/Donanım* ve *Aygıt Yöneticisi* ile başlatabilirsiniz. (Q296060)

Windows CD'sindeki ek sürücülerin hızlı kurulumu

PROBLEM: Windows 98 sisteminizdeki bir aygıt için acil olarak yeni bir sürücüye ihtiyacınız var, ancak o anda bunu indirmek için internet erişiminiz yok.

ÇÖZÜM: Orijinal Windows CD'sinde yaygın olarak kullanılan yazıcılar, tarama ve diğer donanımlar için sürücüler bulabilirsiniz. Bunlar doğal olarak en yeni sürücüler değil, ancak her halükarda çalışan sürücüler. Aygıtınız için bunların arasında bir sürücü olup olmadığını CD'deki "Driver" dizini altındaki "driver98.chm" dosyasına çift tıklayarak görebilirsiniz. Böylece varolan sürücülerin bir listesini açıp aynı zamanda kurulumlarıyla ilgili ayrıntılı bilgilere de ulaşabilirsiniz. Modeliniz burada listelenmiyorsa aynı seri için başka bir modelin sürücüsüyle şansınızı deneyebilirsiniz. ■

TFH - PK / Ufuk Yamankılıçoğlu,uyaman@chip.com.tr

Sürücüler kutusundaki internet sayfalarının yardımıyla). Pratikte ise birkaç inceleme nokta daha dikkat etmek gerekiyor.

Hatalı kurulumları tamir etmek için tekrar yükleyin

PROBLEM: Yeni yazıcının hatasız gibi görünen kurulumundan sonra maalesef yazıcı çalışmıyor.

ÇÖZÜM: En basit yol, kurulumu tekrarlamak. Bu defa özel (custom) kurulumu

HIZLI YARDIM 6: WEB'DEKİ SÜRÜCÜLER

» Doğru sürücüye giden kısa yol

Donanımlarınız için yeni sürücülerini normalde üreticisinin web sayfalarında bulabilirsiniz. Burada aradığınız sürücüye ulaşamıyorsanız veya her şey, aradığınız şeyi bulamayacak kadar çok karmaşıksa başvurabileceğiniz bir dizi alternatif site var.

► www.driverguide.com

A'dan Z'ye üreticilere ve konularına göre sıralanmış link listeli, zengin dosya arşivi

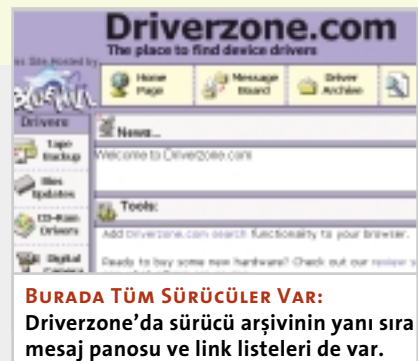
vi ve mesaj panosu olan sürücü sitesi.

► www.driverzone.com

Sürücüler ve üreticiler için kapsamlı bilgi sitesi, linklerin yanında sürücü arşivi ve mesaj panosu da var.

► www.windrivers.com

Hemen her Windows sürümü için yazıcı, CD-ROM, modem, ses ve fare gibi her türlü donanım bileşeni için sürücüler bulabileceğiniz ücretli bir site.

Sıkıştırma Araçları Karşılaştırmalı Testte

Dosya Paketleme Sanatı

Kaliteli sıkıştırma araçları birçok formatta arşiv oluşturabilmeli ve dosyaları giderek yükselen oranlarda küçültebilmeli. Bu alanda geçmişteki başarılarıyla yetinmeyi deneyen programlar kısa süre içerisinde güncelliklerini yitirmeye başlıyor.

Kral öldü, yaşasın yeni kral! Winzip, uzun müddet sıkıştırma araçları arasında en iyi araç olma özelliğini korudu. Ancak diğer formatların devreye girmesiyle birlikte şimdilerde tahtını kaybetmişe benziyor. Onu yerinden eden darbenin sorumlusu ACE ve RAR adlarıyla anılan günümüzün popüler paketleme formatları. Avantajları ise, her tür dosyayı kolaylıkla gözlemlenebilir ölçüde daha iyi sıkıştırmaları. Testin birincisi WinRAR'ın kendi formatında Winzip'in ZIP formatına oranla yüzde 10 daha yüksek başarı sağlaması ne kadar etkili olabileceğinin kanıtı. Winzip

üreticilerinin, kendi yazılımlarının 70 milyon kez indirilmiş olduğunu açıklaması bu tabloyu değiştirmiyor. Günümüz sıkıştırma araçları, bilgileri kompleks matematiksel algoritmalarla asıl büyüklüklerinin bir kısmına sığdırabiliyor. Bu yüzden araçlar farklı standart tablolarına yerleştiriliyor, (bkz. yan sayfadaki kutu). Bu yarışta her an en önde olmak isteyen programcılar her performans başarısının ardından yerinde saymak yerine sıkıştırma algoritması ve standart tablolarını sürekli mükemmelleştirmeli.

Yine de sıkıştırma oranını yegane karşılaştırma kriteri olarak göstermek

yetersiz kalır. Birçok kullanıcı artık yüksek sıkıştırma değerleriyle yetinmiyor. İdeal olan bir çok sıkıştırma formatını desteklemenin ötesinde makul fiyata sahip, kullanımı kolay yazılımlar.

CHIP, altı aracı sizler için test ederek, sıkıştırma oranı, ergonomi ve yapılandırma başlıklarındaki farklılıkların hangi noktalarda belirginleştiğini açıklıyor. Demo sürümlerinin bir çoğunu eCHIP CD'sinde bulabilirsiniz. (© eCHIP-Code Sıkıştırma Araçları)

ROG WinRAR 3.0: En iyi sıkıştırma oranı WinRAR'ı tüm rakipleri arasından testin birinciliğine taşımaya yetiyor. Sı-

TEMEL BİLGİLER

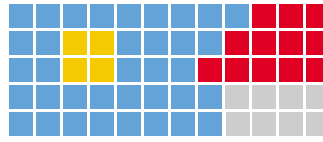
» Sıkıştırma yazılımları nasıl çalışır?

Akış Uzunluğu Kodlaması:

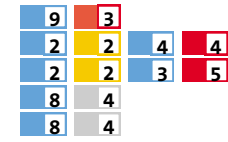
Akış uzunluğu kodlaması (run length compression), basit bir yöntemden yararlanıyor. Tekniği, 256'lık renk paletinde oluşturulduğunu varsaydığımız GIF grafik dosyası örneğinde açıklarsak; her piksel sıkıştırılmamış haldeyken tek renkli büyük alanlarda dahi her nokta bir bayt işgal eder. Sıkıştırıcılar, birbirini izleyen pikselleri birleştirerek yalnızca renk bilgisi ve piksel sayısını kaydediler.

AKIŞ UZUNLUĞU KODLAMASI

Algoritma eş değerleri bir araya toplayacaktır.

Grafik dosyası 60 bayt büyüklüğünde. Sıkıştırma aracı, birbirini izleyen aynı rengin değerlerini sıralar halinde bir araya getirir.

Dosya büyüklüğü 28 bayt'a düşer. Sıkıştırma oranı: Yüzde 53

Huffman Sıkıştırması

ASCII-code metinlerde her karakter 8 bit (1 bayt) kullanır. Huffman yöntemi işaretleri sıklıklarına göre sıralar ve daha sonra kodlar. En sık karşılaşılan karakter, en kısa kod dizini alır ve en az karşılaşılan uzun olanla tanımlanır. Örneğin "TUTTUM" sözcüğü üç T, iki U ve iki M'den oluşuyor. Kodlama bir binary (ikili sistem) ağacı üzerinden gerçekleşiyor. En sık gözlemlenen T karakteri "0" değeriyle eşleştiriliyor. İki kez karşılaşılan U 1 0 ve M karakteri de 1 1 bit kombinasyonları ile tanımlanıyor. Bu sayede "TUTTUM" sözcüğü için 010001011 bit sırası kodlanır ve uzunluk 9 bittir. ASCII-kodu ise 48 bit. Ne kadar fazla işaret söz konusuysa binary ağacı o kadar karmaşılaşacaktır.

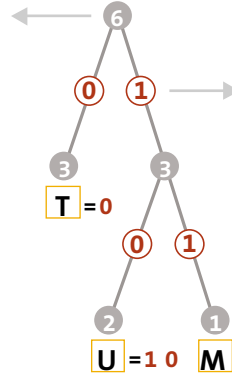
HUFFMAN SIKIŞTIRMASI

Algoritma sıklıklara göre sıralar ve saklar.

T U T T U M

6 karakter x 8 Bit = 48 Bit sıkıştırılmamış halde

6 Gri daireler içersindeki sayı toplamda kaç karakterin takip edeceğini ifade eder. Sola uzanan dallarda daha sık kullanılmış karakterler sıralanır. Sağa doğru uzananlar ise daha az sık olanlar. Dalları ayrı satırlarda sona erer. Bir karakterin bit sırasını, bit değerlerini bir daldan her satırı en üstten en alta sıralayarak elde edersiniz.

Sola uzanan dallar 0 bit değerini, sağa uzananlar 1 bit'i alıyorlar.

T U T T U M =
0 10 0 0 10 11 =
9 bit sıkıştırılmış
Sıkıştırılma oranı:
Yüzde 81

kıştırma yazılımlarının yeni lideri hakkında daha fazla bilgiyi 126'daki kutuda bulabilirsiniz.

Mitcom WinAce 2.11: WinRAR'la kıyaslandığında Ace formatı sıkıştırma değerlerinde rakibiyle başa baş mücadele edebilecek yeterlilikte. Testin birincisin-

Ücretsiz Araçlar

POWER ARCHIVER 2000: Tanınan araçlardan biri. Ancak takipçisi gerçekten yüksek bir fiyata sahip.

QUICKZIP: Kullanıcısına herhangi bir maliyeti olmamasına karşın modern bir sıkıştırma tutkununun tüm beklentilerini yerine getirebiliyor.

ULTIMATE ZIP: Pek çok formatı destekleyen ve önemli fonksiyonlar içeren iyi bir freeware.

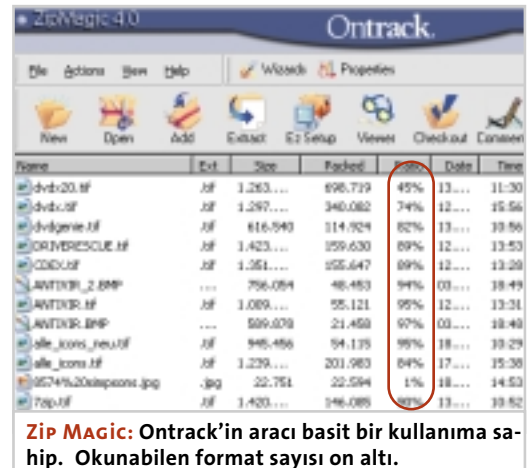
7-ZIP: Aracın kullanımı kolay ve RAR 3.0 formatını destekliyor. 7-zip, Quickzip, Ultimate Zip ve diğer araçların çoğunun tanıtım sürümlerini eCHIP CD'sinde bulabilirsiniz.

den ayrıldığı nokta farklı. Kendini açabilen (self-extractable) dosya oluşturma, arşiv dosyası bölme, şifre ekleme gibi özellikler, tıpkı dosya onarımı gibi program portföyünde. Eksik olan yeterli bir arşiv tarama ve yedekleme (backup) çözümleri. El kitabı ve sihirbazlar, tasarruf edilen diğer noktalar. Kullanıcıya ekran başına geçip püf noktalarını kendi başına öğrenmek kalıyor. Sınırsız lisans süresi dikkate alındığında 20 dolar iyi bir fiyat/performans oranına denk geliyor.

Ontrack Zip Magic 4.0: Ontrack firmasının programcılar pek çok sistem aracını repertuarlarına dahil etmiş. Zip Magic bunlardan biri. En büyük eksik format desteğinde. Araç yalnızca ZIP sıkıştırması yapabiliyor. Okuma için desteklenen on altı format daha iyi bir izlenim bıraktı. Dosya bölme konusunda kısıtlamalar söz konusu. Kullanı-

cı, paketleri yalnızca disket büyüklüğünde dosyalara bölebiliyor.

Zip Magic'in olumlu özellikleri yok değil. Yardım fonksiyonu son derece başarılı ve buradankinden daha kullanışlı bir arabirim oluşturmak neredeyse imkansız. Daha birkaç dakikanın ardından tecrübesiz kullanıcılar dahi programa hakim olabilir. Web desteği olumlu. Bu →

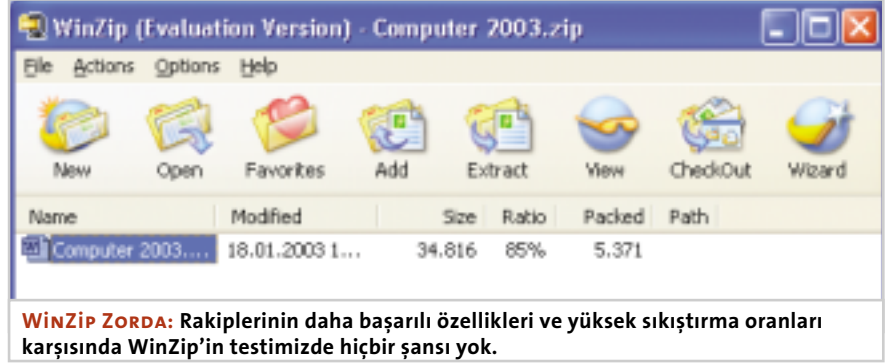
Zip Magic: Ontrack'in aracı basit bir kullanıma sahip. Okunabilen format sayısı on altı.

Test: Sıkıştırma Araçları

na karşın güncellemeler yalnızca bir yıl-
lık bir dönem için ücretsiz.

Speedproject Squeeze 4.0: Squeeze ken-
di arşivleme biçiminden yararlanıyor.
Ancak ulaştığı sıkıştırma oranı ortalama-
nın üzerinde değil. Araç arşivleri do-
kuz formatta yazıp ve on bir farklı for-
matta okuyabilir. Programcılar, yedek-
leme ve birden fazla arşive bölme konu-
larında başarılı çözümler getiriyor. An-
cak arşiv arama özelliği eksik. Aracın in-
ternet üzerinden dağıtılması basılı el ki-
tabının kullanıcıya ulaştırılmasına en-
gel. İçerik yardımının bu kadar zayıf kal-
ması yazık. Kullanıcı yalnızca web'den
Squeeze konusunda yeteriz de olsa bir
bilgi forumuna ulaşabilir. Güncelleme-
ler en azından bir sonraki ana sürüme
dek ücretsiz.

Top Systems WinZip 8.1: Uzun bir dö-
nemin bir numaralı sıkıştırma aracı,
kendisi için zor bir dönemden geçiyor.

Gelişen rekabet onu alt sıralara itmiş
benzer. Araç kendi ZIP formatında diğer
araçlar kadar başarılı sıkıştırma gerçek-
leştirebiliyor. Ancak rakipleri kendileri-
ne özgü formatlarda bu oranların üzeri-
ne çıkıyor. Diğer formatlarda sıkıştırma
yapmak isteyen kullanıcılar bunları ön-
celikle manuel eklemek durumunda. 49
dolar fiyat karşılığında bu özellikler çok
yetersiz. Combo sürüm 65 dolar karşı-
lığında temin edilebiliyor ve pakete Self-
Extractor Professional Pro ekleniyor.

Winzip'i online satın almak için 29 dolar
ödemelisiniz. Buna karşın kitapçıktan
mahrum kalacaksınız. Ergonomi konu-
sunda Winzip çok başarılı. İçerik menü-
sü en iyi şekilde uyarlanabiliyor. Arayüz
test kapsamındaki diğer araçlardan biri.
Yardım mevcutsa da bu fonksi-
yon programın püf noktalarını en iyi şe-
kilde açıklamaktan uzak. Kaydolmanın
ardından bireysel kullanıcılar için ücret-
siz güncelleme ve destek sunuluyor.

TB / Ozan Ali Dönmez, ozand@chip.com.tr

» TEST BİRİNCİSİ

CHIP PUANI

FİYAT/PERFORMANS

orta

FİYAT yaklaşık 30 dolar

BİLGİ www.winrar-rog.de

ROG WinRAR 3.0

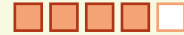
Pres makinesi

■ RAR formatının ulaştığı sıkıştırma oranı onu birinci sınıf
yapıyor ve bu WinRAR'ı testin birinciliğine taşıyor. Diğer
hiçbir araç dosyaları bu kadar etkin sıkıştırmıyor. Ancak
kullanım konusundaki detaylarda araç ortalama perfor-
mans sergiliyor. Kullanıcı dosyaları birden fazla arşiv dosya-
sına paylaştırabiliyor, şifreleyebiliyor, parola ile koruyabili-
yor ve kendisini açabilen dosyalar yaratabiliyor. Yalnızca in-
ternette indirilebilmesi nedeniyle basılı bir kullanım kılavuzuna
sahip olamıyoruz. Buna karşın sihirbazları ve sunduğu yardım başarılı.
Güncelleme politikasında benzerleri-
ne örnek olacak nitelikte. Ömür boyu güncelleme hakkı ta-
nınıyor. Ancak otomatik güncelleme yok. WinRAR yalnızca
iki formatı destekliyor. WinRAR sıkıştırılmış dosyaların açıl-
ması gerektiğinde on bir formatla daha başarılı.

» UYGUN FİYAT

CHIP PUANI

FİYAT/PERFORMANS

iyi

FİYAT yaklaşık 20 dolar

BİLGİ www.powerarchiver.com

Conexware Power Archiver 8.0

Çok formatlı sıkıştırıcı

■ Önceleri ücretsiz temin edilebilen yazılım, yedinci sürüm-
den itibaren freeware niteliğini yitirdi. Sunduğu ek özellikle-
rin kusurlu olduğunu söylemek mümkün değil. Power Archi-
ver test kapsamında en fazla önemli özellik taşıyan araç. Kul-
landığı şifreleme yöntemlerinin çeşitliliği mükemmel. Araç,
tıpkı WinRAR gibi, arşiv arama, parola koruması ekleme, test
ve onarma özellikleri dışında e-posta ve FTP desteklerine sa-
hip. Programın yapabilecekleri bunlarla sınırlı değil. Yapılan-
dırma seçenekleri onu WinRAR'ın ilerisine taşıyor. Lisans sı-
nırsız. Çoğu kullanıcı farklı ara yüzler yerine ödediği ücret
karşılığında içerik yardımı almayı tercih edecektir. Otomatik
güncelleme fonksiyonu ücretsiz ve sınırsız olmasıyla sıyrılı-
yor ve testteki diğer yazılımlara örnek oluyor. Tam 18 tane
dosya formatını da okuyabilen araç uygun bir fiyata sahip.

Özetle

En yüksek sıkıştırma performansı kazandı

■ İnternet üzerinden sıkça dosya gönderen veya kritik dosyaların yedeklerini sabitdiskte saklamak isteyen kullanıcılar için sıkıştırma aracı zaruri. Sadece sabitdisk alanından tasarruf etmek istiyor olsanız dahi, bu araçlar mükemmel bir hizmet kapsamı sunuyor.

Yalnızca sıkıştırma performansını dikkate alan kullanıcılar, WinRAR alternatifini göz ardı etmemeli. Araç tüm dosyaları en iyi şekilde paketliyor ve kullanımı son derece kolay. Ancak iki ile sınırlı format desteği çok yetersiz. Bu noktada diğer araçların zaferinden söz edilebilir. Conexware Power Archiver 8 5 formata yazabiliyor ve 18 tanesini okuyor. Bu niteliği ve makul fiyatı onun fiyat/performans önerimiz olmasının anahtarı. Ek özellikler konusunda da Power Archiver tatmin edici olmayı başarıyor. Başka hiçbir yazılım, bu kadar özellik ve ayarlama imkanı sunmuyor. Zafiyet sergileyense, geçmişin kült yazılımı Winzip. Yalnızca kendi formatında yazabiliyor ve sunulan performansla oranla çok pahalı. Her ne kadar ergonomi konusunda hala bir numara olsa da, şu sıralar diğer programlar kullanıcılarına bundan daha fazlasını verebiliyor.

1

2

3

Ürün	WinRAR 3.0	Power Archiver 8	WinAce 2.11
Üretici	ROG	Conexware	Mitcom
İnternet (www.)	winrar-rog.de	powerarchiver.com	winace.com
Fiyat (yaklaşık)	30 dolar	20 dolar	30 dolar
Genel Değerlendirme	80	79	78
Sıkıştırma (%30)	100	81	96
Ek özellikler (%30)	69	91	70
Ergonomi (%20)	76	73	66
Güncelleme + Servis (%20)	76	63	77
Fiyat/Performans	orta	iyi	orta
Özetle	Test kapsamındaki hiçbir araç dosyaları WinRAR kadar etkin sıkıştırıyor.	Power Archiver ek özellikler konusunda gerçek bir sürpriz – hiçbir talebi geri çevirmiyor.	Başarılı sıkıştırma oranı sayesinde testin birincisinin yakınında.
Sıkıştırma			
ZIP yüzdesi	36,11	36,18	36,11
Kendi formatında yüzde	47,28 (rar)	41,97 (cab)	47,10 (ace)
Ek Özellikler			
Desteklenen formatlar: Okuma	11	18	11
Desteklenen formatlar: Yazma	2 (rar, zip)	5	5
Dosya bölümlenme	boyut ayarlanabilir	serbest+preset	ayarlanabilir/ön tanımlamalar
Arşivde arama	—	●, kullanıcı tanımlı	—
Posta özelliği/otomatik bölme	●/—	●/—	●/—
Arşiv testi ve onarımı	●/●	●/●	●/●
Arşiv dönüştürme	●, yalnızca EXE'ye	●	●, yalnızca ACE'e
Parola	●	●	●
Şifreleme	●, 128 Bit	●, 128 Bitte farklı	●, Blowfish 128 Bit
Kendi kendini açabilen arşivler	●	●	●
Ergonomi			
Basılı el kitabı	—	—	—
Dijital el kitabı	●, iyi	●, iyi	●, çok iyi
İçerik yardımı	●, iyi	—	●, iyi
Konfigürasyon	sınırlı ama faydalı seçenekler	tümüyle ayarlanabilir	sınırlı sayıda seçenek, iyi
Tanımlı içerik menüsü	●, çok iyi	●, çok iyi	●, kısmen yapılandırılabilir
Güncelleme + Servis			
Lisans süresi	sınırsız	sınırsız	sınırsız
Otomatik güncelleme/ayarlanabilirlik	—/—	●/●	—/—
Web desteği	forum, link, mail	forum, FAQ	SSS, patchler, güncellemeler, posta

● = evet — = hayır

YAZILIM

Test: Sıkıştırma Araçları

4

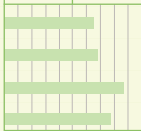
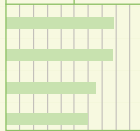
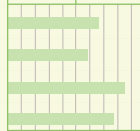

5

6

	Ontrack Zip Magic 4.0	Squeeze 4.0	WinZip 8.1
	Ontrack ontrack.com 40 dolar	SWE Sven Ritter speedproject.de 25 dolar	Top Systems winzip.com 49 dolar
	74 Puan 0 50 100 66 69 87 78 kötü	72 Puan 0 50 100 79 78 66 60 orta	70 Puan 0 50 100 67 67 59 84 78 çok kötü
	Yalnızca ZIP formatına ihtiyaç duyan kullanıcılar Ontrack'ın aracına başvurabilir.	Alanında iyi bir yazılım, ancak rakipleri daha ucuza daha fazlasını yapıyor.	Uzun bir dönemim en başarılı aracı gücünden epey kaybetmiş.
	36,27 36,27 (zip)	36,11 40,93 (sqx)	36,11 36,11 (zip)
	16 1 (zip) yalnızca birden fazla diskete ●, kısmi, gelişmemiş ●/— ●/● ●, yalnızca EXE'ye ● ●, 56 Bit DES (yalnızca kayıtlı kullanıcılara) ●	11 9 ayarlanabilir/ön tanımlamalar — ●/— ●/● ●, yalnızca EXE'ye ● ●, 128 Bit ●	13 1 (zip) ayarlanabilir/ön tanımlamalar ●, çok sınırlı ●/— ●/— — ● — ●, sınırlı
	●, çok detaylı ●, çok iyi ●, iyi çok iyi ●, çok iyi	— ●, iyi ●, yetersiz az sayıda seçenek, ama çok iyi ●, çok iyi	●, çok detaylı ●, çok iyi ●, yetersiz az sayıda ama faydalı seçenekler ●, çok iyi
	1 yıl başlangıçta EasyUpdate / — SSS /e-posta	güncel sürüm için —/— forum, e-posta	kişisel kul. sınırsız —/— SSS/ e-posta

SIKIŞTIRMA ARAÇLARINI NASIL TEST ETTİK?

 Her istenileni yapabilmek önemli

Test sistemi olarak 128 megabayt ana bellekle donatılmış PIII sistemi yeterli gördük. Test öncesinde sisteme Windows XP Professional kurduk.

► SIKIŞTIRMA

Sıkıştırma araçları için ZIP ve kendilerine özgü formatlardaki sıkıştırma performansları belirleyici oldu.

► DESTEKLENEREN ÖZELLİKLER

Kendi standartları dışındaki diğer formatların kullanılabilmesi bizim için önemliydi. Sıkıştırma ve açma artık başlı başına yetersiz. Kullanıcıların beklentileri arasına parola koruması ve şifreleme gibi güvenlik önlemleri katıldı. Kendisini açabilen bölünmüş dosyaların oluşturulabilmesi mümkün mü? Araç sıkıştırılmış dosyaları farklı formatlara dönüştürebiliyor mu? Arşiv hataları giderilebiliyor mu?

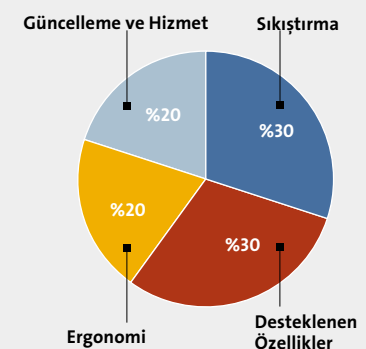
 ERGONOMI

Sıkıştırma aracının sunduğu ek özellikler, el kitabı ve online yardım gereksinimini artırır. Arayüz kullanıcılarına yardımcı olmalı ve kafa karıştırmamalı. Sihirbazlar, program kullanımında kolaylık sağlıyor mu? Kişisel yapılandırmanın sınırları nedir?

► **GÜNCELLEME VE HİZMET**

Güncellemeler en azından bir süre ücretsiz gerçekleştirilmeli. Bu konuda cömert davrananlar puan kazanmayı başardı. Destek ve bu desteğin kalitesi hakkında neler söylenebilir?

TEST KRİTERLERİ

■ ■ ■ ■ ■ Değerlendirme kutucukları: 90-100 Puan = 5 Kutu, 75-89 Puan = 4 Kutu, 60-74 Puan = 3 Kutu, 45-59 Puan = 2 Kutu, 0-44 Puan 1 Kutu

Kod Adı: Palladium - Görevi: Güvenlik

Güvenlikte Yeni Bir Adım

Microsoft, geçtiğimiz yılın ortalarına doğru Palladium ile ilgili duyurusunu yaparak, güvenlik alanında büyük bir adım ve büyük bir değişiklik için tüm kamuoyuna bir müjde vermişti. Ancak yapılan duyurunun ardından bugüne bakıldığında, inanılmaz bir tartışma ortamının doğduğunu görüyoruz.

Bu ayki yazımızda her iki tarafın gözüyle bu projeye bakarken, Microsoft'un duyurmuş olduğu Palladium projesi ile ilgili teknik altyapıdan ve getireceği özelliklerden de bahsediyor olacağız.

Yeni güvenlik konsepti: Palladium nedir, nasıl çalışır?

Bilindiği gibi işletim sistemlerinin en önemli konularının başında, genel güvenlik, veri transferi ve verilerin güvenliği gelir. Bu konuda bugüne kadar atılmış birçok adım bulunmaktadır. Örneğin FAT32'den NTFS'e geçiş, SSL, Kerberos...

NTFS'in en önemli özelliği FAT'e göre güvenlik tarafında getirdiği önemli değişikliklerdir. Ancak NT 4.0 ile beraber gelen NTFS, Windows 2000 ile beraber NTFS 5.0 da olsa halen bir çok güvenlik sorunu bulunuyor. Ayrıca kullanıcılar tarafında, güvenlik ile ilgili çeşitli istekler de bulunuyor. En büyük sorun-

sa, şu ana kadar yapılan tüm güvenlik değişiklikleri ve yeniliklerinin işletim sistemi bazında, yani uygulama bazında kısıtlanmasıdır. Konu, uygulama bazında güvenlik olduğundaysa, Microsoft rahat hareket edememeye başlamıştır. Çünkü uygulama bazında işlemlerin çoğu, hiçbir zaman net bir güvenlik sağlamıyor. İşte bu aşamaya geldiğindeyse, Microsoft artık uygulama bazında değil, donanım bazında güvenlik çalışmalarına yöneldi. Ve ortaya Palladium projesi çıktı. Yani donanım bazında güvenlik!

Bir sonraki sayfadaki grafikte de görüldüğü gibi bilgisayarı 3 katmana ayırarak incelemekteyiz. Application, yani uygulama katı, Windows OS, yani işletim sistemi katı ve en son hardware, yani donanım katı.

Bugüne kadar yapılmış olan tüm güvenlik işlemleri, NTFS olsun, SSL olsun, Windows 2000 ile beraber gelen Kerberos olsun; hepsi ya ilk katmanda ya da ilk iki katmanda çalışan servislerdi. Yani uy-

gulama ve işletim sistemi seviyesinde.

Microsoft, 2005 yılında çıkacak olan kod adı Longhorn işletim sistemiyle birlikte yepyeni bir servisi de çıkartma peşinde. Bahsettiğimiz donanım bazında güvenliğin, bu işletim sistemiyle bütünlüşmüş bir şekilde gelmesi planlanıyor.

Şimdi Palladium'un çalışma prensibine göz atalım

Öncelikle Palladium servisinin donanım seviyesinde çalışacağını ve kurulan işletim sisteminde bu servisin kullanılıp kullanılmayacağını kullanıcının belirleyeceğini belirtelim. Bu sayede Microsoft bir bakıma zorunlu olmamasını sağlayarak, mahkeme problemlerini de halledecek gibi gözüküyor.

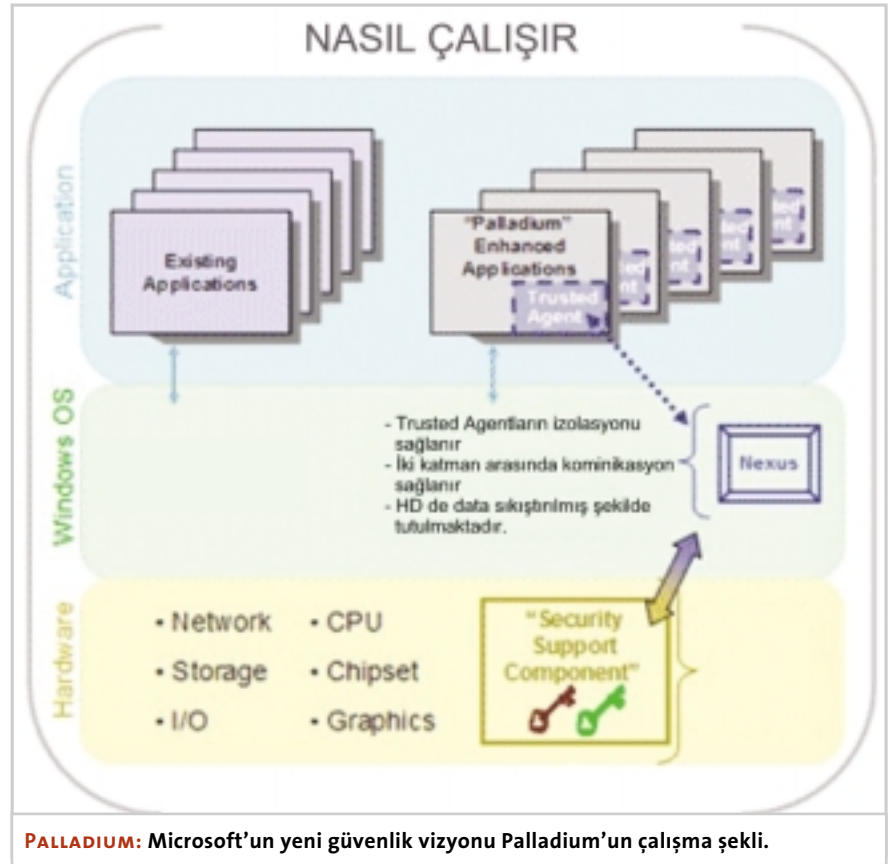
Servis işletim sistemi içinden aktif hale getirildiğinde, sistem içinde sanal bir bölüm sadece bu servis için ayrılıyor ve şifreleniyor. Ayrıca bu işlem son- ra makine sertifikası ve kullanıcı sertifikaları devreye giriyor. Bu sayede yapılan →

tüm işlemler sertifikalar sayesinde asıl kullanıcının mı yoksa başka bir kullanıcının mı işlem yaptığı ayırt edilebiliyor. Buradan çıkan ilk sonuç, kesinlikle şu! Her yapılan işlem sertifika ve şifrelenmiş işlemler olduğundan dolayı, İşletim sistemi ve uygulama bazında bu servisin çalışması durumunda inanılmaz bir yavaşlık ve bir o kadar performans kaybı problemi ortaya çıkacaktı. Ancak Microsoft'un AMD ve Intel ile Palladium uyumlu aygıtlar üretmek için yaptığı anlaşma, bu konunun böylece ileride hiçbir performans sorunu yaşatmayacağı

tim sistemi tarafından diğer uygulamalardan izole edilecek.

Bu işlem ardından Nexus adı verilen arabirim devreye giriyor. Nexus, sadece şifreli ulaşılabilen donanım seviyesindeki Palladium merkezine iletilerek, uygulamanın çalışması sağlanacak. Nexus'un tam anlamını şu şekilde açıklayabiliriz: Palladium sistemde aktif olduğu anda, makinenin boot işlemi sırasında devreye giren bir servis...

Makine açılırken öncelikle donanım bazında aktif hale gelecek ve Windows tarafındaki Kernel'da da bu konuda dü-

anlamına geliyor.

Microsoft, bu işlemlerin tamamının sayısal sıkıştırma ve sertifikalarla donanım seviyesinde çalışmasını sağlayarak, virus, trojan ve spam maillere karşı da bir çözüm olacağını savunuyor.

Microsoft açısından, şekildeki ilk katmanda görüldüğü üzere, Palladium sonrası iki tip uygulama olacak: Palladium destekli uygulama ve normal uygulama... Palladium destekli uygulamalar yazıldığında içlerinde özel bir "Trusted Agent" bölümü olacak ve Palladium servisi (Nexus) ile "Trusted Agent" bölümü konuşacak. Uygulamada bulunan bu özel bölüm, Palladium destekli bir işle-

zenlemeler ve testler yapılarak aktif hale geçecek. Bu her boot işleminde işletim sistemi açılışı gibi Palladium uyumlu makinenin açılışında da geçerli olacaktır. Bu işlemten sonra Nexus, uygulamalar ile arada API ve servislerin kontrollü geçişini sağlayan bir katman olarak görev yapacaktır. Ayrıca daha geniş çapta düşünürsek, "Security Support Component" bölümü sayesinde Palladium bazında tüm çalışmalar kontrol edilebilecek. Bu sayede kullanıcı sistem üzerinde geriye dönük neler yapıldığı bilgisinin tamamına da ulaşabilir olacak.

Bunun yanında bilgisayarın input-output dediğimiz girişi ve çıkışları- →

nın da kontrolü gene Palladium ile sağlanacak. Klavye ve mouse ile yapılan tüm işlemler öncelikle Palladium katmanından geçerek onaylı olması durumunda işleme izin verilecek.

Microsoft kısaca Palladium'un kullanıcıya getireceği avantajları şöyle sıralamakta;

1. Sistem güvenilirliğinin üst düzeye çıkması,
2. Kişisel kullanımda ihtiyaç duyulan gizliliğin maksimum seviyeye çıkması,
3. Veri güvenliğinin artması...

Palladium konusunda yanlış anlamalara yol açılmaması için şunları da eklememiz gerekiyor;

► Palladium ile birlikte işletim sisteminin ikiye ayrıldığı gibi bir düşünce yanlışır.

Bu servis daha çok yapısal bir gelişme olarak düşünülebilir. Palladium sayesinde Windows Kernel'da olacak değişim, makine donanımını da direk olarak etkileyecektir. Intel veya AMD'nin çıkartacağı Palladium uyumlu sistemler sayesinde CPU, anakart ve bilumum aygıtların yenileneceğini söyleyebiliriz.

► Palladium ile birlikte daha önce de dediğimiz gibi Palladium uyumlu uygulamalar da çalışırken, Palladium uyumlu olmayan uygulamalarında çalışmasında herhangi bir sorun yaşanmayacak. Kısacası, aygıt olarak veya uygulama olarak, şu anki Windows'larda neler çalışıyorsa, Palladium ile birlikte çalışan işletim sisteminde de çalışabileceklerdir.

Palladium'un çalışmasını özetleyen küçük bir senaryo

Network'ümüzde bulunan Palladium servisinin aktif bir RAS server olduğunu düşünelim. Ve RAS server'a bağlanan kullanıcıların sadece Palladium uyumlu belli uygulamaları çalıştırabilmelerini ve network'e erişimin bununla kısıtlanmasını ayarladığımızı düşünelim. Örneğin sadece Remote Desktop Connection ve bir muhasebe programı. Bu sayede network'e RAS üzerinden trojan, virüs veya istenmeyen bir programın erişmesi engellenmiş olurken, bu işlemin donanım seviyesinden halledilmiş olması da artı bir performans getirisine yol açacaktır.

Tüm bu gelişmelerin yanlarında birçok kolaylığı da getireceği kesin.

Şimdi isterseniz önce Microsoft dışından bir gözle, ardından Microsoft gözüyle bu yeni teknolojiye bir bakalım.

Palladium'un amacı ne? Microsoft ipleri ele alıyor mu?

Palladium, proje müdürü Mario Juarez tarafından ilk olarak kamuoyuna duyurulduktan sonra, birçok kişinin aklında soru işaretleri oluşmaya başladı. Bugüne kadar birçok mahkeme, birçok güvenlik açığı, kullanıcıların sistem bilgilerinin Microsoft tarafından takip edilmesi gibi olayların oluşmasından sonra, Microsoft'un Palladium projesini başlatıyor olması tepkilere neden oldu. Ve o sıralarda şu tür açıklamalar da yapıldı:

Security Focus Teknik Müdürü Elias Levy, "Herkesin merak ettiği konu, kontrolün kim de olacağı? Kullanıcıda mı, yoksa Microsoft'ta mı?" dedi. Elektronik Kişisel Bilgi Merkezi resmi danışmanlarından Chir Hoofnagle ise, "Sizi kuşatacak programı sanki yardımcı olacak bir programmış gibi alacak ve kullanacaksi-

tim sistemlerinin ne kadar güvenli olduğu da aşikar. Kullanılabilirlik ve güvenlik, işletim sisteminin en önemli parçaları. Açık konuşmak gerekirse, bu konu çok büyük bir tartışma konusu... Ancak kullanılabilirlik ve güvenlik açısından en yoğun çalışma gösteren şirketlerin başında Microsoft'un geldiği ve bu sebeple birçok karşıt görüşlü kişilerin olduğu aşikar. Bu noktada Microsoft'un güvenlik konusunda Windows 3.1'den Windows 95'e geçişteki gibi büyük bir değişikliğe gidiyor olması da Windows 95 piyasaya sürülürkenki tartışmaları bize hatırlatıyor. Microsoft'un yaptığı bu tartışmaları bir ölçüde azaltmak için attığı adımlardan bazıları ise şu şekilde:

► Palladium kodunun bir bölümü açılacak ve kullanıcıların bu kodu incelemesi sağlanarak bir ölçüde güven tazelemecek.

GÜVENLİK:
Microsoft'un güvenlik stratejileri hakkında ayrıntılı bilgiyi www.microsoft.com/security/ adresinde bulabilirsiniz.

nız" demekte... Ayrıca Hoofnagle, geçen sene Microsoft'un DRM, yani Dijital Haklar Yönetimi konusunda iki adet patent aldığını ve bunun sonucunda Microsoft'un onaylanmayan yazılım ve uygulamaların ya çalışmayacağını ya da Microsoft tarafından kontrol altında tutulacağını savunmakta.

Peki herkes böyle mi düşünüyor? Veya bir uygulama çıkmadan bu kadar tepki normal mi? Bir de bu tezi savunulara ve Microsoft tarafına bir göz atalım...

Palladium, yeni bir milat! Ama tartışmalar devam edecek...

NT teknolojisinden beri revaçta olan bir konu GÜVENLİK... Çeşitli senaryolar yazıldı, çeşitli çözümler üretildi, ancak bir türlü güvenlik sorununun önüne geçilemedi. Biraz daha geniş kapsamlı bakacak olursak, Microsoft dışındaki işle-

► Palladium, kullanıcı isterse aktif olacak, kullanıcı istemediği takdirde Palladium uyumlu sistem ve Palladium uyumlu işletim sistemi de olsa bu servis çalışmayacak.

► Palladium servisi aktif hale getirilse dahi Windows'un daha önceki sistemlerinde çalışan sürücüler, programlar çalışmaya devam edecek -Palladium uyumlu olmasalar bile...

► Palladium, Digital Rights Management (DRM) olarak bilinen dijital haklar yönetimi ile ilgili herhangi bir gereksinim olmadan çalışabilecek.

Evet bu aşamadan sonra biz takdirini size bırakıyoruz. Bir tarafta yeni bir milat ve daha güvenli çalışacak olan bir sistem, diğer tarafta ise Microsoft'un her adımını yorumsuz bırakmayanlar... Bizce her iki tarafında işi çok zor... ■

Cihan Baykal, cihanbaykal@chip.com.tr

İÇİNDEKİLER

137

CD Yazma Yazılımı
Roxio Winon CD 6
DVD Edition
Resim Düzenleme Plug-in'i
Pictographics iCorrect 4.0
Kişisel Güvenlik Yazılımı
McAfee Firewall 4

138

OS Servis Paketi
Microsoft Windows XP
Service Pack 1
3D Grafik Yazılımı
Xara3D 5
Video Düzenleme Yazılımı
Imaginate

140

PC Bağlantı Yazılımı
Detto Move2Mac
OCR Yazılım
Scansoft Omnipage Pro 12
Ofis Yazılımı
Microsoft Works7

Yeni Yazılım TESTLERİ

Yazılım dünyasındaki firmalar, her geçen gün daha fazla özellik içeren yazılımlarla kullanıcıların karşısına çıkıyorlar. Bunlar arasında en dikkat çekenleri, yazılım testi sayfalarımızdan inceleyebilirsiniz.

■ Bilgilerinizi CD'ye yazmak için kullanabileceğiniz yazılımlar gün geçtikçe daha çok kapsamlı bir hal alıyor ve kullanıcıya ek olarak birçok özellikler sunuyor. Müzik CD'si VideoCD oluşturmak, CD'lerinize sırt tasarlamak, müzik CD'lerinden MP3'ler, MP3'lerden müzik CD'si oluşturmak gi-

bi genel özellikler artık neredeyse tüm CD yazma programlarında var. Ancak Roxio tüm bunlara ek olarak sunduğu ilginç özelliklerle diğerleri arasından sıyrılmayı ve bu ayın en iyi yazılımı olmayı başarıyor. Bu ay birinciliği kılıpayı karıştıran yazılımlardan olan sorunlu dijital fotoğrafları düzelmenize yardımcı olacak Pictographics'in iCorrect 4.0 ile sabit resimlere hareket katmanıza yardımcı olacak profesyonel niteliklere sahip Imagine yazılımına da mutlaka bir göz atmanız gerekiyor.

Söz grafik yazılımlarından açılmışken web mas-terların vazgeçilmez araçları arasında yer alan Xara 3D'nin en yeni sürümü de bu ay incelediğimiz yazılımlar arasında yerini alıyor. Henüz yeni bir işletim sistemi olmasına rağmen 300'den fazla irili ufaklı bug'a sahip olan

Windows XP'nin sorunlarını kökten çözmek için kullanabileceğiniz Windows XP servis paketi ve McAfee'nin Firewall yazılımının 4. sürümü ise güvenlik problemlerine çözüm olması ile göz dolduruyor. Diğer taraftan Office için ekonomik bir alternatif olan Works'ün 7. sürümü, en iyi OCR yazılımlarından olan OmniPage'in 12. sürümü ve PC'den MAC'e dosya transfer etmek için kullanılabilecek Detto Move2MAC'e de mutlaka bir göz atın.

Mahmut Karşlıoğlu, mkars@chip.com.tr

DEĞERLENDİRME

CHIP, yazılımların kalitesini 0 ile 10 arasında bir puanlama sistemiyle değerlendiriyor ve burada ki üç kriter olan işlevsellik, ergonomi ve kaynaklar 4:3:3'lük bir ortalama ile toplam değerlendirmeye giriyor.

Kriterlerden işlevsellik, yazılımın konusundaki görevini ne derece yerine getirebildiği sorusuna cevap veriyor. Burada ne kadar az hata yaptığı ve ne kadar fazla özelliğe sahip olduğu değerlendirilmeye giriyor.

Ergonomide ise CHIP, yazılımın doküman-

tasyon ve kullanışlılığının kalitesi değerlendiriyor. Kullanım kitapçığı ne kadar anlaşılır ve kapsamlı? Online yardım alınabiliyor mu? Asistanlar mevcut mu?.. gibi sorulara cevap aranıyor. Kaynaklarda ise donanımla arasındaki uyumluluğa puan veriliyor. Bu toplam puanlamadan sonra CHIP ayrıca fiyat ve performans değerlerini tavan puan 100 üzerinden değerlendiriyor. Bu değerlendirme yazılıma verilen paraya deyin deymediğini gösteriyor.

CHIP ONLINE

Ayın ürünü hakkında daha fazla bilgiyi ve geçmiş sayılarda tanıtılan ürünlerden bazılarını www.chip.com.tr/yazilim adresinde bulabilirsiniz.

TOPLAM CHIP PUANI

çok iyi	■■■■■	(100–90 Puan)
iyi	■■■■■	(89–75 Puan)
orta	■■■■■	(74–60 Puan)
vasat	■■■■■	(59–45 Puan)
kötü	■■■■■	(44–20 Puan)
çok kötü	■■■■■	(19–0 Puan)

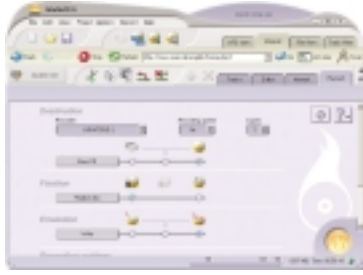
FİYAT/PERFORMANS

çok iyi	■■■■■	(100–90 Puan)
iyi	■■■■■	(89–75 Puan)
orta	■■■■■	(74–60 Puan)
vasat	■■■■■	(59–45 Puan)
kötü	■■■■■	(44–20 Puan)
çok kötü	■■■■■	(19–0 Puan)

Yazılım Testi

AYIN ÜRÜNÜ
CHIP
2/2003

CD Yazma Yazılımı

ROXIO WINONCD 6
DVD EDITION

CHIP PUANI

FİYAT/PERFOR.

SİSTEM Win 98/Me/NT/2000/XP
BİLGİ www.roxio.co.uk
FİYAT 60 £

Resim Düzenleme Plug-in'i

PICTOGRAPHICS
ICORRECT 4.0

CHIP PUANI

FİYAT/PERFOR.

SİSTEM Win 98/ME/NT/2000/XP
BİLGİ www.picto.com
FİYAT 40 \$

Kişisel Güvenlik Yazılımı

MCAFFEE FIREWALL 4

CHIP PUANI

FİYAT/PERFOR.

SİSTEM Win 98/ME/2000/XP
BİLGİ www.mcafee-at-home.com
FİYAT 40 \$

EKSİKSİZ CD YAZMA PAKETİ: Başarılı CD ve DVD yazma yazılımlarından biri olan WinOnCD'nin 6.0 sürümü artık kullanıcıya DVD video hazırlamak için çözümler de sunuyor. Ayrıca dahili bir web browser, korumalı diskler hazırlamak için şifreleme özelliği ve çok katmanlı ses düzenleyicisi gibi ilginç araçları da bünyesine katan yazılım ile artık DVD hazırlamak için bir ek yazılıma da gerek kalmıyor. Yeni sürümle birlikte hazırladığınız disklere hareketli menüler ve tuşlar eklemenize de olanak tanıyan WinonCD 6 ile yüksek kalitede MPEG-1/MPEG-2 encoding yapabilmeniz de mümkün oluyor. Bir diske sığmayacak kadar büyük videolarınız için yazılıma eklenmiş bir diğer yenilik olan Video OverSpan otomatik olarak dosyayı birden fazla diske bölebiliyor. Benzer bir çalışma prensibine sahip olan geliştirilmiş Data OverSpan özelliği ise aynı işlemi büyük boyuttaki veri dosyaları için gerçekleştiriyor. Hatta Multisession OverSpan özelliği ile, tek bir CD ile sınırlı kalmadan arşivinize dosya eklemeye de devam edebiliyorsunuz. WinonCD'nin dahili web browser'ı sayesinde CD'ye yazmak istediğiniz dosyaları internet üzerinden seçmeniz bile mümkün oluyor.

SONUÇ: Çarpıcı özellikleri ile benzer yazılımların bir adım önüne geçiyor. DVD hazırlamaya da olanak tanıyor.

- + Çok katmanlı ses düzenleyici
- + Dahili web browser
- + Korumalı diskler hazırlayabilme

FOTOĞRAF SORUNLARINA SON! Dijital fotoğraflarınız üzerinde hızlı ve etkili bir biçimde düzeltmeler yapabileceğiniz bu yazılım, eski ve solmuş fotoğrafların renk ve kontrast problemlerinin düzeltebiliyor. iCorrect; nötr, gökyüzü, deri ve yaprak gibi referans renklerden birini seçip, fotoğrafınızdaki ilgili bölgelere tıklayarak işleme başlıyorsunuz. Yazılım, doğru bir şekilde düzeltme yapabilmek için monitörünüzün parlaklık ve kontrast ayarlarını düzeltmeniz için size kullanışlı bir ayar penceresi de sunuyor. Renk ve diğer konularda herhangi bir uzmanlık gerektirmeyen yazılımda bir önceki sürüme ek olarak Windows XP için özel olarak tasarlanmış olan iCorrect, kullanıcıya daha hassas bir parlaklık ve kontrast ayarı da sunuyor. Ayrıca artık 24 bit ve 48 bit resim dosyaları da işlenebiliyor. Daha hızlı erişim için sağ tuş menüsüne de eklenen yazılım, sürüklerle bırak desteği de sunuyor. Windows XP Imaging için LZW TIFF dosya desteğine sahip olması ise yazılımın diğer artısını oluşturuyor.

SONUÇ: Dijital kamera sahiplerine tavsiye edebileceğimiz mükemmel bir yazılım. Size zaman kazandıracak yüksek kalitede sonuçlar veren bu düşük fiyatlı yazılımı mutlaka denemeniz gerekiyor.

- + 48 bit renk derinliği desteği
- + Ayarlanabilir jpg sıkıştırma oranları
- + XP Imaging için LZW TIFF desteği

eCHIP Extra iCorrect

HEM GÜÇLÜ, HEM EKONOMİK: McAfee Firewall her zaman olduğu gibi 4.0 sürümü ile de başarılı bir korumayı çok ekonomik bir fiyata sunabiliyor. Bir önceki sürüme benzer bir arabirime sahip olan yeni Firewall'un yeniliklerini görebilmek için biraz daha detaylara inmek gerekiyor. Daha önceki sürümlerde olduğu gibi PC'nizin online varlığını gizleyip, izniniz olmayan uygulamaları engelleyerek koruma sağlayan yazılım ile bilgisayarınızın kontrolünü ele geçirmek isteyen birçok trojana karşı önlem alınmış oluyor. Firewall 4, sihirbazlar yardımıyla kullanıcıyı portlar ve protokollerle ilgili birçok karmaşık işleminden kurtarıp, kullanım kolaylığı da sağlıyor. Ayrıca bu sihirbazlar genelde firewall'ların ev ağlarında açtığı sorunların oluşmasını da engelleyebiliyor. Diğer taraftan yazılım rakiplerinde olduğu gibi geriye doğru giderek sisteminize yapılan saldırıların kaynağını bulmak için Visual Trace adlı bir ek yazılımı da size sunuyor. Ayrıca yazılım artık sadece saldırıyı önlemekle kalmıyor. Yazılımın tüm bilinen portları gizleyebilmesi ise gerçekten etkileyici.

SONUÇ: Firewall 4, rakipleri ile hemen hemen aynı fiyata sahip. Ancak çoğu ev kullanıcısının ihtiyacını ücretsiz olan Zone Alarm da karşılayabilir.

- + Tam koruma sağlıyor
- + Sihirbazlarla kolay kullanım
- İnternetle yeni tanışanlara göre değil

eCHIP Extra McAfee

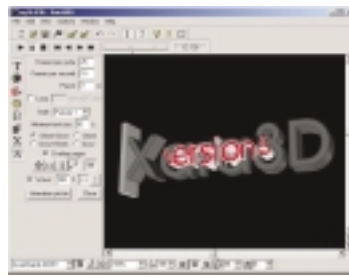
Yazılım Testi

OS Servis Paketi

**MICROSOFT WINDOWS XP
SERVICE PACK 1**
CHIP PUANI ☐ ☐ ☐ ☐ ☐FİYAT/PERFOR. ☐ ☐ ☐ ☐ ☐

SİSTEM Windows XP
BİLGİ www.microsoft.com
FİYAT ÜCRETSİZ

3D Grafik Yazılımı

XARA3D 5
CHIP PUANI ☐ ☐ ☐ ☐ ☐FİYAT/PERFOR. ☐ ☐ ☐ ☐ ☐

SİSTEM Win 98/ME/NT/2000/XP
BİLGİ www.xara.com
FİYAT 50 \$

Video Düzenleme Yazılımı

IMAGINATE
CHIP PUANI ☐ ☐ ☐ ☐ ☐FİYAT/PERFOR. ☐ ☐ ☐ ☐ ☐

SİSTEM Windows ME/2000/XP
BİLGİ www.canopus.com
FİYAT 200 \$

EN GÜNCEL YAMALARDAN OLUŞAN PA-

KET: Windows XP içinde yer alan hataları, güvenlik açıklarını ve yazılım uyumluluk problemlerini gidermek için Microsoft'un kullanıcılara sunduğu bu servis paketi 300'den fazla soruna çözüm bulabiliyor. Ayrıca sorunların giderilmesinin yanı sıra kullanıcıya USB2.0 desteği de sunan bu servis paketi, aynı zamanda ürün etkinleştirme işlemi ile ilgili birkaç değişiklik de yapıyor. Windows XP kullanıcıları bu yama ile Microsoft'un Java Machine'ine geri kavuşurken, maalesef Bluetooth desteği için biraz daha beklemeye devam etmeleri gerekiyor. Güncellenen diğer yazılımlar arasında yer alan Internet Explorer 6.0 ise yeni haliyle kullanıcılara daha fazla güvenlik sunar bir hale geliyor. Bu şekilde örneğin internetten bir dosya indirmeye kalktığınızda, artık farklı kaydet penceresinde gerekli uyarılar karşınıza geliyor. Görünüm olarak çok fazla fark edilecek bir değişiklik gerçekleştirmeyen servis paketinde, Program Ekle/Kaldır bölümünde Microsoft uygulamalarının gizlenip farklı browser ya da media oynatıcısının default olarak atanabilmesi tek görünür değişikliği oluşturuyor.

SONUÇ: Servis paketinin tam yüklendiğinde 130 MB'i geçen boyutu da yavaş internet bağlantısına sahip olanlar için bir sorun olabilir.

- + Bir seferde tüm sorunları çözüyor
- Tek yenilik USB 2.0 desteği
- Dosya boyutu fazla

EN ETKİLİ 3D LOGO YARATICI: Bu kullanıcı dostu hareketli 3D logo yaratıcı, hareketli GIF dosyalarının yanı sıra artık Flash dosyaları ve Windows simge ve imleçleri de yaratabiliyor. Daha sonra da bunlar çeşitli popüler resim dosyası formatlarında kaydediliyor. Yazılımın en dikkat çekici yönü ekran üzerinde gerçekleştirilen tüm işlemlerin gerçek zamanlı olarak sonuç vermesi. Xara 3D'nin daha önceki sürümlerine sahip olanların da bu sürüme mutlaka göz atmaları gerekiyor. Çünkü artık yazılımla hazırlanan animasyonlar Flash formatında da kaydedilebiliyor. Ayrıca yeni sürümde animasyonları SCR formatında ekran koruyucu olarak ya da Windows simge ve imleci olarak kaydetme imkanı da bulunuyor. Yeni Animation Picker özelliği ise hazırladığınız animasyonların diğer nesnelere uygulanmasını kolaylaştırıyor. Hazırlanan dosyaların boyutlarının büyük olması, yazılımın bir dezavantajını oluşturuyor. Diğer taraftan anti-aliased vektör şekiller yaratmak için kullanılan Webster 2 yazılımının pakette olması ise bir avantaj.

SONUÇ: Web sayfalarınızı ve HTML tabanlı sunumlarınızı foto gerçekçi 3D animasyon logolar ve tuşlar ile canlandırmak için ideal bir yazılım.

- + Kullanımı kolay
- + Pakette Xara Webster 2 de var
- Animasyon dosya boyutları büyük

⊙ eCHIP Extra Xara

YAPILAMAYANI YAPIYOR, ÜSTELİK KO-

LAYCA: Piyasada bir çok karmaşık özel efekt yazılımı bulunmasına rağmen hareketli resimler üzerinde gerçekleştirecek kamera hareketleri uzun bir süredir sadece profesyonel televizyoncuların tekelindeydi. Ancak Imagine, amatör fotoğraf ya da video düzenleme ile uğraşanların bile resimler üzerinde kaydırma, zoom, döndürme ve deformasyon gibi efektleri rahatlıkla uygulayabilmesini sağlıyor. Yazılım tek başına kullanılabileceği gibi Adobe Premiere içine bir plugin olarak da yüklenebiliyor. Imagine'in zaman çizelgesi amatörlerin bile kolaylıkla anlayacağı bir biçimde tasarlanmış. Çalışma alanı, ön izleme penceresi ve keyframe ayar sekmesi de zaman çizelgesi gibi aynı amaca hitap edecek şekilde kullanışlı hazırlanmış. Ana ekranın sağında bulunan sanal kamera tüm hareketleri kolaylıkla yapmanızı sağlıyor ve yapılan değişiklikler ön izleme penceresinden gerçek zamanlı olarak izlenebildiği gibi, anahtar kareler de zaman çizelgesine yine otomatik olarak ekleniyor. Imagine, PSD ve alfa kanalına sahip 32 bit Targa dosyalarını da okuyabiliyor.

SONUÇ: Kullanımı çok kolay, fiyatı uygun ve yaratılan sonuçlar gerçekten çok etkileyici.

- + Kullanımı çok kolay
- + Profesyonel düzeyde sonuçlar
- + Premiere ile uyumlu çalışabiliyor

⊙ eCHIP Extra Imagine

Yazılım Testi

PC Bağlantı Yazılımı

DETTO MOVE2MAC

CHIP PUANI ☐ ☐ ☐ ☐ ☐FİYAT/PERFOR. ☐ ☐ ☐ ☐ ☐

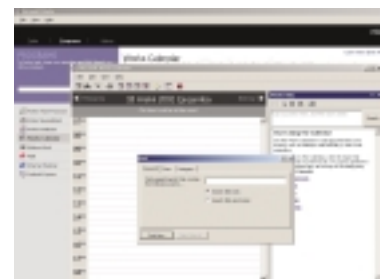
SİSTEM Win 98SE/ME/2000/XP
BİLGİ www.detto.com
FİYAT 60 \$

OCR Yazılımı

SCANSOFT OMNIPAGE
PRO 12CHIP PUANI ☐ ☐ ☐ ☐ ☐FİYAT/PERFOR. ☐ ☐ ☐ ☐ ☐

SİSTEM Win 98/ME/NT/2000/XP
BİLGİ www.scansoft.com
FİYAT 600 \$

Ofis Yazılımı

MICROSOFT WORKS 7

CHIP PUANI ☐ ☐ ☐ ☐ ☐FİYAT/PERFOR. ☐ ☐ ☐ ☐ ☐

SİSTEM Win 98/ME/2000/NT/XP
BİLGİ www.works.msn.com/
FİYAT 55 \$

MAC'E TAŞINMAYA HAZIR MISINIZ? Bir göç yazılımı olarak da nitelendirilebilecek olan Detto Move2Mac; dosyaları, çevirmeli ağ bağlantısı hesapları ve Internet Explorer sık kullanılanları gibi bazı Windows ayarlarını PC sisteminden Mac sistemine taşıyabiliyor. Eğer dosyaları kendiniz taşımak istemiyorsanız ve bazı ayarları tekrar yapmak zorunuza gidiyorsa, bu işlemleri sorunsuzca çözebilecek Move2Mac tam size göre bir yazılım. Programın oldukça yüksek olan fiyatı ise en büyük dezavantajı olarak sayılabilir. Yazılımın hem PC hem de MAC üzerinde çalışabilen sihirbazları size paketle birlikte gelen USB kablunun ne zaman takılması gerektiği de dahil olmak üzere hemen her adımda yardımcı olabiliyor. Bu aşamada tek karar vermeniz gereken nokta olarak dosyaların seçimi kalıyor. Dolayısıyla 2 bilgisayarın da USB portu bulunması gerekiyor. Ayrıca Move2Mac'i kullanmanız için MAC'inizde mutlaka OS X 10.2 (Jaguar) bulunması gerekiyor.

SONUÇ: Move2Mac, tüm çevirmeli ağ ayarlarını, adres defterini, bağlantı hesabı ayarlarını, IE sık kullanılanlarını başarılı bir şekilde aktarabiliyor. Ancak e-posta mesajlarınızı, e-posta ve çevirmeli ağ şifrenizi, birçok online ayarı ve aboneliği barındıran oldukça önemli IE cookie'lerini olduğu yerde bırakıyor.

- + PC'den MAC'e hızlı transfer yapabiliyor
- Sadece OS X 10.2 desteği var
- Önemli bazı ayrıntıları aktarmıyor

KARAKTER ANALİZİ YAPAN YAZILIM: Yazılımın 12. sürümü karakter tanıma yüzdesini oldukça geliştirmiş, arabirimini de daha kullanıcı dostu hale getirmiş bir şekilde karşımıza çıkıyor. Ayrıca PDF belgelerini de standart kelime işlemciler ile tekrar düzenlenebilecek bir şekilde dönüştürebiliyor. Yeni kullanıcı arabirimi ile belgeleri program içine almak ve işlemek de hızlıca ve kolayca tamamlanabiliyor. Yeni başlayanların ise OCR sihirbazlarından yararlanarak tüm işlemleri adım adım gerçekleştirmeleri de mümkün oluyor. Yazılımın tanıma yüzdesini artırmak için çalıştığınız belgelerdeki metin ve grafik alanlarını fare yardımıyla seçerek çeşitli bölgelere de ayırabiliyorsunuz. İş bitmiş belgelerse daha sonradan yazılımın kendi metin düzenleyicisi ile kontrol edildikten sonra içinde Word, Excel, HTML ve PDF de olmak üzere birçok farklı formatta kaydedilebiliyor. Omnipage işini gerçekten başarıyla yapan bir program ve karakter tanıma oranı da yüzde 80'i geçiyor. Programın eğitilmesi ile sonuçların iyileştirilmesi de mümkün oluyor. Yazılımın yüksek fiyatı onu profesyonel amaçlı kullanmak isteyenlerle sınırlandırabilir.

SONUÇ: Başarılı bir OCR yazılımı, ancak oldukça pahalı. Sadece birkaç fare tıklaması ile tüm OCR işlemini tamamlayacak kadar kullanışlı.

- + Eğitildiğinde tanıma oranı yüksek
- + Kullanımı kolay
- Yüksek fiyat

MICROSOFT'TAN EKONOMİK ÇÖZÜM: Temel bir kelime işlemci, hesap tablosu ve veritabanı yazılımı ile takvim ve bir seri internet aracından oluşan Works, paket içinde Internet Explorer 6'ya da yer veriyor. Paket yeni başlayan kullanıcılara hitap edecek şekilde hazırlandığı için her uygulamanın sağ tarafı bir yardım paneline ayrılmış. Paket içinde yer alan kelime işlemci, belgeleri Word ve RTF formatında kaydedebilmesine rağmen default olarak wps formatını kullanıyor. Bunun dışında Works içinde Word'ün yeteri kadar fonksiyonuna yer verilmiş. Böylelikle çok fazla yabancılık çekmeden yazı yazmaya devam edebilirsiniz. Hesap tabloları yazılımına ait özellikler ise Excel'e göre oldukça kısıtlı. Bu uygulama ile Excel formatındaki belgeleri rahatlıkla okuyabiliyorsunuz. Ancak Works içinden birden fazla sayfaya sahip Excel belgelerinin sadece tek bir sayfasına ulaşmak mümkün oluyor. Desteklediği Excel fonksiyonları ise iş yerinde Office yazılımı kullananların evde işlerine göz atması için yeterli olabiliyor. Works'ün veritabanı uygulaması da tecrübesiz kullanıcıların bile anlayabileceği şekilde kolaylaştırılmış.

SONUÇ: İlla bir Microsoft ofis paketi edinmek istiyorsanız, ekonomik bir yol. Ancak piyasada ücretiz ve daha uyumlu paketler bulmak da mümkün.

- + Office uyumu yüksek
- IE6'ya ihtiyaç duyuyor
- Çoklu Excel sayfa desteği yok

eCHIP İçeriği

3 Tam Sürüm CHIP'e Özel Programlar

Her ay sizlere sunduğumuz tam sürümlere bu ay oldukça başarılı 3 yazılım eklendi.

► **ServerAssist 1.5:** Sunucularınızı tam anlamıyla kontrol altına almanız için gelişmiş bir yönetim aracı. Programı kurmanız için gerekli şifreyi www.serverassist.com/chip adresinden alabilirsiniz.

► **TreeDirSizer 5.0:** Sisteminizdeki dosyaların tüm ayrıntılarını ve ne kadar yer tuttuğunu gösteren bir araç.

► **iCorrect Entrée 4.0:** Dijital fotoğraflarınızın daha etkili renk ve kontrasta kavuşması için geliştirilmiş bir yazılım. Tam sürümünü verdiğimiz bu programların ayrıntılı açıklamalarını 154-156-158'te bulabilirsiniz.

TOP 10 Program Türkçe ve İngilizce Office

Bu ay ikinci eCHIP'de dallarında en başarılı 10 programı topladık. İnternet güvenliğinde Norton Personal Firewall, dijital müzikte Audiograbber, resim işlemede Photoshop, sistem testinde Sandra ve video düzenlemede Pinnacle Studio gibi programların deneme sürümlerini bilgisayarınıza kurabilirsiniz. Ayrıca **OpenOffice.org 1.01**'in hem Türkçe hem de İngilizce sürümü eCHIP'de... Star Office'in kaynak kodu açık versiyonu olan OpenOffice MS Office'i aratmayacak özellikleriyle PC kullanıcılarını oldukça memnun etti. Eğer daha önce sisteminize yüklememişseniz mutlaka denemelisiniz.

BİLGİSAYAR ANSİKLOPEDİSİ

Herkes için Bilgisayar dergisinin ilk 26 sayısını pdf olarak eCHIP extra'da bulabilirsiniz.

System Mechanic 3.7h

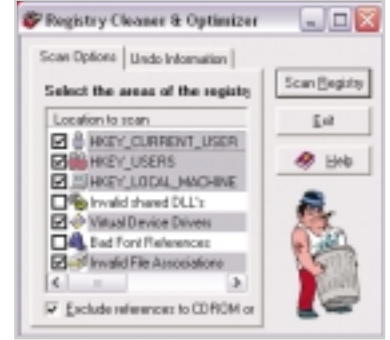
Bilgisayarınız Rahat Etsin

Mükemmel PC'ye ulaşmak için birçok program yükleyip, sonra beğenmeyip kaldırıyor musunuz? Arkadaşlarınızın gönderdiği dosyaları izledikten sonra nerede olduğunu bulamıyor musunuz yoksa? Yaşlı bilgisayarınız oldukça yorulmuş olmalı. Üst üste birçok program kuruldu, yüzlerce web sitesine girildi, belki de farkında olmadan bir işlemi birkaç kere yaptırdınız ona... Sisteminizin toparlanmasını ve iyi bir performansa kavuşmasını sağlayabilirsiniz.

Gelişmiş seçenekler

System Mechanic sihirbazını kullanmazsanız **Files, System ve Internet** başlığındaki 3 bölüme ayrı ayrı girip gelişmiş seçenekleri kullanabiliyorsunuz. **Files** menüsünde gereksiz dosyaları silebilir, kullanılmayan kısayolları iptal edebilir veya aynı anda birden çok yerde yer alan

dosyaların gereksiz olanlarını silebilirsiniz. **System** bölümünde ise HKEY_CURRENT_USER, HKEY_USERS veya HKEY_LOCAL_MACHINE gibi seçenekler-

den istediklerinizi temizleyebilirsiniz. Ayrıca Windows başlangıç programlarını düzenleyebilir, gereksiz uninstall kayıtlarını kaldırıp CD-ROM'dan network ayarlarına kadar Windows özelliklerini değiştirebilirsiniz. Son olarak, **Internet** bölümünde ise internet cookie'lerini temizleyebilir, Outlook Express'e ait silinmiş e-postaları silebilirsiniz.

Web Paketi
ile 3 adımda
web sayfası
160'da

CHIP & WebPaketi Ödüllü Web Tasarım Yarışması Katılım Formu

Ad Soyad	:	_____
Adres	:	_____
Mesleğiniz	:	_____
Doğum Tarihi	:	_____
Eğitim Düzeyi	:	_____
Şehir / Semt	:	_____
Telefon	:	_____
e-posta	:	_____
Seçtiğiniz Kullanıcı Adı	:	_____

1. Yarışmanın genel mahiyeti WebPaketi araçlarını kullanarak websitesi yapmak olacaktır.
 2. Yapılacak olan websitesi yarışması chip okuyucularını içermektedir.
 3. Yarışma derginin şubat sayısının dağıtılması ile başlayıp 15 Mart tarihinde bitecektir.
 4. Her yarışmacı demo paketinin açtığı andan itibaren isteği doğrultusunda yarışmaya iştirak etmiş sayılacaktır.
 5. Yarışma içerik ve görsellik açısından ele alınacak olup görsel ve içerik zenginliği açısından ele alınacak olup değerlendirme CHIP dergisi ve WebPaketi editörleri tarafından değerlendirilecektir.
 6. Her yarışmacı bir demo ile bir site yapma hakkına sahiptir.
 7. Dereceye giren ilk 10 (on) yarışmacıya ödül verilecektir.
 8. Bilgi için bize katılmı ve online form için www.webpaketi.com adresini ziyaret ediniz.
- * Bu formu : İncirli Cad. Akbulut İşmerkezi K:3 No:110 34740 Bakırköy/İstanbul adresine Postalayınız.

İÇİNDEKİLER

Hi-tech Ürünler:
Yeni teknoloji ürünleri

Araştırma Laboratuvarlarında:
AB'nin GPS'i Galileo

Bilim Cevap Arıyor!

Kahin mi Şarlatan mı?

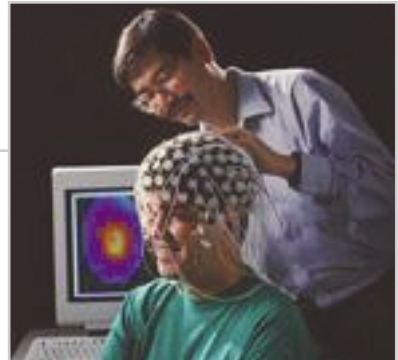
Geleceği görmek, düşünce okumak gibi doğa üstü kavramlar gerçek olabilir mi? Bazı insanlar geleceği yıllar önceden görebilme yeteneğine mi sahipler?

■ 1898 yılında, Morgan Robertson isimli bir yazar, "Futility" isimli bir roman yayınladı. Robertson romanında, nisan ayının sisli, karanlık bir gecesinde buz tutmaya yüz tutmuş soğuk sularda yol alan TITAN isimli lüks bir dev transatlantiğin ilk yolculuğunda bir buzula çarparak, yavaş yavaş batması ve geminin etraftan yardım alamayışı gibi can kurtaran botlarının da eksik olması nedeniyle yüzlerce yolcunun boğularak, donarak ölmesini dramatik bir biçimde anlatır. Kitabın yayınlanmasından tam on dört yıl sonra, yazarın kitabında tanımladığı gemiye tıpatıp benzeyen TITANIC isimli transatlantik, benzer bir sisli nisan akşamında ilk yolculuğunda bir buzula çarparak battığında, bu kez gerçek yolcuların yaşadıkları, romanda anlatılanlara tıpatıp uymaktadır.

1934 yılında profesör J.B. Rhine'in Duke Üniversitesi'nde ilk parapsikoloji deneylerini gerçekleştirerek, telepati, kehanet, medyumluk, psikometri gibi doğa üstü kavramları bilimin uğraş alanı içine sokmasının nedenlerinden biri olan bu olay, dünyada ne ilktir, ne de son olur. Nost-

radamus gibi ünlü kahinlerin sözlerini anlamak için hayatlarını harcayan insanlar olduğu kadar, kendilerini açığa çıkarmayan ancak benzer deneyimler yaşayanların da azınlıkta olmadığı düşünülür. En azından her akşam görülen sıradan rüyaların bir parçasının bile gerçekleştiğini görmek, çoğu insanın artık üzerinde durmadan geçtiği bir ayrıntı haline almıştır. Bilim ise bu vakaları, İngilizce ismiyle Extrasensory Perception (ESP) veya olağan dışı gelişmiş duyu keskinliği olarak adlandırıyor. Şaşırtıcı olansa şu ki, sıradan bir insan için bir grup bilim adamının insan üstü gayretle, belki umutsuzca kanıtlamaya çalıştığı doğa üstü bir kavram gibi görünen

DÜŞÜNCEVİ ÖLÇMEK:
Beynin düşünme sırasında yarattığı enerjiyi ölçmek ESP ile uğraşan bilim adamlarının ana problemi haline gelmiş.

hi-tech

Bilim Cevap Arıyor!

ESP, kıyasından köşesinden de olsa, bazen düşünce gücünüzle odanızdaki ışıkları açıp kapamanızı veya monitörünüze uzaktan kumanda etmenizi sağlayan bir bilgisayar kontrol cihazında karşımıza çıkabiliyor. Peki, ESP gerçekten nedir?

Gizli servisler ve kahinler

İnsan beyninin geleceği görebilmek, başka bir insanla, mekan ve fiziksel bağıllık olmaksızın iletişim kurabilmek gibi yetenekleri olduğunu savunan ESP teorisyenleri, paranormal aktiviteleri tanımlamak için, içinde bulunduğumuz çağı, geçmişe göre çok daha uygun olduğunu düşünüyorlar. Teoriye göre, bilgiyi radyo dalgaları veya elektromanyetik ışınlarla taşımak mümkün olduğuna göre, bir çeşit elektromanyetik dalga yaratabilen insan beyninin de düşüncelerini bilgi paketleri halinde kodlayarak başka beyinlere göndermesi veya alması mümkün olabilecektir. Tek sorun, insan beyninin şu an bu işlemi gerçekleştirecek kadar gücünün olmamasıdır, ama ayın veya komşu gezegenlerin gözlemlerinin yapıldığı ortaçağ döneminde de insanın bu gezegenlere ulaşacak gücünün olmadığına hatırlanması gerektiğinin altını çiziyor araştırmacılar.

Parapsikoloji alanında medyanın en çok ilgisini çeken deneylerden bir kısmını ise şüphesiz, gizli servislerin yüksek ücretlerle çalıştırdıkları "uzmanlara" yaptırdıkları çalışmalar oluşturuyor. Bu çalışmalar sırasında bilimsel kriterler göz önüne alınmasa da, batılı ülkelerin gizli servisleri, komik duruma düşebileceklerinden çekinmeden, aradıkları insanların, delillerin yerlerini kahinlere, medyumlara sorduklarını ve kimi

KAHİNLER İZ PEŞİNDE: Gizli servisler, sık olmasa da "aradıklarına" ulaşmak için kahinleri kullandıklarını itiraf ediyorlar. Şaşırtıcı olan ise, bu operasyonların başarılı olması.

zaman, bu uzmanların verdikleri bilgilerle, hedeflerini "elleri ile koymuş" gibi bulduklarını açıklıyorlar.

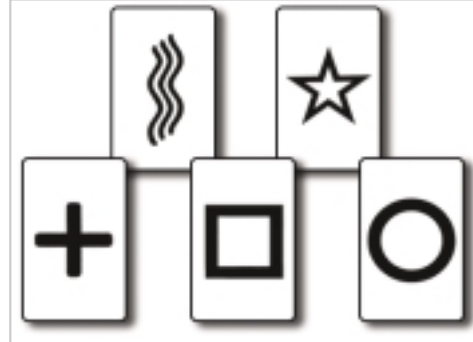
Doğaüstü deneyler

ESP'nin bilimsel saygınlık kazanması ise elbette romanlar, söylentiler veya efsaneler üzerindeki çalışmalarla olmadı. Profesör Rhine, bazı insanların telepatik güçleri olduğunu kanıtlamak için bugün Zener Kartları olarak bilinen ve Karl Zener tarafından dizayn edilen, arka tarafında yıldız, kare, daire, artı işareti ve dalga şekilleri bulunan 5'er kartlık 25 desteden oluşan bir testi, denekler üzerinde uyguladığında, telepatik güçlere sahip olduğuna inanılan deneklerin 25 destedeki tüm kartların arkasındaki şekilleri doğru bildiği gözlemlendi. İstatistiksel anlamda, şans olarak açıklanması mümkün olmayan bu başarılı deneyler sonrasında bilimsel platformda yankı uyandıran Profesör Rhine'nin deneyleri başka bilim adamları tarafından da farklı denekler üzerinde uygulanıp, benzer sonuçlara ulaşıncaya, bilim dünyası, insan beyninin "açıklanamayan" bir güce sahip olduğunu resmen kabul etmiş oldu.

Deneyler Zener kartları ile de sınırlı kalmadı... 1970'lerde bir grup araştırmacı, random (rastgele) bir sayı makinesinin karşısına oturttukları deneklerden, yüzlerce kez makinenin ürettiği sayıları tahmin etmelerini istediler ve bilim dünyası bir kez daha şaşkınlığa boğuldu. Buna karşılık ESP'ye inanmayan bilim adamlarının gelişkin bir beynin düşük olasılıkları bile hesaplayarak

kumar oynayabilecek kapasiteye sahip olabileceği argümanı ile deneylerin sonuçlarını farklı yorumlamaları da bilim dünyasında taraftar toplamış bir eğilim. Kaldı ki Morgan Robertson'un yazdığı Futulity kitabının, gemicilik hakkında bilgisi olan herhangi biri tarafından kolayca yazılabilecek teknik bir kitap olduğu da tartışılmaktadır.

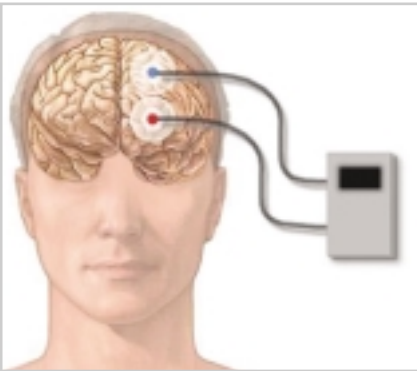
Nisan ayında ısınan havayla ana kütlelerinden kopup başı boş dolaşan buzulların kuzey denizlerinde tehlike oluşturduğu tüm denizcilerin bilgisi da-

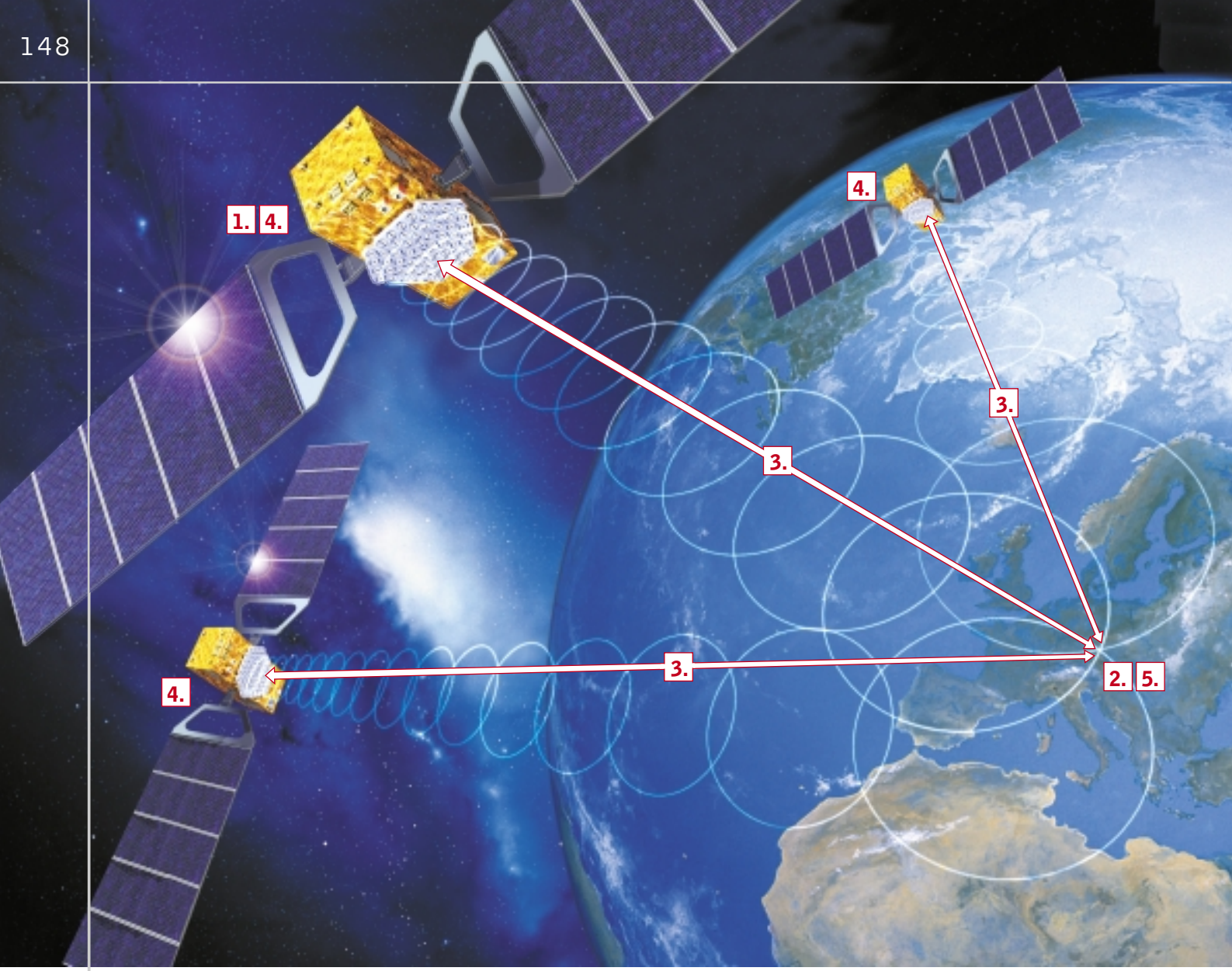
TAROT KARTI DEĞİL: Zener kartları, pisişik güçlere sahip insanları ortaya çıkarmak için dizayn edilen testlerde kullanılıyor.

hilindedir ve biraz ileri görüşlü bir denizcinin on, on beş sene sonra ne tip gemiler inşa edileceğini bilmesi de şaşırtıcı olmamalıdır. O büyüklükte bir gemiye, devasallığı ifade eden Titan kelimesinden türetilen bir isim verilmesi de aslında vasat yaratıcılık örneği kabul edilebilir. Ancak yine de akıllarda kalan soru şu ki, iyi bir denizci tüm bunları bilse de, çevredeki gemilerin, Titanic'in yardım sinyallerini dev geminin eğlencesi sanıp yardıma gitmeyişi ve dünyanın en büyük gemisinde affedilmez bir ihmalkarlık olarak yeterli tahliye botunun bulunmaması gibi detayların tümünün birden gerçekleşmesi ihtimalini on dört sene önce yazması Robertson'un şanslı bir tahmini midir, yoksa gerçek bir ESP örneği midir? ■

Cem Şancı, cemsanci@chip.com.tr

BEYİN DALGALARI: Elektromanyetik cihazlarla beyin dalgalarının varlığını ispatlamak mümkün.

AB'nin Yeni Uydu Navigasyon Sistemi

AB'nin Telsiz

ABD'nin konumlama sistemi GPS, dünya çapında bir norm haline gelirse, gezegenin geri kalan kısmı ABD'nin iyi niyetine bağımlı hale gelecek. AB bu durumu Galileo ile engellemeye çalışıyor.

ABD'nin son savaşlarına ilişkin televizyon görüntüleri hepimize aşikar: Önce hedeflenmiş alanın işaretli yerinde bir bina görünür... Ve ardından bir patlama! En nihayet görüntü kaybolur. Bir Cruise Missile, Pentagon'un GPS ile tam isabetli olacak şekilde yönlendirilerek önceden programladığı hedefe isabet etmiştir... Savaş söz konusu olduğunda Amerikalılar GPS (Global Positioning System) uydularını yalnızca kendi ihtiyaçlarına göre konumlandırırlar. Öyle ki sivil kullanıcıların uydu sinyallerini daha kötü almalarını ve olasılıkla tehlikeye düşmelerini göze alabiliyorlar.

Bu durum Avrupa için askeri mercilerce kontrol edilen GPS (ABD) ve GLONASS (Rusya) sistemlerine bir alternatif oluşturmak için yeterli neden teşkil ediyor. Buna bir isim bulmak fazla zaman almadı: 17. yüzyılda o sıralar va-

SERİ

ARAŞTIRMA LABORATUARLARINDAN YENİLİKLER

Geleceğin dünyasıyla şimdiden tanışın: Bilim ve endüstri, yaşamınızı köklü şekilde değiştirecek anahtar teknolojiler üzerinde çalışıyor. CHIP bu yazı dizisinde sizi geleceğin dünyasıyla tanıştırıyor.

GALILEO UZAYDA NASIL SEYREDİYOR?

1. Her bir Galileo uydusu nanosaniyelik bir doğrulukla yeryüzüne telsiz sinyal gönderen bir atom saati ve bir gönderici ile donatılmıştır.
2. Yeryüzündeki bir alıcı tam konumunu belirlemek istiyorsa, telsiz sinyalin kendisi ve uydudan gelen sinyalleri ölçmek zorundadır. Yeryüzü yüzeyinin üzerinde ise dört adete ihtiyaç vardır.
3. Bu mesafe ölçümü alıcının konumunu sinyalin yeryüzü üzerinde çizileceği yarıçap üzerinde belirler.
4. Ama doğru bir konumlandırma için alıcı en az üç uydudan gelen sinyalleri ölçmek zorundadır. Yeryüzü yüzeyinin üzerinde ise dört adete ihtiyaç vardır.
5. Tam pozisyon, ölçülen tüm sinyallerin yarıçaplarının kesişme noktasıdır. Sonra ölçüm verilerinden meridyen ve paraleller ve de yükseklik hesaplanır.

**YERYÜZÜ
UYDULARI:**
30 uydudan oluşan tüm yerküreyi telsiz navigasyon için kaplayacak şekilde eşit ölçüde üç orta yörünge üzerine dağıtılır.

öncelikle navigasyon sistemlerinin tüm bant genişliğini kendilerine saklamak için barış zamanlarında da telsiz sinyallerini kötüleştirme. Yine de 22 yıl önce ABD askeri mercilerince geliştirilen sistemin popülerliği, 1990 yılından itibaren kamuoyunun kullanımına ücretsiz sunulmasından dolayı artıyor. Öncelikle otomobil sürücüleri cockpit'lerindeki navigasyon yardımından artık vazgeçmek istemiyor.

İşleyiş tarzı GPS gibi, ama daha iyi

İlke itibarıyla Avrupalı karşı tasarım Galileo, altı yörünge- de 24 uydudan beslenen ABD sistemi GPS gibi işliyor: Yerde bir konumu belirleyebilmek için, en az üç uydudan telsiz bağlantısının olması gerekiyor. Telsiz sinyalleri yardımıyla alıcı, bu uyduların her birine mesafesini ortaya çıkarıyor. Tam bulunulan yer telsiz sinyallerinin kesiştiği ve belirli bir algoritmaya göre hesaplanabilen (sol üstteki resme bkz.) noktaya tekabül ediyor.

Bu yöntemde zaman önemli bir rol oynuyor: Galileo uydularının yolladığı sinyaller, alıcının bu sinyallerin kendisine gelirken ne kadar süreyle yolda olduğunu ya da kendisinden ne kadar uzakta bulunduğunu saptamasını sağlayan zaman işaretleridir. Bu işlem için yeryüzünün çevresini dolaşan uydular, binde bir nanosaniyelik, yani 0,000000000001 saniyelik bir doğrulukla çalışan atom saatleriyle donatılıyor. Güvenlik için 30 uydunun her birinde farklı teknolojilerle çalışan iki bağımsız atom saati bulunuyor: 6 gigahertz'lik bir çevrim sunan bir Rubidium saati ve de 1,4 gigahertz'lik bir çevrimle çalışan ve bir lazer ve bir mikrodalga bağlantısı üzerinden zaman verilerini yeryüzüne gönderen bir hidrojen dalgalı saat. İsviçre'de imal edilen saatler, uydularda kullanılan en doğru saatler.

Tesisatı: Galileo

rolan astronomik dünya görüşünün doğruluğundan kuşku duyan tartışmalı araştırmacı Galileo. İddialı Galileo projesi için Avrupa uzaycılık kuruluşu ESA, 2008 yılına kadar uzaya toplam 30 uydudan fırlatmak istiyor: 24 bin kilometre yükseklikteki üç yörüngeye eşit ölçüde dağılmış olarak sinyalleri yeryüzünün her bir noktasına ulaşacak.

Ayrıca Avrupalı sistem daha güçlü bir performansa sahip olacak ve böylece ticari alanda da çekici olacak: Örneğin kullanıcılara 10 santimetreye kadar doğru konumlandırma sunulacak. Buna karşılık GPS ise 20 ila 50 metrelik bir sapmayla yetinmek zorunda. Bunun nedeni Amerikalıların

Buna rağmen onlar da ara sıra bir Caesium saatinin telsiz sinyalleri üzerinden yerden ayarlanmak zorunda.

Her biri 650 kilogram ağırlığındaki Galileo uydularının GPS uydularından daha küçük olmaları ve bu yüzden de yörüngede daha tam konumlandırılabilmesi de doğruluğa katkıda bulunuyor. Ama 2004 yılında bir Ariane taşıyıcı raketi ilk uyduyu uzaya yerleştirinceye dek, araştırma ve geliştirmeler Avrupa uzaycılık kuruluşlarında son hız sürecekti. Yalnızca Alman Havacılık ve Uzaycılık Kurumu bünyesinde üç kuruluş bunun için çalışıyor. Kontrol merkezleri de doğal olarak Avrupa'da yerleşik olacak.

►►Galileo için geri sayım►► 1999 ►► AB sivil navigasyon sistemi olarak Galileo'yu duyuruyor. ►► 2001 ►► Geliştirme aşamasının başlangıcı ►►►►

ZEPLIN GALILEO UYDUSU ROLÜ OYNUYOR

Henüz hiçbir Galileo uydusu yörüngede gezinmediği için-
dir ki, onun rolünü bir zeplin üstleniyor ve ilgili sinyalleri
gönderiyor. Alıcı olarak küçük bir otobüs arazide tur atı-
yor. Simulasyonlar arıza ihtimallerini önceden devre dışı
bırakmaya yarıyor.

“GPS’ten daha iyi olmak” hedefi için geliştiriciler, yaş-
lanmış ABD sisteminde olduğundan topyekün daha mo-
dern bileşenler kullanıyor. Aynı şekilde geliştiriciler, ola-
bildiğince önceden düşünülebilir tüm arızaların izini sür-
meye ve bunların bertaraf edilmesine de değer veriyorlar.
Ancak uydular henüz inşa edilmemişken bu çetrefilli bir
iş. Çözüm, tüm olayı olabildiğince iyi simule etme dene-
mesinden geçiyor.

Bu zahmetli ve sükseli ölçümler için DLR çalışanları la-
boratuvarlarını terk etmek ve uydu navigasyonuna ihtiyaç
duyulan yarlere, yani caddelere, şehirlere, suya ve tarlalara
gitmek zorundalar. Yeri sabit olan uydunun rolünü burada
komple yüksek teknoloji ekipmanı ile donatılmış bir zep-
lin üstleniyor. Bunun görevi, uyduların daha sonra nasıl
optimal bir biçimde durmak zorunda olduklarının ayarla-
nabilmesi için bir ölçüm aracı üzerinde olabildiğince kıpır-
tırsız farklı yüksekliklerde ve açılarda durmaları. Bir he-
likopter bu iş için yeteri kadar kıpırtısız değil.

Oysa kulağa bu kadar kolay gelen şey, sıradan zeplin
uçuşlarına kıyasla kaptan Scott’ın manevrayı yorumladığı
üzere “en zor işlerden biri”. Bodensee kökenli 75 metre
uzunluğundaki devin, belirli bir yer üzerinde hareketsiz
durabilmesi ve her bir hava cereyanında sürüklenmemesi
için, bir yer istasyonundan filmi çekiliyor ve pilota yansı-
tılmış hedeflenmiş yer ile birlikte canlı resmi cockpit’e

gönderiliyor. Böylece pilot konumunu sürekli değiştirebi-
liyor.

Zeplin ve minibüsle simulasyonlar

Zeplin dış görünüş olarak bir uyduya ne kadar az benzi-
yorsa, yeryüzünde sinyali alan karşı taraf da, geleneksel bir
şekilde inşa edilmiş bir alıcıdan o kadar farklı. Çünkü bu
alıcı bir cep telefonundan daha büyük değil -zorlu testler
için düşünülemeyecek bir format bu. Tüm cihazları yer-
leştirmek ve böylelikle Münih’in içinde ve çevresinde yol-
culuklar için yeterli bir alıcı istasyonu kullanmak için kü-
çük bir otobüs, ucu ucuna yeterli geliyor.

Her bir ölçüm için teçhizat tablası üzerindeki bir kame-
ranın ve otobüsün çatısındaki bir balıkgözü objektifin
çevrenin filmini çektiği 15 dakikalık bir yolculuk gereki-
yor. Buna paralel olarak ölçüm teknisyenleri zeplin uydud-
an telsiz sinyalleri alıyor. Burada ölçüm eğrileri alıcının
kaydettiği her şeyin doğrudan uydudan gelemeyeceğini
göstüyor. Burada örneğin bina cepheleri, ağaçlar ya da
sollayan otomobillerden yansıyan ve konumlamayı büyük
çapta çarpıtan yankılar bariz bir biçimde hissediliyor. Şim-
diye kadarki GPS teknolojisinin aksine Galileo uç cihazla-
rı doğrudan sinyalleri doğrudan olmayanlardan ayırt ede-
cek durumda olacak. Bunun temelini sinyallerin modülas-
yonu ve düzeltilmesine olanak tanıyan Münih’teki sonuç-
lar sağlıyor.

Gelinen noktada ölçüm yolculuklarında hiç olmazsa on
nanosaniyelik bir çözünürlüğe ulaşıyor, “ki bu da üç met-
relik bir ölçüm doğruluğuna tekabül ediyor” açıklamasın-
da bulunuyor DLR’daki Institut für Navigation und Kom-
munikation (Navigasyon ve İletişim Enstitüsü) bünyesin-
de faaliyet gösteren Alexander Steingäß. Hatta yazılım ve
sonradan işleme ile beş nanosaniyelik, yani birbuçuk met-
relik bir doğruluk payına ulaşıyor. Yayalar da Galileo’dan
yararlanacakları için bu isabet doğruluğu bu derece önem-

TEST ALICI İSTASYONU OLARAK MİNİBÜS

YÜKSEK TEKNOLOJİ DOĞRULUĞU: Kullanıcı halen kablo ile
ölçüm minibüsüne bağlı bir şekilde alıcıyı önünde taşımak
zorunda... test ekipmanı onun için henüz çok ağır.

2002 ► Simulasyonlarla sinyal ölçümleri ► 2003 ► İlk navigasyon antenleri ► 2004 ► İlk deneysel uydu yörüngesinde ►

UYGULAMA ÖRNEKLERİ

OTOMOBİL TRAFİĞİ: Galileo yalnızca tek tek araçların navigasyonunu sağlamakla kalmayacak, tüm trafiği yönetebilecek.

MOBİL SERVİS: Galileo özellikli UMTS cep telefonları yerel hizmetlerle birlikte şehir kılavuzları olacaklar,

ADRES ARAMA: Siber gözlükler şehir haritası görüntüsüyle yayalara doğru yolu gösterecek.

YÜK TAŞIMA: Galileo hangi yük konteynırının o anda nerede olduğunu tam olarak konumlandırabilecek.

TARIM: Galileo yerin kalitesini kaydediyor. Böylece gerektiğinde gübreleme yapılacak.

li. Güncel simülasyon aşamasında şimdiki ekipmanı hiçbir insan taşıyamayacağı için alıcı kablo üzerinden ölçüm otobüsüne bağlı olmak zorunda. Ancak kısa bir süre sonra alıcı cihaz olarak UMTS cep telefonları yeterli olacak ve entegre navigasyon sistemli siber gözlükler bir ütopya olmaktan çıkacak.

Galileo rotası bariz bir biçimde başarı

Test eylemlerinin yöneticisi Steingaß Galileo'nun performansı söz konusu olduğunda iyimser: "Biz Amerikalılardan daha küçük uydulara ve daha doğru saatlere sahibiz. Buna daha iyi, daha modern sinyaller ve daha büyük bant genişlikleri ekleniyor." Ona göre, AB'nin 2008 yılına dek yapacağı 3,2 milyar euro'luk yatırıma değecek. O zamana kadar simülasyonlardan elde edilen sonuçları gerçek koşullara aktarmak sürecektir. Uyduları konumlandırma sorunu için örneğin 5 ila 90 derecelik farklı açılar altında yapılan ölçümler özellikle aydınlatıcı: Burada sıklıkla gerekli üç uydudan yalnızca ikisi kullanıldığı içindir ki, alçaktaki (20 derecenin altındaki) uydulardan gelen sinyaller hemen hemen

hiç kullanışlı değil. Aynı anda ölçülen GPS sinyalleri ile yapılan karşılaştırma bunu doğruluyor.

Tahsis edilmiş frekans bantlarının hangi sinyallerinin ve bölümlerinin Galileo tarafından nihai olarak kullanılacağı henüz açıklığa kavuşmuş değil. Yeni olan, örneğin acil çağrı durumlarında önem kazanan, bir sorun çıktığında ya da alınan sinyallerin güvenilir olmadığında sistemin bunu kullanıcıya iletmesi. Ayrıca Power-User'lar için her iki sistemi de, hem GPS'i hem de Galileo'yu birlikte kullanabilme olanağı mevcut olacak.

Oynanan senaryolara göre değerlendirmek gerekirse, geliştiricilerin iyimserliği haklı denebilir: Galileo GPS ile kolaylıkla baş edebilecek ya da Amerikalı rakibini belki de tümünden saf dışı bırakacak.

Finansman planları da ikna edici: GPS'de olduğu gibi temel hizmet ücretsiz

olacak, ancak burada on metreye kadar konumlandırma doğruluğu (GPS'te 20 ila 50 metre) sunulacak. Daha yüksek bir doğruluk oranı ve şifrelenmiş de olabilecek özel hizmetler için ücret ödenmesi zorunlu olacak. ■

MF-KK / Garo Antikacıoğlu, agaro@chip.com.tr

» Biz Amerikalılardan daha küçük uydulara, daha büyük bant genişliklerine ve daha iyi sinyallere sahibiz.«

Alexander Steingaß, DLR

İÇİNDEKİLER

Ayın Hatası:
Jumper Windows'u şaşırtıyor

3 Adımda 3 Tam Sürüm
eCHIP'teki tam sürümler

Tips&Tricks:
Windows, uygulamalar...

Spam İletilerini Engellemek

Spam'lerin Yolunu Tıkamak

Öğrendiğiniz tüm yöntemleri denediniz, ancak spam gönderenler tanıtım mektuplarını artık Windows'un ileti hizmetleri üzerinden gönderiyorlar.

■ Outlook az önce yeni iletilerinizi denetledi ve birdenbire ekrana gelen bir Windows penceresi serbest erişimli bir internet hizmeti hakkında sizi bilgilendirmeye çalışıyor. Reklam iletilisinden kurtulmak için çok fazla düşünmeden *Tamam* düğmesine tıkladınız. Aslında sadece sıkıcı olan bu durum, ancak beklenen daha fazla kötülüklere yol açabilir. Korsanlar servis mesajlarını trojan ve kurtlar için bir basamak olarak kullanabiliyorlar.

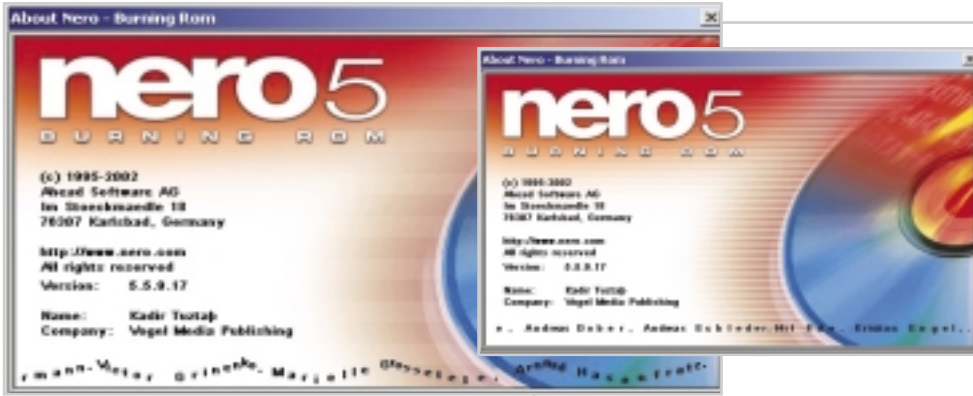
Toplu e-posta gönderimlerinin çok kolay olduğu bu zamanlarda söz konusu türdeki saldırılara karşı kendinizi mutlaka korumalısınız. Hazırlayanlar, bu iletileri *Direct Adviser* gibi uygulamalar yardımıyla gönderiyorlar. Bunun için tek bir fare tıklaması yeterli oluyor ve bildiri binlerce PC üzerinde görülüyor. Bu rahatsız edici durumu dünyanızdan uzak tutmak için iki yol mevcut. Bunlardan ilkinde söz konusu hizmeti kapatabilirsiniz. Bunun sonucunda benzer tanıtım iletilerini, ister kötü ister iyi olsun asla alamazsınız. Veya bir firewall kurabilirsiniz. CHIP, size her iki yolu da gösteriyor.

Windows 2000/XP altında ileti hizmetini kapatmak: *Başlat* menüsündeki *Denetim Masası* (Windows 2000 altında *Başlat/Ayar-*

lar/Denetim Masası) üzerine tıklayın ve ekrana gelen penceredeki *Yönetimsel Araçlar ve Hizmetler* simgelerine sırasıyla ikişer kere tıklayın. Hizmetler penceresindeki "Messenger" hizmetine iki kere tıklayın ve *Başlangıç Türü* açılır listesinden *Devre Dışı* öğesini seçtikten sonra *Tamam* düğmesine tıklayın.

Windows 98/Me altında ileti hizmetini kapatmak: *Başlat* menüsündeki *Ayarlar/Denetim Masası* komutunu çalıştırın ve ekrana gelen penceredeki *Ağ* simgesine iki kere tıklayın. *Bileşen* listesindeki "Microsoft ağları için dosya ve yazıcı paylaşımı" öğesini seçin ve *Kaldır* düğmesine tıklayın. Bunun tek dezavantajı artık ağ üzerinde hiçbir kaynağı paylaşımaya açamayacak olmanızdır. Bir firewall kurmak daha iyi bir sonuç verecektir.

Firewall ayarları: Microsoft'un ileti hizmeti 137 ve 139 numaralı portları kullanıyor. Bazı gönderenler ise 135 numaralı portu da kullanabiliyorlar. Söz konusu üç portu da tamamen kapatmak en iyi çözüm olacaktır. Firewall programlarında yerel ağ ve internet ortamında kullanılacak ayarları ayrı ayrı belirleyebilirsiniz. Bu portları yerel ağ için açık bırakmalısınız. Çalışma arkadaşlarınızın gönderdiği iletileri ancak bu şekilde alabilirsiniz.

Nero Burning Rom Sürprizi: En çok kullanılan CD yazma programlarından biri olan Nero Burning Rom'un geliştiricilerinin isimlerini görmek için *Help/About* komutunu çalıştırın ve ekrana gelen pencere üzerindeki herhangi bir noktaya iki kere tıklayın. Bunun sonucunda geliştiricilerin isimleri pencerenin altından geçmeye başlayacaktır. İsimlerin geçiş stillerini değiştirmek için pencere üzerindeki herhangi bir yere iki kere daha tıklamanız yeterli olacaktır. Bu Sürpriz Yumurta için Kasım Tolga Öztürk'e teşekkürler...

SİZ DE KATILIN!

- Siz de komik bir hata veya sürpriz bir yumurta (easter egg) bulduysanız, ekran görüntüsü (screenshot) ile birlikte ktuztas@chip.com.tr adresine gönderin. Yayınlanan her ipucu için 10 milyon TL kazanabilirsiniz.

AYIN HATASI

Jumper Windows'u Şaşırtıyor

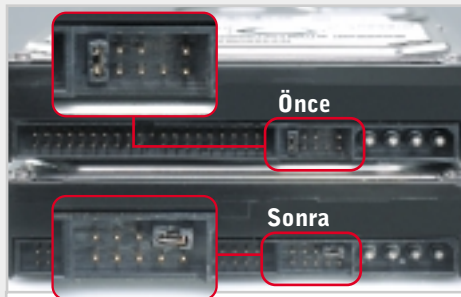
Bir donanım hatası sinirinizi mi bozdu, hemen bize iletin: CHIP Yazı İşleri, Donanım Hatası başlığı ile Gayrettepe mah. Vefa Bayırı sok. Gayrettepe İş Merkezi B Blok No:6 34349 Gayrettepe/İst. vefa ktuztas@chip.com.tr adresine sorularınızı gönderin.

PROBLEM: Bir okuyucumuz, sahip olduğu Maxtor D540X model 80 Gigabyte kapasiteli iki sabitdisklerinin tek başına sorunsuz bir şekilde çalışmasına rağmen, Promise FastTrak 66 kartına RAID olarak bağlandığında çalışmadığını fark etmiş. Windows'un disk yöneticisi bir partiyonu görebiliyor ancak bunu kullanmıyor...

HATA TESPİTİ: Test merkezimizde ilk olarak sürücü ve BIOS versiyonlarının güncelliğini test ettik. Daha sonra sistemi bir açılış disketi ile başlattık, DOS altında RAID'e bağlı olan bir partiyon ayarladık, bunu biçimlendirdik ve

ardından Scandisk ile kontrol ettik. Hiçbir sorun yok. Ancak partiyon Windows 2000 altında kullanılamıyor ve yukarıda anlatılan durum ile karşılaşıyoruz. Kullanılan FastTrak 66 kartını FastTrak 100 ile değiştirmek de olumlu bir sonuç vermiyor. Ancak test için bağladığımız iki IBM disk, bu sistemle sorunsuz bir şekilde çalışıyor. Sistemi, anlaşılır sistem mesajları hata tespiti için birebir olan Linux altında açmaya çalıştığımız zaman sorunun kaynağı ile karşılaştık. Promise Controller'ın ikinci IDE kanalındaki sabitdisk "/dev/hdh" olarak bağlanmış. Yani, *Slave* olarak kullanılması gerekirken *Master* olarak ayarlanmış. Bu durum Controller BIOS'unu etkilemiyor ve RAID bağlantısını sorunsuz bir şekilde kuruyor. DOS altında da sadece BIOS işlemleri kullanıldığı için sistem ilk başta sorunsuz olarak çalışıyor. Ancak Windows 2000 sürücüler bu konfigürasyonla başa çıkamıyor ve Windows, hazırlanan partiyonu görmesine rağmen, üzerine yazmıyor.

SONUÇ: Bu sorunun üstesinden gelebilmek çok basit. *Master/Slave Jumper* ayarları doğru yaptıktan sonra, RAID sistemi sorunsuz ve performanslı bir şekilde çalışmaya başladı.

SORUN KAYNAĞI: Diskin Slave Jumper'ı Windows'un şaşırtmasına neden oluyor.

AYIN KİTAPLARI

► Bütün Yönleriyle Perl CGI

Web tasarımcılığıyla uğraşanların veya başlangıç yapmak isteyenlerin eninde sonunda karşılaşacakları Scriptler için Perl ve Cgi dillerini öğreten kitap, adım adım ve örneklerle ilerleyen bir dil kullanıyor. Perl, 1986'da raporlama yapmak için yaratılan basit bir dilken, web üzerinde yararlı olacağı keşfedildiğinden beri popüler olmuş durumda. CGI ise istemci ile web sunucusu arasında veri akışını sağlayan, web sayfalarında bir program çalıştırmak istendiğinde tasarımcıların karşısına çıkan seçeneklerden biri olan CGI, Perl taban alınarak geliştirilmiş bir dil olduğundan kitap iki dili de birleşik olarak ele alıyor. Rıza Çelik tarafından hazırlanan ve Seçkin yayıncılık tarafından basılan kitap 540 sayfa. **Bilgi için:** Seçkin Yayın Evi **Web:** www.seckin.com.tr

► Bilgisayar Haberleşmesi ve Ağ Teknolojileri

Haberleşme, Ağ Teknolojileri ve TCP/IP ve internet bölümlerinden oluşan kitapta bilgisayar haberleşmesi kısmı açıklayıcı ve çizimlerle desteklenerek ele alınmış. Bu kısımda Sayısal İletişim, Hata Sezme ve Düzeltme Teknikleri (LRC, CRC), PC üzerinden Asenkron Seri İletişim, OSI Başvuru Modeli, RS-232, V. 35 gibi fiziksel katman konnektör türleri anlatılmış. İkinci kısımda, HUB, Anahtar (Switch), Yönlendirici (Router) gibi ağ bağlantı cihazları; Ethernet, Fast Ethernet, Gigabit Ethernet, ATM, FDDI gibi LAN Teknolojileri; X.25, ISDN, ADSL, Frame Relay gibi WAN Teknolojileri; konnektörlerin sonlandırılması dahil Yapısal Kabloleme hakkında bilgiler verilmiş. **Bilgi için:** Papatya Yayıncılık **Web:** (212) 245 37 40

» 3 ADIMDA KOLAY ÇÖZÜM

Tree Directory Sizer 5.0

Disk Danışmanı

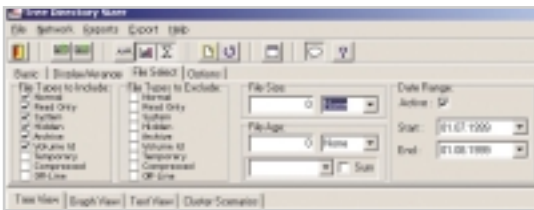
Sabitdiskinizde hangi dosyanın ne kadar yer kapladığını kuş bakışı incelemenizi sağlayacak bu yazılım, işletim sisteminin eksiklerini tamamlıyor. Yazılımın tam sürümünü eCHIP'ten yükleyebilirsiniz.

■ Sabitdiskinizi etkili bir şekilde yönetmek için hazırlanmış güçlü bir yazılım olan TreeDirSizer, kullanımı kolay arabirimi ile sabitdiskin içeriği ile ilgili tüm bilgileri kullanıcıların gözleri önüne seriyor. Ayrıca gerekli olan seçeneklerin tümünü tek bir pencere üzerinden kullanıcıya sunan yazılımda ekranın en alt bölümünden dosya ve klasörlerle ilgili istatistikleri ister standart Windows penceresi gibi ister de dosyaların dağılımını gösteren bir pasta olarak izlemek mümkün oluyor. Buradaki 3. sekme size içerik bilgisini kopyalayabilmek için metin olarak sunacak, son sekme ise cluster boyutlarına göre ne kadar sabitdisk alanı kaybettiğinizi hesaplayacaktır. Sabitdiski incelemeyi başlatmak için *Basic* sekmesinden C:/ sürücüsünü seçin ve F2'ye basın.

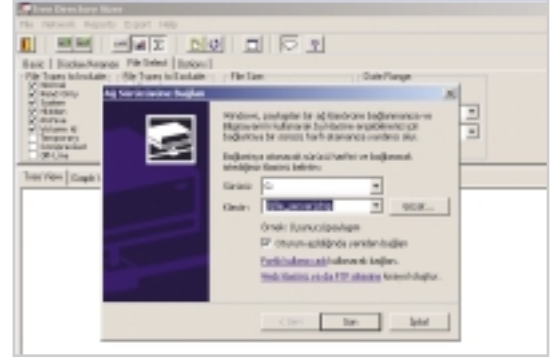
Tree Directory Sizer 5.0'in tam sürümünü eCHIP'ten hemen yükleyebilirsiniz.

1 İnceleme için filtreleri belirlemek

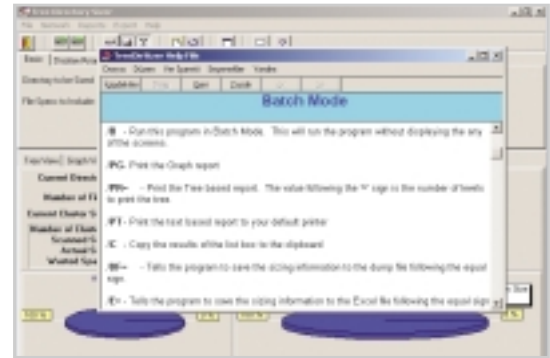
Sabitdiskinizde yer alan dosyalar ve klasörlerle ilgili bilgiyi toplamaya başlamadan önce hangi türde dosyalara göz atmak istediğinizi ve dosyaları hangi sıra ile görüntülemek istediğinizi belirlemeniz gerekir. Bunun için önce üst bölümde yer alan sekmelerden *File Select* sekmesini seçin. Burada en soldaki bölümden isterseniz gizli dosyaları incelemeyi seçebilirsiniz. Sağ taraftaki bölüm ise sadece belirli tarihler arasında oluşturulmuş ya da belirli boyutlardaki dosyaları incelemeye dahil etmek için kullanılır. Tarih aralığını belirledikten sonra aktif hale getirmek için *Active* kutusunu işaretlemeyi unutmayın. Bu şekilde hangi dosyanın daha eski ya da hangi klasörün daha büyük olduğunu daha rahat görebilirsiniz.

2 Paylaşılmış klasör kullanım denetimi

Birçok şirket, çalışanlarına yerel ağ üzerinden ulaşılabilircekleri bir sunucu üzerinde dosyalarını saklayabilmeleri için klasörler açarlar. NT ve diğer benzeri işletim sistemleri ise genelde bu alanın yönetimini sağlamak için yeterli kadar araç sunmazlar. Bu durumda özellikle çok büyük şirketlerde sistem yöneticilerinin hangi kullanıcının disk alanında hangi klasörlerin ve dosyaların olduğunu bilmeleri, yasak içerik depolayıp depolamadıklarını kontrol etmeleri ya çok zahmetli ya da mümkün olmayacaktır. İşte TreeDirSizer, bu alanların kontrolünü de sağlayarak yöneticilerin işini gerçekten oldukça kolaylaştırıyor. Bunun için araç çubuğunda yer alan üzerlerinde yeşil ok bulunan *Add Network Connection* simgesini kullanarak ağ üzerindeki sürücüyü eklemek yeterli olacaktır.

3 Komut istemi parametreleri ile çalışmak

Komut istemi altından da çalışabilmesi yazılımın en etkili yönlerinden birini oluşturuyor. Bu şekilde siz bilgisayarcınızın başında yokken bile, disk alanı incelemesi yapılmasını mümkün oluyor. İncelemeden sonra hazırlanan raporlar da bu şekilde otomatik olarak yazıcıdan çıkarılabiliyor ve sabah geldiğinizde masanızda hazır oluyor. Gün içi disklerin kullanımı çok olduğu için kontrol saatlerini gecenin geç saatlerine alabilirsiniz. Yazılımı belirlediğiniz saatlerde çalıştırmak ve rapor almak içinse NT'nin ya da başka bir ajanda yazılımının komutlarından yararlanmanız gerekebilir. İlgili komut istemi parametrelerinin bir listesine ise yazılımın *Help* bölümünden ulaşabilirsiniz. Burada *How it Works* başlığı altından *Batch Mode* seçeneğini kullanabilirsiniz.

» 3 ADIMDA KOLAY ÇÖZÜM

Serverassist 1.5

Sunucu Bekçisi

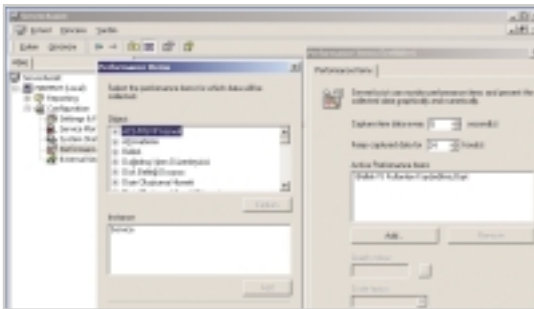
Gözünüz gibi baktığınız sunucularınızın başında olmadığınız zamanlarda olası problemleri önceden sezip geç kalmadan müdahale etmenize yardımcı olacak bu yazılımın tam sürümünü eCHIP'te bulabilirsiniz.

■ Sistem izleme, raporlama ve uyarı yazılımı olan ServerAssist, Windows NT/2000/XP sunucularının uzaktan yönetilmesi, servislerin ve sunucu performansının kontrol edilmesi ve hataların engellenmesi için size gerçek zamanlı çalışan araçlar sunabiliyor. Yazılımı kullanarak sabitdisk ve hafıza kullanım oranlarını görüntülemek, sunucuda gerçekleşen olayların adım adım listesine ulaşmak, gün ve hafta bazında sunucu performans grafikleri oluşturmak mümkün oluyor. Ayrıca sizin belirleyeceğiniz herhangi bir olayın gerçekleşmesi durumunda Serverassist sizi e-posta yoluyla bilgilendirebiliyor. Sunucu problemlerini daha oluşmadan teşhis edip çözenize yardımcı olan yazılım sunucu performansını ölçmek için oldukça güçlü raporlama özellikleri de sunuyor.

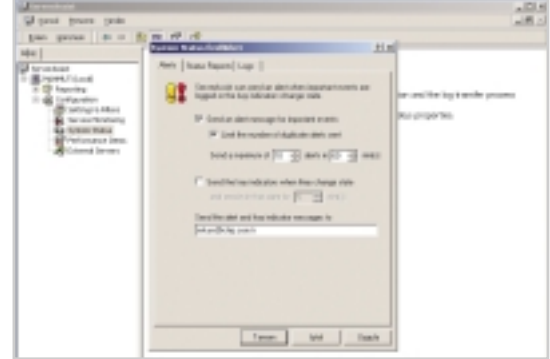
Serverassist 1.5'in tam sürümünü eCHIP'ten hemen yükleyebilirsiniz.

1 Performans öğelerinin belirlenmesi

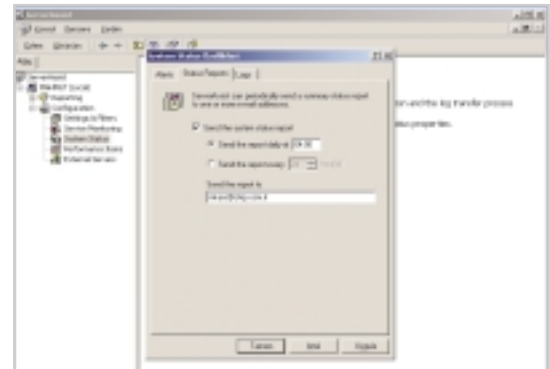
ServerAssist, sistem performansını doğrudan etkileyen bir ya da birden fazla aygıt üzerinden bilgileri alıp bunun sonuçlarını grafiksel olarak size sunabiliyor. Bunun için öncelikle yazılım penceresinin sol bölümünde kalan listeden *Configuration* menüsünün yanındaki "+"ya tıklayıp listeyi genişletin. Daha sonra da *Performance Items* seçeneğine sağ tuş ile tıklayın ve açılan menüden *Özellikler* seçeneğini seçin. Şimdi karşınıza gelecek olan pencerede *Add* tuşu ile *Performance Items* dialog kutusunu görüntüleyin. Bu listeden istediğiniz kadar öğeyi ekleyebilirsiniz.

2 Erken uyarı sisteminin kullanılması

Yazılım, sunucu üzerinde önemli bir olay gerçekleştiği zaman sizi e-posta aracılığı ile uyarıp bir sorun yaşamadan önce erkenden müdahale edebilmenize yardımcı olur. Bunun için tüm kayıtlar sürekli göz altında tutulur. Muhtemel bir tehlike ile karşılaşıldığında ise size içinde eksiksiz bir şekilde tüm gerekli bilgilerin yer aldığı bir e-posta gönderilecektir. Bu özelliği aktif hale getirebilmek için önce *Configuration* menüsünün yanındaki "+"ya tıklayıp listeyi genişletin. Daha sonra *System Status* seçeneğine sağ tuş ile tıklayıp açılan menüden *Özellikler* seçeneğini seçin. Karşınıza gelecek olan pencereden *Send an alert message for important events* seçeneğini işaretledikten sonra en alt bölüme e-posta adresinizi yazıp *Tamam* tuşuna tıklamanız yeterli olacaktır.

3 Günlük raporların alınması

ServerAssist, periyodik olarak durum raporlarını bir yada birden fazla e-posta adresine otomatik olarak gönderebilir. HTML formatındaki durum raporlarının içinde ekli grafikler de olacağından bunları izleyebilmeniz için mutlaka HTML ve MIME desteği sunan bir yazılım kullanmanız gerekecektir. Yazılımın size aksatmadan raporlama yapabilmesi için öncelikle ayarlarını doğru yapmanız gerekir. İlk olarak diğer iki adımda da yaptığımız gibi *Configuration* menüsünün yanındaki "+"ya tıklayıp listeyi genişletin ve yine *System Status* seçeneğinin özelliklerine ulaşın. Şimdi *Status Reports* sekmesini seçip buradan *Send the system status report* seçeneğini aktif hale getirin. Raporun gönderilmesini istediğiniz zamanı ve e-posta adresini belirttiğinizden sonra işlem tamamlanacaktır.

» 3 ADIMDA KOLAY ÇÖZÜM

iCorrect Entree 4.0

Hatalara Son!

Dijital kamera ile çekmiş olduğunuz fotoğraflarınız çeşitli etkilerden dolayı her zaman istediğiniz kalitede olmaz. Ancak iCorrect adlı yazılımı kullanarak çektiğiniz fotoğraflardaki sorunları hızlıca giderebilirsiniz.

■ iCorrect, dijital fotoğraflarınız üzerinde hızlı ve etkili bir biçimde düzeltmeler yapabileceğiniz bir yazılım. Hem tek başına hem de bir Photoshop plug-in'i olarak çalışan 2 ayrı sürüme sahip olan yazılım, çok fazla yer kaplamamasına rağmen kullanıcıya çok güçlü araçlar sunuyor. Eski ve solmuş fotoğrafların renk ve kontrast problemlerinin düzeltilmesinin yanı sıra iCorrect, birçok farklı işlemi de basit ve kullanışlı arabirimiyle hızlıca tamamlayabiliyor. Bunu yapabilmek için kullanıcı ile etkileşimli bir biçimde çalışan iCorrect, göz tarafından kolaylıkla ayırt edilebilecek vücut ve çimen renkleri gibi renkleri baz alarak düzeltme yapıyor. Tüm dijital kamera sahiplerine tavsiye edebileceğimiz bu mükemmel yazılımın tam sürümünü eCHIP'te bulabilirsiniz.

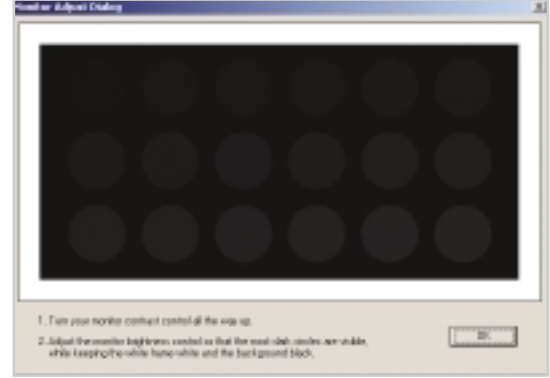
iCorrect Entree 4.0'ın tam sürümünü eCHIP'ten hemen yükleyebilirsiniz.

1 Arabirime ilk bakış

Eğer üzerinde çalışmayı düşündüğünüz resimde çok büyük bir renk problemi yoksa, resmi açtıktan sonra yazılım gerekli düzeltmeleri kendi yapacak ve size sadece açtığınız resmi tekrar kaydetme işlemi kalacaktır. Arabirimin büyük bölümünü kaplayan alanda sol bölümde orjinal resim sağ bölümde ise üzerinde değişiklikler yapılmış olan resim yer alır. Bu şekilde eğer sonuç yeterince tatmin edici ise, daha fazla ayar yapmadan açtığınız resmi anında kaydedebilirsiniz. Sonucu beğenmediyseniz sağ alt bölümden kendi renk ayarlarınızı da yapabilirsiniz.

2 Doğru renkler için monitörün ayarlanması

Fotoğraflarınızın rengini düzeltebilmek, parlaklığını ve kontrastını ayarlayabilmek için öncelikle onları gerçek renklerinde doğru olarak görebilmek gerekir. Bunun için de monitörünüzün uygun bir biçimde ayarlanmış olması gerekir. iCorrect size bu imkanı sunacaktır. Bunun için önce araç çubuğundan üzerinde monitör resmi olan simgeye tıklayın. Çerçevesi beyaz bir siyah dikdörtgen karşınıza geldiğinde monitör kontrastını sonuna kadar açın ve parlaklığı ise siyah ve beyaz rengin parlaklığını kaybetmeden olabildiğince fazla yuvarlak görünecek şekilde ayarlayın. Burada asıl önemli olan sadece dairelerin görülmesi değil, orta değerlerin bulunmasıdır. Ayarlama yaparken monitöre direkt ışık gelmemesine dikkat edin. OK tuşu ile seçimini kaydedebilirsiniz.

3 Beş fare tıklaması ile ideal renkler

Biraz önce de bahsettiğimiz gibi iCorrect neredeyse çoğu resmi sizin müdahalenize gerek kalmadan otomatik olarak düzelterektir. Bunun için önce File menüsünden Open Image seçeneği ile resminizi seçin. Resim sağ bölümde düzeltilmiş hali olacak şekilde pencere içinde yerini alacaktır. Sonuçtan memnunsanız yine File altından kaydedip çıkabilirsiniz. Ek müdahale için önce alt bölümden Neutrals sekmesine tıklayın. Bu seçenek düzeltme için sizden belli bir rengin farklı tonlarına tıklamanızı isteyecektir. Şimdi sağ tarafta bulunan resmin içinden örneğin koyu mavi, mavi ve açık mavi renk alanlarını bulup ayrı ayrı tıklayın. Resmin yavaş yavaş daha canlı ve gerçekçi renkler aldığını göreceksiniz. Bu şekilde ne kadar çok ton seçerseniz renkler o kadar düzelecektir.

» 3 ADIMDA KOLAY ÇÖZÜM

www.webpaketi.com

Online Web Editörü

Bu tamamen Türkçe ve online olarak çalışan web editörü yardımıyla html kodlama yapmaya gerek kalmadan kolayca web siteleri oluşturabilirsiniz.

■ WebPaketini kullanmaya başlamak için eChip CD'deki webpaketi arabiriminde yer alan Başlat tuşuna tıklamanız yeterli olacaktır. Kayıt için firmanın web sayfasına bağlanılması gerektiği için kayıt öncesinde internet bağlantınızı sağlamayı unutmayın. Zaten yazılım online olarak çalıştığı için kullanırken de online olmanız gerekmektedir. İşleme devam edebilmek için sözleşmeyi onaylamanız gerekmektedir. Bunun ardından karşınıza gelen formda yeralan servis seçeneğini işaretleyiniz ve bir sonraki adımda karşınıza gelen formda ilgili boşluklara bilgilerinizi girin. Burada önemli olan mutlaka yazdığınız e-postanın size ulaşabilecek e-posta hesabı olmasıdır. Kullanıcı bilgileriniz ve seçtiğiniz hizmetler size listelenecektir. Artık seçmiş olduğunuz kullanıcı adı ve şifreyle sisteme bağlanabilirsiniz.

Webpaketi'ni eCHIP'ten bulabilirsiniz.

1 Web sitesi taslağını seçmek

Sitenizi yapmaya başlayabilmek için öncelikle bir taslak seçmelisiniz. Taslak sitenizin genel görünümünü ilgilendirir şablondur. Kategoriler altında listelenen taslaklardan beğendiğiniz herhangi birini seçerek sayfanızı yapmaya başlayabilirsiniz. Taslağınızı seçtikten sonra site yönetimi linkine basın. Yeni bir sayfa oluşturmak için yeni sayfa tuşuna basarak yeni bir sayfa oluşturabilirsiniz. Düzenle tuşuna basarak sayfanın içine girebilir ve istediğiniz değişiklikleri yapabilirsiniz.

2 Web sayfası içeriğini düzenlemek

Düzenle'ye basarak içine girdiğiniz sayfada farenizin sağ tuşunu tıklayınca açılan menüden, sayfanıza yazı eklemek için içerik ekle'yi seçin. Açılan yazı / resim editöründeki boşluğa yazınızı yazın veya aldığınız bir yazıyı kopyalayıp tamama basınız. Düzenle'ye basarak içine girdiğiniz sayfada farenizin sağ tuşunu tıklayınca açılan menüden, sayfanıza az önce eklemiş olduğunuz yazının hemen yanına resim eklemek için düzenle'yi seçin. Açılan yazı / resim editöründe resim ekle tuşuna basın ve açılan editöre resminizi ekleyin. Resmi editörde önizleme ile görebilir ve kontrol edebilirsiniz. Resminiz yazı / resim editöründe yer alan yazı boşluğuna eklenecektir. Resmin boyutlarını sadece sürükleyip bırak yaparak, dilediğiniz gibi ayarlayabilirsiniz.

3 Sayfaya menü ve Flash eklenmesi

Bunun için düzenle'ye basarak içine girdiğiniz sayfada farenizin sağ tuşunu tıklayın, menü editörü açılacaktır. Sayfanıza menü eklemek için menü ekle'yi seçin. Açılan menü editöründe ilgili boşluklara sayfalarınıza veya başka sitelere link olmasını istediğiniz kelimeleri yazınız ve linklerini belirleyiniz. Tüm sayfalarda menü aynı olacaksa menü eklenmiş sayfayı kopyalayarak sayfalarınızı daha kolay ve hızlı yapabilirsiniz. Buton seçerseniz yazdığınız linkler butonların üzerine yerleştirilecektir. Sayfanıza flash eklemek içinse menü editöründe yer alan flash ekle'yi seçin. Bilgisayarınızda bulunan bir .swf dosyasını (flash) ekleyiniz. Eklediğiniz flashı önizleme ile görebilir boyutlarını ve sayfa içindeki yerleşimini kolayca değiştirebilirsiniz.

İPUÇLARI ŞUBAT 2003

» WINDOWS

1	Windows 98, Me: Açılıştaki parola girmeyi mecbur kılmak	162
2	Windows 2000: Sabitdisk alanını sistem monitöründe takip etmek	162
3	Windows 98, Me, 2000, XP: Arka plan programlarını sonradan yüklemek	163
4	Windows 2000, XP: Kurulumdaki NTLDR hatasını engellemek	163

» UYGULAMALAR

5	Word 97, 2000, XP: Otomatik metin öğelerini yazdırmak	164
6	Word 97, 2000, XP: Tüm açık belgeleri tek tıklama ile kaydetmek	164
7	Excel 97, 2000, XP: Hücrelerin içeriğini tamamen gizlemek	164
8	Internet Explorer 6: EXE'lerin otomatik olarak çalıştırılmasını önlemek	164
9	Internet Explorer 6: Aynı sunucudan ikiden fazla download yapmak	165
10	Outlook 2000, XP: Alınan iletilere notlar eklemek	165
11	Outlook Express: Engellenen gönderenlerin iletilerini serbest bırakmak	165

1 Windows 98, Me

Açılıştaki parola girmeyi mecbur kılmak

Yetkisiz kullanıcıların, bilgisayarınızı kullanmak için Windows kayıt penceresini parola girmeden [Esc] tuşuna basarak geçmelerini engellemek istiyorsunuz.

İpucu: Bu isteğinizi bir Kayıt Defteri ögesi ile gerçekleştirebilirsiniz. Bunun için ilk olarak “Windows Family Oturum Açma” modunu Birincil Ağ Oturumu olarak etkinleştirmelisiniz. Denetim Masası’ndaki Ağ simgesine iki kere tıklayın ve Yapılandırma kartında “Microsoft Family Oturum Açma” modunun yüklü olup, olmadığını kontrol edin.

Şayet bu istemci sisteminizde yüklü değilse, Ekle düğmesine tıklayın. Takip eden penceredeki ağ bileşenleri listesinden İstemci ögesini seçin ve bir kez daha Ekle düğmesine tıklayın. Şimdi Üreticiler listesinden Microsoft ve Ağ İstemcileri listesinden de “Microsoft Family Oturum Açma” ögesini seçtikten sonra Tamam düğmesine tıklayarak, yükleme işlemini başlatın.

Son olarak Yapılandırma kartında bulunan Birincil Ağ Oturumu açılır listesinden Microsoft Family Oturum Açma modunu etkinleştirin ve Tamam düğmesine tıklayın.

Ayrıca bilgisayarda, sisteme parola

kullanarak girmek zorunda olan en azından başka bir kullanıcı daha bulunduğundan emin olmalısınız. Yeni bir kullanıcı oluşturmak için Denetim Masası’nda bulunan Kullanıcılar simgesine iki kere tıklayın ve ekrana gelen sihirbazın direktiflerini yerine getirin.

Artık Kayıt Defteri’nde değişiklik yapmak için Başlat menüsündeki Çalıştır komutunu çalıştırın ve ekrana gelen penceredeki Aç kutusuna “regedit” yazdıktan sonra Tamam düğmesine tıklayın. Kayıt Düzenleyicisi penceresindeki “HKEY_LOCAL_MACHINE\Net-

work\Logon” anahtarını etkinleştirin ve burada bulunan “MustBeValidated” ögesini arayın. Şayet böyle bir öge mevcut değilse, Düzen/Yeni/DWORD Değeri komutunu kullanarak oluşturun. Daha sonra bu ögenin değerini “1” olarak değiştirmek için Düzen/Değiştir komutunu çalıştırın. Kayıt Düzenleyicisi’ni Kayıt/Çıkış komutunu kullanarak kapatın.

Yaptığınız değişikliğin etkin olması ve sonucunu kontrol etmek için bilgisayarınızı yeniden başlatın. Eğer kayıt penceresini [Esc] tuşuna basarak geçmek isterseniz, bir hata mesajı ekrana gelecektir.

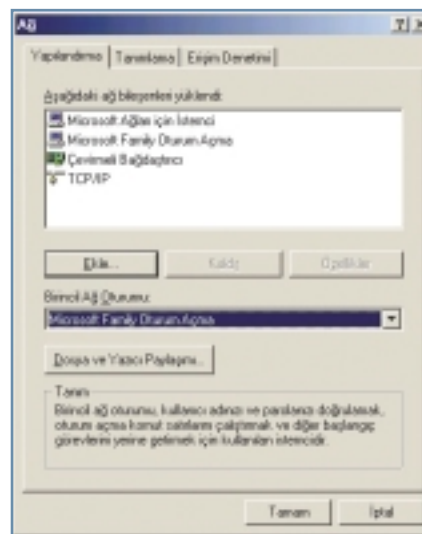
DİKKAT! Windows 98 ve Me özel yönetici haklarını desteklemedikleri için sisteme girmeyi beceren herkes, ayarlar üzerinde rahatlıkla değişiklik yapabilir.

2 Windows 2000

Sabitdisk alanını sistem monitöründe takip etmek

Sabitdiskinizdeki boş alanı sistem monitörü yardımıyla kontrol etmek ve belirli bir sınır değeri aşıldığı zaman aracın sizi uyarmasını istiyorsunuz. Ancak mantıksal veri taşıyıcısını sistem monitöründe kullanmak için bir seçenek bulamıyorsunuz.

İpucu: Boş sabitdisk alanını kontrol et-

1 KAPİ BEKÇİSİ: Microsoft Family Logon ve bir Kayıt Defteri ögesi ile Windows kayıt penceresinin parola girilmeden geçilmesi engellenebilir.

meye başlamadan önce ilk olarak “Mantıksal Disk” nesnesini yüklemelisiniz. Bunun için *Başlat/Çalıştır/cmd* komutunu kullanarak DOS komut satırını açın ve aşağıdaki ifadeyi DOS penceresinde çalıştırın:

```
diskperf -yv
```

Daha sonra, bu nesnenin etkinleşmesi için bilgisayarı yeniden başlatmalısınız.

Windows açıldıktan sonra sıra bir uyarı tanımlamaya geldi. *Başlat/Çalıştır/perfmon* komutunu kullanarak sistem monitörünü açın, *Performans Günlükleri ve Uyarıları* başlığı önünde bulunan artı işaretine tıklayın ve farenin sağ tuşunu kullanarak *Uyarılar* öğesine tıkladıktan sonra açılan nesne menüsündeki *Yeni Uyarı Ayarları* komutunu çalıştırın. Yeni uyarıya isim olarak “Düşük sabitdisk alanı!” girin ve *Tamam* düğmesine ne tıklayın.

Şimdi ekrana gelen penceredeki *Açıklama* kutusuna “Boş sabitdisk alanı

kartını etkinleştirin. Buradan, kontrol edilen sayacın sınır değerini altına düşüğü zaman sistem monitörünün uyarı mesajını nasıl vereceğini belirleyebilirsiniz. Araç, isterseniz ağa bir ileti gönderebilir, performans veri günlüğünü başlatabilir veya istediğiniz bir programı çalıştırabilir.

Zamanla kartı üzerinden ise kontrolün başlangıç ve bitiş zamanlarını belirleyebilirsiniz. Hazırladığınız uyarıyı kaydetmek ve iletişim penceresini kapatmak için *Tamam* düğmesine tıklayın.

3 Windows 98, Me, 2000, XP

Arka plan programlarını sonradan yüklemek

Sistem, Windows açılırken çok sayıda programı otomatik olarak arka planda yükler. Yükleme işlemi sistemin açılışını geciktirir ve sistem kaynaklarını kullanır. Bu nedenle belirli programları, gerçekten ihtiyaç duyduğunuz zaman yüklemek istiyorsunuz.

İPUCU: Örneğin, internet erişimi için yardımcı programların ilk olarak online olduğunuzda çalıştırılmasını isteyebilirsiniz. Bunun için Proxy yazılımlarının, firewall veya içerik süzgeçlerinin sistem açılışında değil de ihtiyaç duyuldukları zaman yüklenmeleri gereklidir. Bu işlemi bir BAT dosyası yardımıyla rahatlıkla gerçekleştirebilirsiniz. Bunun için farenin sağ düğmesini kullanarak masaüstündeki boş bir alana tıklayın ve açılan nesne menüsündeki *Yeni/Metin Dosyası* komutunu çalıştırın. Çalıştırılmasını istediğiniz programları, tam olarak bulundukları yerler ile beraber ayrı satırlar halinde girin. Daha sonra *Not Defteri’nde Dosya/Farklı Kaydet* komutunu çalıştırın ve STARTDAT.BAT adında kaydedin. Dosya uzantısını, aksi takdirde TXT kullanılacağı için mutlaka belirtmelisiniz.

Not Defteri’ni kapattıktan sonra hazırladığınız yeni açılış dosyasının üzerine farenin sağ tuşunu kullanarak tıklayın ve nesne menüsündeki *Özellikler* komutunu çalıştırdıktan sonra ekrana gelen penceredeki *Program* kartını etkinleştirin. Dosyanın, çalıştırıldığı zaman geride bir DOS penceresi bırakmaması için burada bulunan *Çıkışta Kapat* seçe-

neğini işaretleyin. İleride istenen yardımcı programların çalıştırılması için dosyanın üzerine iki kere tıklanması yeterli olacaktır.

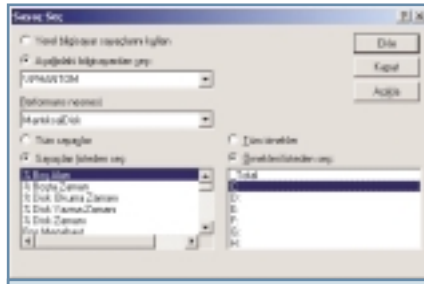
4 Windows 2000, XP

Kurulumdaki NTLDR hatasını engellemek

Eğer Windows 2000 veya XP’yi bir Windows 95/98 sistemin üzerine kuruyorsanız veya bu PC’yi Windows 2000’e güncelliyorsanız, sistemin ilk yeni açılışında NTLDR eksik olduğunu belirten ve sistemin yeniden başlatılması için herhangi bir tuşa basılmasını isteyen bir hata mesajı alırsınız.

İPUCU: Söz konusu hata mesajı bu durumda FAT 32 BIOS parametre bloğunda (BPB) başlıklar (Sayfalar) için uygun olmayan bir değer olduğu anlamına geliyor. Bu, örneğin eski Windows kurulumu başka bir sürücüyü başarılı bir şekilde kopyalanamadığı zaman ortaya çıkabilir. Bu nedenle Windows 95/98’in başlangıç kodunu yeniden yazarak FAT 32 BPB’de başlıklar için kullanılan uygun olmayan değeri düzeltmelisiniz. Bunun için bilgisayarı ilk olarak Windows 95/98 açılış disketini kullanarak başlatın ve sabitdiskteki sistem dosyalarını güncellemek için “sys c:” ifadesini komut satırında çalıştırın. Bunun sonucunda açılış kodu da otomatik olarak yeniden yazılacaktır. Daha sonra bilgisayarı Windows 95/98 altında başlatın ve ardından Windows 2000 veya XP kurulumunu veya güncelleme işlemini yeniden çalıştırın.

Yukarıda bahsedilen sorun, Windows 95/98 işletim sisteminin yüksek kapasiteli ve FAT 32 dosya biçimine sahip bir diskte kullanıldığı durumlarda da karşılaşılabılır. Bu durumda PC INT-13 uzantıları (7,8 GByte’tan daha büyük bir partiyon ve özel bir sistem tanımlama tipi) ile başlayacaktır. Bu nedenle FAT 32 BIOS parametre bloğundaki (BPB) başlık (sayfalar) değerleri sürücünün geometrisi ile uyumlu olmalıdır. Windows 95/98 açılış kodu söz konusu değeri göz ardı ederken, Windows 2000 ve XP gibi sistemler ise bahsedildiği gibi bir yanlış konfigürasyon sonucunda açılış işlemini keserler.

2 Disk Kontrolü: Windows 2000’de sabitdiskinizdeki kullanılabilir boş alanı kontrol etmek için ilk olarak “Mantıksal Disk” veri kaynağını yüklemelisiniz.

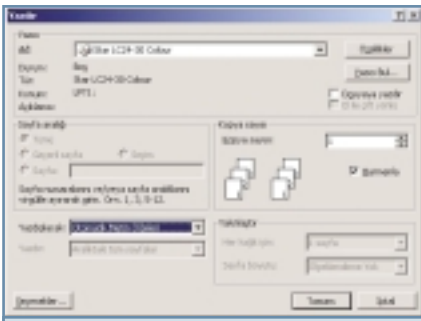
kontrolü” yazın ve *Ekle* düğmesine tıklayın. *Performans Nesnesi* olarak “MantıksalDisk” seçin ve hemen bunun altında bulunan sayaç listesinden de “%Boş Alan” öğesini seçin. Bunun yanındaki listeden kontrolün etkili olacağı sürücüyü seçin ve son olarak *Ekle* düğmesine tıklayın. Aynı işlemi diğer diskleriniz için de tekrarlayabilirsiniz. Daha sonra pencereyi kapatmak için *Kapat* düğmesine tıklayın.

Bir sonraki adımda *Genel* kartı üzerinde listelenen her sayaç için “Uyarının başlatılacağı değer” açılır listesinden “altında” öğesini seçin ve *Sınır* olarak da “100000” gibi (1000= 1 Megabyte) gibi bir değer girin. Daha sonra kontrolün gerçekleştirilmesini istediğiniz *Zaman Aralığı’nı* belirleyin ve daha sonra *Eylem*

5 Word 97, 2000, XP**Otomatik metin öğelerini yazdırmak**

Word'ün Otomatik Metin fonksiyonunu çok sık kullanıyorsunuz. Bir çok öğeyi bir bakışta bulamadığınız için tüm listenin yazıcı çıktısının elinizde olmasını istiyorsunuz.

İPUCU: Kaydettiğiniz otomatik metin öğelerinin bir listesinin otomatik olarak yazdırılmasını sağlayabilirsiniz. Bunun için *Dosya/Yazdır* komutunu çalıştırın. Ekranı gelen penceredeki *Yazdırılacak*

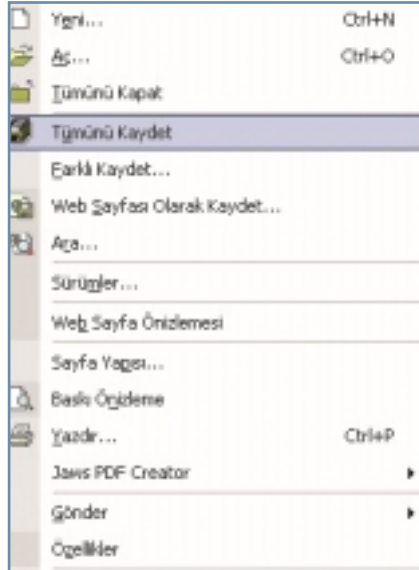
5 ÇIKTI ALMAK: Word altında hazırladığınız otomatik metin listesini Yazdır penceresi üzerinden rahatlıkla yazdırabilirsiniz.

açılır listesinden "Otomatik Metin Öğeleri" seçeneğini işaretleyin. Word, bunun sonrasında geri kalan tüm seçenekleri kullanılamaz hale getirecektir. Sadece çıkartılacak kopya sayısını değiştirebilirsiniz. Yazdırılan liste üzerinde öğenin ismi ve doküman içerisinde [F3] tuşuna basarak otomatik olarak değişmesini sağladığınız gerçek metin bulunur.

6 Word 97, 2000, XP**Tüm açık belgeleri tek tıklama ile kaydetmek**

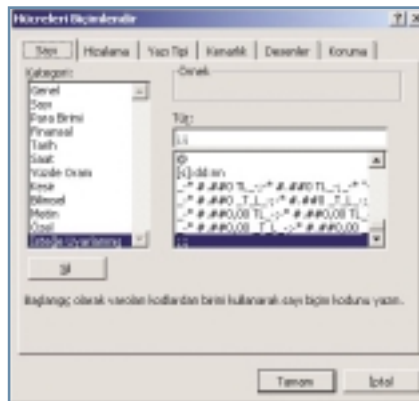
Aynı anda bir çok doküman ile çalışıyorsunuz. Ancak çalışma sonunda her dokümandaki değişiklikleri tek tek kaydetmek zorundasınız. İş başından biran önce uzaklaşmak için açık olan tüm belgeleri aynı anda tek bir tıklama ile kaydetmek istiyorsunuz.

İPUCU: Söz konusu komut standart araç çubukları arasında yer almıyor. Ancak

6 BİR TAŞLA: Normalde gizli olan Tümünü Kaydet komutu ile açık olan tüm dokümanları aynı anda kaydedebilirsiniz.

bu komuta, isterseniz araç çubuklarında değişiklik yapmadan da rahatlıkla her zaman ulaşabilirsiniz. Bunun için [Shift] tuşunu basılı tutun ve fare yardımıyla *Dosya* menüsünü açın. Bu tuş kombinasyonu sayesinde normalde sadece aktif dokümanı kaydetmek için kullanılan *Kaydet* komutu *Tümünü Kaydet* olarak değişecektir.

Eğer bu komuta çok sık ihtiyaç duyuyorsanız ve araç çubuğuna özel bir düğme ekleyebilirsiniz. Bunun için ilk olarak *Araçlar/Özelleştir* komutunu çalıştırın ve ekrana gelen penceredeki *Komutlar* kartını etkinleştirin. Buradaki *Kategoriler* listesinden *Dosya*, *Komutlar* listesinden de *Tümünü Kaydet* öğesini seçin ve farenin sağ tuşunu kullanarak araç çubuğu üzerinde istediğiniz bir noktaya

7 SAKLAMBAÇ: Özel bir biçim tanımlanarak hücre içeriğinin ekranda ve kağıt üzerinde görünmesi engellenebilir.

taşıyın. Düğme üzerinde istediğiniz değişiklikleri yaptıktan sonra aktif hale gelmesi için *Özelleştir* penceresini *Kapat* düğmesine tıklayarak kapatın.

7 Excel 97, 2000, XP**Hücrelerin içeriğini tamamen gizlemek**

Excel çalışma sayfasındaki bazı hücreleri, içerikleri ne ekranda ne de yazıcı çıktısı üzerinde görünmeyecek şekilde biçimlendirmek istiyorsunuz.

İPUCU: Bu isteğinizi, *İsteğe Uyarlanmış* hücre biçimi ile rahatlıkla gerçekleştirebilirsiniz. İlk olarak içeriklerinin görünmesini istemediğiniz hücrelere farenin sağ tuşunu kullanarak tıklayın ve nesne menüsündeki *Hücreleri Biçimlendir* komutunu çalıştırın.

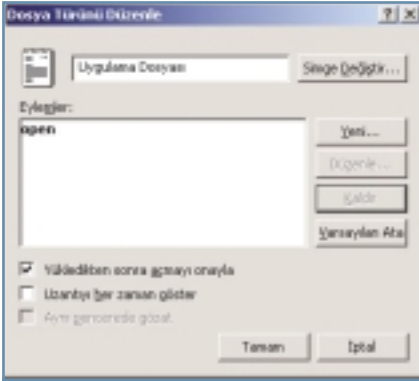
Ekranı gelen iletişim penceresindeki *Sayı* kartını etkinleştirin ve üzerinde bulunan *Kategori* listesindeki *İsteğe Uyarlanmış* öğesini seçin. Daha sonra *Tür* kutusuna birbirini aralarında boşluk olmadan takip eden üç tane noktalı virgöl (";;;") girin. Bu düzenlemeyi *Tamam* düğmesine tıklayarak onaylayın. Eğer hücrenin içeriğini ileride görmek için fare yardımıyla seçecek olursanız, hücre içeriği komut satırında ekrana gelecektir.

8 Internet Explorer 6**EXE'lerin otomatik olarak çalıştırılmasını önlemek**

Internet Explorer download dosyalarını kaydetmek yerine direkt olarak çalıştırılabilir. EXE dosyalarının kontrolsüz olarak çalıştırılması tahmin edilemeyecek kadar büyük güvenlik problemlerine neden olabilir. Download veya program başlatılmadan önce dosya ile yapılacak işlemi kendiniz belirlemek istiyorsunuz.

İPUCU: Aslında bu ayarın standart olarak bulunması gereklidir. Ancak download etmek istediğiniz dosyalar otomatik olarak çalıştırılıyorsa *Klasör Seçenekleri*'nde değişiklik yapmanız gerekmektedir. Bunun için ilk olarak gerekli erişim hakkına sahip olunmalıdır:

Başlat/Çalıştır/Regedit/Tamam ko-

8 GÜVENLİK AÇIĞI KAPATILDI: Yüklenen uygulamaların ancak onaylandıktan sonra çalıştırılmaları gereklidir.

mutunu kullanarak *Kayıt Defteri*'ni açın ve ekrana gelen penceredeki "HKEY_LOCAL_MACHINE\SOFTWARE\Classes\exefile" anahtarını etkinleştirin. Pencerenin sağında bulunan *Edit Flags* ikili değerini üzerine tıklayarak seçin ve *Düzen/Değiştir* komutunu çalıştırın. Ekrana gelen pencereye değer olarak "D0 07 00 00" yazın.

Şimdi *Windows Gezgin*'ni ve *Görünüm/Klasör Seçenekleri* komutunu çalıştırın. Burada bulunan *Dosya Türleri* kartını etkinleştirin ve kayıtlı dosya türleri listesindeki *EXE* ögesini seçin. Şayet *Kayıt Defteri*'ndeki değişikliği doğru yaptıysanız, *Gelişmiş* düğmesine tıklayabilirsiniz. Son olarak, ekrana gelen penceredeki "Yükledikten sonra açmayı onayla" seçeneğini işaretleyin.

Farklı dosya tiplerinin de Internet Explorer tarafından yüklendikten sonra çalıştırılmasını sağlamak için yukarıda anlatılanları uygulayabilirsiniz. Ancak bu işlemleri istediğiniz dosya türleri için ayrı ayrı uygulamalısınız.

9 Internet Explorer 6

Aynı sunucudan ikiden fazla download yapmak

Genellikle internetteki belirli bir sunucudan dosya indiriyorsunuz. Bu nedenle bir çok dosyanın aynı anda paralel olarak indirilmesini istiyorsunuz. Ancak Internet Explorer 6 sadece iki dosyanın aynı anda indirilmesine izin veriyor...

İPUÇU: Söz konusu sınır sadece aynı sunucudan dosya download ederken karınıza çıkacaktır. Şayet birden fazla su-

nucudan dosya indiriyorsanız aynı anda çok sayıda download başlatabilirsiniz.

İsterseniz *Kayıt Defteri*'nde yapacağınız küçük bir değişiklik ile bu sınırı ortadan kaldırabilirsiniz. Bunun için ilk olarak *Kayıt Düzenleyicisi*'ni çalıştırın ve ekrana gelen pencere üzerindeki "HKEY_CURRENT_USER\Software\Microsoft\Windows\CurrentVersion\Internet Settings" anahtarını etkinleştirin. Şimdi buraya iki yeni öge eklemelisiniz. İlk olarak *Düzen/Yeni/DWORD Değeri* komutunu çalıştırın ve yeni öğeye isim olarak "MaxConnectionsPerServer" girdikten sonra [Enter] tuşuna basın. *Düzen/Değiştir* komutunu çalıştırın ve maksimum bağlantısı sayısını ifade eden değer olarak "8" girin. Bu download hızını arttıracaktır. Ancak bant genişliğinizin kapasitesini göz önünde bulundurarak aynı anda çok fazla download başlatmamalısınız.

Aynı işlemi tekrar edin ve "MaxConnectionsPerServer" adında yeni bir DWORD değeri oluşturun. Bu öğenin değerini de "8" olarak değiştirin ve *Kayıt Düzenleyicisi*'ni kapatın.

10 Outlook 2000, XP

Alınan iletilere notlar eklemek

Aldığımız e-posta iletilerini, örneğin iletiride başka bir yere kopyalarken ekstra bilgiye sahip olmak için özel notlar ile donatmak istiyorsunuz. Ancak aldığımız bir iletiyi açtığımız zaman imleci içerisinde hareket ettirebilmenize rağmen herhangi bir şey yazmak mümkün değildir.

İPUÇU: Alınan e-postaların Outlook 97 altında ileti penceresinde direkt olarak

düzenlenebilmesine rağmen bu özellik güvenlik nedeniyle 2000 versiyonundan itibaren kaldırılmış.

Buna rağmen aldığınız bir e-postaya kendi notlarınızı eklemek için söz konusu iletiyi açın ve *Düzen/İleti Düzenle* komutunu çalıştırın. Bunun sonucunda imleç eski görevini geri alacak ve bu sayede ister iletiye notlar ekleyebilecek ister ileti içerisinde değişiklik yapabileceksiniz.

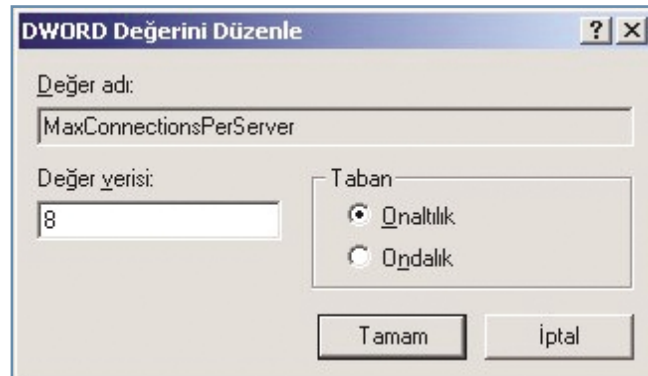
Posta iletisini kapattığımız zaman Outlook, yaptığımız değişiklikleri kaydetmek isteyip istemediğinizi sorar. Ekrana gelen bu soruya *Evet* cevabını verin. Ayrıca yaptığımız değişiklikleri *Dosya/Kaydet* komutunu kullanarak da istediğiniz zaman kaydedebilirsiniz.

11 Outlook 2000, XP

Engellenen gönderenlerin iletilerini serbest bırakmak

Bir e-posta adresini yanlışlıkla bloke ettiniz ve söz konusu e-posta adresini tekrar serbest bırakmak istiyorsunuz.

İPUÇU: Bir e-posta adresini engellemek için *İleti/Göndereni Engelle* komutunu kullanmanıza rağmen, söz konusu engeli kaldırmak için başka bir yol izlemelisiniz. Bunun için *Araçlar/İleti Kuralları/Engellenen Gönderenler Listesi* komutunu çalıştırın. Bunun sonucunda ekrana gelen penceredeki listeden engeli kaldırma istediğiniz kullanıcıyı seçin ve *Kaldır* düğmesine tıklayın. Ekrana gelen sorgu penceresini de *Evet* düğmesine tıklayarak onayladıktan sonra *İleti Kuralları* penceresini *Tamam* düğmesine tıklayarak kapatın. Artık söz konusu kullanıcının gönderdiği iletileri alabilirsiniz. ■

9 SINIR YOK: Kayıt Düzenleyicisi'ni kullanarak bir sunucuya kurulabilecek maksimum bağlantı sayısını değiştirebilirsiniz.

İÇİNDEKİLER

172	GoToMy PC.com: İnternette PC'nize erişin
176	Bedava Depolama: Net'te ücretsiz disk alanı
182	İnternet Telefonu: Bedavaya görüntülü görüşme
192	Easy News: Burada her şey var

Televizyon Daha Son Kozunu Oynamadı

Son TV Devrimi

Bilgisayarlar yüzünden tahtı sallanan televizyonun daha son numarasını görmedik! Japon elektronik devi Sony'ye göre televizyonun geleceği...

■ Sinemanın tahtını televizyona bırakmasının nedeni televizyonun pratikliği ve televizyon bu özelliğini hala kaybetmiş değil. Aynı zamanda pek çok televizyon yapımının, dev bir stüdyonun ve dünyanın en geniş elektronik cihaz portföyünün sahibi olan Sony'nin başkanı Kunitake Ando da böyle düşünüyor olmalı ki, televizyonun yakın gelecekte neden yine evlerin baş tacı olacağını, Las Vegas'taki elektronik fuarında detayları ile açıkladı.

Sony'nin başkanı, internetin eğlence hayatında çok önemli bir rol oynayacağını inkar etmiyor. İnsanların en azından film, müzik satın almak için pratik bir seçenek sunan internete ihtiyaç duyacağını kabul ediyor ancak filmlerin bilgisayar monitörü üzerinden seyredilmesinin zorlama bir seçenek olduğunu da vurguluyor. Bilgisayar monitörleri ne kadar büyürlerse büyüsünler, televizyonların monitörlerden daha fazla büyüyeceği, daima salonun baş köşesinde, muhtemelen rahat bir kanepenin önüne yerleşeceğini tahmin etmek zor değil. Üstelik bunu ifade eden, dünyanın en büyük elektronik cihaz üreticisi firmanın başkanıysa, inanmaktan başka seçenek de kalmıyor.

Bilgisayarların, görüntülü cep telefonlarının, televizyonların birbirleri ile haberleşecek, bilgi alışverişi yapacak akıllı cihazlar haline geleceğini anlatan Ando, televizyonun

internetin altında ezilmediğini aksine geniş bant internet bağlantısının yaygınlaşması ile öneminin daha da artacağını savunuyor. Gerçekten de internette indirilen bir filmin, televizyonlarda izleneceğini hatta televizyon kanallarının internet üzerinden yayın yapacağını, kullanıcıların, televizyon kanalının sitesine girip, izlemek istedikleri yayının saati geçmiş bile olsa, kayıtlardan yükleme yapabileceğini ve programı televizyonuna indirebileceğini düşünmek hayalcilik olmasa gerek. Şimdilik TV kanalları bu tür bir saklama hizmete vermeseler de, Ando, Sony'nin Japonya'da bir süredir satışını yaptığı Linux tabanlı Cocoon isimli cihazı ile televizyon programlarını 100 saat boyunca aralıksız olarak kaydetmenin mümkün olduğunu belirtirken, gelecekte televizyon izleme alışkanlıkları hakkında da ip ucu veriyor. Kısa bir süre sonra, televizyonda bir program başladığı için, telefon görüşmesini kesmek zorunda kalmayabiliriz. Zira kaçırdığımız kısmı internette ön yükleme yaparak, VCD, DVD seyrederek izlemek, anlamadığımız veya çok beğendiğimiz yerleri başa sarıp tekrar seyretmek rutin bir işlem olacak.

Sony yeni nesil televizyonların yaygınlaşması için çok hevesli görünüyor çünkü geniş yapım ve içerik imkanları ile bu televizyonlara ilk hizmetleri verecek şirketlerin başında geliyor.

Hi-Fi Melodiler

Mixer Cep Telefonları

Yeni cep telefonu edinenler için Hi-Fi kalitesinde melodilere sahip Sagem ve Motorola kökenli ilk cep telefonları piyasaya sürülmüş bulunuyor. Örneğin Motorola'nın C330 ürünü çok sesli. Yani çok sesli melodiler sunuyor. Bunlar entegre "Mortormixer" aracılığıyla yankı ve

bas gibi ek efektlerle genişletilebiliyor. Üç farklı biçimdeki kapaklar ve Cartoon-Screensaver cep telefonlarını daha da eğlenceli kılıyor. Teknik olarak cep telefonu EMS, GPRS ve sesli yönetim özellikleriyle aynı şekilde bu sınıf için (yeni cep telefonu edinenler) iyi bir donanıma sahip.

Sagem kökenli myX-3d bunun da ötesinde bir de entegre modem ve de kızılötesi bağlantı desteği sunuyor. Püf noktası: WAV dosyaları da melodiler olarak kullanılabilir, ancak bellek boyutu henüz meçhul. myX-3d Motorola'nın C330 cihazı gibi yaklaşık 180 euro'ya satılacak.

Bilgi için:

www.sagem-online.com

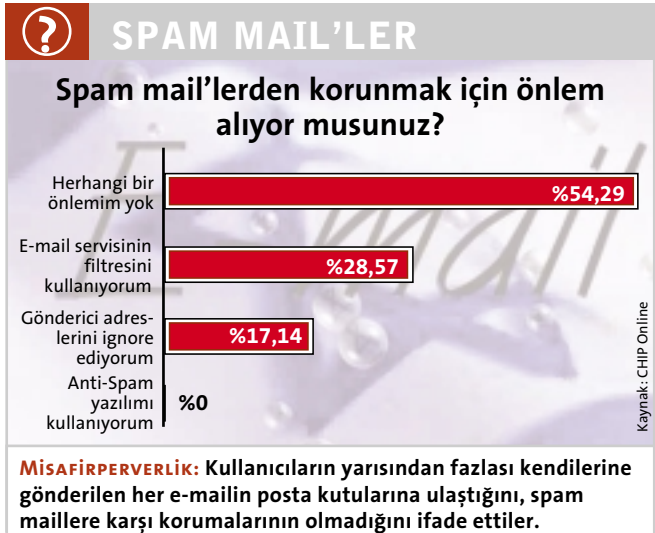
Ses Kopyalama Koruması

Web Kökenli Figüranlar

Audio CD'lerin kopya koruması endüstrinin başını ağrıtan bir konu olmuştur. Frauenhofer Grafik Veri İşleme Enstitüsü şimdiden başlayarak herkesin müzik dosyalarına filigranlar yerleştirebilmesi için ücretsiz bir Plug-in sunuyor. Plug-in Steinberg kökenli oldukça yaygın olan VST standartına daya-

nıyor ve böylelikle kolayca Cubase gibi profesyonel ses editörlerine bağlanabiliyor. Her bir ses dosyasına serbestçe tanımlanabilir bir uzunluk ve kalitede dijital bir filigran eklenebiliyor. Plug-in download olarak internette www.wedelmusic.org altında edinilebiliyor.

Bilgi için: www.inigraphics.net

Bilin Bakalım Kim Gözetliyor?**Dikkat ABD Çıkabilir**

Eşinizle dostunuzla yazışırken, kullandığınız kelimelere dikkat edin. ABD evinize, yatak odanıza operasyon düzenleyebilir ve deniz komandoları sizi pakette-

yip, sorgulamak üzere kıyıda bekleyen bir deniz altıya bindirip Amerika'ya götürebilir. Tüm bunlar Hollywood senaryosu gibi görünse de ABD'nin işleri-

ne artık akıl sır ermiyor. Savunma Bakanlığı şimdi de Web'de teröristleri arayacak yeni bir gözetleme yazılımının prototipini kurmuş bulunuyor. "Total Information Aware-

ness System" (top yekun tanıma sistemi) çalışması sırasında Internet'in dışı da dahil olmak üzere küresel olarak tüm elektronik sistemlerdeki tüm ulaşılabilir verileri topluyor. Plan sert eleştirilerle karşılanıyor, çünkü "elektrikli veri süpürge-si" yalnızca rasgele Internet sörfçülerini incelemekle kalmıyor, aksine banka verilerini ve hasta dosyalarını da tarayabiliyor.

Bilgi için: www.darpa.mil/iaoindex.htm

BAĞLANTI ÜCRETLERİ

superonline superonline.com (212) 310 0000
superonline maxx

12 ay 129 milyon TL

Skyrunner

Silver 69 milyon TL

sınırsız erişim

1 ay 18.9 milyon TL

3 ay 49 milyon TL

12 ay 99 milyon TL

e-pack

üyelik+10 saat 6,5 milyon TL

10 saat 5,5 milyon TL

30 saat 13,5 milyon TL

tt net ttnet.net.tr (212) 444 0145

psn 1 ay 9 milyon TL

3 ay 21 milyon TL

6 ay 36 milyon TL

12 ay 54 milyon TL

turknet turk.net (212) 444 0077

net.opt. 1 ay 15 milyon TL

net.ultra 3 ay 39 milyon TL

net.ultra 1 ay 24 milyon TL

net.ultra 3 ay 59 milyon TL

Veezy vezy.com (212) 413 1414

mono p. 1 ay 12 milyon TL

eko p. 3 ay 30 milyon TL

pro p. 12 ay 100 milyon TL

e-kolay e-kolay.com (212) 478 0478

10 saat fısıltı 4 milyon TL

1 ay sınırsız 15 milyon TL

3 ay sınırsız 35 milyon TL

12 ay sınırsız 95 milyon TL

trnet tr.net (312) 295 9000

aylık sınırsız 11 milyon TL

yıllık sınırsız 75 \$

saatlik bağ. 0,25 \$

işnet iş.net (312) 289 8060

s. paket 1 ay 15 milyon TL

3 ay 40 milyon TL

6 ay 75 milyon TL

12 ay 150 milyon TL

kontürlü saat. 450.000 TL

anet anet.com.tr (212) 336 1919

Sınırsız internet

1 ay 10 milyon TL

3 ay 27 milyon TL

12 ay 84 milyon TL

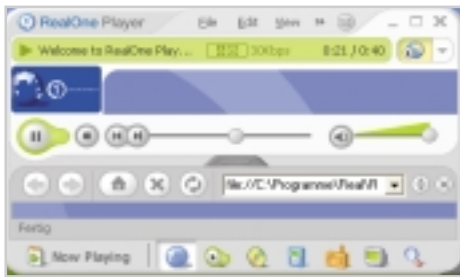
IN & OUT

↑ www.neopets.com
40 milyon kişinin oynadığı online "pokemon" türevi yeni bir salgın halinde çocukları kendine çekiyor.

↓ **Web Tabanlı Download**
Virüslerin herkesin bilgisayarına kolayca sızabileceği anlaşıldığından beri virüs koruma yazılımlarını yok sayma dönemi kapandı.

WEB GÖZCÜ**RealOne-Player****Hatalı Yama**

Real Networks tarafından RealOne-Player için yayınlanan bir yama hatalı - yama adreslenmiş gediği kapatmıyor. Ancak başlangıçtaki Buffer-Overflow-Bug'ı keşfeden güvenlik uzmanı artık güvenlik gediklerinin tüm ayrıntıla-

rını tanıtmış bulunuyor. Bir başka deyişle Hacker'lar şimdi hatalardan nasıl yararlanacaklarını biliyor, oysa bir yama henüz yok.

Bilgi için: www.real.com

Trustworthy Computing**Microsoft'ta Yeni Güvenlik Gediği**

Kim demiş Trustworthy Computing diye: Microsoft PC'leri güvenli kılmaktan hala çok uzak. Ancak yeni büyük bir güvenlik gediğinden Redmond'luların kendi Inetrnet Server'i sorumlu. Bu bilgisayarlar üzerinde tüm sörfçüler için yalnızca Excel tabloları ve PowerPoint dosyaları serbestçe erişilebilir değil, bir müşteri dizinine de ulaşılabilir. „Woody's Office Watch“un (www.woodyswatch.com) FTP-Ser-

ver'ında gedik keşfedilmiş bulunuyor. PowerPoint sunumları Microsoft'un kendini nasıl gördüğüne ışık tutuyor: Redmond'luların "mücadele planı"nda "tüm borulardan ateşleme" talep ediliyor, yazılım tekeli kendi kendini „MEAN, LEAN Fighting Machine“ (bayağı mücadele makinesi) olarak niteliyor - ama en azından güvenlik gediklerinde Microsoft'un bu mücadele ruhundan eser yok.

Bilgi için: www.woodyswatch.com

GÜNCEL VİRÜS UYARILARI**► Özensiz uzmanlar**

RTFM güvenlik uzmanlarının bir incelemesine göre birçok administratör yamaların düzeltilmesini ihmal ediyor. Sınanan 900 Server'ın yalnızca yüzde 30'u iki hafta sonra bir güncelleme ile güvence altına alınmış.

Bilgi için: www.rtfm.com

► Tehlikeli kurt

E-Mail kurdu "Bridge.C" etkili bir zarar verme mekanizması içeriyor: Kurt etkinleştirildiğinde tüm dosyaları siliyor, bilgisayar açılmıyor. Virüs bulaşmış mail'leri "Association of Anti-Virus Asia Researchers" konusundan tanıyabilirsiniz.

Bilgi için: www.symantec.com

► Takas ağları için kurt

"Roron" virüsü şu sıralar mail eki olarak yerel ağlarda ve takas borsaları üzerinden yayılıyor. Özellikle tehlikeli olan kurtun bir Backdoor açması. Virüsün bulaştığı PC bundan sonra Web üzerinden uzaktan kumanda edilebiliyor.

Bilgi için: www.kaspersky.com

Web Hosting: Ücretsiz Kaynaklar

Uygun Sunucuyu Seçin

Web sayfaları ve dosyalar, internet üzerinde ücretsiz olarak yayınlanabilir. CHIP, ücretsiz kaynakları özelliklerine göre inceliyor.

Bir Web sayfasını yayınlayabilmek için alan adı satın almak, hosting yapılacak sunucuyu belirlemek, sayfalarınızı ve dosyalarınızı bu sunucuya aktarmak gerekir. Bu üç aşama da normalde ücret karşılığında yaptırılıyor. Ancak üçünü de ücretsiz olarak yapabilmek mümkün, dolayısıyla ne kadar komplike olursa olsun, web sayfası ya da dosyalar doğru kaynaklardan yararlanarak sıfır maliyetle yayınlanabiliyor.

Alan adını ihtiyacınıza göre dikkatli seçin

Web sayfasını hazırlarken, sayfanın hangi konular hakkında bilgi verdiğini belirlemek, alan adını belirleme aşamasında oldukça büyük bir rol oynuyor. Sitenin amacı ve istenen hedef kitlesine ulaşmasının, akılda kalıcı ve siteyi kısaca anlatabilen bir alan adıyla gerçekleşebileceğini unutmamak gerekiyor. Sitenizi hazırlamadan belirlediğiniz alan adının başkası tarafından alınmadığından emin olmak gerekiyor. Aksi takdirde sitedeki grafik ve yazıları son aşamada değiştirmek gerçekten bir eziyet halini alabilir. **www.register.com** adresinden .com, .net, .org vb. birçok alan adını satın alabilir ve daha önce kullanılmadığından emin olabilirsiniz. .tr uzantılı alan adları için ise ODTÜ'nün ilgili web sayfasına girmeniz gerekiyor. ODTÜ DNS Hizmetleri'nin adresi ise **dns.metu.edu.tr**.

Tabi ki ücretsiz olarak alan adları satın alabileceğiniz adresler de bulunuyor. Ancak bu sitelerden ücretsiz alan adı

7HOST.COM:
ASP kullanarak hazırlanan web sitelerini ücretsiz olarak host edebilirsiniz. Tek yapmanız gereken 7host.com adresine girip üye olmak.

alabilmek için hosting de satın almanız gerekiyor. **Hostonce.com**, **Dynaserver.com** gibi adresler hosting'e ücretsiz alan adının dahil olduğu paketleri satıyorlar. **www.cjb.net**, **www.v3.com** adreslerinden ise alanadi.cjb.net, alana-di.iam.com şeklinde ücretsiz yönlendirme hizmeti alabilirsiniz.

Para ile her zaman kaliteli hizmet alamayabilirsiniz

Ücretsiz hosting hizmetinden yararlanmak ilk kez web sitesi yapanlar için oldukça ideal. Ücretli birçok hosting paketi ise gereksiz özellikler sunuyor ve bu hizmetlerden yararlanmasanız da aynı ücreti ödemeye mahkum ediyor. Gerçekten spesifik özelliklere sahip bir web sayfası için ihtiyaçları karşılayabilecek bir hosting bulabilmek bazen hem zor hem de oldukça pahalı olabiliyor. Örneğin **amazon.com** gibi bant genişliği, güvenlik ve işlemci gücü gibi her alanda yüksek değerler isteyen bir site oldukça

pahalı bir hosting maliyetine sahip. Çünkü "dedicated server" yani özel sunucular üzerinde yayınlanması gerekir. Ancak kişisel bir site için "shared server" adı verilen bir sunucu üzerinde yüzlerce siteyi taşıyabilen yapıda sunucular kullanılmasının bir sakıncası bulunmamaktadır. Uzun lafın kısası, web sayfanız ağır kalmadıkça, sitenin çalışabilmesi için veritabanı, disk alanı, ekstra yazılımlar gibi spesifik ihtiyaçları olmadıkça hosting ücreti ödemek pek mantıklı değil. Ancak banner'lar, popup pencereler bir süre sonra sitenizin gerçek işlevinden ve ciddiyetinden uzaklaşmasını sağlayacaktır. Bu sebeple ciddi amaçları olan bir siteyi uzun vadede ücretsiz hizmetlerin eline teslim etmek de akılcı değil.

İsteğe göre hosting: ASP mi, PHP mi?

Web sayfanızın yapısına uygun hosting'i seçmek sonradan sayfanın sorunsuz olarak yayınlanmasını sağlar. Yüksek çözü-

ÜCRETSİZ HOSTING SAĞLAYAN WEB SİTELERİ

Adres	Boyut	Script	Veritabanı	Reklam	Diğer
www.brinkster.com	30 MB	ASP, ASPX	MS Access	Yok	FTP ve E-mail yok
www.7host.com	50 MB	ASP, Perl	MS Access	Pop-up	-
www.ukfreehosts.com	999 MB	ASP, Perl	MS Access		1 yıl ücretsiz, Alan adı gerekiyor
www.downfire.com	20 MB	PHP4, ASP	MySQL	Banner	E-mail yok, Site İngilizce değil
www.spaceports.com	Sınırsız	PHP4	MySQL	Banner	Destek Forumu var ancak yavaş
www.mycgiserver.com	5 MB	Java, JSP,	HSQldb	Yok	e-mail, yavaş
http://java.isavvix.com/devspace.jsp	10 MB	Java, JSP, XML/XSL	JDBC	Yok	e-mail yok,
www.geocities.com	20 MB	CGI	-	Var	Tarayıcı ile dosya gönderme

Sayfanızı uzaktan yönetmek için en uygun servis

Microsoft Office içinde yer alan web sayfası editörü Frontpage'in en güzel özelliklerinden birisi, Frontpage Extensions destekleyen sunuculara yazılım içerisinden direkt bağlantı kurulabilmesi ve sayfalarınız üzerinde istediğiniz değişikliği anında yapmanızı mümkün kılması. Böylece ayrıca bir FTP yazılımı kullanmadan tüm dosyalarınızı kolayca güncelleyebilir ve tek arayüz üzerinden işlemlerinizi halledebilirsiniz. Microsoft Frontpage ile sunucuya bağlantı kurabilmek için sunucunun Frontpage Extensions desteklemesi gerekiyor. Dreamweaver da buna benzer bir sisteme sahip. Ancak Dreamweaver içerisinden FTP, HTTP gibi bağlantıları tanımlayarak ayrıca bir uzantı desteği olmadan sitenizi yönetebilirsiniz. **www.netfirms.com** adresinden ücretsiz Frontpage Extensions destekli hosting alabilirsiniz. 25MB alan ve POP3 e-mail hesabı veren NetFirms, alan adını transfer edebilmenizi de sağlıyor. Ancak NetFirms hesabı aldığınızda sitenizin üst kısmında bir banner ve pop-up penceresi açılıyor. ■

Aytun Çelebi, ayturn@chip.com.tr

nürlüklü grafiklerle hazırlanmış, Flash vb. objeler kullanılmış sayfaları yerel bir sunucuda yayınlayarak, bağlanan kullanıcıların sayfaya daha hızlı erişebilmele-ri sağlanabilir. Veritabanı kullanan siteler ise güvenli bir altyapıya sahip ve kullanılan veritabanını tam olarak destekleyen sunuculardan yayınlanarak sorunsuz çalışabilirler. Veritabanı ilişkili sitelerde en çok tercih edilen iki web programlama dili olan ASP ve PHP'yi destekleyen ücretsiz sunucular da bulunuyor.

Ücretsiz ASP hosting hizmeti veren sitelerden birisi **www.7host.com**. 50MB boyutunda alan veren site, **user.7host.com/kullanici_adi** şeklinde bir adres

üzerinde siteyi yayınlıyor. 7Host'tan alınan hosting alanına FTP ile erişilebiliyor, ancak 7Host'tan ücretsiz hizmet ile birlikte destek alabilmek mümkün değil. ASP ile birlikte yeni ASPX teknolojisini destekleyen siteler de bulunuyor. ASPX kullanarak hazırlanan siteleri **www.brinkster.com** adresinde ücretsiz olarak yayınlatabilirsiniz. Brinster 30MB ücretsiz alan ve **www12.brinkster.com/kullanici_adi/** şeklinde adres veriyor. PHP hosting için ise sınırsız alan veren Spaceports tercih edilebilir. PHP4 desteği veren sitenin adresi **www.spaceports.com**. Üye olmak için geçerli bir e-mail adresiyle formu doldurmak gerekiyor.

▶ ENTER THE MATRIX

Sır gibi saklanan oyun hakkında çok özel bilgiler, ilk ekran görüntüleri ve projenin başındaki Dave Perry ile röportaj.

▶ ANNO 1503, GOTHIC 2, IMPOSSIBLE CREATURES ve ASHERON'S CALL 2'ün incelemeleri

▶ 8 sayfalık SILENT HILL 2 rehberi

LEVELCD'DE

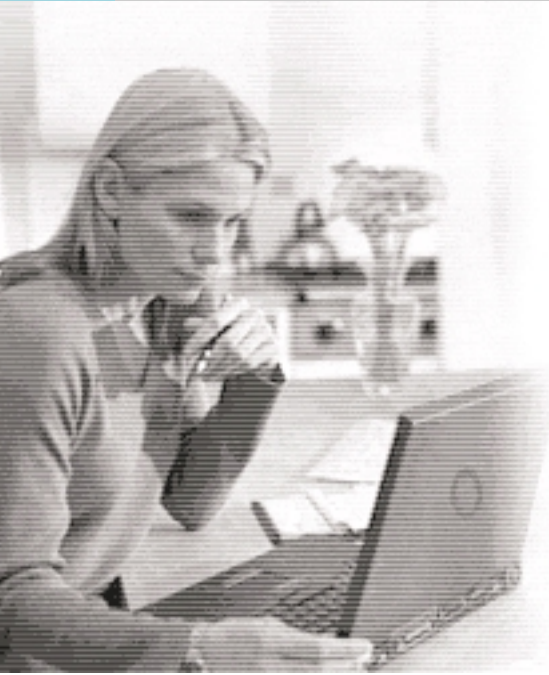
8 BOMBA GİBİ DEMO
SPLINTER CELL, BLOOD RAYNE,
DELTA FORCE: BLACK HAWK DOWN,
PRAETORIANS

EMULATÖR ÖZEL

ATARI 2600, COMMODORE 64,
AMIGA, NES, SNES ve
PLAYSTATION emülatörleri

▶ Ayrıca Warcraft 3, Age of Mythology, Neverwinter Nights ve Morrowind için onlarca yeni senaryo, ek görev ve harita.

GoToMyPC

Uzak Masaüstü Erişim Alternatifleri

GotoMyPC ve Diğerleri

Windows XP ve 2000 kullanmıyorsanız uzaktaki bilgisayarınıza erişmek için alternatif yazılımları ya da web servislerini kullanmanız gerekir.

Uzak masaüstü özelliğini aktif hale getirmiş olan Windows 2000 ve XP kullanıcıları bilgisayarlarını kilitleyip ofisten ayrıldıklarında içeri rahatır. Çünkü nerde olurlarsa olsunlar ellerinin altında bir bilgisayar olması kaydıyla uzaktaki bilgisayarlarına rahatlıkla bağlanıp, e-postalarını kontrol edebilir, yanlarına almayı unuttukları dosyalara erişebilirler. Diğer işletim sistemlerini kullananlar ise güncelleme yapana kadar şimdilik 3. parti bir yazılım kullanmak zorundadır. Diğer taraftan daha fazla özellik isteyen Windows XP ve 2000 kullanıcıları da bu yazılımlara yönelebilirler.

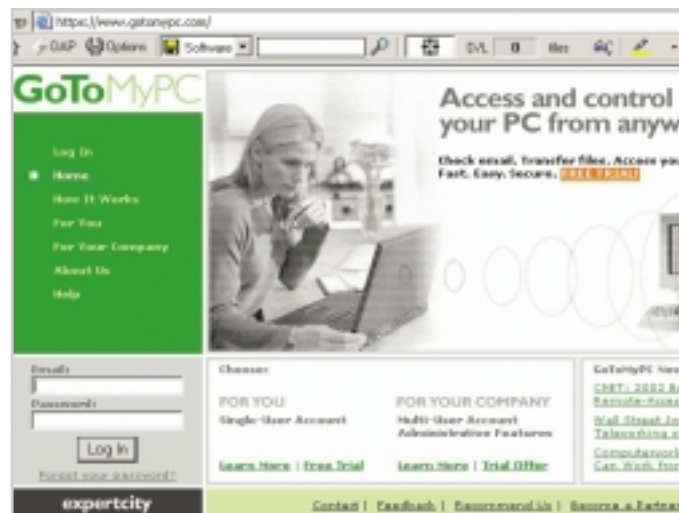
Uzaktaki bilgisayara erişmek için kullanılan yazılımlar 2 gruba ayrılır. İlk gruptakiler karşı PC'ye erişim için yazılım kullanmak zorundadır. Web tabanlı olanlarda ise sadece erişilecek bilgisayara yazılım kurulması yeterlidir. Erişim içinse herhangi bir browser kullanılabilir. Bu şekilde herhangi bir yazılım kurma şansınızın olmadığı internet cafe'lerden de bilgisayarınıza ulaşmanız mümkün olur. Web tabanlı erişim servislerinin çoğu Java kullandığından Java desteğine sahip olmanız gerektiğini de unutmayın.

Daha avantajlı görülen ikinci gruptaki en popüler servislerden biri de GoToMyPC'dir. Bu yüzden alternatif yazılımları tanımadan önce bu web servisin-den nasıl yararlanabileceğinize bir göz atalım.

CHIP'ten herkese üç saatlik GotoMyPC hesabı

CHIP'in size sunduğu 3 saatlik deneme hesabını aktif hale getirebilmek için önce www.gotomypc.com adresine girin ve

sayfanın üst sağ bölümünde yer alan "Free Trial" bağlantısına tıklayın. Açılan sayfada isim, soyadı ve e-posta adresinizi girin. Kendinize bir şifre belirleyin ve "Promo Code:" bölümüne de CHIP yazıp Submit tuşuna tıklayın. ("DİKKAT" başlıklı kutucuğu mutlaka okuyun.) Belirtmiş olduğunuz e-posta adresinize aktivasyon bağlantısı gönderilecektir. Şimdi size gelen mesajdaki bağlantıya tıklayarak üyelik işlemine devam etmeniz gerekir. Açılacak olan web sayfasında son →

**WEB TABANLI
SERVİS: Java**
yardımıyla sadece browser kullanarak uzaktaki bilgisayarınızın masaüstüne ulaşabilirsiniz.

JAVA PENCERESİNDEKİ EKRAN PENCERESİ:
Bağlantıyı kesmek için pencereyi
kapatmak yeterli.

olarak kredi kartı bilgilerinizi belirtmeniz gerekecektir. Kredi kartınız onaylandıktan sonra servise bağlanmak için 2. adımdaki "click here" bağlantısına tıklayarak 1.4MB boyutundaki dosyayı yüklemeye başlayın. Burada karşınıza gelen güvenlik uyarısını onaylayın. Dosya indirildikten sonra kurulmaya başlayacak ve kurulunca da otomatik çalışıp sizden daha önce belirlediğiniz e-posta adresi

DİKKAT: KAYIT OLMADAN ÖNCE MUTLAKA OKUYUN

» Hesabınızı iptal etmek için

3 günlük ücretsiz deneme süresince kredi kartınızdan herhangi bir ücret alınmayacaktır. Eğer 3 gün sonra kullanmaya devam etmeye karar verirsiniz aylık ücret olan 15\$ hesabınıza yazılır. Bu yüzden kullanmaya devam etmek istemiyorsanız deneme sürenizin bitmesine yakın mutlaka hesabınızı iptal edin. GotoMyPC servisi iptali için sadece telefon başvurusunu kabul ediyor. Dolayısıyla eğer uluslararası görüşme yapmak istemiyorsanız iptal için başka bir şansınız kalmayacaktır. Bu durumda siteye eriştikten sonra soldaki "My Account" başlığı altında yer alan "Plan Selection" bölü-

münden ödeme planını "1PC Monthly Plan" olarak değiştirin. Bu şekilde en fazla 1 aylık bir ödemeden sonra hesabınız otomatik olarak iptal edilecektir. İpucu: Eğer kredi kartınız yoksa ya da kredi kartınızı kullanmak istemiyorsanız bu durumda size gelen e-postadaki bağlantıya tıklayıp hesabınızı aktive ettikten sonra kredi kartı bilgilerinizi doldurmayın. 15 gün içerisinde GotoMYPC size bir dizi e-posta gönderecektir. Bunlardan 4.sü kredi kartı kullanmadan hizmetten nasıl yararlanabileceğinizi gösterir. Bu şekilde sadece 3 saatlik bir kullanım süresi sonunda hesabınız kapanır.

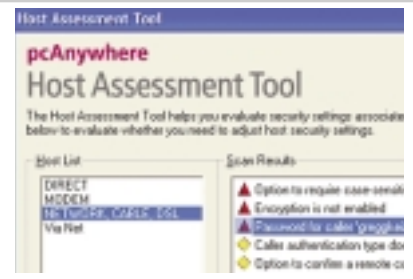
ve şifrenizi soracaktır. Daha sonraki adımda bir takma ad ve erişim kodu belirleyip Ok tuşuna tıklayın.

System tray'de beyaz zemin üzerine yeşil yazıyla MyPC simgesi belirince artık siteye giriş yapabilirsiniz. Şimdi sol taraftaki menüden *My computers* seçeneğini seçin ve ekrana gelecek *Connect*

tuşuna basın ve belirlediğiniz giriş kodunuzu girin. Bağlantı hızına göre 15 ile 30 sn içinde applet yüklenecek ve uzakdaki bilgisayarınızın ekranı karşınıza gelecektir. Kullanmayı bitirdikten sonra oturum penceresini kapatarak bağlantıyı kesebilirsiniz. ■

Mahmut Karşlıoğlu, mkars@ch.ip.com.tr

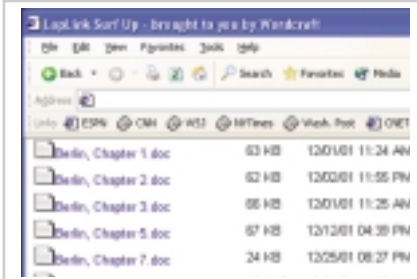
En İyi Uzaktan Erişim Yazılımı

SYMANTEC PCANYWHERE 10.5

FİYAT: 280 euro
BİLGİ: www.symantec.com

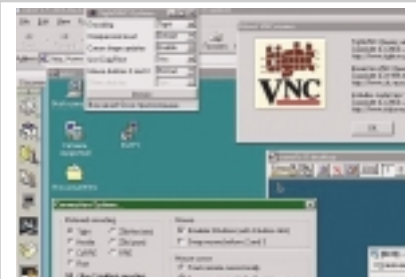
Veri Eşitlemesinde Bir Numara

LAPLINK GOLD 11

FİYAT: 180 dolar
BİLGİ: www.laplink.com

Platformdan Bağımsız Erişim

VIRTUAL NETWORK COMPUTING 3.3.3R9

FİYAT: Ücretsiz
BİLGİ: www.uk.research.att.com/vnc/

Uzaktan erişim yazılımların arasında dünya lideri olan pcAnywhere, güçlü şifreleme özellikleri yardımıyla erişim sırasında tam güvenlik sağlayabiliyor. Yeni sürümde yer alan optimizasyon sihirbazı ise performansı artırmak için birçok seçenek sunuyor. Kablo ve DSL bağlantı üzerinden de kullanabileceğiniz yazılımın yeni sürümü artık size dosya transferi yaparken bile hızlıca ve kolayca klasörler arasında gezebilmeniz mümkün oluyor. AutoTransfer fonksiyonu çoklu dosya transferine de izin veriyor.

Yazılımın çarpıcı özellikleri uzaktan erişim konusunda size daha önceden düşünemeyeceğiniz kadar esneklik, serbestlik, güç ve kontrol sağlayabiliyor. İster evinizde oturun ister de dünyayı geziyor olun yazılım iş yerinizdeki bilgisayara ve ağ kaynaklarına hızlıca ulaşmanızı sağlıyor. Ayrıca iki bilgisayar arasında veri eşitlemesi de yapabiliyor. Bu şekilde iki bilgisayardaki hangi dosyanın yeni olduğunu karmaşası da ortadan kalkacaktır. Sistem veri tabanı uygulamalarını bile çalıştırabiliyor.

Platformdan bağımsız çalışan web tabanlı bir başka uzaktan erişim sistemi olan Virtual Network Computing (VNC), uzakdaki bilgisayarınıza sadece browser yardımıyla erişmenize olanak tanıyor. Bu şekile örneğin PC'nizden bir Unix ortamını kontrol etmeniz bile mümkün olacaktır. VNC aynı zamanda browser içinde bir Java istemci applet olarak da çalışabiliyor. Yazılımın yeni sürümünde AuthHosts özelliğindeki hata da düzeltilmiş. Sistemin ücretsiz olması GotoMyPC karşısında büyük avantaj.

İÇİNDEKİLER

184

Netmeeting'i Ayarlamak:
Dört adımda görüntülü chat

188

Gnome Meeting:
Linux için video telefonu

İnternet Telefonu

İnternette Ücretsiz Telefon Etmek

Herkes daha ucuza telefon edebilir. Bu kesin! Bunun için yalnızca 1.000 değişik Call-by-Call sunucusunu aklınızda tutmak zorundasınız. Ya da bir PC'niz vardır. CHIP size PC'niz ile alan kodu önüne gelecek koda ve telefon tarifelerine aldırış etmeksizin, nasıl ücretsiz telefon edebileceğinizi gösteriyor.

Size internet üzerinden ucuz telefon etme olanağı sağlayan teknik, uzun bir yolu geride bırakmış bulunuyor: VoIP (Voice over IP) yıllardır bir fikir olarak internet ekonomisinin içinde hayal meyal geziniyor. Ama şimdiye kadar bu teknik, özellikle kişisel kullanıcılar için, hep çok karmaşık gibi gözüktü.

Oysa artık kullanımı kolay olup PC sahiplerinden bir bağlantı kurmak için kritik komutlar beklemeyen web üzerinden telefon konuşmaları için çok sayıda program mevcut.

Ve bu görüntülü telefon olarak da işliyor. VoIP'in çocukluk hastalıklarından olan kesik kesik videolar ve kesik kesik konuşmalar artık bir sorun oluşturmuyor. Bunun yanı sıra bir de ADSL veya Kablonet sahibi olanlar komple ücretsiz telefon ediyor; geriye kalanlar sıklıkla konuşma kontrollerinin Telekom'un çok çok altında olan "call-by-call" sunucularının internet tarifelerinden yararlanıyor. Özellikle yurtdışına telefon eden sörfçüler, "Voice over IP" ile küçük de olsa bir servet tasarruf edebilirler.

Peki internet telefonu için hangi programları kullan-

BU DONANIMLARA İHTİYACINIZ VAR

HEADSET:

Ses ekoları istemiyorsanız mutlaka bir Headset satın almalısınız.

← **WEBCAM:** Bunlarla görüntülü chat'ler mümkün oluyor.

İNTERNET BAĞLANTISI:

Yalnızca ADSL, ISDN ya da Kablonet ile görüntülü chat'ler anlamlı; analog modemler çok yavaş...

BİR ARAMANIN DAKİKASI KAÇ CENT?

SUNUCU	ARANAN YER			
	Türkiye	Cep tel, TR	USA	Almanya
Telekom*	15	38	63	63
Netmeeting, diğer PC2PC yazılımları*	0,9	—	0,9	0,9
Net2Phone	33	38	10	8
Voizphone	33	33	5	4

Ücretler cent olarak verilmiştir

* Normal tarife göre hesaplanmıştır

malı? En basit çözüm Microsoft'tan Netmeeting. Bu program ücretsiz ve tüm Windows sürümlerinde entegre olarak bulunuyor. Netmeeting'in avantajlarını, onu nasıl düzenleyeceğinizi ve bu sırada kesinlikle nelere dikkat etmeniz gerektiğini **184**'ten itibaren okuyacaksınız.

Microsoft'un rakiplerinin de eli boş durmuyor. Bu yüzden size ek olarak yalnızca bilgisayardan bilgisayara telefon edebileceğiniz programları değil, aksine bilgisayarınızdan bir telefona ya da bir cep telefonuna (gölünesi 5-10 cent'lik bir fiyata) bir arama yapabileceğiniz araçları da tanıtıyoruz. Dikkatinize sunulur! Bu fiyat yurtiçinde bir arama için değil, aksine uzun mesafeli (ABD) bir konuşma için geçerlidir.

Netmeeting

Microsoft bilmecesi: Yazılım devi her Windows'a bir telefon konuşma aracı dahil ediyor ve ardından susuyor. CHIP size Windows ile nasıl ücretsiz telefon konuşmaları yapabileceğinizi gösteriyor.

Netmeeting'in rakiplerine karşı avantajları çok kolay ve çekici olması:

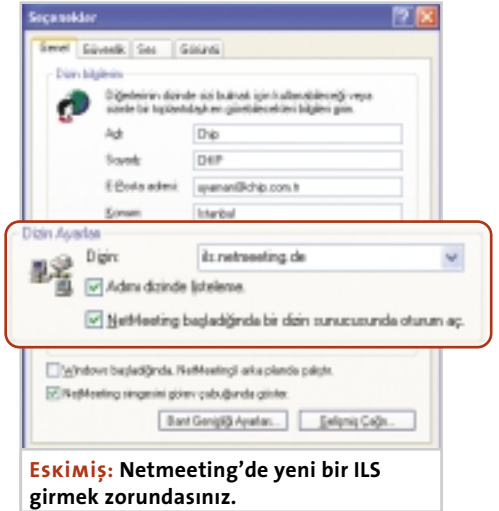
- Program ücretsiz
- İşletim sistemini üreten firma kökenli olduğu için, uyumsuzluklar hemen hemen yok.
- Bir Webcam ile kombine edildiğinde, video telefonu üzerinden iletişim kuruyor.
- Chat partneriniz ile aynı anda belgeler üzerinde çalışabilirsiniz.
- Bilgisayarınızdaki bir problemi kendi başınıza çözemiyorsanız, karşınızdaki internet üzerinden PC'nize bağlanıp kontrol edebilir ve size bir çözüm sunabilir.

En iyi durumda Microsoft'un Netmeeting'i "out of the box" işliyor. Bu, kurulum güncelleme ya da konfigürasyon zorlukları olmadan çalışıyor anlamına

geliyor. Bunun nedeni Windows 2000'den itibaren Netmeeting 3.01'in doğrudan işletim sistemi ile kurulum olması, önceki Windows sürümlerinde yeni istemciye güncelleme yapmak gerekiyor. Bu gençleştirme kürünü nasıl yapabileceğinizi bu sayfadaki "Netmeeting'i kurmak ve düzenlemek" atölyesinde bulacaksınız.

Saklambaç: Netmeeting'i Windows XP'de etkinleştirmek

Windows XP sorun çıkartıyor: Burada Netmeeting eksik gibi görünüyor. Oysa yazılım XP tarafından içeriliyor, hatta işletim sistemi ile birlikte otomatikman kurulum oluyor. Microsoft Netmeeting'i iyice gizlemiş: Ancak *Başlat/Çalıştır...* altında "Conf" komutunu girdiğinizde program beliriyor.

Eskimiş: Netmeeting'de yeni bir İLS girmek zorundasınız.

Microsoft'un Netmeeting'i sistemde bu denli derine gömmesinin nedenleri var; ne de olsa bir de Windows Messenger hazır bulunuyor... Bu teoride her şeyi kullanıcı için daha kolay ve daha güzel biçimlendirecek.

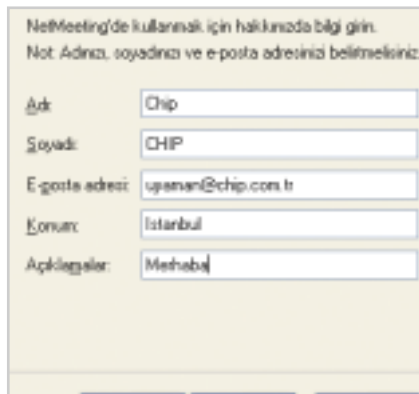
Ama programcılar bir sorunu gözden kaçırmışlar: Windows Messenger yalnızca Windows XP için mevcut; Windows dünyasının geriye kalan kısmı MSN Messenger ile yetinmek zorunda. Video transfer etmek gerektiğinde, iki programın birbiriyle anlaşamaması aptalca bir

NETMEETING'İ KURMAK VE DÜZENLEMEK

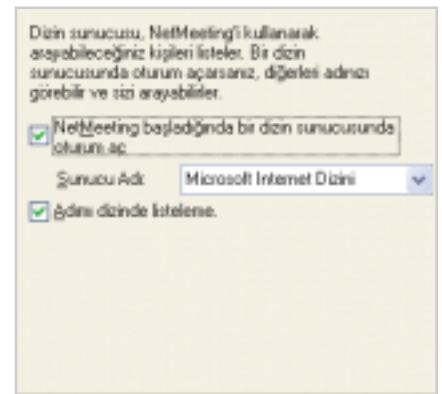
» Dört adımda ilk görüntülü chat

1 Windows 95, 98, Me ve NT için şu geçerli: Netmeeting'in en yeni sürümünü internetten yükleyin. URL: www.microsoft.com/windows/netmeeting. Güncel sürüm Netmeeting 3.01 adını taşıyor, indirme hemen hemen 1,6 MByte boyutunda. Windows 2000 ya da XP ile çalışanlar zaten işletim sistemiyle birlikte en güncel Netmeeting sürümüne sahip bulunuyor.

2 Netmeeting'i başlatın. Bunu en hızlı *Başlat/Çalıştır* üzerinden yapabilirsiniz. Buraya "Conf" girin. Microsoft'un programı şimdi bazı kişisel verileri soruyor. En azından e-mail adresi, sizi aramak isteyenlerin tanıyabileceği bir adres olarak seçilmelidir. Konum alanına bulunduğunuz şehri ve Açıklamalar alanına da herhangi bir açıklama girebilirsiniz.

3 Asistanın bir sonraki soru raundunda *Adımı dizinde listeleme* seçeneğini etkinleştirin, sonra internet bağlantınızın hızını girin ve ses kaynağını (çoğu durumda Line-In) ve gerekiyorsa Webcam'inizi konfigüre edin. Son düğmesine tıklayarak ayarlamalarınızı tamamlayın. Ses ayarlama sihirbazını daha sonra da Araçlar menüsü altından çalıştırabilirsiniz.

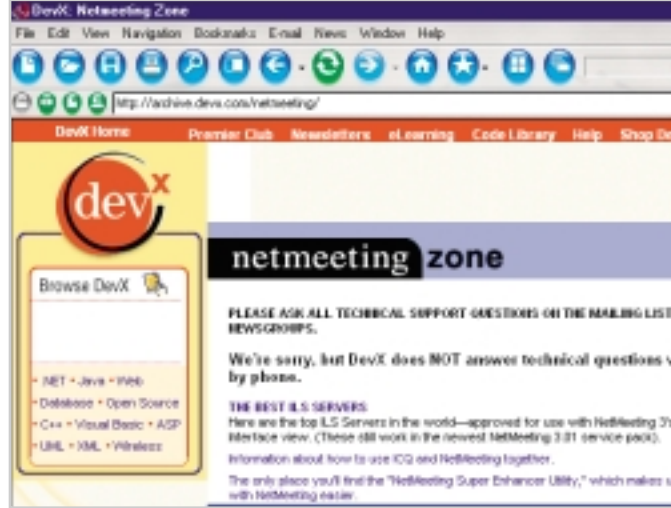
Bedava İnternet Telefonu

durum. Çünkü iki Messenger'ın her biri bağlantı kurmak için farklı bir protokol kullanıyor.

Netmeeting'i düzenlemek XP'niz yoksa basit

Netmeeting ilk kez çalıştırıldıktan sonra bazı veriler talep ediyor: Adınızı, e-mail adresinizi ve ikametgahınızı en azından arkadaşlarınızın sizi bulabileceği bir biçimde girmelisiniz. Çünkü normal olarak belirli bir anda online olan tüm Netmeeting kullanıcıları ILS (Internet Locator Server, Microsoft İnternet Dizini) denilen bir dizinde listeleniyor. Açılıştaki sizin tarafınızdan kaydedilmiş verilerle birlikte.

Maalesef Windows XP'de hiçbir şey normal olarak görünmüyor. Microsoft'un ILS sunucuna bağlantı işletim sisteminin inatıyla ısrarla başarısızlığa uğruyor. Böylece Netmeeting kullanıcıya artık ILS'ye başvurmak gerekmediğini, Windows Messenger'ın daha iyi bir seçim olduğunu öğretiyor. Neyse ki internette eziyet çeken XP sörfçülerine de kapılarını açan sayısız başka ILS'ler bulunuyor. Bu dizin sunucularının bir listesini www.devx.com/netmeeting altında bulacaksınız.

ZENGİN KAYNAK:
www.devx.com/netmeeting, web sitesinde Netmeeting için sayısız ILS bulunuyor.

Eğer (örneğin ils.netmeeting.de) uygun bir ILS adresi bulduysanız, bunu Netmeeting'e *Araçlar/Seçenekler/Dizin* altında kaydedin. Girişinizi *Tamam* ile onaylayın. Sonrasında *Çağrı/Microsoft İnternet Dizini Üzerinde Oturum Aç* üzerine tıklayın.

Güvenlik açığı: Netmeeting firewall'ları deliyor

Güvenlik bilinci sahibi kullanıcılar için yolun üzerinde başka bir tökezletici taş daha var: Belirli internet port'larını (web'e giriş sağlayan değişik kapıları) bilgisayarınızda bloke eden firewall'ları önce Netmeeting'in kendine özgü yanlarıyla uyumlandırmak zorundasınız.

Böylece salt sesli görüşme için Microsoft'un aracı en az TCP veri paketlerinin 1720 ve 1731 port'larından içeriye alınmasını ve UDP verilerinin 1024 üzerindeki port'lardan (serbestçe atanan port'lar, Netmeeting tarafından dinamik bir biçimde seçiliyor) geçebilmesini talep ediyor.

Netmeeting tarafından kullanılan port'ların komple bir listesi internette <http://support.microsoft.com/default.aspx?scid=kb;en-us;Q158623> altında bulunuyor.

Yazılım firewall'ı kullanıcılarının işi daha kolay; onlar uygulamaya göre erişim haklarını saptayabiliyor. Çoğunlukla Netmeeting ile bir bağlantı kurmayı demek yeterli oluyor. Bunun üzerine firewall alarm veriyor ve uygulamanın internete erişimi olup olmayacağını soruyor.

Bilgisayarında Windows XP ile çalışanlar ve internet bağlantısını entegre XP firewall ile koruyanların aslında sü-

rekli endişe duymaları gerekiyor: Ne de olsa bu firewall her şeye rağmen, örneğin trojanlar gibi, her bir uygulamanın sormadan internet ile iletişim kurmasına izin veriyor. Bu doğal olarak aynı zamanda Netmeeting'in sorunsuz işlediği anlamına geliyor.

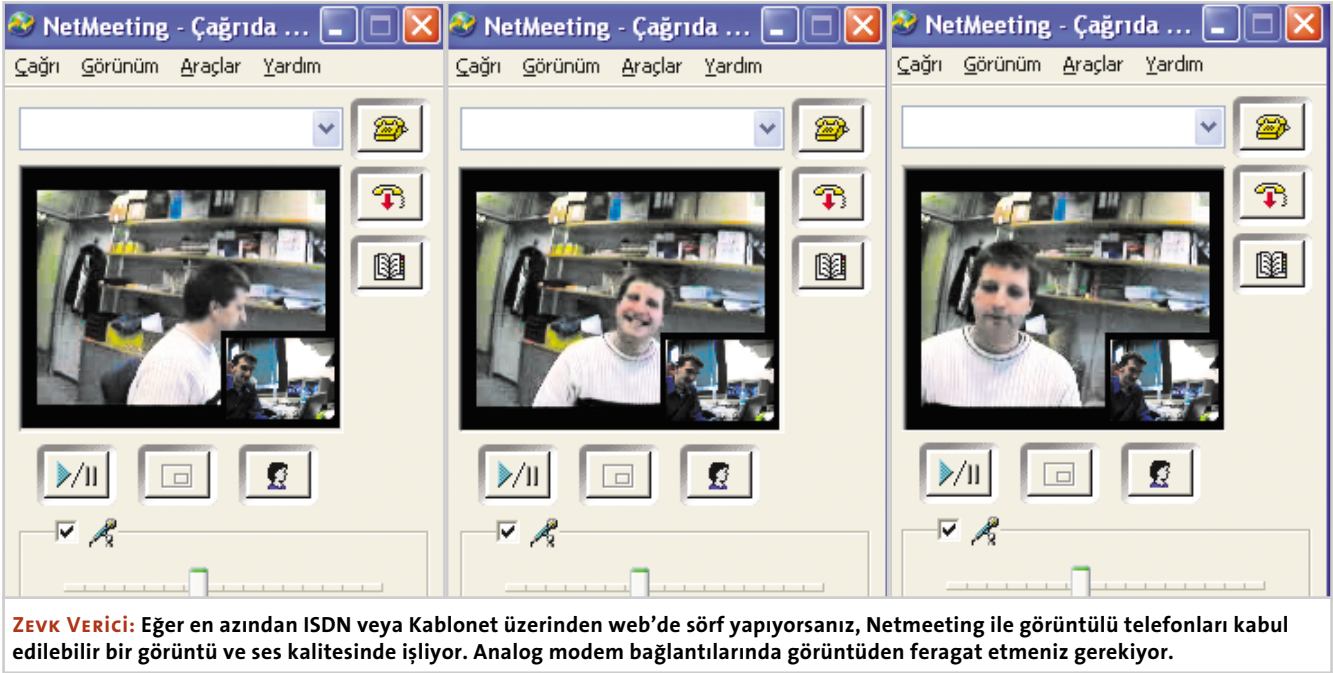
SORUNSUZ: Windows XP'ye entegre firewall, Netmeeting'in internet ile rahatsız edilmeden iletişim kurmasını sağlıyor.

DİKKAT! Chat partneriniz sizinle aynı ILS'e kayıtlı ve bağlı olmalı. Aksi takdirde sizi bulamayacaktır.

Ancak tabii ki konuşma partnerinizle önce bir tanıma belirtisi, örneğin e-mail adresi gibi, üzerinde anlaşmış olmalısınız, ki o sizi Netmeeting'in konforlu arama işlevi üzerinden bulabilsin. Bunun için chat'çilerden biri yalnızca Netmeeting'in ana penceresinde telefon sembolü üzerine tıklamak ve sonra e-mail adresini girmek zorunda. Bir konuşma partnerini "depolamak" için başka bir →

4 Şimdi Netmeeting'i başlatın ve *Araçlar/Seçenekler*'i seçin. Burada örneğin video kalitesini ve transfer edilen görüntünün boyutunu internet bağlantınızla uyumlandırabilirsiniz. ADSL için testte standart ses sıkıştırma ve orta görüntü kalitesinde görüntü ayarı olarak "büyük" kendini kabul ettirmiş bulunuyor. Hız veya kaliteden memnun kalmazsanız ayarları değiştirebilirsiniz.

olanak da onu Windows Adres Defteri'ne kaydetmekten geçiyor. Bu Adres Defteri'ni Başlat/Programlar/Donatılar/Adres Defteri altında bulacaksınız.

Netmeeting'de çıplak sörfçülere karşı kendinizi koruyun

Oysa açık telefon rehberi sembolünün ardında gizli Netmeeting dizininden kaçınmak, yalnızca konforlu olmasından dolayı tavsiye ediliyor değil... Burada toplanmış internet adresleri büyük çapta kirli dergilerdeki kontak ilanları pazarını andırıyor ve bariz bir biçimde ve gençlere yasak olmak üzere bir video-chat için ilan niteliği taşıyor. Deneyimlerimize göre maalesef hangi ILS'i tercih ettiğiniz durumu değiştirmiyor; bu tip sahte ve tümüyle çıplak olgular her yerde mevcut.

Şayet kendinizi şüpheli görüntülü-chat tekliflerinden korumak istiyorsanız, Netmeeting tabii ki size bir olanak tanıyor. Araçlar/Seçenekler/Genel altında yalnızca Adımı dizinde listeleme ayarının önüne bir onay işareti yerleştirmek zorundasınız. Böylelikle yalnızca sizin kontak verilerinizi tanıyan ve kimi aramak zorunda olduğunu bilen kişilerce aranabilirsiniz.

Yani tanımadığınız bir kişiden bir web arama alırsanız, en iyisi konuşmayı reddedin ya da en azından Webcam'i devre dışı bırakın ve karşı tarafın video transferini pasifleştirin. Netmeeting'de bunu Araçlar/Seçenekler/Görüntü altın-

da Her çağrının başında otomatik olarak görüntü al seçeneğinin önündeki işareti kaldırmak suretiyle ayarlayabilirsiniz.

Netmeeting'den sonuna kadar yararlanmak

Microsoft'un programından sonuna kadar yararlanabilmek için bazı küçük özellikleri tanımanız gerekiyor. Çünkü Netmeeting ile yalnızca web üzerinden (görüntülü) telefondan çok daha fazlasını yapabilirsiniz.

En basit uygulama, bir bağlantı kurulur kurulmaz Beyaz Tahta sembolü üzerine bir tıklamanın sizin ve aranan kişinin küçük eskizler resmetmesine olanak tanıyan bir tür "Paint" in açılması.

Daha da sürükleyici olan uygulama paylaşımı. Çalışma ilkesi şöyle: Örneğin kelime işlemci gibi bir uygulamayı açar ve sonra Program Paylaşır sembolü üzerine tıklarsanız, karşınızdaki programa erişebiliyor. En iyisi de paylaştırılmış uygulamanın onu serbest bırakan bilgisayar üzerinde kurulu olmasının yeterli olması.

Gereken donanım: Netmeeting'ten zevk alın

Microsoft'un telefon aracından tüm özellikleriyle birlikte yararlanabilmek için 100 dolar'dan fazlasını ödemeyeceğiniz ek donanıma -ve doğal olarak bir web bağlantısına - ihtiyacınız var.

İNTERNET BAĞLANTISI: Ekstralar olmak-

sızın saf konuşma transferi için idareten bir modem yeterli oluyor. Ancak sözcüklerin yanı sıra video da transfer edilecekse, o halde en az bir ISDN bağlantısı bulunmak zorunda. Para tuzağı: ISDN kanalı birleştirme (iki hat kullanımı) gerçi iki kat bant genişliği vaat ediyor, ama fiyatı da iki misli artıyor. ADSL'in de sinisi yanları yok değil: Ne de olsa Telekom'un yüksek hız arzı gönderme yönünde yalnızca düşük bir değer olan 32 Kbit/s sunuyor. Ama ISDN kanalı birleştirme de aynı ölçüde veri transferine ulaşıyor.

HEADSET: Bu tip bir kulaklık-mikrofon setiyle görüntülü telefon konuşması yapmak kabul etmeli ki komik görünüyor. Ama Box'lar ve açıkta bir mikrofon acı veren bir ıslığı andıran ekolar üretiyor. Aynı anda hem konuşmak hem de karşı tarafı dinleyebilmek için Headset'in tam dubleks yeteneği olan bir ses kartına bağlı olması gerekiyor. Gerçi günümüzde ucuzları da dahil olmak üzere neredeyse tüm ses kartları bu işleve sahip, ama yine de kontrol etmeye değer.

WEBCAM: 25 dolardan başlayan fiyatlara karşı tarafın gerçekten sizi tanıyabileceği modeller edinmeniz mümkün. Satın alma sırasında bağlantı kablosunun yeterince uzun olmasına dikkat edin, iki metre yeterli olacaktır. LED'i üzerinden o anda kayıt yaptığını gösteren bir Webcam yalnızca paranoyaklar için değil, herkese tavsiye edilebilir.

Rakipler

Netmeeting yegane VoIP çözümü değil. CHIP size Microsoft ürününün rakiplerini tüm güçlü ve zayıf yanlarıyla tanıtıyor.

Bütün gün PC başında oturanların aslında artık bir telefona ihtiyaçları yok. Yazılım çözümleri çok daha düşük ücretlere "gerçek" bir telefon konuşması kadar konfor vaat ediyor.

Ahizesiz: PC'den PC'ye telefon için yazılım

iVisit: www.िवisit.com URL'si altında aynı adlı program, ücretsiz indirilmeyi bekliyor. Eğer PC'niz aynı zamanda yerel bir ağ ve web ile bağlantılıysa, iVisit kurulumundan sonra hangi IP adreslerini kullanması gerektiğini soruyor; geriye kalan ayarları araç kendisi hallediyor. Araç maalesef mükemmel çalışmıyor. *Preferences Audio* altında elle tam dubleks modunu etkinleştirmeniz gerekiyor,

ve *Video/Format* altında Webcam transferi için çözünürlüğü ve sıkıştırma yöntemini seçiyorsunuz.

iVisit'te bir arama üç yoldan başlatılabilir: Aracın her başlatışta bağlandığı server'lar üzerinde öteki sörfçülerle chat ve telefon yapabileceğiniz farklı konuşma odaları bulunuyor. İkinci yol da buradan çıkıyor: Konuşma partnerleri bir Bookmark ile depolanabiliyor. Üçüncü olanak ise *File/Connect IP* altında mevcut, bu seçenekle IP adresini biliyorsanız, başka bir kullanıcıya doğrudan bir bağlantı oluşturabiliyorsunuz.

Speak Freely: Bu program gerçi ağır ağır geliştiriliyor ve video desteği sağlamıyor, ama buna karşılık çok özel yeteneklere sahip: Program web telefonlarınızı şifreledebiliyor. Bu işlevi *Options/Connection* altında bulacaksınız.

Ne de olsa Speak Freely (www.speakfreely.org) on yıldır mevcut ve bu yüzden de grafik olarak yalnızca bir komut satırı ile rekabet edebilse de olgunlaşmış bir durumda.

Kullanıcı bir konuşma partnerinin yerini en basit bir liste sunucusu üzerinden saptıyor; aynı şekilde bir IP adresine doğrudan bir bağlantı da mümkün. Kendiniz bulunmak istiyorsanız, doğal olarak önce Speak Freely'ye kendi kontak verilerinizi açıklamış olmak zorundasınız. Bunun için seçenek penceresini *Phonebook/Edit Listing...* altında bulacaksınız.

Ucuz bir geçmişe sahip VoIP programının bir avantajı daha var: Speak Freely'nin bir Unix sürümü de mevcut; Windows ve Unix çeşitleri birbirine uyumlu. Speak Freely'yi bu ayki eCHIP'te (© eCHIP-Code Interfon) bulabilirsiniz.

PC-Telephone: Telefon konuşmalarının internet üzerinden transferini sağlayan üçüncü programın adı PC-Telephone (www.pc-telephone.com) ve aslında bilgisayarla arama yapan kişinin gerek-

GNOME MEETING

» Linux için video telefonu

ALTERNATİF: Penguen tutkunları Gnome Meeting ile Linux altında web'de hesaplı telefon edebiliyor.

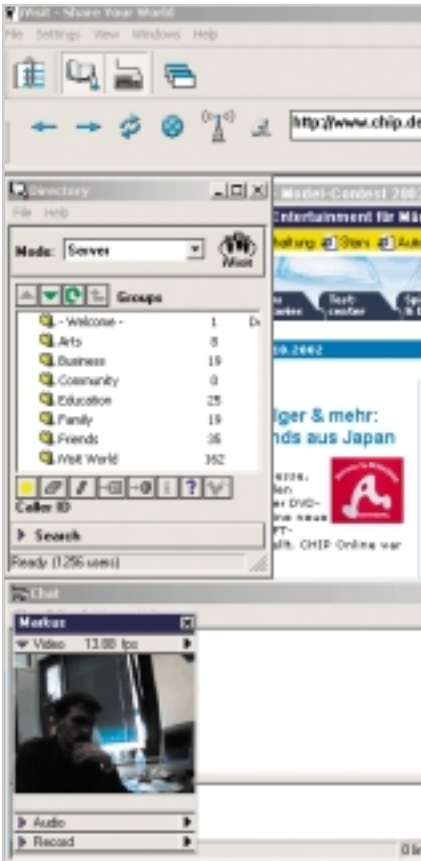
"Gnome Meeting" projesi Linux için bir Netmeeting karşılığı geliştiriyor. Programın şu sıralar 0.94.1 sürümü mevcut. Bunun özel avantajı ise şu: Program Netmeeting ile aynı protokolü (H.323) kullandığı içindir ki, farklı işletim sistemi sahibi kullanıcılar birbirleriyle iletişim kurabiliyor. Öteki özellikler de Windows örneği karşısında kendini gösterebiliyor: Değişik ses ve görüntü codec'ler desteklendiği gibi, kullanılan internet port'larının elle konfigürasyonu da destekleniyor. Bu bir firewall'un video telefonuna rağmen bilgisayarı hala efektif bir biçimde koruması gerektiğinde ideal bir durum teşkil ediyor.

Programı indirmeyi www.gnomemeeting.org internet adresi altında başlatabilirsiniz. Bu Linux programını ayrıca bu ayki eCHIP'te (© eCHIP-Code Interfon) bulabilirsiniz.

sindiği tüm özelliklere sahip. Böylece yazılım örneğin konuşmaları kaydedebiliyor, bir tele-sekreteri simule edebiliyor, telefon rehberi kayıtlarını yönetebiliyor.

Ama belirleyici bir kusur mükemmel program düşünüyü yıkıyor: Araç ağda bir tür telefon rehberi olan dizin sunucularının hiçbirinde aranmıyor. Dolayısıyla aramak istediğiniz kişinin IP adresine mecburen ihtiyacınız var.

Statik olarak verilen IP'lerde bu durum bir sorun teşkil etmiyor. Ancak ADSL ve Kablonet sörfçüleri kitlesi dinamik olarak verilen IP'lerle yetinmek zounda. Bu internet'e her bir bağlantınızda servis sağlayıcınızın size yeni bir adres ataması anlamına geliyor. Buna rağmen PC-Telephone'u kullanmak isteyenlerin bu yüzden kendini www.no-ip.com gibi →

PENCERE ZENGİNİ: iVisit'in arayüzü kafa karıştırıyor. Yazılım kendine özel bir web browser bile sunuyor.

bir Dyn-IP hizmetlerine kaydetmesi gerekiyor. Bu internet hizmetleri her bir yeni aramada bilgisayarınıza güncel IP adresini soruyor ve buna statik bir tanıma sağlıyor. Böylelikle konuşma partnerleri güncel internet adresinizi bulabiliyor ve sizi arayabiliyor. PC-Telephone'u bu ayki eCHIP'te (eCHIP-Code **Interfon**) bulabilirsiniz.

Bilgisayardan bir sabit ağ telefonuna konuşma yapma olanağı tanıyan yazılım ve internet hizmetleri büyük bir avantaj sunuyor. Siz arayan kişi olarak bilgisayarda telefon eder ve böylelikle nakit paradan tasarruf ederken konuşma partneriniz kendini yeni bir tekniğe uyarlamak zorunda kalmıyor - onda her zaman olduğu gibi normal telefon çalıyor.

PC'den sabit ağ telefonuna konuşmak için yazılım

Net2Phone: Net2Phone'un (www.net2phone.com) CommCenter denilen merkezine bakıldığında, en azından ABD sürümünde, hemen profesyonel hırs göze çarpıyor - tüm işlevler açık seçik düzenlenmiş ve kolaylıkla bulunabiliyor. Yazılım yalnızca PC'den sabit ağa ve mobil telefonlara ücretli arama yapma olanağı sunmuyor; PC'den PC'ye konuşmak da aynı şekilde olanaklı. Bilgisayardan sabit ağa bir telefon Net2Phone'da yaklaşık 33 ABD Cent'i tutuyor. Buna karşılık bir mobil telefonu çaldırdığınızda dakikası yalnızca 38 ABD Cent'lik bir ücret gündeme geliyor. ABD'yi aramak da yalnızca 5 ABD Cent'i tutuyor. Telekom bunun için dakikasına yaklaşık olarak 1 milyon TL talep ediyor (normal tarifede). İndirimli saatlerde ise ABD ile bir dakikalık görüşme 675.000 TL tutuyor. Tarife seçiminde uzun bir konuşma mı yapacağı-

nız yoksa sadece bir merhaba mı diyeceğiniz sorusu belirleyici bir rol oynuyor. Telekom'un ayrıntılı tarifeleri için www.ttnet.net.tr/tarifeler.html adresine bakabilirsiniz.

Aynı zamanda PC başında oturan bir konuşma partnerine erişmek için onu Net2Phone Web sitesinde arayabilirsiniz. Ancak Net2Phone kullanıcılarının iki dezavantajı göğüslemeleri gerekiyor. Bunlardan ilki video-chat'lerin olanaklı olmadığı. İkincisi ise bir telefon bağlantısını aramak istediğinizde Net2Phone'daki hesabınızın önceden doldurulmuş olması gerektiği - bu da yalnızca kredi kartıyla mümkün.

Voizfone: Mediarling kökenli yazılım ile ilk telefona giden yol karmaşık değil. Aracı www.mediarling.com adresinden yükleyin ve kurun. Sonra hesabı düzenleyin ve Web sitesinde kredili bir hesap satın alın. Artık telefon edebilirsiniz. Yalnızca PC'nizden bir sabit ağ bağlantısını ya da bir cep telefonunu arayabiliyorsunuz, yazılım PC'den PC'ye aramaları desteklemiyor.

Buna karşılık ücretler düşük: Türkiye içi arama 33 ABD cent'i tutarken, cep telefonu ağında yapılacak konuşmalardan Mediarling 33 ABD cent'i tahsil ediyor. Amerika'dan biriyle konuşmak istediğinizde tarife eyaletten eyalete değişiyor, fiyat çoğunlukla dakikası ABD Cent'i civarında. Burada hangi ülkeden arama yaptığınız durumu değiştirmiyor. Mediarling ödeme aracı olarak kredi kartlarını ve de internet firması Paypal (www.paypal.com) üzerinden çek ve havaaleleri kabul ediyor. Oysa Paypal de yalnızca kredi kartı üzerinden ödemeleri kabul ediyor. Bu durum plastik paraya (kredi kartına)

BETA AŞAMASI: Alice'in beta sürümünde henüz tüm işlevler çalışmıyor. Ama AVM yazılımı daha fazlasını umduruyor.

sahip olmayan herkes için kısır bir döngü oluşturuyor.

AVM Alice: Video ve ses transferi için profesyonel bir çözüm ISDN ve ADSL modem üreticisi AVM'den (www.avm.de/en) geliyor. Adı "Alice" olan program şimdiye kadar yalnızca görüntü ve ses transferi için doğrudan bir arama bağlantısından yararlanıyor, ancak test sırasında CHIP'in elinde Alice sürümünün beta'sı bulunuyordu, (siz bu yazıyı okuduğunuzda tam sürümü çıkmış olabilir). Bu internet protokolü TCP/IP üzerinden gönderimde de bulunabiliyor.

Şaşırtıcı olan Alice'in yalnızca CAPI sürücülerini (Common ISDN Application Programming Interface) kurulu olduğunda kurulması, başlaması ve işlemesi. Ama bunlar bir internet bağlantısı sırasında gereksiz. Üstelik Alice için de öyle, en azından web'e giriş bir ISDN adaptörü üzerinden gerçekleşmiyorsa.

Bu bilmecenin çözümü henüz açıklığa kavuşmuş değil. Bir AVM çalışanı sorunundan haberdar değildi, ne de olsa bilgisayarında AVM donanımı da ve böylelikle eksik CAPI dosyası mevcuttu. Şimdiye kadar kesin olan yalnızca satış sürümünün piyasaya sürülmesine kadar Bug'un AVM'nin açıklamalarına göre ortadan kaldırılacağı. Alice AVM Türkiye distribütörü Unimedya (www.unimedya.net.tr) tarafından şimdilik getirilmiyor. Fiyatı 40 dolar civarında olacak. ■

MS / Garo Antikacıoğlu, agaro@chip.com.tr

PC'DEN TELEFONA: Net2Phone ile özellikle yurtdışına yapacağınız telefon görüşmelerinde büyük bir tasarrufta bulunabilirsiniz.

EasyNews

Burada Her Şey Var!

Günümüzün en gözde yöntemi, haber grupları ve EasyNews'i kullanmak. Bu ikili size aradığınız her şeyi sunabiliyor. Yeter ki nasıl kullanacağınızı bilin.

Büyük bir bilgi okyanusu olan internet üzerinde aynı konulara ilgi duyan insanların düşüncelerini paylaşmasını, birbirlerine danışarak sorularına cevap bulmasını sağlamak için düşünülmüş olan farklı konu başlıklarındaki haber gruplarının sayısı artık onbinlerle ifade ediliyor. Çoğu farklı haber sunucuları (news server) tarafından sunuluyor olsa da, USENET adı altında toplanan bu haber gruplarına katılmak için yazılım olarak sadece Outlook Express kullanmanız yeterli. Ancak eğer IS-S'iniz size internet hizmeti ile birlikte USENET'e erişim imkanı sunmuyorsa, sadece yerel kullanıcılara özel olarak ISS tarafından hizmete sokulmuş haber gruplarıyla yetinmek zorunda kalabilirsiniz. Ülkemizde de zaten USENET üyesi bir ISS yoktur. Dolayısıyla eğer ilgi alanınıza giren yabancı haber grupları varsa, bunlara erişmek için şimdilik önünüzde sadece iki yol var.

İsterseniz internet üzerinde ücretsiz olarak hizmet veren haber sunucularını bulmak için www.newzbot.com gibi bir arama motoru kullanabilirsiniz. Ya da belirli bir ücret karşılığında, size USENET'e erişim hakkı veren haber sunucularından yararlanabilirsiniz. İlk seçenek, ücretsiz olsa da kalıcı değil. Çünkü buradan bulduğunuz, size deneme amaçlı olarak ücretsiz erişim sağlayacak haber sunucularının ömrü çok uzun olmayacaktır. Her seferinde yeni bir sunucu bulmanız gerekecek, burada da aradığınız haber grubunu bulabileceğinizi kimse garanti edemeyecektir.

Usenet'ten en iyi şekilde faydalanmanın yolu

Diğer taraftan, bu şekilde gruplar içinde parçalı olarak paylaşılan dosyaları hiç bir zaman tamamlayacak kadar vaktiniz de olmayabilir. Eğer amacınız haber gruplarına katılıp belirli konuları tartışıp soru sormaktan çok haber gruplarında paylaşılan dosyalara ulaşmak ise,

ikinci yolu tercih etmeniz daha mantıklı olacaktır. Şu sıralar size bu imkanı, ek avantajlarla sağlayacak en popüler ve en başarılı çözüm ise www.easynews.com adresi altından ulaşabileceğiniz EasyNews'dir.

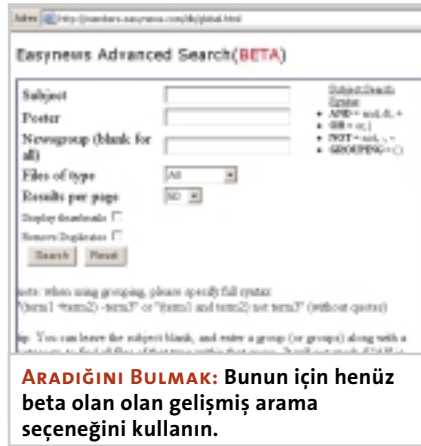
Standart grupları kendi aralarında paylaşıyor olsalar da, normalde paralı haber sunucuları da her grubu bünyesinde barındırmaz ve yerel haber grupları yüzünden sunucudan sunucuya farklılıklar gösterebilir. Bu yüzden, ya sizin ilgilendiğiniz haber grubunu içeren bir haber sunucusu bulmanız ya da tüm USENET'i bünyesinde barındıran web tabanlı bir sistem kullanmanız gerekir. Haber gruplarına web tabanlı olarak ulaşmanızı sağlayan en popüler servis biraz önce de bahsettiğimiz gibi EasyNews'tir. Bunun dışında www.usenet-access.com, www.alibis.com, www.giganews.com, www.guba.com ve www.pictureview.com gibi başka servisler de vardır. Ancak bu yazıda en popüler haber sunucusu olan EasyNews üzerinde duracağız.

6 gigabyte download için ayda 10 dolar çok fazla değil

EasyNews'e kayıt olabilmeyen en hızlı ve kolay yolu kredi kartından geçiyor. Dolayısıyla önce sanal kart bilgilerinizi elinize alın ve bankanızın internet şubesine girip ortalama 20 milyon TL gibi bir limit belirleyin. Daha sonra www.easynews.com adresine girin ve sol üstte New Users başlığı altında bulunan Signup bağlantısına tıklayın. Karşınıza gelecek sayfalarda sırasıyla I Agree ve To sign up with a credit card, click here bağlantılarına tıklayın. Gerekli bilgileri doldurup formu gönderdikten sonra 9,98 dolar kredi kartınızdan anında çekilecektir. Hesabınızın aktif hale gelmesi için e-posta adresinize gönderilen mesajda yer alan bağlantıya tıklayarak onay vermeniz gerekir. Daha sonra hesabınıza ulaşmak içinse, ana sayfa üzerinde Members Login başlığı altında yer alan kullanıcı adı ve şifre bölümünü kullanabilirsiniz.

Ana sayfa karşınıza geldiği zaman hemen Main Members Page sayfasına tıklayarak download yapmaya başlayabilirsiniz. Servis size 10 dolar karşılığında 6GB dosya indirme ve 1 ay kullanım süresi tanır ve bunlardan hangisi önce biterse bitsin yeniden ücret yatırmanız gerekir. Yani 1 ay geçmesine rağmen 6GB download yapmadıysanız bile hakkınız yancaktır. Ya da 1 aydan daha önce dosya limitini doldurduysanız yeniden bir 10 →

ADI KADAR KOLAY:
Easynews'ten film, müzik ve yazılım indirmek için ayda 10\$ ödemeniz yeterli.

2'den 6'ya kadar diğer bölümlere ekleyebilirsiniz.

Eksik dosyaları yoktan var eden mucize yazılım: SmartPAR

Peki bulduğunuz dosya dizisinde eksik dosya varsa, bu durumda ne yapmanız gerekir? Bunun için ya eksik dosyayı herhangi bir kullanıcının yeniden atmasını beklemeniz ya da parçalı arşivleri korumak için geliştirilmiş PAR sistemini kullanmanız gerekir. Fractal sıkıştırma yöntemi kullanan bu güvenlik sisteminde arşiv parçaları ile birlikte size PAR ve P0* uzantılı ek dosyalar da sunulur. Bu şekilde arşivin hangi parçasının eksik olduğuna bakılmadan elinizdeki PAR dosyası onu özel bir sistemle yoktan var edip tamamlayacaktır. Bunun için elinizde sadece eksik dosya kadar PAR dosyası olması yeterlidir. www.usenetportal.com/tutor/smart-par/ adresinden çekeceğiniz SmartPar dosyası size yardımcı olacaktır.

Paranızın boşa gitmemesi için dikkat etmeniz gerekenler

EasyNews kullanırken ilk dikkat etmeniz gereken nokta, bağlantı şeklinizdir. Eğer internete bir proxy üzerinden çıkıyorsanız, çekmediğiniz halde hesabınızın fazladan yazıldığını görebilirsiniz. Bunun nedeni proxy'nin gereksiz yere caching yapmasıdır. Engellemek içinse

dolar ödemeniz gerekir. Dolayısıyla bunu bilerek download'larınızı daha planlı yapmaya özen gösterin. EasyNews, özellikle haber gruplarında yer alan dosyaları size ulaştırmayı hedeflediği için, grupları video, müzik ve resim olmak üzere ana bölümler altında kategorize eder. Ayrıca istediğiniz grupları bulabilmeniz için size bir arama motoru ve en sık kullandığınız haber gruplarını kaybetmemek için de bir *favorites* bölümü de sunar.

EasyNews'de aradığınızı bulmak ve kaybetmemek

Binlerce haber grubu içinden ilginizi çekenleri bulmak zor olacağı için birini bulduğunuzda mutlaka *favorites* altına eklemeyi unutmayın. Bu bölüm sizin en büyük yardımcınız olacaktır. Video, müzik ya da resim bölümlerine tıklayarak ya da grup adı ile arama yapmanız sonucu eriştiğiniz grupların yanında yer alan kutucukları işaretledikten sonra, *Add to favorites* bağlantısı ile favorilerinize ekleyebilirsiniz. Ancak bu şekilde sadece grup adı ile arama yapabilmemiz mümkün olacaktır. Eğer dosya ismine göre arama yapmak istiyorsanız, EasyNews'in henüz beta olan ve pek duyurmadığı bir başka arama motorunu deneyebilirsiniz. <http://members.easynews.com/db/global.html> adresinden ulaşacağınız bu arama motoru ile çok detaylı arama özelliklerine kavuşabilirsiniz. Bu şekilde eğer varsa doğrudan istediğiniz dosyalara ulaşabilirsiniz. EasyNews'de genellikle yeni ve güncel dosyaların daha ağırlıkta olduğunu unutmayın ve buna göre karar verip üye olun. Çünkü haber gruplarındaki dosyalar belirli aralıklarla temizlendiğinden çok eski filmlere, MP3'lere ya da yazılımlara ulaşma şansınız daha az olacaktır. Bu

durumda herhangi bir kullanıcının eski dosyaları yeniden göndermesini beklemekten başka çare yoktur.

ZipManager dosyaları paketleyip indirmeyi kolaylaştırıyor

Haber gruplarında bir mesaj içinde çok büyük boyutlu dosya göndermek mümkün olmadığı için genelde dosyalar onlarca parçaya bölünür ve birbirini takip eden sayılarla isimlendirilir. Bu da EasyNews'in karışık bir görüntü sergilemesine neden olur. Ancak kafanızın karışmasına izin vermeden, dosyaların tam olup olmadığını sayın. Daha sonra dosyanın parçalarının tümünü işaretleyin ve en alt bölümden *pull-down* menüden 1'i seçip ZIP tuşuna tıklayın. Karşınıza EasyNews'in *ZipManager* sayfası gelecektir. Burada size aynı anda 6 farklı pa-

ket indirme hakkı tanınır. Şimdi sağ bölümde yer alan *download* bağlantısını kullanarak dosyayı bilgisayarınıza indirebilirsiniz. Eğer dosyanızın boyu büyükse kesintilere karşı bir download manager kullanmayı unutmayın. Özellikle Download Accelerator yazılımını kullanırsanız, en iyi sonucu ve hızı elde edebilirsiniz. *ZipManager* altındaki bağlantıyı download işlemi bitene kadar silmeyin. Aynı anda birden fazla ZIP paketi indirmek için yeni başlayacağınız download'ları *pull-down* menüden

proxy yazılımının cache özelliğini kapatmanız yeterlidir. Ancak proxy'e müdahale etme imkanınız yoksa download için cache tutulmayan bir port olan port 81 üzerinden download yapmayı da deneyebilirsiniz. Son olarak ana sayfa üzerinde yer alan *Buy more* tuşunu da çok dikkatli kullanın. Çünkü bu tuşa tıkladığınızda, hiç bir açıklama yapılmadan hesabınızdan para otomatik olarak çekilir. Hesabınızı sonuna kadar kullanmadan bu tuşu kullanmayın. ■

Mahmut Karslıoğlu, mkars@chip.com.tr

K Ü N Y E

Yayın Koordinatörü Gökhan Sungurtekin. sgokhun@chip.com.tr (sorumlu)

Genel Yayın Yönetmeni Ufuk Yamankılıçoğlu, uyaman@chip.com.tr

Yazı İşleri Müdürü Mahmut Karslıoğlu, mkars@chip.com.tr

Haber Merkezi Cem Şancı, cemsanci@chip.com.tr

Redaktör Sevda Kılıç, sevda@chip.com.tr

Yazı İşleri Kadir Tuztaş, ktuztas@chip.com.tr
Yavuz Şahin, yavuz@chip.com.tr
Murat Karşlıoğlu, muratk@chip.com.tr

CHIP Test Merkezi Şahin Ekşioğlu, esahin@chip.com.tr
Ecevit Bıktım, ecevitb@chip.com.tr

CHIP CD Korcan Meydan, korcan@chip.com.tr

CHIP Online Aytun Çelebi, aytun@chip.com.tr

Katkıda Bulunanlar Ozan Ali Dönmez, Garo Antikacıoğlu
Ertunga Arsal, Cihan Baykal, Aytun Çelebi,
(MF) Manfred Flohr, (KK) Kim Kranz,
(MS) Markus Schmidt, (TB) Thomas Baur,
(TF) Thortsten Franke,
(HPK) Haverkamp Peter Krajewski

Görsel Yönetmen Gökhan Koç, gokhank@chip.com.tr

Grafik Asistanı Dilek Kırca

Genel Müdür Hermann W. Paul

Genel Müdür Yardımcısı Beste Özerdem

Finans Müdürü Aylin Aldemir

Pazarlama Müdürü Güler Okumuş

Halkla İlişkiler Müdürü Özlem Cenker

Pazarlama Sorumlusu Ayten Çar

Abone Satış Müdürü Asu Bozyayla

Abone Servisi Ayten Akgüre, Ebru Cinek

Dağıtım Müdürü Cem Cenker

Dağıtım Asistanı Mehmet Çil

Üretim Koordinatörü Turgay Tekatan

VOGEL Medya Yayımcılık A.Ş. Adına Sahibi Gökhan Sungurtekin

VOGEL MEDYA YAYIMCILIK REKLAM GRUBU

Satış Müdürü Gülcan Bayraktar, gulcanb@vogel.com.tr

Reklam Müdürü Nurhan Bağcı Eyiip, bnurhan@vogel.com.tr

Market Sorumlusu Yeliz Koyun, kyeliz@vogel.com.tr

Reklam Trafikeri Aynur Kına, aynur@vogel.com.tr

Renk Ayrımı- Film ve Baskı ASIR Matbaacılık Ltd. Şti. Tel: (212) 283 84 38

Dağıtım BİRYAY A.Ş.

VOGEL Medya Yayımcılık A.Ş.:

Mevlüt Pehlivan Cad. Vefa Bayırı Sok.
Gayrettepe İş Merkezi B Blok 34349
Gayrettepe/İstanbul
Telefon: (212) 217 93 71, Faks: (212) 217 95 32
Abone Faks: (212) 217 94 23
Abone web: http://abone.vogel.com.tr
Yazı İşleri Faks: (212) 238 73 26

VOGEL MEDYA YAYIMCILIK A.Ş.'NİN DİĞER YAYINLARI

► **LEVEL**
Türkiye'nin bir numaralı oyun dergisi
www.level.com.tr

LEVEL

► **IT BUSINESS WEEKLY**
IT profesyonellerinin güvenilir rehberi
www.itb.com.tr

IT-BUSINESS
WEEKLY

► **HERKES İÇİN BİLGİSAYAR**
Yeni başlayanlar için bilgisayar ve internet
rehberi

Bilgisayar

► **www.internetimiz.com**
Bilgisayar, kitap, sinema, müzik, haber...

Internetimiz
COM

REKLAM İNDEKSİ

CHIP ŞUBAT İNDEKSİ

ABS	131
ABT	25
ALBİM	93
APTEC	69
ARC	139
AY BİLGİSAYAR	73
BILTUR	191
CASPER	45-46-47
CDROM DATA	195
CEBİT	17
COMPEX	167
CREATIVE	95
ÇÖZÜM	18-19
DATAGATE	115
DELTA MOB.	179
EKSA	159
EKSEN	104-105
EKSPER	165
EMEK	157
EMN	181
EPSON	35
ERPA	71
ESCORT	51-55-56-57
FOKUS	123
FUJI FILM	Ö.K.İ.
GOLDAŞ	9
GÖK BİLİŞİM	97
HEPSİ BURADA	141
HIZLI SİSTEM	27

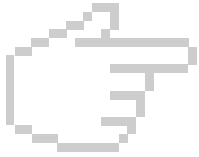
İBM	82-83-84-85
INFRONIC	91-A.K.İ.
IT AKADEMİ	63
ITD	177
KAMEL	187
KEMERBURGAZ	117
KONT	79
MASCOM	169
MEGAVİZYON	161
MICROSOFT	37-39
MİLKA	15
MSI	41-43
MYNET	193
NETSOFT	199
PANCOM	175
PENTA	127-155
PHILIPS	11
SAMSUNG	33-113-A.K.
TEKOFAKS	23-77
TELLİOĞLU	75
TNB	189
TRANSDATA	81
TUNÇMATİK	119
TURANLI	65-111
TURKCELL	6.-7
VEKTRON	133
VISIONS	135-171
MARKET	202-203-204-205- 206-207-208-209-210- 211-212-213-214-215-216

DÜNYADA CHIP

► **CHIP'in yayınlandığı diğer ülkeler:**

Endonezya	Hindistan	İtalya	Almanya	Çek. Cum.	Çin
Romanya	Rusya	Singapur	Macaristan	Malezya	Polonya
Tayland			Slovakya Cumhuriyeti	Ukrayna	Yunanistan

Merkezi Almanya'da bulunan ve Almanya'nın en çok satılan aylık bilgisayar dergisi olan CHIP, Türkiye ile birlikte 17 ülkede yayınlanmaktadır.

CHIP'TE GELECEK AY

MART 2003

Yazılım

Film Kopyalama

Değerli film arşivinizi saklamak için VHS kasetler pek dayanıklı ve güvenli değiller. Yine de birçoklarının evinde bu kasetlerden bulunur. O halde daha iyi bir saklama ortamına geçmek için daha fazla beklemeyin: Filmlerinizi CD'ye kopyalayın!

Güvenlik

Mükemmel Firewall

İnternet sörfü tehlikeli olabilir. Hack araçlarıyla başkaları PC'nize girmeye çalışır. İyi programlanmış bir web sitesi bile PC'nizin hakimiyetini eline alabilir.

Network

Kablosuz Ağlar

Artık kablosuz ağ kurulumunu makul sayılabilecek fiyatlarla gerçekleştirebilirsiniz. CHIP, W-LAN kurulumunu ve güvenliğini açıklıyor.

Donanım

Kasa Modifikasyonu

PC'nize bakınca canınız mı sıkılıyor? Daha etkileyici görünüme sahip PC'ler için tek yol modifikasyon. Kendi kasanızı sınır tanımadan envai çeşit renkte ve biçimde kendiniz tasarlayabilirsiniz.

DİĞERLERİ

► Test: DVD Yazıcılar

Piyasadaki en yeni DVD yazıcılar testte

► Etkin Registry Kullanımı

Registry kullanımıyla daha verimli ve güvenli PC

► CHIP'ten Sürpriz

Gelecek ay Türkiye'de bir ilki yine CHIP'le yaşayacaksınız!

! Yazılarda güncel gelişmelerden kaynaklanan değişiklikler yapılabilir